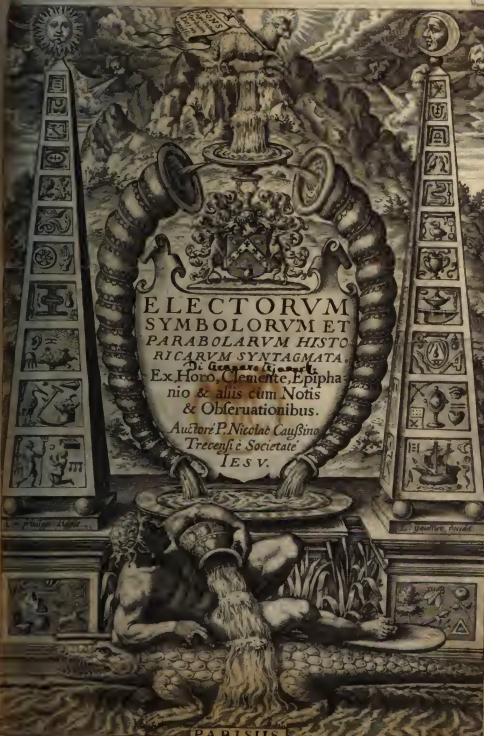
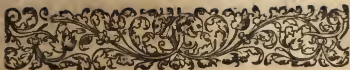

ELECTORVM
SYMBOLORVM ET
PARABOLARVM HISTO
RICARVM SYNTAGMATA.
Ex Horo, Clemente, Epipha
nio & aliis cum Notis
& Obseruationibus.
Auctore P. Nicolao Caussino
Trecensi è Societate
IESV.
PARISIIS,
Sumptibus ROMANI DE BEAVVAIS Bibliopolæ Rothomagensis. M. DCXVIII.

BIBLIOTECA NAZIONALE "VITTORIO EMANUELE III"
NAPOLI

Clarissimo atque integerrimo viro

NICOLAO RASSENTIO,

NEVSTRIÆ RATIONALIVM PRÆSIDI.

MVNVS *amicitiæ nostræ iampridem debitum (præses clarissime) reddo cumulatiore mensura, quàm aut ego destinaram, aut tu videbaris expectare; Nam præter Hori Niliaci Hieroglyphica notis obseruationibusque nostris illustrata,* Polyhistorem Symbolicum *addidi ex varia historiarum sententiarumq; opulentia concinnatum. Memini quo olim studio hæc à me desiderares, vt quæ mihi rudibus inchoata commentarijs excidissent, à te præcerpi, et per amanuenses exscribi cernerem; non quod ingenij mei labores tam impensam curam promererentur, de quibus ego semper malui conscientiæ meæ, quam nimis blandæ amicorum existimationi credere: sed condonandum fuit hoc amori tuo, qui in istis*

etiam rebus honestam putat quamdam propè dixerim cæcitatem. Quamobrem feci quod res ipsa suadebat, vt quos antea præcoces fructus auebas minutatim colligere, eos tibi pleniores, et sua maturitate conditos iucundius offerrem: cui enim hæc æquiùs debebantur? Mitto familiæ tuæ nobilitatem, cuius profectò tantus est splendor, vt cum Patrem tuum magni nominis virum, cum auos, et proauos, qui in Neustria ius cum summa dignitate dixerunt, cum Te ipsum cogito, videatur mihi Iustitia vestram domum quasi suorum sacrorum aram delegisse. Te certè eo magis semper colui, quod istis ornamentis adiunxisti castißimum religionis amorem, fidem, constantiam, humanitatem, et quæ hoc sæculo rarißima est, aurei generis particulam, simplicem quandam, sine fuco, et lenocinijs probitatem. Quibus tu inprimis virtutibus tum multis insuper promeritis, cum nostram societatem, meque priuatim deuinxeris; volui vt hoc meæ erga te obseruantiæ publicum extaret monumentum, quo si non amori tuo planè responderem, viderer tamen non ingratus, sed oppressus beneficijs.

Flexiæ Idibus Martij,
Ex Henrici Magni Collegio.

Tuus in Christo
Nicolavs Cavssinvs.

LIBRI INSTITVTVM.

CVM Libros de triplici eloquentia, & apparatum quendam ex florentissima exemplorum copia ad oratoriam facultatem instruerem; adieci quoque animum ad symbolicam veterum sapientiam, cuius veluti gemmis illuminata fulgere gratius epidictica solet eloquentia.

Placuit autem consulto vitare tritam similitudinum copiam, & eas consectari, quas antiqui sacras nominarunt, vt quæ à plebeio vsu remotæ, ex sanctioris cuiusdã disciplinæ adytis essent depromptæ.

Quo in genere primum locum obtinent Ægyptiorum Hieroglyphica, seu mauis sacras Sculpturas & imagines appellare, quas etsi Pierius aliique complures attrectarint, dulcius tamen visum est & grauius, ex Hori Ægyptij libello quem cernebam ab ipso Pierio in multis parum fideliter expressum, à nonnullis etiam interpretibus fœdè corruptum, tanquam ex fonte repetere.

Nam cum in editionem Romanam quæ ex Merceri, & aliorum interpretatione coaluit, incidissem, (non sum qui alienis insultem laboribus) sed miratus sum quo pacto Mercerus ipse, *Turturem auem* nobis pro *pastinaca pisce*, & *Turturem quidem cum mammis & dentibus*, *tum Salamandras bicipites*, non

tolerandis ſanè erroribus exhiberet, itaque has & ſimiles maculas ex Hori verſione diſpunxi, notis illuſtraui, obſeruationibus ad locos præſertim difficiliores locupletaui.

Poſtremò addere viſum eſt quæ Clemens Alexandrinus & ſanctus Epiphanius in hoc argumenti genere ſunt commentati.

Alio deinde opere D. Epiphanij veſtigiis inſiſtens, *Polyhiſtorem Symbolicum* in XII. libros diuiſum edidi, qui variorum ſymbolorum & parabolarum hiſtoricarum ſtromata ex omni hiſtoria magna eruditionis copia & ſuauitate complectitur. hæc de libri inſtituto.

QVOD SYMBOLICA HIEROGLYPHICORVM SCIENTIA ANTIQVISSIMA ſit, & ea Moſes apud Aegyptios imbutus fuerit, primi quoque Græcorum philoſophi exculti.

VLLA vnquam ætas extitit tantis ignorantiæ tenebris implicata qua non aliquis ſapientiæ radius velut per nubes emiſſus, ſaltem refracto ſubluſtrique lumine vibraret.

Eſt enim blanda & conciliatrix, & quaſi ſui læua ſcientiæ illecebras, quæ non patitur hominem tanquam ſaginati corporis inutilem belluam perpetuo ad paſtum curaſque nugatorias abiici, ſed quandam honeſtatis facem infixit pectori, quæ ſi fuerit excitata crebriùs, illos quos in animis hominum cernimus ſciendi igniculos non obſcurè ventilabit.

Inde

Inde omnes artes ſcientiæque floruerunt, quibus animus contra ſarcinam corporis, & iſtam ſalebroſam rerum exilitatem fortiter eluctatus, effecit, vt lux ingenij in præclariſſimis ſtudiis adoleſceret, tandemque ad formam ſcientiæ magis cumulatam non mollibus quidem cliuis, ſed variis difficultatum anfractibus contenderet.

Primi hominum poſt Hebræos Ægyptij hoc ſciendi deſiderium videntur præter cæteros impenſiùs excoluiſſe, & per varias diſciplinas peruagati ſe exquiſitis ingenij inuentis nobilitaſſe.

Magni autem ſemper nominis apud eos fuit Hieroglyphicorum ſcientia, inter arcanas numerata diſciplinas, & paucis iiſque nobilibus ſacerdotum ingeniis celebrata, qua & imbutum Moyſem accepimus. Nam cum illum *Eruditum omni ſapientia Aegyptiorum*, ſacræ dicant literæ, Philo in libro de vita Act.7.22.
Moyſis, rem plenius explicans ait, Moyſem numeros & Geometriam, vniuerſamque Muſicam, tum practicam, tum contemplatiuam accepiſſe ab Ægyptiis doctoribus, & inſuper occultam philoſophiam deſcriptam literis, vt vocant hieroglyphicis, hoc eſt notis animalium quæ ipſi venerantur pro numinibus. καὶ προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν ἣν ἐν τοῖς Philo de
λεγομένοις γράμμασιν ἐπιδείκνυνται, καὶ διὰ τῆς ζώων ἀποδο- vita Mosis.
χῆς ἃ καὶ θεῶν τιμαῖς γεραίρουσι.

Ex quo apparet quam vetus ſit illa ſapientia, quæ & Moſem diſcipulum habuerit. Plato in Philæbo literarum Ægyptiorum inuẽtionem tribuit Theuto ſiue Taauto, quem huius gentis primum doctorem facit Philobiblius, qui Sachoniatonis authoris anti-

Euseb. li. 1. de prep. Euang. c. 11.

quiſſimi hiſtoriam accuratiſſima (vt ait Euſebius) cura Græcè vertit. Græcos autem poſtea his Ægyptiorum excultos diſciplinis nemo negat, & id ingenuè fatetur ille Academicorum princeps in Epinomide, nec diſſimulat Orpheus in Argonauticis, vbi narrat ſe Ægyptum luſtraſſe his verbis,

Ηδ' ὅσοι Αἰγυπτίων ἱερὸι λόχοι ἰξελόχευσα
Μέμφιν ἐς ἠγαθὲην πελάσας, ἱερὰς τε πολῆας.

Refert quoque Proclus, Solonem apud Ægyptios in Sai audiſſe ſacerdotem nomine *Partanit*, in Heliopoli eum qui dicebatur *Oclapi*, in Sebemyto *Ethimon*, à quibus non dubium eſt quin hanc ſymbolicam ſapientiam acceperit, cuius veſtigia in ſuis ſententiis reliquit Pythagoras cum *Aenopheum* Heliopolitam pręceptorem habuiſſet, miratus quam ab eo acceperat, hieroglyphicorum ſolertiam in ſuis quoque ſymbolis apud Græcos propagauit.

HIEROGLYPHICAE SCIENTIAE PRIMA SEMINA AB HEBRAEIS mentibus profecta.

Alexander auctor Iudaica hiſtoria citatur ab Euſebio, & Eupolemus auctor libri de Iuda Regibus à Clemente Alexandr. Strom. li. 1.

NEQVE tamen crediderim primos omnino huius ſapientiæ auctores Ægyptios fuiſſe: Nam ſi quod ait Alexander hiſtoricus in eo volumine, quod de Iudaica hiſtoria conſcripſit, Abraham in Heliopoli cum ſacerdotibus Ægyptiis vixit, à quo illi Aſtrologiam didicerunt, quam ſe ab Henoch longa annorum ſucceſſione propagatam accepiſſe profitebatur: Credibile eſt cæterarum quoque ſcientiarum ſemina per

na per Abrahamum ſparſa, nec ſymbolorum, aut ænigmatum velis, quibus omnis antiquorum adumbrata fuit ſapientia, caruiſſe.

Accedit quod Deus hunc mundum ex tot rerum varietate coagmentatum, quaſi ſcenam politiſſimis imaginibus diſtinctam primorum ſtatim hominum oculis obiecerit, vt per ea quæ cernerent ſimulachra, velut per nubeculam intermicantes diuinitatis radios intuerentur. Nec immerito Epictetus dixit ineſſe hominum animis, τῶ θεῶ σύμβολα, quæ ipſe nobis per tot obiectas ſui ſpecies inurit. Quamobrem facile crediderim Adamo, Enocho, Noëmo, & cæteris illis primæ ætatis hominibus, quot res creatas in hoc orbe terrarum cernerent, tot viſas fuiſſe literas magno diuinitatis fulgore illuminatas, quibus illud æternæ mentis numen ſuum nomen mortalibus conſignaret.

Facit vt hoc credam, poſterorum, qui eodem ſpiritu afflati ſcripſerunt, ſolers & excogitata ratio, qui tam ſæpe religionis noſtræ myſteria ſymbolis figuriſque adumbrarunt, vt nihil ſit in ſacro inſtrumento frequentius. Et tanti quidem figuratum ſermonem Hebræi veteres fecere, vt quicquid eſſet acutè dictum, quicquid aculeos haberet, & gratiam ingenij, hoc משל Maſchal appellarent, quod nomen propriè ad parabolas ſimilitudineſque pertinet.

SYMBOLICA SAPIENTIA APVD ÆGYPTIOS PECVLIARI ratione culta.

Duplex Ægyptiorũ scientia.

ERVM Ægyptij, vt hanc de ſymbolis ſcientiam præ cæteris magno in pretio ſemper habuerunt, multiſque figurarum monumentis celebrarunt, non fruſtra dicuntur reliquis hominibus eiuſdem auctores fuiſſe.

Philo de vita Moſis Clemens ſtrom. li. 1.

Et certè licet ex Philone & Clemente Alexandrino colligere, duplicem fuiſſe ſcientiam Ægyptiorum, vnam quidem popularem, apertam, & expoſitam omnibus; puta Geometriam, Aſtrologiam, Arithmeticam, Muſicam; Alteram verò arcanam & ſacram, dictam Hieroglyphicam, qua per ſymbola quædam atque ænigmata, grauiſſima quæque Theologiæ, Phyſiologiæ, & Politicæ facultatis myſteria & dogmata denotarent.

Virtus præſes Hieroglyphicorũ ſtatuebatur ab Ægyptiis. Origen. homil. 1. ſuper Numeros.

Et hæc quidem erat penes omnium doctiſſimos ſacerdotes, ex quo *ἱερατικὰ γράμματα* hanc de ſymbolis ſcientiam Origines appellat in caput ſecundum epiſtolæ ad Romanos. Quin addebant cœleſtem quandam virtutem præeſſe Hieroglyphicorum ſapientiæ, quæ eius candidatos illuſtraret, & in tot rerum ambagibus diſcuſſa tenebrarum caligine ad intelligentiam ſubtilium rerum promoueret.

QVIBVS MONVMENTIS AEGYPTII SVA HIEROGLYPHICA *consecrarint.*

T verò ne vnquam huius scientiæ memoria excideret, auebant in operosis obeliscorum pyramidumque molibus, tum in apparatissimis templorum valuis consecrare symbolorum suorum monuměta; quod sanctus Cyrillus Alexandrinus aduersus Iulianum disputans de Mosis figuris, clarissimè ostendit. Innuit quippe fuisse apud Ægyptios quosdam ænigmatum magna industria & grauitate præditos, quos illi nominare solent Hieroglyphos, qui templis & obeliscis notas insculpebant, non vulgaribus vtentes literis, sed aliis figuris rerum naturas effingentes, prudentiorum augebant scientiam (addit autem aliquot exempla.) Si vellent, inquit, significare Deum, hoc est summam, & quæ super omnia est naturam, pingebant oculum: cui sceptrum substituebant, vt per hoc intelligatur, quod omnia videat, & sit ei regia dignitas. Nam sceptrum ferè regis intelligitur symbolum; quamuis etiam per stantem baculum, quod nullo modo diuina natura labefactari possit, sed quasi semper stare, & quodammodo sustinere, & fundare omnia, discatur. Dicuntur autem aspidem fingere in figuram cœli, eò quod in circulum feratur: & serpentem in figuram temporis, eò quod longus sit, & multis voluminibus flexuosus lenissimè repit. Insuper & furorem & iram per ænigma declarantes, insculpebant craticulam,

Cyrill. aduers. Iulia. lib. 9.

cui ſubiicitur ignis & cor ſuperponitur. hæc ille de ſculptura Hieroglyphicorum.

Anaſtaſius Synaita Anagogicarum contemplat. in Hexaemeron l.1. ſub finem.

Anaſtaſius quoque Synaita Patriarcha Antiochenus, de pyramidibus huiuſmodi figuris apud Ægyptios cœlatis meminit, cum ait Ægyptios ſacra ratione draconem qui vorat caudam, inſculpere in pyramidibus, æternam & indiuiduam circumactionem diuinarum rerum ſignificantes. Quo pacto autem, & quam variè ſæpe aſperſa eſſent in iſtis monumentis Hieroglyphica ex germana figura, quam in fronte libri propoſui, potes agnoſcere. Huc ſpectant illa Lucani,

Nondum flumineos Memphis contexere libros
Nouerat, in ſaxis tantum volucreſque, feræque,
Sculptaque ſeruabant magicas animalia linguas.

QVOD NON SOLI AEGYPTII HAC SCRIBENDI FORMVLA PER Hieroglyphicas literas fuerint vſi.

RIMVM igitur celebrata frequentiùs apud Ægyptios Hieroglyphicorum ratio, latè deinde in alias gentes manauit. Neque enim hanc ſcribendi normam ſeptemtrionalibus populis fuiſſe ignotam diſcimus ex Olao magno. *Nonnulli* (inquit) *pro priuatis computis inſtar Ægyptiorum, variis animalium figuris pro literis vtebantur.*

Olaus lib. 1. cap. 21.

Sed & Scythas hac ænigmatum ſolertia delectatos ex eorum Rege Idanthura licet coniicere, qui vt author Pherecydes Syrius apud Clementem Ale-

xandrinum, Dario bellum minanti pro literis misit murem, ranam, auem, iaculum, aratrum, cuius nos symboli interpretationem infra subiecimus.

Diodorus quoque testatur Æthiopum literas variis animantibus, extremitatibusque hominum, sed præcipuè instrumentis fabrilibus persimiles fuisse. Συμβέβηκε τοίνυν τοὺς μὲν τύπους ὑπάρχειν αὐτῶν ὁμοίους ζώοις παντοδαποῖς, καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώπων· ἔτι δὲ ὀργάνοις καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς. Græci quidem sapientes, & si minime dicuntur istas figuras celebrasse, plurimi tamen ænigmatum solertia sunt delectati, quod apparet ex dictis sapientum figuratis, & Pythagoræ symbolis, quæ explicat Cyrillus libro nono aduersus Iulianum. Diodor. Bibliotb. hist. lib. 3. c. 2.

QVID DIFFERANT SYMBOLVM, ÆNIGMA, EMBLEMA, PARABOLA, *Apologus*, *Hieroglyphicum*.

CELEBRANTVR in ista imaginum scientia Symbolum, Ænigma, Emblema, Apologus, Parabola, Hieroglyphicum. quæ inter se affinia sunt, differunt tamen nonnihil.

Symbolum latissimè patet, cum sit nota & signum rei animo conceptæ; Itaque tesseræ hospitales, militares, theatrales, vocantur symbola; collatio quoque conuiuarum nominè συμβόλου censeri solet, siue annulus esset, aut nummus, siue cibus. Itaque malè Casaubonus in Athenæum libro tertio capite trigesimo primo reprehendit Dalecampium, quod nul- Symbolum.

Dalecampius malè à Casaubono reprehensus.

lum diſcrimen inter συμβολὴν, & σύμβολον; cum agitur de conuiuij ſymbolo; ſtatuerit. Is autem nodum in ſcirpo quærens ita diſtinguit. Συμβολὴ (inquit) *eſt collatio eraniſta ad conuiuium: Quiſque enim, quod ad manum erat, conferebant. Ea partes dicta Συμβολαὶ, & conuiuium huiuſmodi ἔρανος vel δεῖπνοι ἀπὸ συμβολῶν. Mutato vero genere ſymbolum vocabant annulum, vel quiduis aliud arræ loco ſolitum dari ei ſodalium, qui iubebatur cœnam parare.* hæc ille.

Non nego quidem συμβολὴν rectè vſurpari pro iſta collatione ciborum ad conuiuium: Nam & in canone 54. Concilij Laodiceni ita intelligendum ἐκ συμβολῆς συμπόσιον ἐπιτελεῖν. Sed tantum erraſſe contendo criticum hominem, qui neget ſymbolum pro eadem re vſurpari. Et facilè quidem eſt conuincere ex Diuo Hieronymo, qui libro 2. commentariorum in Prouerbia, capite 24. expreſsè vocem ſymboli interpretatus dixit. *Symbolum collatio: ſymbolum vero dare ſicut vnuſquiſque ſolet pro parte ſua cibos ad veſcendum,* Cibos expreſsè nominauit, non tantum annulum & nummos, quod vult Caſaubonus. Hæc obiter.

Symbola, igitur hæc appellabantur, ſiue quod eſſent mentis, voluntatis, ſtipulationiſque ſigna, ſiue ἀπὸ τοῦ συμβάλλεσθαι, quod ſimul eſſent coniecta atque collata. At vero in hoc argumento, quod tractamus ſymbola propriè appellantur *occulta rei ſigna*, vel etiam (vt vult Budæus) ſimilitudines & quædam naturæ communitates, quo fit vt vox ſymboli ſi fusè ſumatur, omnem penè ſimilium rationem complectatur; ſi propriè ea dicantur ſymbola, quæ rem, in qua ineſt aliquid obſcu-

ritatis, figuratè significant, vnde Emblemata, & Parabolæ, & Apologi, & alia huiusmodi possunt communi nomine appellari symbola.

Aenigmatum vero solers inuentio, griphorumque lusus aculeati, magnam habent antiquitatis commendationem, vt qui penè cùm ipsis antiquæ sapientiæ incunabulis cœpere: Et quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, siue Eumetis Cleobuli filia, cuius etiam scirpi flexuosis ambagibus intorti ad Ægyptiorum Regem & sapientes deferebantur. Atque vt nominis vim & notionem paucis complectamur.

Multi griphum cum ænigmate confundunt. Iulius tamen Pollux in Onomastico, postquam quæstiones conuiuiales in duas partes distribuit, in ænigma scilicet & griphum, ita hæc duo distinguit. καὶ εἶχε τὸ αἴνιγμα παιδιάν, ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν. quibus sanè verbis innuit ænigma iocosum fuisse, griphum vero præter iocos, res etiam serias habuisse. *Quomodo differant griphus & ænigma.*

Sed hæc leui fundamento dicuntúr: nam Clearchus apud Athenæum cum griphum definiret, statim initio definitionis dixit, γρῖφος λόγος ἐστὶ παιστικός *Griphum iocosum esse sermonem*: & si exempla quæ Athenæus affert consideres, plures griphos inuenies minutulas lusiones, quam aliquid graue continere. *Parum accuratè griphum ab ænigmate à Iulio Polluce distingui.*

Itaque magis crediderim veteri Grammaticorum doctori, qui griphum & Ænigma apud veteres confusa fuisse ostendit, cum ait γρῖφον esse ζήτημα, αἴνιγμα δύσκολον. *Magnum Etymologicum.*

Rectè autem vtrumque definitur δεινὸς καὶ σκο-

τεινὸς λόγος. Sermo implexus & obſcurus, cuius varia ſunt genera.

Primum genus ænigmatum ſiue griphorum fuit in verbis ſimplicibus, ſic Philideus comicus ænigmaticè aërem expreſſit per nomen βέδυ.

Aer βέδυ.

Ελκειν τὸ βέδυ σωτήριον περιπύχομαι.

Et Simmias Rhodius mare nominat Ζαψ, & Cleanthes Philoſophus Solem *Plectrum*. Id quoque fiebat cum in promptu quærerentur varia nomina tragica, plebeia, ſimplicia, compoſita hominum deorum, vel ex vtroque mixta, vt Hermathena.

Sol Plectrum.

Secundum Ænigmatum genus eſt eorum, quæ verſantur in literarum & ſyllabarum tenuiculis quibuſdam & puerilibus aucupiis, vt ſi pronuntiari iubeamus *piſcis*, aut plantæ nomen quod incipiat ab æ, vel recitari verſum, qui vnam quandam literam, aut habeat, aut non habeat. Tales ſunt quos ἀσήμους griphos vocant. Si petamus dictionem verſibus accommodatam cuius initium ſit βα̃ vt βασιλεύς, aut finis ναξ vt Καλλιάναξ, aut diuidamus nomen in varios ſenſus vt *vaſtus* in *vas* & *tus*.

Tertium erat fermè dialecticum in flectuoſis contrariarum propoſitionum ambagibus, quale eſt illud piſcatorum de pediculis.

Ὅσσ' ἕλομεν λιπόμεσθ' ὅσσ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα.

Quartum & certè grauius ænigmatum genus eſt rei alicuius obſcura & figurata deſcriptio, quale eſt illud de Cinara.

Εγκέφαλον φορέω κεφαλῆς ἄτερ· εἰμὶ δ' χλωρὴ
Αὐχένος ἐκ δολιχοῦ γῆθεν ἀειρομένη.

Σφαί-

Σφαίρη δ' ὡς ὑπὲρ αὐλὸν ἐρείδομαι· ἢν δὲ ματεύσῃς,
Ἔνδον ἐμῶν λαγόνων μητρὸς ἔχω πατέρα.

Nullum mi caput est: cerebrum tamen. alta virentem
E terra ceruix surgere sponte facit.
Vt globus in tereti consisto stipite. quare
Matris habent in se viscera nostra patrem.

Emblema licet cum isto ænigmatum genere in ratione symboli conueniat, differt tamen quod rem sublatis ænigmatum velis puriùs liquidiúsque proponat. Est enim propriè symbolum aliquod ingeniosum, suaue, & moratum, ex pictura & lemmate constans, quo aliqua grauior sententia indicari solet.

Vt si velis significare patientiam rebus aduersis illustrari, tum depingas Ceraunium gemmam, quam aiunt in locis dumtaxat fulmine ictis inueniri, inter fulgura cœlique tumultus suauiter emicantem, & addas *fulmine creuit*, efficies emblema.

Parabola est similitudo ducta à forma ad formam, vt vult Aristoteles Rhetoricorum libro tertio. Hoc est rerum alioqui diuersarum in vna aut pluribus affectionibus collatio. Errant grammatici qui putant parabolam non nisi ex rebus fictis trahi, ex omni enim historia tum naturali, tum morali, nonnunquam etiam ex fabulis educuntur parabolæ. Sed tum propriè vocantur apologi cum aliquam moralem fabulam, quales sunt Æsopicæ continent.

Duplex autem genus fuit parabolarum, vnum δημώδες quod tritas & vulgares similitudines complectitur. Alterum ἱερὸν sacrum, hoc est è sanctiori quadam & magis arcana doctrina depromptum.

Tales sunt parabolæ, quæ ex illustribus historiis desumuntur, de quibus egi in eo libro qui inscribitur *Polyhistor Symbolicus*.

Ad summùm Hieroglyphica de quibus nunc est à nobis institutus sermò, propriè sunt imagines, & figuræ ad aliquid significandum ex hominum arbitrio determinatæ, quibus literarum vice Ægyptiorum sapientes vtebantur.

QVIS HORVS AVCTOR *HIEROGLYPHICON.*

AVCTOR huius libri vulgo *Horus Apollo Niliacus* appellatur. Suspecta mihi semper fuit hæc vox *Horus Apollo*. Siquidem Horus apud Ægyptios idem est ac Apollo. Itaque existimarim nomen Apollinis ad interpretationem dictionis Hori priùs tanquam glossema additum, tandem in ipsum nomen irrepsisse.

Nam apud Photium & Suidam ὡραπόλλωνα quoque scriptum reperio.

Sed quis hic Horus siue Horapollo valde ambiguum est. Parùm certè viderunt, qui huic auctori Suidæ verba præfixere. Ὧρος Ἀλεξανδρεὺς Γραμματικὸς παιδεύσας ἐν Κονσταντίνου πόλει ἔγραψε περὶ διχρόνων. ὅπως τὰ ἐθνικὰ λεκτέον, λύσεις προτάσεων τῶν Ἡρωδιανοῦ. πίνακα τῶν ἑαυτοῦ περὶ ἐγκλιτικῶν μορίων. ὀρθογραφίαν κατὰ στοιχεῖον περὶ τῆς ει διφθόγγου. ὀρθογραφίαν περὶ

τῆς αἱ διφθόγγου, καὶ Φρυνίκου· κατὰ στοιχεῖον αὐθολόγιοι περὶ γνωμῶν.

Hæc inquam Horo nostro non conueniunt, primùm quia Niliacus est, non Alexandrinus, deinde quia Ægyptiacè scripsit, vt author est Philippus, non Græcè.

Tertio quia Suidas qui huius Grammatici Alexandrini opera tam accuratè numerat, vt ne tractatum quidem de Ει diphtongo omittat, huius operis ἱερογλυφικῶν nusquam meminerit.

Eadem de causa puto falli Cœlium Rhodiginum qui putat hunc auctorem fuisse Horapollinem Grammaticum ex Ægypto nobilem, arte clarissimum, nec vllo veterum tempestate Theodosij gloria inferiorem. Nam is ὡραπόλλων, vt discimus ex Suida, Panopolitanus fuit, & Græcorum commentariorum scriptor, idem opinor ac ille cuius πατρικὰ Ἀλεξανδρείας se cum Helladij Besantinoi & Andronici Hermopolitani codice coniuncta vidisse refert Photius in Bibliothec. pag. 1597. edit. Paul. Stephani.

Restat igitur vt dicamus, Horum alium esse ab istis auctoribus Græcis Horo & Horapolline, atque vt coniicere licet, longè antiquiorem. Dicitur porrò Niliacus non communi nomine quasi idem esset ac Ægyptius, (vt nonnulli voluerunt) sed à Nilo vrbe Ægypti, cuius meminit Hecatæus apud Stephanum de vrbibus. Nilus enim tria significat, fluuium, vrbem, & templum. Νεῖλος πόλις αἰγύπτου, καὶ ἱερὸν Νείλου.

Hic cum de sacris literis suæ gentis scripsisset,

Philippus Græcus auctor eius libellum Ægyptium in Græcam linguam vertit, vt in operis limine comperimus. Is autem Hori Niliaci interpres posterioribus fuisse temporibus, quibus iam se mundissimis Græcorum elegantiis Barbaries illeuerat, facilè comprobatur ex stylo, nam ὄρδινον pro ordine, πάτρωνα pro patrono vsurpat, & similia quæ non nisi apud recentiores Græcos inuenias.

APPROBATIO.

STEPHANVS CHARLETVS Prouincialis societatis IESV in Prouincia Franciæ, potestate ad id mihi facta ab admodum R. P. N. Præposito Generali MVTIO VITELESCO, facultatem concedo, vt P. NICOLAI CAVSSINI è societate IESV Sacerdotis, de *Symbolica Aegyptiorum sapientia* libri, eruditorum ex eadem societate nostra virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Flexiæ xix.
Nouembris, 1618.

STEPHANVS CHARLETVS.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ
ΝΕΙΛΩΟΥ, ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ.

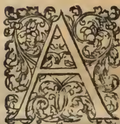
HORI APOLLINIS
NILIACI HIEROGLYPHICA.

HORI APOLLINIS NILIACI HIEROGLYPHICA,

quæ ipſe quidem Ægyptio ſermone prodidit, Philippus vero lingua Græca donauit.

1. *Quo pacto æuum ſignificent.*

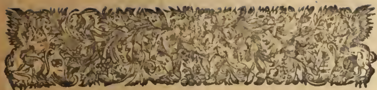

EVVM innuentes, Solem ac Lunam pingunt, quod æterna ſint elemẽta. Quin & aliter æuum pictura exprimere volentes, ſerpentem pingunt, cuius cauda reliquo inuoluatur ac tegatur corpore. Hunc Ægyptij quidem lingua ſua Vbæum, Græci verò Baſiliſcum appellant. Eundem ex auro conflatum [1] dijs circumponunt. Cæterum hoc animali æuum ſignificare propterea Ægyptij dicunt; quod quum tria ſint ſerpentium genera, ſolum hoc ex omnibus [2] immortale eſt, cætera mortalia: vtpote quum quoduis aliud animal ſolo afflatu etiam abſque vllo morſu ſerpens hic interimat. Quocirca, quoniam vitæ neciſque poteſtatem habere videtur, merito ſane deorum capitibus inſeritur.

AD HIEROGL. I.

1 DIIS *circ.*] Quomodo Baſiliſcum ex auro conflatum Dijs Ægyptij circumponant, & de huius cæterorumque Serpentum ſuperſtitioſo cultu dico obſeruatione prima.

2 IMMORTALE] Philo Biblius non dicit immortale, quod Ægyptiorum narrant fabulæ, ſed vix naturali nece confici.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΝΕΙΛΩΟΥ, * ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ,

Νειλακοῦ.

ἃ ἐξήνεγκε μὲν αὐτὸς Αἰγυπτίᾳ φωνῇ, μετέφρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον.

α'. Πῶς αἰῶνα σημαίνουσι.

ΙΩΝΑ σημαίνοντες, ἥλιον καὶ σελήνην γράφουσι, διὰ τὸ αἰώνια εἶναι στοιχεῖα. Αἰῶνα δὲ ἑτέρως γράψαι βουλόμενοι, ὄφιν ζωγραφοῦσιν ἔχοντα τὴν οὐρὰν ὑπὸ τὸ λοιπὸν σῶμα κρυπτομένην, ὃν καλοῦσιν Αἰγύπτιοι οὐραῖον, ὅ ἐστιν ἑλληνιστὶ βασιλίσκον. ὅνπερ χρυσοῦν ποιοῦντες, θεοῖς περιτιθέασιν. αἰῶνα δὲ λέγουσιν Αἰγύπτιοι διὰ τοῦδε τοῦ ζώου δηλοῦσθαι, ἐπειδὴ τριῶν γενῶν ὄφεων καθεστώτων, τὰ μὲν λοιπὰ θνητὰ ὑπάρχει, τοῦτο δὲ μόνον ἀθάνατον, ὃ καὶ προσφυσῆσαν ἑτέρῳ παντὶ ζώῳ, δίχα καὶ τοῦ δακεῖν ἀναιρεῖ. ὅθεν ἐπειδὴ δοκεῖ ζωῆς καὶ θανάτου κυριεύειν, διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν θεῶν ἐπιτιθέασι.

β'. Πῶς κόσμον.

Κόσμον βουλόμενοι γράψαι, ὄφιν ζωγραφοῦσι τὸν ἑαυτοῦ ἐσθίοντα οὐρὰν, ἐστιγμένον φολίσι ποικίλαις. διὰ μὲν τῶν φολίδων αἰνιττόμενοι τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀστέρας βαρύτατον δὲ τὸ ζῶον. καθάπερ καὶ ἡ γῆ. λειότατον δὲ, ὥσπερ ὕδωρ. καθ' ἕκαστον δὲ ἐνιαυτὸν τὸ γῆρας ἀφεὶς, ἀποδύεται· καθ' ὃ καὶ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ ἐνιαύσιος χρόνος ἐναλλαγὴν ποιούμενος, νεάζει. τὸ δὲ ὡς τροφῇ χρῆσθαι τῷ ἑαυτοῦ σώματι, σημαίνει, τὸ πάντα ὅσα ἐκ τῆς θείας προνοίας ἐν τῷ κόσμῳ γεννᾶται, ταῦτα πάλιν καὶ τὴν μείωσιν εἰς αὐτὸν λαμβάνειν.

γ'. Πῶς ἐνιαυτόν.

Ἐνιαυτὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, ἶσιν τουτέστι γυναῖκα, ζωγραφοῦσιν· τῷ δὲ αὐτῷ, καὶ τὴν θεὸν σημαίνουσιν. Ισις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἀστὴρ, Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων, ὃς καὶ δοκεῖ βασιλεύειν τῶν λοιπῶν ἀστέρων, ὁτὲ μὲν μείζων, ὁτὲ δὲ ἧσσον
ἰσ' ἴπ. ἀνατέλλων, καὶ ὁτὲ μὲν λαμπρότερος, * ὁτὲ δὲ οὐχ οὕτως. ἔτι δὲ καὶ διότι κατὰ τὴν τούτου τοῦ ἄστρου ἀνατολὴν, σημειούμεθα περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων τελεῖσθαι· διόπερ οὐκ ἀλόγως τὸν ἐνιαυτὸν Ισιν λέγουσιν. καὶ ἕτεροι δὲ ἐνιαυτὸν γράφοντες, φοίνικα ζωγραφοῦσι διὰ τὸ δένδρον τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων κατὰ τὴν

2. *Quo pacto mundum.*

Mundum exprimere volentes, serpentem pingunt, qui suam ipsius caudam rodat, varijs interstinctum squamis: per squamas quidem stellas quibus cœlum mundusve distinctus est, obscure indicantes. Cæterum hoc animal non secus ac terra grauissimum est, læuissimum autem ac maxime lubricum, instar aquæ. Insuper vt serpens, quotannis [1] pelle ac senio simul exuitur; sic & annuum spatium, quod mundi circumactu producitur, immutatione facta renouatur, ac veluti reiuuenescit. Quod vero velut cibo, suo vtatur corpore, significat id, quæcumque Dei prouidentia in mundo gignuntur, ea rursum in eumdem resolui, & tanquam imminutionem sumere.

1 PELLE *ac senio*] Stat. Thebaid. LIV.
——verni blanda ad spiramina Solis
Erigitur liber senio, & squallentibus annis
Exutus, latisque minax interuiret herbis.

3. *Quomodo annum.*

Porro annum demonstrare volentes, Isin, hoc est mulierem pingunt: quo etiã signo deam significãt. Est autem apud eos Isis sidus quod Ægyptio quidẽ nomine Sothis, Græco vero Astrocyon dicitur, qui & inter reliqua sidera principatũ videtur obtinere: vt qui oriens, modo maior sit, modo minor, interim splẽdidior, interim vero secus. Ad hæc quoniã in huiusce sideris exortu, ea signis quibusdã obseruamus, quæ toto anno peragẽda sunt; propterea non temere annum Isin appellant. Aliter quoque annum indicantes, palmam pingunt: quod arbor hæc sola ex

omnibus ad ſingulos lunæ ortus, ſingulos etiam ramos procreet, ita vt duodecim ramorum productione annus expleatur.

De hoc Symbolo dico fuſius in obſeruationibus. Nomen autem βαΐς à Græcis recentioribus pro palma vſurpatur. Vnde βαϊοφόρος Dominica palmarum, quod explico ad Symbola Clementis Alexandrini.

4. *Quomodo menſem.*

Menſem autem notantes, palmæ ramum pingunt, aut Lunam deorſum inuerſam. Ramum quidem, ob cauſam iam in palma ſupra dictam: Lunam vero deorſum vergentem, quod in ortu quidem dicant, tam quum quindecim eſt partium, ſurſum erectis cornibus apparere: at in ſenio, triginta diebus completis, cornua deorſum inflexa gerere.

5. *Quomodo vertentem annum.*

Vertentem annum ſignificantes, [1] quartam arui partem pingunt. Eſt autem ἄρουρα, vnde Latinis aruum dicitur, terræ menſura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, propterea quòd ab vno, vt tradunt, ſideris cui Sothis nomen fecimus, ortu ad alterum quarta ſit interiecta diei pars. Enimuero dei (Solis inquam) annus trecentis ſexaginta quinque diebus abſoluitur: Quamobrem & quarto quoque anno ſuperuacuum diem computant atque intercalant Ægyptij. Quatuor ſiquidem diei quadrãtes, diem perficiunt.

1 QVARTAM] Huius hieroglyphici ſatis quidem per ſe obſcuri ſenſum enucleo in obſeruationibus. Mercerus hîc in parergo ludens rem minime attingit.

6. *Quid accipitrem pingentes, innuant.*

Deum quum volunt ſignificare, aut ſublimitatẽ,

ἀνατολὴν τῆς σελήνης, μίαν βάϊν γλυφῶν, ὡς ἐν ταῖς δώδεκα * βάϊσιν ἐνιαυτὸν ἀπαρτίζεσθαι. βάισιν.

δ'. Πῶς μῆνα.

Μῆνα δὲ γράφοντες, βάϊν ζωγραφοῦσιν, ἢ σελήνην ἐπεστραμμένην εἰς τὸ κάτω. βάϊν μὲν, τῆς προειρημένης ἐπὶ τοῦ φοίνικος αἰτίας χάριν· σελήνην δὲ ἐπεστραμμένην εἰς τὸ κάτω, ἐπειδή φασιν, ἐν τῇ ἀνατολῇ πεντεκαίδεκα μοιρῶν ὑπάρχουσαν, πρὸς τὸ ἄνω τοῖς κέρασιν ἐσχηματίσθαι. ἐν δὲ τῇ ἀποκρούσει, τὸν ἀριθμὸν τῶν τριάκοντα ἡμερῶν πληρώσασαν, ὡς τὸ κάτω τοῖς κέρασι νεύειν.

ε'. Πῶς τὸ ἐνιστάμενον ἔτος.

Ἔτος τὸ ἐνιστάμενον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρας γράφουσιν. ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἄρουρα, πηχῶν ἑκατόν. βουλόμενοί τε ἔτος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσιν, ἐπειδή φασι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς σώθεως, μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς, τέταρτον ἡμέρας * προστίθεσθαι, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τοῦ θεοῦ, τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν, ὅθεν καὶ διὰ τετραετηρίδος περισσὴν ἡμέραν ἀριθμοῦσιν Αἰγύπτιοι. τὰ γὰρ τέσσαρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει. ἡ. προστίθεσθαι.

ς'. Τί δηλοῦσιν ἱέρακα γράφοντες.

Θεὸν βουλόμενοι σημῆναι, ἢ ὕψος, ἢ ταπεί-

νωσιν, ἢ ὑπεροχὴν ἢ νίκην, ἱέρακα ζωγραφοῦσι. θεὸν μὲν, διὰ τὸ πολύγονον εἶναι τὸ ζῶον, καὶ πολυχρόνιον ἔτι γε μὴν, ἐπεὶ καὶ δοκεῖ εἴδωλον ἡλίου ὑπάρχειν παρὰ πάντα τὰ πετεινὰ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ὀξυωποῦν, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἰατροὶ πρὸς ἴασιν ὀφθαλμῶν τῇ ἱερακίᾳ βοτάνῃ χρῶνται. ὅθεν καὶ τὸν ἥλιον ὡς κύριον ὄντα ὁράσεως, ἔσθ' ὅτε ἱερακόμορφον ζωγραφοῦσιν. Ὕψος δὲ, ἐπεὶ τὰ μὲν ἕτερα ζῶα εἰς ὕψος πέτεσθαι προαιρούμενα, πλαγίως * φέρεται, ἀδυνατοῦντα κατ' εὐθὺ χωρεῖν. μόνος δὲ ἱέραξ εἰς ὕψος κατ' εὐθὺ πέτεται. Ταπείνωσιν δὲ, ἐπεὶ τὰ ἕτερα ζῶα οὐ κατὰ κάθετον * χωρεῖ πρὸς τοῦτο, πλαγίως δὲ καταφέρεται. ἱέραξ δὲ κατ' εὐθὺ ἐπὶ τὸ ταπεινὸν τρέπεται. Ὑπεροχὴν δὲ, ἐπειδὴ δοκεῖ πάντων τῶν πετεινῶν διαφέρειν. Αἷμα δὲ, ἐπειδὴ * φασι τοῦτο τὸ ζῶον ὕδωρ μὴ πίνειν, ἀλλὰ αἷμα. Νίκην δὲ, ἐπειδὴ δοκεῖ τοῦτο τὸ ζῶον, πᾶν νικᾶν πετεινόν· ἐπειδὰν γὰρ ὑπὸ ἰσχυροτέρου ζώου καταδυναστεύηται, τηνικαῦτα ἑαυτὸν ὑπτιάσας ἐν τῷ ἀέρι, ὡς τοὺς μὲν ὄνυχας αὐτοῦ ἐν τῷ ἄνω σχηματίζεσθαι, τὰ δὲ πτερὰ καὶ τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ κάτω τὴν μάχην ποιεῖται. οὕτω γὰρ τὸ ἀντιμαχόμενον αὐτῷ ζῶον, τὸ αὐτὸ ποιῆσαι ἀδυνατοῦν, εἰς ἧτταν ἔρχεται.

περιχά-φεται. πρὸς τοῦτο χωρεῖ. δοκεῖ.

ζ. Πῶς δηλοῦσι ψυχήν.

Ἔτι γε μὴν καὶ ἀντὶ ψυχῆς ὁ ἱέραξ τάσσεται, ἐκ τῆς τοῦ ὀνόματος ἑρμηνείας. καλεῖται γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις

aut humilitatem, aut præstantiam, aut sanguinem, aut victoriam, accipitrem pingunt. Deum quidem tum quod fœcundum sit ac diuturnæ vitæ hoc animal, tum etiam quòd Solis præter cæteras volucres simulacrum esse videatur, vtpote peculiari quadam atque occulta naturæ vi, defixis in eius radios oculis intuens. Atque hinc est, quod medici ad sananda oculorum vitia, hieraceo herba vtuntur. Inde etiam fit, vt solem interdum, tanquam visus autorem ac dominum, accipitris forma pingant. Sublimitatem vero, quia cum cætera quidem animantia, quoties in sublimè tolli volunt, oblique ferantur, nec recta sursum euehi possint, solus accipiter recta in altum volat. Humilitatem porro seu deiectionem, quod eadem ratione cæteræ animantes non perpendiculi modo, sed velut ex transuerso & flexuose deorsum ferantur, solus accipiter directo ad inferiora viam carpat. Præstãtiam, quod cæteris auibus præstare videatur. Sanguinem, quia animal hoc aiunt non aquam, sed sanguinem bibere. Victoriam demum, quod cæteras volucres vincere videatur. Quum enim robustioris animantis potentia se videt opprimi, tum sese in aëre ita resupinans, vt vngues quidem sursum, pennas vero ac posteriores partes deorsum versas habeat, quum idem auis quæ cum eo cõgreditur efficere nequeat, ita facile eam in fugam vertit, ac sibi victoriã parat.

De Accipitris cultu & Symbolis apud Ægyptios, dico in obseruationibus.

7. *Quomodo animam indicent.*

Quin & pro anima ponitur accipiter, iuxta nominis interpretationem. Siquidem Ægyptiis

accipiter baieth dicitur, quod nomen si diuiseris, animam & cor sonat. Bai enim anima est, eth cor. [1]Cor autem ex Ægyptiorum sententia, animæ ambitus est. Itaque nominis compositio animam cordatam notat. Quapropter accipiter ob eam quam cum anima habet naturæ consentionem, aquam omnino non bibit, sed sanguinem, quo & ipsa nutritur anima.

1. Cor *autem animæ ambitus*] De hoc plura in obseruationibus ad Hierogl. 7.

8. *Quo modo Martem ac Venerem.*

Martem & Venerem describentes, duas pingunt cornices, vt marem ac fœminam: quoniam animal hoc gemina solet oua parere, ex quibus mas & fœmina gignantur. Vbi vero, quod raro tamen accidit, vel duo masculea, vel duo fœminea oua pepererit, mares fœminis connubio iuncti numquam ad alteram diuertunt cornicem, ac ne ipsa quidem fœmina, quoad viuit, ad alterum marem: sed disiuncti, soli deinceps semper degunt. Vnde & cum vni cornici occurrerint homines, augurantur præsagium sibi hoc esse viduæ vitæ, quod scilicet animali viduam ageti vitam obuij facti fuerint. Proinde in hunc vsque diem Græci ob tantam harum auium concordiam, in nuptiis ignorantes verbum *Locus perplexus.* illud vsurpare solent ἐκκορεὶ, nimirum κορεὶ cornicem appellantes.

De hoc multa differo ad obseruationem Hierogl. 8.

9. *Quomodo nuptias.*

Atque eandem ob causam nuptias innuentes, duas rursum cornices appingunt.

ὁ ἱέραξ, βαϊήθ. τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα διαιρεθὲν ψυχὴν σημαίνει καὶ καρδίαν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν βαϊ ψυχή, τὸ δὲ ἠθ καρδία. ἡ δὲ καρδία κατ' Αἰγυπτίους, ψυχῆς περίβολος. ὥστε σημαίνειν τὴν σύνθεσιν τοῦ ὀνόματος, ψυχὴν ἐγκαρδίαν. ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἱέραξ διὰ τὸ πρὸς τὴν ψυχὴν συμπαθεῖν, ὕδωρ οὐ πίνει τὸ καθόλου, ἀλλ' αἷμα, ᾧ καὶ ἡ ψυχὴ τρέφεται.

η. Πῶς ἄρεα, καὶ ἀφροδίτην.

Τὸν ἄρεα καὶ τὴν ἀφροδίτην γράφοντες, δύο κορώνας ζωγραφοῦσιν, ὡς ἄνδρα καὶ γυναῖκα. ἐπεὶ τοῦτο τὸ ζῶον δύο ὠὰ γεννᾷ, ἀφ' ὧν ἄρρεν καὶ θῆλυ γεννᾶσθαι δεῖ. ἐπειδὰν δὲ γεννήσῃ, ὅπερ σπανίως γίνεται, δύο ἀρσενικὰ, ἢ δύο θηλυκὰ, τὰ ἀρσενικὰ ταῖς θηλείαις γαμήσαντα οὐ μίσγεται ἑτέρᾳ κορώνῃ, οὐδὲ μὴν ἡ θήλεια κορώνη * ἑτέρᾳ μέχρι θανάτου, ἀλλὰ μόνα τὰ ἀποζυγῶντα διατελεῖ. (ἑτέρῳ κορώνῃ.) διὸ καὶ μιᾷ κορώνῃ συναντήσαντες, οἰωνίζονται οἱ ἄνθρωποι, ὡς χηρεύοντι συνηντηκότες ζώῳ. τῆς δὲ τοιαύτης αὐτῶν ὁμονοίας χάριν, μέχρι νῦν οἱ ἕλληνες ἐν τοῖς γάμοις ἐκκορεί. κορεὶ * κορώνην λέγουσιν ἀγνοοῦντες.

θ. Πῶς γάμον.

Γάμον δὲ δηλοῦντες, δύο κορώνας πάλιν ζωγραφοῦσι, τοῦ λεχθέντος χάριν.

ι'. Πῶς μονογενές.

Μονογενὲς δὲ δηλοῦντες, ἢ γένεσιν, ἢ πατέρα, ἢ κόσμον, ἢ ἄνδρα, κάνθαρον ζωγραφοῦσι. μονογενὲς μὲν ὅτι αὐτογενές ἐστι τὸ ζῶον, ὑπὸ θηλείας μὴ κυοφορούμενον * μόνου γὰρ γένεσις αὐτοῦ * τοιαύτη ἐστίν. ἐπειδὰν ὁ ἄρσην βούληται παιδοποιήσασθαι βοὸς ἀφόδευμα λαβὼν, πλάσσει σφαιροειδὲς παραπλήσιον τῷ κόσμῳ σχῆμα, ὃ ἐκ τῶν ὀπισθίων μερῶν κυλίσας ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν, αὐτὸς πρὸς ἀνατολὴν βλέπει, ἵνα ἀποδῷ τὸ τοῦ κόσμου σχῆμα. αὐτὸς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀπηλιώτου εἰς λίβα φέρεται, ὁ δὲ τῶν ἀστέρων δρόμος ἀπὸ λιβὸς εἰς ἀπηλιώτην. ταύτην οὖν τὴν σφαῖραν κατορύξας εἰς γῆν, κατατίθεται ἐπὶ ἡμέρας εἰκοσιοκτὼ, ἐν ὅσαις καὶ ἡ σελήνη ἡμέραις τὰ δώδεκα ζώδια κυκλεύει, ὑφ' ἣν ἀπομένον ζωογονεῖται τὸ τῶν κανθάρων γένος. τῇ ἐνάτῃ δὲ καὶ εἰκοστῇ ἡμέρᾳ ἀνοίξας τὴν σφαῖραν, εἰς ὕδωρ βάλλει. ταύτην γὰρ ἡμέραν νομίζει σύνοδον εἶναι σελήνης καὶ ἡλίου, ἔτι τε καὶ γένεσιν κόσμου. ἧς ἀνοιγομένης ἐν τῷ ὕδατι, ζῶα ἐξέρχεται, τουτέστιν οἱ κάνθαροι. Γένεσιν δὲ, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. Πατέρα δὲ, ὅτι ἐκ μόνου πατρὸς τὴν γένεσιν ἔχει ὁ κάνθαρος. Κόσμον δὲ, ἐπειδὴ κοσμοειδῆ τὴν γένεσιν ποιεῖται. Ἄνδρα δὲ, ἐπειδὴ θηλυκὸν γένος αὐτοῖς οὐ γίνεται. Εἰσὶ δὲ καὶ κανθάρων ἰδέαι τρεῖς. πρώτη μὲν αἰλουρόμορφος καὶ ἀκτινωτὴ ἥνπερ καὶ ἡλίῳ ἀνέθεσαν διὰ

μόνη τοιαύτη.

10. *Quo modo vnigenam.*

Vnigenam autem ſignificantes, aut ortum, aut patrem, aut mundum, ' aut virum, Scarabæum pingunt. Ac vnigenam quidem, quod per ſe gignatur hoc animal, vtpote in vtero fœminæ non prius efformatum ac geſtatum: eius enim ſolius huiuſcemodi ortus eſt. Cum mas ſobolem procreare vult, bouis fimum nactus, globulũ eiuſdem cuius mundus figuræ fingit: quem vbi ab ortu in occaſum auerſis pedibus volutarit; ipſe rurſum, vt orbi perſimilem figuram edat atque exprimat, in ortum conuertitur. Ipſe quidem orbis à Subſolano circumagitur in Africum. At ſiderum contrarius eſt curſus, ab Africo ad Subſolanum. Hanc itaque pilam in terra defoſſam recondit in dies octo & viginti. nam & totidem diebus Luna duodecim zodiaci ſigna perluſtrat, ſub qua toto illo tempore permanens animatur ſcarabæorum genus. Nono autem & viceſimo die apertam pilam in aquam coniicit (cum enim diem eſſe putat quo & Luna cum Sole congrediatur, & mundi inſuper fiat generatio) quæ dum in aqua aperitur, prodeunt animalia, hoc eſt ſcarabæi. Ortum autem, propter iam dictam cauſſam. Patrem, quod ex ſolo patre ortum habeat ſcarabæus, Mundum, quòd ad mundi figuram eius procreatio ac fœtus accedat. Virum denique, quod non ſit in eorum genere fœmina. Sunt porro ſcarabæorũ formæ tres: Prima felium ſpecie, ac veluti radiis inſignita, quam & Soli ob ſignificationem quandam dicarunt. Aiunt enim felem marem, iuxta varium ſolis habitum & curſum, pupillas commutare, ad ortum quidem Solis mane nonnihil

Vide Plin. l. 11. cap. 28. & obſeruationem noſtrã ad hoc Symbolum.

extendi, ſub meridiem velut rotundas fieri, Sole ad occaſum vergente obtuſiores obſcurioreſque apparere. Quamobrem etiam quæ apud Heliopolin eſt Dei, Solis inquam, ſtatua, felis ſpecie͂ præ ſe fert. Habet autem & ſcarabæus omnis digitos triginta, propter triginta me͂ſis dies, quibus Sol oriens ſuum per ſingula zodiaci ſigna curſum peragit. Alterum ſcarabæorum genus bicorne eſt, & taurina ſpecie, quod quum & Lunæ conſecratum ſit, propterea eum qui inter ſidera relatus eſt taurum, huiuſce deæ elationem eſſe perhibent Ægyptiorum filij. Tertium vnicorne eſt, & ſuæ peculiaris formæ, quod & Mercurio ſacrum eſſe, vt etiam eſt ibis auis, exiſtimarunt.

1 A V T *virum*] De annulis ſcarabæo inſignitis ad Signum virilitatis dico in obſcu.

11. *Quid, vulturem deſcribentes, indicent.*

Cæterum matrem ſignificantes, aut aſpectum, aut limitem, aut futurorum cognitionem, aut annum, aut cœlum, aut miſericordem, aut Mineruam, aut Iunonem, aut drachmas duas, vulturem pingunt. Matrem quidem, quod in hoc animantium genere mas non ſit. Sunt porro & alia vulturum genera, quæ ex vento concipiunt quidem, ſed quorũ oua illic ad eſum dumtaxat, non item ad fœtũ ſuſcipiendum ac formandum ſunt accommodata. At eorum vulturum, quorum non eſt ſubuentaneus dumtaxat & inefficax congreſſus, oua ad gignendũ tollendamq. ſobolem ſunt in primis idonea. Aſpectum autem, quod ex omnibus animantibus perſpicaciſſimi viſus ſit vultur, vt qui oriente quidem

τὸ σύμβολον· φασὶ γὰρ τὸν ἄρρενα αἴλουρον, συμμεταβάλλειν τὰς κόρας τοῖς τοῦ ἡλίου δρόμοις. ὑπεκτείνονται μὲν γὰρ κατὰ πρωῒ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἀνατολήν. στρογγυλοειδεῖς δὲ γίνονται κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, ἀμαυρότεραι δὲ φαίνονται δύειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου. ὅθεν καὶ τὸ ἐν ἡλίου πόλει ξόανον τοῦ θεοῦ αἰλουρόμορφον ὑπάρχει. ἔχει δὲ πᾶς κάνθαρος καὶ δακτύλους τριάκοντα, διὰ * τὴν (τὴν τριακονταήμερον.) τριάκοντα ἡμερῶν τοῦ μηνός, ἐν αἷς ὁ ἥλιος ἀνατέλλων, τὸν ἑαυτοῦ ποιεῖται δρόμον. δευτέρα δὲ γενεά, ἡ δίκερως καὶ ταυροειδής, ἥτις καὶ τῇ σελήνῃ καθιερώθη, ἀφ' οὗ καὶ τὸν * ἐν (οὐράνιον.) οὐρανῷ ταῦρον, ὕψωμα τῆς θεοῦ ταύτης λέγουσιν εἶναι παῖδες Αἰγυπτίων. τρίτη δὲ ἡ μονόκερως καὶ ἰδιόμορφος, ἣν Ἑρμῇ διαφέρειν ἐνόμισαν, καθὰ καὶ ἶβις τὸ ὄρνεον.

ια'. Τί γῦπα γράφοντες δηλοῦσι.

Μητέρα δὲ γράφοντες, ἢ βλέψιν, ἢ ὅρον, ἢ πρόγνωσιν, ἢ ἐνιαυτόν, ἢ οὐρανίαν, ἢ ἐλεήμονα, ἢ Ἀθηνᾶν, ἢ Ἥραν *, (Puto legendum ἢ γραμμὰς vide suo loco.) ἢ δραχμὰς δύο, γῦπα ζωγραφοῦσι. μητέρα μὲν ἐπειδὴ ἄρρεν ἐν τούτῳ τῷ γένει τῶν ζώων οὐχ ὑπάρχει. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα * γένη γυπῶν, ἃ ὑπὸ ἀνέμου * συλλαμβάνει, ὧν (ὀρνέων γένη. συλλαμβάνονται αὐτῶν.) τὰ ᾠὰ πρὸς βρῶσιν αὐτοῦ μόνον, οὐκέτι δὲ πρὸς ζωογονίαν ἐστὶ χρήσιμα. γυπῶν δὲ οὐχ ὑπηνέμιον ποιουμένων τὴν ὀχείαν, ἡ τῶν ᾠῶν γένεσις ζωογονεῖται. Βλέψιν δὲ, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ζώων ἁπάντων ὀξυωπέστερον ὁρᾷ ἡ γύψ, ἐν μὲν * ἀνατολῇ τοῦ

ἡλίου ὄντος, πρὸς δύσιν βλέπουσα, ἐν δύσει δὲ τοῦ θεοῦ ὑπάρχοντος, πρὸς ἀνατολήν. ἐξ ἱκανοῦ διαστήματος πειραζομένη τὰ πρὸς χρῆσιν αὐτῇ βρώσιμα. Ὅριον δὲ, διότι πολέμου μέλλοντος τελεοῦσθαι, τὸν τόπον ὁρίζει, ἐν ᾧ μέλλει ὁ πόλεμος γίνεσθαι, πρὸ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐπ' αὐτὸν παραγινομένη. Πρόγνωσιν δὲ, διά τε τὰ προειρημένα, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο πλείονας *σφαζομένους καὶ *ἡττωμένους βλέπει, τὰ μιδομένη τὴν ἑαυτῆς ἐν τῶν πτωμάτων τροφὴν, παρ' ὃ καὶ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς, κατασκόπους ἔπεμπον σκεπτόμενοι κατὰ ποῖον τοῦ πολέμου αἱ γῦπες βλέπουσι μέρος, ἐντεῦθεν σημειούμενοι τοὺς ἡττωμένους. Ἐνιαυτὸν δὲ, διὰ τὸ ἐν τούτῳ τῷ ζώῳ διακοσίας ἑξήκοντα πέντε ἡμέρας τοῦ ἔτους διαιρεῖσθαι, ἐν αἷς ὁ ἐνιαύσιος ἐκτελεῖται χρόνος. ἑκατὸν γὰρ εἴκοσιν ἡμέρας ἔγκυος μένει, καὶ τὰς ἴσας τοὺς νεοσσοὺς ἐκτρέφει. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἑκατὸν εἴκοσι τὴν ἑαυτῆς ἐπιμέλειαν ποιεῖται, μήτε κυοφοροῦσα, μήτε τρέφουσα, παρασκευάζουσα δὲ ἑαυτὴν εἰς ἑτέραν σύλληψιν· τὰς δὲ λοιπὰς πέντε τοῦ ἔτους ἡμέρας, ὡς ἤδη προεῖπον, εἰς τὴν τοῦ ἀνέμου ὀχείαν καταναλίσκει. Ἐλεήμονα δὲ, ὅπερ δοκεῖ παράπασιν ἐναντιώτατον ὑπάρχειν, ἐπεὶ τοῦτο τὸ ζῶον πάντα αἰαιρεῖ ἠναγκάσθησαν δὲ τοῦτο γράψαι, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἑκατὸν εἴκοσιν ἡμέραις ἐν αἷς τὰ ἑαυτῆς ἐκτρέφει τέκνα, ἐπὶ πλεῖον οὐ πέτεται. περὶ δὲ τοὺς νεοσσοὺς καὶ τὴν τούτων τροφὴν ἀσχολεῖται ἐν αἷς ἀπορήσασα τροφῆς τὴν

Pro his duobus habet tantum vetus. σφαζομένη.

Sole in occasum, occidente vero in ortum prospiciat, atque è satis longo interuallo quæ sibi vsui sint, comparet edulia. Limitem, quod cum belli conficiendi tempus instat, locum vbi pugna committenda sit, septem ante diebus ad eum accedens præfiniat & circumscribat. Præsagium vero, tum ob iam dictam caussam, tum etiam quod ad eam exercitus partem sese conuertere soleat, vbi maior sit futura clades, sibi ex cadaueribus alimentum seponens, ac in futurum prouide reseruans. Ergo & prisci reges exploratores mittebant, per quos in vtram aciei partem respexissent vultures, cognoscerent, indeque vincendos, atque internecina strage delendos colligerent. Annum porro, quoniam animal hoc trecentos illos ac sexaginta quinque dies quibus completur annus, ita distribuit, vt centum quidem ac viginti diebus prægnans maneat, totidem pullos enutriat, reliquis vero centum ac viginti sui curam gerat, neque vterum ferens, neque alendis addicta liberis, sed seipsam duntaxat ad aliam parans conceptionem. Quinque autem illos, qui supersunt anni dies, in venti, vt iam dictum est, compressionem insumit. Misericordem autem, quod quibusdam alienissimum fortasse videbitur, præsertim quum hoc animal cuncta interimat. Sed vt hoc pictura vulturis innuerent, eo impulsi sunt, quod centum illis ac viginti diebus quibus suos educat, pene nunquã euolet, sed omnem curam ac sollicitudinem in illis alendis adhibeat. Quod si eo tempore cibus non suppetat, quo eos sustentet, proprio execto

femore ſugendũ eis exhibet & impertitur ſanguinem, vt ne cibi penuria atque inedia conficiantur. Mineruam ac Iunonem, quoniam videtur apud Ægyptios Minerua quidẽ ſuperius cœli hemiſphærium occupaſſe, Iuno vero inferius. Quin & vulturũ genus, vt iam expoſui, fœminas tantum complectitur. Quam ob cauſſam & cuiuis fœminei ſexus animáti Ægyptij vulturem, vt in eo ſexu principem ac primariũ apponunt: ex quo & deam omnem, ne ſigillatim vnamquamque percurrens, prolixior ſim, * ſignificantes, vulturẽ pingunt Ægyptij. Inſuper & matrẽ innuere volentes, vulturem pingunt: eſt enim mater fœmineæ naturæ. οὐρανίαν autem hoc eſt cœlum (neque enim placet ipſis, maſculino genere οὐρανὸν dicere) quoniã horum omniũ generatio inde eſt. Duas denique drachmas, quod apud Ægyptios duæ lineæ vnitas eſt. Vnitas vero cuiuſlibet numeri ortus eſt atque principiũ. Iure igitur duas drachmas indicare volentes, vulturem pingunt, quod generationis ipſe ſibi autor materque ac principium, quemadmodum & vnitas eſſe videatur.

Oſtendo hîc drachmarum nomen irrepſiſſe pro lineis quod Pieriũ torſit dubitatione. vide obſeruat.

12. *Quomodo Vulcanum notent.*

At Vulcanum indicãtes ſcarabæum & vulturem pingunt. Mineruam vero vulturem & ſcarabæum. Ipſis enim videtur mundus ex mare ac fœmina cõſtare. Vulturem autẽ Mineruæ appingunt, quod hi ſoli ex diis apud ipſos mares ſint ſimul ac fœminæ.

* Non poſſunt iſta congruere, nam quomodo vni, duo Symbola inter ſe oppoſita reſponderent? Scribe, Ἥφαιστον δὲ χάφοντες κάνθαρον ζωγραφοῦσι, Ἀθηνᾶν δὲ καὶ Ἥφαιστον γῦπα καὶ κάνθαρον. Vulcanũ indicantes ſcarabæũ pingunt, Mineruam vero ſimul cum Vulcano, vulturẽ, & ſcarabæũ.

παράσχηται τοῖς νηπίοις, τὸν ἑαυτῆς μηρὸν ἀνατεμοῦσα, παρέχει τοῖς τέκνοις τοῦ αἵματος μεταλαμβάνειν, ὡς μὴ ἀπορήσαντα τροφῆς ἀναιρεθῆναι. Ἀθηνᾶν δὲ καὶ ἥραν, ἐπειδὴ δοκεῖ παρ' Αἰγυπτίοις, ἀθηνᾶ μὲν τὸ ἄνω τοῦ οὐρανοῦ ἡμισφαίριον ἀπειληφέναι. τὸ δὲ κάτω, ἥρα. καὶ τὸ τῶν γυπῶν δὲ, ὡς προεῖπον, γένος θηλειῶν ἐστὶ γένος μόνον, δι' ἣν αἰτίαν καὶ παντὶ θηλυκῷ ζωδίῳ οἱ Αἰγύπτιοι, γῦπα ὡς βασίλειον ἐπιτιθέασιν, ἀφ' οὗ καὶ πᾶσαν θεὰν, ἵνα μὴ περὶ ἑκάστης γράφων μηκύνω τὸν λόγον * σημαίνοντες, τὴν γῦπα γράφουσιν Αἰγύπτιοι. μητέρα οὖν θέλοντες σημῆναι, γῦπα ζωγραφοῦσι. μήτηρ γάρ ἐστι θηλυκοῦ ζώου. Οὐρανίαν δὲ (οὐ γὰρ ἀρέσκει αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγειν) ἐπεὶ τούτων ἡ γένεσις ἐκεῖθέν ἐστι. Δραχμὰς δὲ δύο διότι παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί. μονὰς δὲ, παντὸς ἀριθμοῦ γένεσις. εὐλόγως οὖν δύο δραχμὰς βουλόμενοι δηλῶσαι, γῦπα γράφουσιν, ἐπεὶ μήτηρ δοκεῖ καὶ γένεσις εἶναι, καθάπερ καὶ ἡ μονάς.

ιβ'. Πῶς ἥφαιστον γράφουσι.

Ηφαιστον δὲ γράφοντες, κάνθαρον καὶ γῦπα ζωγραφοῦσι. Ἀθηνᾶν δὲ, γῦπα καὶ κάνθαρον. δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς ὁ κόσμος συνεστάναι, ἔκ τε ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ. ἐπὶ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν γῦπα γράφουσι· οὗτοι γὰρ μόνοι θεῶν παρ' αὐτοῖς ἀρσενοθήλεις ὑπάρχουσι.

ιγ΄. Τί ἀστέρα γράφοντες δηλοῦσι.

Θεὸν δὲ ἐγκόσμιον σημαίνοντες, ἢ εἱμαρμένην, ἢ τὸν πέντε ἀριθμὸν, ἀστέρα ζωγραφοῦσι. θεὸν μὲν, ἐπειδὴ πρόνοια θεοῦ, τὴν νίκην προστάσσει, ἣ τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ παντὸς κόσμου κίνησις ἐκτελεῖται, δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς δίχα θεοῦ, μηδὲν ὅλως συνεστάναι. εἱμαρμένην δὲ, ἐπεὶ καὶ αὕτη ἐξ ἀστρικῆς οἰκονομίας συνίσταται. τὸν δὲ πέντε ἀριθμὸν, ἐπειδὴ πλήθους ὄντος ἐν οὐρανῷ, πέντε μόνοι ἐξ αὐτῶν κινούμενοι τὴν τοῦ κόσμου οἰκονομίαν ἐκτελοῦσι.

ιδ΄. Τί κυνοκέφαλον γράφοντες δηλοῦσι.

Σελήνην δὲ γράφοντες, ἢ οἰκουμένην, ἢ γράμματα, ἢ ἱερέα, ἢ ὀργὴν, ἢ κόλυμβον, κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι. Σελήνην μὲν, ἐπειδὴ τὸ ζῶον τοῦτο συμπάθειάν τινα πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ σύνοδον ἐκτήσατο. ὅταν γὰρ ἐν τῷ μέρει τῆς ὥρας ἡ σελήνη συνοδεύουσα ἡλίῳ ἀφώτιστος γένηται, τότε ὁ μὲν ἄρσην κυνοκέφαλος οὐ βλέπει, οὐδὲ ἐσθίει. ἄχθεται δὲ εἰς τὴν γῆν νενευκὼς, καθάπερ πενθῶν τὴν τῆς σελήνης ἁρπαγήν. ἡ δὲ θήλεια μετὰ τοῦ μὴ ὁρᾶν, καὶ ταυτὰ τῷ ἄρρενι πάσχει, διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐν τοῖς ἱεροῖς τρέφονται κυνοκέφαλοι, ὅπως ἐξ αὐτῶν γινώσκηται τὸ ἡλίου καὶ σελήνης μέρος τῆς συνόδου. οἰκουμένην δὲ ἐπειδὴ ἑβδομήκοντα

13. *Quid sidus pingentes, innuant.*

Deum mundo inhabitantem significantes, aut fatũ, aut quinarium numerũ, sidus pingũt. Deum quidem, quod Dei prouidentia victoriam decernit atq. imperat, qua & siderum orbisq. vniuersi motus peragitur. Existimant enim sine Deo nihil prorsus consistere. Fatũ autem, quod id quoque è siderum cursu ac dispensatione constituatur. Quinariũ vero numerum, quoniam cum quamplurima atque adeo innumera sint in cœlo sidera, sola ex his quinque, motu suo orbis pulcherrimam efficiunt distributionem ac moderamen..

Merceri versio θεὸν ἐγκόσμιον, *Deum pulchre ornatum*, reposui Deum mundo inhabitantem, Diuinam enim prouidentiam significat per vniuersum commeantem. Quinque autem illæ stellæ sunt opinor reliqui planetæ, excepto Sole & Luna, nam stellæ nomine censeri non solent.

14. *Quid Cynocephalum pingentes demonstrent.*

Lunam demonstrantes, aut terrarum orbem, aut litteras, aut sacrificum, aut iram, aut natationem, Cynocephalum pingunt. Lunam quidem, propterea quod animal hoc consensum quendam cum Dei cõgressu, ex quo & affici soleat, habet. Vbi enim aliquanto tempore Luna cum Sole congrediens, expers luminis opacaq. permanet, tum mas quidem cynocephalus nec quoquam intuetur, nec vescitur: sed demisso in terram vultu indignabundus, velut Lunæ raptũ deplorans, mœret. Fœmina vero præterquam quod nusquã oculos cõtorquet, ipsa quoq. eodẽ quo mas afficitur modo. Ideoque ad hæc vsq. tempora in templis, cynocephali nutriuntur, vt ex ipsis coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognosci possit. Terrarũ autem orbem, quoniam septuaginta

Natio prò natatione seu vrinatore in hunc locum irrepserat.

duas ferunt iam olim orbis habitati fuiſſe regiones: hos porro, ſi diligenter in templis nutriantur & curentur, non ſicut cætera animalia vno die emoriuntur, ſic & ipſos emori: ſed ipſorum partem quandã ſingulis diebus emorientem ac tabeſcentem a ſacerdotibus humari, reliquo interim corpore in ſua natura perſiſtente, idque per ſeptuaginta duos dies: quibus expletis, tum prorſus interit. Litteras, quia eſt [apud Ægyptios] natio quædam & genus cynocephalorum, qui litteras norunt. Quapropter vbi primum in ſacram ædem ductus fuerit cynocephalus, tabellam ei ſacerdos apponit, vna cum ſcirpeo ſtilo atque atramento, nimirum vt periculum faciat, ſit ne ex eo cynocephalorum genere, qui litterarum gnari ſunt; & an litteras pingat. pingit itaq. in ea tabella litteras. Præterea hoc animal Mercurio dicatum eſt, qui litterarum omnium particeps eſt. Sacrificum vero, quod natura cynocephalus ab eſu piſcis atq. adeo panis qui piſce ſit intinctus abhorret, ſicut & externi ſacerdotes. Adde quod circũciſus gignitur, quam quidẽ circumciſionem ſummo curant ac peragunt ſtudio ſacerdotes. Iram, quia hoc præter cætera animantia maxime iracundum eſt, & ad indignationẽ procliue. Natationem porro, quoniam cætera quidem animantia frequenti natatione ſordes ac ſqualorem contrahunt: ſolum hoc ad eum quem inſtituit locum nando peruenit, nec tamen vllis a natiuo colore transfertur, aut ſordibus inquinatur.

Ἰχθυώμενον ἄρτον hîc aliquis verterat Panem ex piſcibus. Imo intellige, panem iuſculo piſcis intinctum. Nam quod ait Clitarchus, Oritas panem ex piſcibus feciſſe, hoc perrarũ eſt, nec Ægyptiis conſuetũ.

δύο χώρας τὰς ἀρχαίας φασὶ τῆς οἰκουμένης εἶναι. τούτους δὲ τρεφομένους ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ ἐπιμελείας τυγχάνοντας, οὐ, καθάπερ τὰ λοιπὰ ζῶα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τελευτᾷ, οὕτω καὶ τούτους· ἀλλὰ μέρος αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν * νεκρούμενον, ὑπὸ τῶν ἱερέων θάπτεσθαι, τοῦ λοιποῦ σώματος ἐν τῷ κατὰ φύσιν ὄντος. ἕως δ' ἂν αἱ ἑβδομήκοντα καὶ δύο πληρωθῶσιν ἡμέραι, τότε ὅλως ἀποθνήσκει. Γράμματα δὲ, ἐπειδή ἐστι συγγένεια κυνοκεφάλων * Αἰγυπτίοις ἐπισταμένων γράμματα. διὸ ὁ εἰς ἱερὸν ἐπειδὰν πρῶτα κομισθῇ κυνοκέφαλος, δέλτον αὐτῷ παρατίθησιν ὁ ἱερεὺς, καὶ σχοινίον, καὶ μέλαν, πειράζων εἰ ἐκ τῆς ἐπισταμένης ἐστὶ συγγενείας γράμματα, καὶ εἰ γράφει. ἔτι δὲ καὶ τὸ ζῶον, ἐπὶ ἑρμῇ ἐνεμήθη τῷ πάντων μετέχοντι γραμμάτων. Ἱερέα δὲ, ἐπὶ φύσει ὁ κυνοκέφαλος ἰχθὺν οὐκ ἐσθίει, ἀλλ' οὐδὲ * ἰχθυώμενον * ἄρτον, καθάπερ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκτός. γεννᾶται * δὲ περιτετμημένος, ἣν καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπιτηδεύουσι περιτομήν. ὀργὴν δὲ, ἐπείπερ τὸ ζῶον τοῦτο παρὰ τὰ ἄλλα θυμικώτατόν τε καὶ ὀργίλον ὑπάρχει. κόλυμβον δὲ, διότι τὰ μὲν ἄλλα ζῶα κολύμβῳ χρώμενα, ῥυπαρὰ * φαίνονται· μόνον δὲ τοῦτο εἰς ὃν τόπον προήρηται πορευθῆναι κολυμβᾷ, κατὰ μηδὲν τῷ ῥύπῳ παραφερόμενον.

Rectè hic ex Romano codice νεκρούμενον. cōtra Merceri coniecturã qui legit ἐσθόμενον.

Αἰγύπτια.

ἰχθυώμενος

ἀργεῖ. π.

φαίνεται.

ιε'. Πῶς γράφουσι σελήνης ἀνατολήν.

Σελήνης δὲ ἀνατολὴν γράφειν βουλόμενοι, πάλιν
χάματ. κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι, * τρόπῳ τοιῷδε ἑστῶτα καὶ
τὰς χεῖρας οὐρανὸν ἐπαίροντα, βασίλειόν τε ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς ἔχοντα. τοῦτο γράφουσι τὸ σχῆμα ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς, ὃ κυνοκέφαλος ποιεῖται ὡς εἰπεῖν προσευχόμενος τῇ θεῷ, ἐπειδὴ ἀμφότεροι φωτὸς μετειλήφασι.

ιϛ'. Πῶς ἰσημερίας δύο.

π. Ἰσημερίας * δύο πάλιν σημαίνοντες, κυνοκέφαλον καθήμενον ζωγραφοῦσι ζῶον· ἐν ταῖς δυσὶ γὰρ ἰσημερίαις τοῦ ἐνιαυτοῦ, δωδεκάκις τῆς ἡμέρας καθ' ἑκάστην * ὥραν οὐρεῖ. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ταῖς δυσὶ νυξὶ ποιεῖ. διόπερ οὐκ ἀλόγως ἐν τοῖς ὑδρολογίοις αὐτῶν Αἰγύπτιοι κυνοκέφαλον καθήμενον γλύφουσιν. ἐκ δὲ τοῦ μορίου αὐτοῦ ὕδωρ ἐπιρρέον ποιοῦσιν. ἐπεὶ, ὥσπερ προεῖπον, τὰς τῆς ἰσημερίας δώδεκα σημαίνει ὥρας. ἵνα δὲ μὴ εὐρύτερον τὸ κατασκεύασμα ὑπάρχῃ, δι' οὗ τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ὡρολόγιον ἀποκρίνεται, μηδὲ πάλιν στενότερον. ἀμφοτέρων γὰρ χρεία. τὸ μὲν γὰρ εὐρύτερον, ταχέως ἐκφέρον τὸ ὕδωρ, οὐχ ὑγιῶς τὴν ἀναμέτρησιν τῆς ὥρας ἀποτελεῖ. τὸ δὲ στενότερον, κατ' ὀλίγον καὶ βραδέως ἀπολύον τὸν κρουνὸν, ἕως τῆς οὐρᾶς τρίχα διέ-

Deest in veteri ὥραν.

15. *Quomodo Lunæ exortum indicent.*

Lunam autem orientem indicare volentes, rursum cynocephalum hoc habitu pingunt, ſtantem, manuſq. in cœlum tollentem, ac[1] regium inſigne capite geſtantem. Hac autem figura, ad Lunæ ortũ demonſtrandum, depingunt cynocephalum, quod hoc habitu videatur cynocephalus deæ gratulari; quod ambo, Sol inquam ac Luna, luminis participes ſint.

1 REGIVM *inſigne.*] Mercerus vir alioqui eruditus hîc abuſus eſt voce τῷ βασιλεῖον quam putauit ſignificare regium inſigne; ſed aliud Orus intellexit quod doceo in obſeruationibus.

16. *Quomodo æquinoctia duo.*

Rurſum æquinoctia ſignificantes, idem animal, cynocephalum ſedentem pingunt. Duobus enim anni æquinoctiis, duodecies in die per ſingulas nimirum horas vrinam reddit, idemq. & noctu facit. Quare non immerito ſuis hydrologiis Ægyptij cynocephalũ ſedentem inſculpunt, è cuius membro aqua defluat: idque propterea quod duodecim, vt iam dixi, in quas æquinoctij tempore dies ac noctes ex æquo diuiduntur, horas ſignificat. Cæterum ne foramen illud acutè artificioſeque conſtructũ, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut latius ſit, aut rurſum arctius (vtrumq. enim magni refert. ſiquidem latius, cum magna celeritate aquam profundat, non recte horæ modum ac dimẽſionem perficit: anguſtius autem paulatim ac latius quam par ſit, aquæ ductũ laxat) remedium hoc excogitarunt, vt [1]quicquid pilorũ eſt, ad caudã

D

vſque abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulã in vſum iam dictum fabricentur. Hoc autem ipſis viſum eſt non abſque ratione quadam, ſicut nec in cæteris facere: & quod etiam ſolus ex omnibus animantibus, æquinoctio duodecies in die per ſingulas horas adlatrat.

1 QVICQVID *pilorum &c.*] Hic locus valde perplexus eſt, & male ab interpretibus intellectus, de quo vide coniecturam noſtram in obſeruat.

17. *Quomodo animum ſiue iram innuant.*

Animum autem ſiue iram volentes ſignare, Leonem pingunt. Caput enim magnum habet hoc animal, & pupillas quidem ignitas, faciem vero rotundam, & circumquaque radiorum more ſparſos pilos inſtar Solis. Quare & ſub ſolio hori, hoc eſt Solis, leones ſupponunt, huius animalis cum Deo ſimilitudinem maximam demonſtrantes. Dicitur autem apud eos Sol Horus, eo quod horis præſit.

De hoc plura in obſeruationibus.

18. *Quomodo robur notent.*

Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quòd hæc ei ex toto corpore robuſtiſſima ſint.

19. *Quomodo vigilantem commonſtrent.*

Vigilantem autem ſedulumque hominem, aut etiam cuſtodem oſtendẽtes, Leonis caput pingunt, quoniam Leo vigilãs oculos claudit, eoſdem quum dormit, apertos habet, quod quidem cuſtodiæ atq. excubiarum ſignum eſt. Quocirca non abſque

ραίνες, πρὸς τὸ ταύτης πάχος, σίδηρον κατασκευάζουσι, πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν. τοῦτο δὲ αὐτοῖς ἀρέσκει ποιεῖν, οὐκ ἄνευ λόγου τινὸς (ὡς) καὶ οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἰσημερίαις, μόνος τῶν ἄλλων ζώων δωδεκάκις τῆς ἡμέρας κράζει καθ' ἑκάστην ὥραν.

ιζ. Πῶς θυμὸν δηλοῦσι.

Θυμὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, λέοντα ζωγραφοῦσι. κεφαλὴν γὰρ ἔχει μεγάλην τὸ ζῶον, καὶ τὰς μὲν κόρας πυρώδεις, τὸ δὲ πρόσωπον, στρογγύλον, καὶ περὶ αὐτὸ ἀκτινοειδεῖς τρίχας, κατὰ μίμησιν ἡλίου· ὅθεν καὶ ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦ ὥρου, λέοντας ὑποτιθέασι, δεικνῦντες τὸ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ ζώου σύμβολον. ἥλιος δὲ ὁ ὧρος ἀπὸ * τῶν ὡρῶν κρατεῖν. τῷ

ιη'. Πῶς ἀλκὴν γράφουσιν.

Ἀλκὴν δὲ γράφοντες, λέοντος τὰ ἔμπροσθεν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ σθενέστερα αὐτῷ ὑπάρχειν ταῦτα τὰ μέλη τοῦ σώματος.

ιθ'. Πῶς ἐγρηγορότα γράφουσιν.

* Ἐγρηγορότα δὲ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος κηγρόντα γράφουσι κεφαλὴν, ἐπειδὴ ὁ λέων ἐν τῷ ἐγρηγορέναι, μέμυκε τοὺς ὀφθαλμούς, κοιμώμενος δὲ ἀνεῳγότας τούτους ἔχει, ὅπερ ἐστὶ, τοῦ φυλάσσειν σημεῖον. διόπερ καὶ

συμβολικῶς τοῖς κλείθροις τῶν ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παρειλήφασι.

κ΄. Πῶς φοβερόν.

Φοβερὸν δὲ σημαίνοντες, τῷ αὐτῷ χρῶνται σημείῳ. ἐπειδὴ ἀλκιμώτατον ὑπάρχον τοῦτο τὸ ζῶον, πάντας εἰς φόβον τοὺς ὁρῶντας φέρει.

κα΄. Γῶς νείλου ἀνάβασιν.

Νείλου δὲ ἀνάβασιν σημαίνοντες, ὃν καλοῦσιν Αἰγύπτιοι νοῦν, ἑρμηνευθὲν δὲ σημαίνει νέον· ποτὲ μὲν λέοντα γράφουσι, ποτὲ δὲ τρεῖς ὑδρίας μεγάλας· ποτὲ δὲ οὐρανὸν, καὶ γῆν ὕδωρ ἀναβλύζουσαν. λέοντα μὲν, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἰς * λέοντα γενόμενος πλείονα τὴν ἀνάβασιν τοῦ * νείλου ποιεῖται. ὥστε * ἐμμένοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τούτῳ, τὸ δίμοιρον τοῦ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. ὅθεν καὶ τὰς χολέδρας, καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρηνῶν, λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ * τῶν ἱερατικῶν ἔργων προστάται ἀφ' οὗ καὶ μέχρι νῦν καθ' εὐχὴν πλεονασμοῦ ὑδρότητος.* Τρία δὲ ὑδρία, ἢ οὐρανὸν, καὶ γῆν ὕδωρ βλύζουσαν, τὸ μὲν ὑδρεῖον ὁμοιοῦντες καρδίᾳ * γλῶσσαν ἐχούσῃ. καρδία μὲν ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς τὸ ἡγεμονικόν ἐστι τοῦ σώματος αὕτη, καθάπερ ὁ νεῖλος τῆς * Αἰγυπτίας ἡγεμὼν καθέστηκε. Γλῶσσα δὲ, ὅτι διὰ παντὸς ἐν ὑγρῷ ὑπάρχουσα ταύτην, καὶ

λέοντι in.f. vbi præpositio ἐν deest.

ποιεῖται τοῦ θεοῦ.

ἐμμένον ἀρχαῖον.

ἴσ. λείπει τῷ αὐτῷ σημείῳ χρῶνται.

καρδίαν γλώσσῃ.

Αἰγύπτου.

ſignificatione templorum clauſtris, leones qui cuſtodum loco ſint, appinxerunt.

Confirmo Syntagm. 2. l. IX. Symbol. 13.

20. *Quomodo terribilem ac formidandum.*

Eodem quoque, vt formidabilem notent, ſigno vtuntur, quia quum viribus maxime polleat animal hoc, omnibus qui eum inſpexerint, metum iniicit.

21. *Quomodo Nili aſcenſum & exundationem.*

Nili inſuper inundationem ſignificantes, quem Ægyptio nomine Nun (quod ſi interpreteris, nouum ſonat) appellãt, modo Leonem pingunt, modo tres magnas hydrias, modo vero cœlum ac terrã aquæ copiam ſcaturientem. Leonem quidem, quod quum Sol Leonẽ ſubit, ampliorem Nili facit inundationem. Quãdiu enim Sol in hoc ſigno perſiſtit, ſæpenumero in duplum ipſius Nili aqua excreſcit. Quare & tubos canaleſq. ſacrorum fontium, *ſolent ij qui ſacris præſunt operibus, Leonis figura fabricari. Quapropter in hodiernum vſque diem, dum pro ingenti inundatione preces effundunt, Leonis ſigno vti ſolent. Tres autem hydrias, aut cœlum & terram quæ aquæ copiam ſcaturiat, *nilum perſimilem facientes cordi lingua prædito. Cordi quidem, quoniam princeps hæc & potiſſima apud ipſos habetur totius corporis pars, ſicut & Nilus totius Ægypti dux eſt ac princeps. Linguæ autem, quod quum hæc perpetuo in humido eſſe gaudeat, inſuper & ipſam genitricem cauſamque

Soliti ſunt ij qui olim ſacris præerãt.

Pingunt hydriam ſimilem facientes.

rerum ſtatus appellant. Tres porro hydrias, nec plures, nec pauciores pingunt, quod triplex ex eorum ſententia ſit inundationis cauſſa effectrix. Vnã quidã Ægyptiæ terræ aſcribunt, quæ ex ſeſe aquam producit. Alteram Oceano, ex quo inundationis tempore aqua in Ægyptum exæſtuat. Tertia imbribus, qui per id tempus quo intumeſcit Nilus, ad auſtrinas Æthiopiæ partes contingunt. Quod autem Ægyptus ex ſeſe aquam gignat; inde facile eſt deprehendere, quod cum in cæteris orbis tractibus hyeme ſoleant exundare flumina, idq. propter imbres copioſos & aſſiduos, ſola Ægyptiorum regio, quoniam totius orbis velut vmbilicus eſt ac media non ſecus atque in oculo pupilla, æſtate ſibi inundationes Nili procreat.

De hoc Hieroglyphico dico in obſeruationibus, quod autem ait Nilum ab Ægyptiis νοῦν appellari, congruentia dicit Heſychio, qui in dictione νοῦς, ait eam ſignificare ψυχὴν, ποταμὸν, & μονάδα. Hic igitur fluuius eſt Nilus.

22. *Quomodo Aegyptum deſignent.*

Ægyptum autem deſignantes, conflagrantem acerram pingunt, & ſuperne cor, illud innuentes, quemadmodum zelotypi cor in perpetuo æſtu ac flamma eſt, ſic Ægyptum quia immodice calet, continenter quæ in ſe ſunt, animare ac procreare.

Aliud cordis Symbolum annotaui ex Philone Syntagm. 2. L. v. Sym. 102.

23. *Quomodo hominem qui è patria peregre nunquam profectus ſit.*

Hominẽ qui nunquã ſolo natali relicto, peregrinatus fuerit, ſignificãtes, Onocephalũ pingunt, quia

γεννήτειραν τοῦ εἶναι καλοῦσι. τρία δὲ ὑδρεῖα, καὶ οὔτε πλείονα, οὔτε ἥττονα, ἐπειδὴ ἡ τῆς ἀναβάσεως ἐργασία κατ' αὐτοὺς τριμερὴς ὑπάρχει. ἓν μὲν ὑπὲρ τῆς γῆς* Αἰγυπτίας τάξαντες, ἐπειδή ἐστι καθ' αὐτὴν ὕδατος γεννητική. ἕτερον δὲ, ὑπὲρ τοῦ ὠκεανοῦ. καὶ γὰρ ἀπὸ τούτου ὕδωρ παραγίνεται εἰς Αἴγυπτον ἐν τῷ τῆς ἀναβάσεως καιρῷ. τρίτον δὲ ὑπὲρ τῶν ὄμβρων. οἳ γίνονται κατὰ τὰ νότια τῆς Αἰθιοπίας μέρη, κατὰ τὸν τῆς ἀναβάσεως τοῦ νείλου καιρόν. ὅτι δὲ γεννᾷ ἡ Αἴγυπτος τὸ ὕδωρ, δυνατόν ἐστιν ἐντεῦθεν μαθεῖν. ἐν γὰρ τῷ λοιπῷ κλίματι τοῦ κόσμου, αἱ τῶν ποταμῶν πλημμύραι ἐν τῷ χειμῶνι ἀποτελοῦνται, ὑπὸ τῶν συνεχῶν ὄμβρων τοῦ τοιούτου συμβαίνοντος, μόνη δὲ ἡ Αἰγυπτίων γῆ, ἐπεὶ μέση τῆς οἰκουμένης ὑπάρχει, καθάπερ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἡ λεγομένη κόρη, θέρους, ἄγει τὴν τοῦ νείλου ἑαυτῇ ἀνάβασιν. Αἰγύπτου.

κβ'. Πῶς Αἴγυπτον γράφουσι.

Αἴγυπτον δὲ γράφοντες, θυμιατήριον καιόμενον ζωγραφοῦσι, καὶ ἐπάνω καρδίαν, δηλοῦντες ὅτι ὡς ἡ τοῦ ζηλοτύπου καρδία, διαπαντὸς πυροῦται, οὕτω ἡ Αἴγυπτος ἐκ τῆς θερμότητος, διαπαντὸς ζωογονεῖ τὰ ἐν αὐτῇ ἢ παρ' αὐτῇ ὑπάρχοντα.

κγ'. Πῶς ἄνθρωπον μὴ ἀποδημήσαντα τῆς πατρίδος.

Ἄνθρωπον τῆς πατρίδος μὴ ἀποδημήσαντα σημαίνοντες, ὀνοκέφαλον ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ οὔτε

ἀκούει τινὸς ἱστορίας, οὔτε τῶν ἐπὶ ξένης γινομένων αἰσθάνεται.

κδ΄. Πῶς φυλακτήριον.

Φυλακτήριον δὲ γράφειν βουλόμενοι, δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων ζωγραφοῦσι, τὴν μὲν τοῦ ἄρσενος, ἔσω βλέπουσαν, τὴν δὲ θηλυκὴν ἔξω. οὕτω γάρ, φασιν, οὐδὲν τῶν δαιμονίων ἐφάψεται. ἐπειδὴ καὶ χωρὶς γραμμάτων, ταῖς δυσὶ κεφαλαῖς ἑαυτοὺς φυλακτηριάζουσι.

κε΄. Πῶς ἄνθρωπον ἄπλασον γράφουσιν.

Ἄπλασον δὲ ἄνθρωπον γράφοντες, βάτραχον ζωγραφοῦσιν. ἐπειδὴ τούτου ἡ γένεσις ἐκ τῆς τοῦ ποταμοῦ ἰλύος ἀποτελεῖται. ὅθεν καὶ ἔστιν ὅτε ὁρᾶται τῷ μὲν ἑτέρῳ μέρει αὐτοῦ βατράχῳ, τῷ δὲ λοιπῷ γεώδει τινὶ ἐμφερής, ὡς
ἐκλείποντι. συνεκλείπειν. καὶ * ἐκλιπόντι τῷ ποταμῷ * συνεκλιπεῖν.

κϛ΄. Πῶς ἄνοιξιν.

Ἄνοιξιν δὲ θέλοντες δηλῶσαι, λαγωὸν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγότας ἔχειν τοῦτο τὸ ζῷον.

κζ΄. Πῶς τὸ λέγειν.

Τὸ λέγειν δὲ γράφοντες, γλῶσσαν ζωγραφοῦσι, καὶ ὕφαιμον ὀφθαλμόν, τὰ μὲν πρωτεῖα τῆς λαλιᾶς τῇ γλώσσῃ μερίζοντες, τὰ δευτερεῖα δὲ ταύτης τοῖς ὀφθαλ-
γ. μοῖς. οὕτω γὰρ οἱ * τε λόγοι τελείως τῆς ψυχῆς καθεστήκασι, πρὸς τὰ κινήματα αὐτῆς συμμεταβάλλοντες

hæc vllam audit historiam, neque nouit quæ apud exteras gentes fiunt.

24. *Quomodo tutelam ac præsidium.*

Præsidium autem ac remedium innuere volentes, duo pingunt hominum capita, vnum maris intro aspiciens, alterum fœminæ foras. Ita enim nullum dęmonem inuadere posse asserunt. Sic enim & sine litteris, duobus inquam capitibus sese ab omni discrimine & insidiis tuentur.

De phylacteriis dico in obseruationibus.

25. *Quomodo imperfectum adhuc hominem, rudemque atque informem fœtum demonstrent.*

Hominem necdum omnibus in vtero membris efformatum notantes, ranam pingunt, quod hæc cum ex limo fluminis procreetur, interdum altera quidem sui parte rana, altera terrestre quippiam videatur, adeo vt deficiente flumine, ipsa quoque deficiat.

26. *Quomodo apertum ac patens quippiam.*

Patulum autem quippiam significare volentes, leporem pingunt, quod semper apertos habeat oculos hoc animalis genus.

27. *Quomodo sermonem.*

Sermonem porro designantes, linguam pingunt, & subcruentum oculum: primas quidem sermonis partes linguæ, secundas vero oculis tribuentes. Sic etenim perfectè cõsistunt ipsius animi sermones, quum ad eius motus sensaque accõmodan-

tur ac variantur: præsertim quum apud Ægyptios animus, alter sermo nominetur. Quin & aliter sermonem innuentes, linguam subtusq. manum pingunt: linguæ quidem primas in loquendo ascribentes, manui vero, vt quæ linguæ placita exequatur, secundas parteis.

Rectè manum addunt linguæ, quid enim prodest χειρῶν λαλούντων ἄπρακτος λόγος vt loquitur D. Greg. Nazianz. in Iambicis. Odi homines ignaua opera Philosopha sententia Pacuuius.

28. *Quomodo silentium.*

At silentium significãtes, numerũ. M. LXXXXV. pingunt, qui triennij numerus est, si ex trecentis sexaginta quinque diebus annus constituatur, intra quod tempus nisi loquatur puellus, indicatur eum lingua præpeditum.

29. *Quomodo vocem remotam.*

Vocem remotam volentes significare, quod Ægyptiis væè dicitur, sonitum pingunt aëris, hoc est tonitru, quo nihil quicquam maius aut vehementius resonat.

30. *Quomodo antiquam originem.*

Antiquam originem notantes, papyri fasciculũ pingunt, hoc primam indicãtes educationem, cuius sicut & geniture non facile quis initium inuenerit.

31. *Quomodo gustum.*

Gustum innuentes, oris initium pingunt. Omnis enim gustus eo vsque retinetur. Gustum autem perfectum intelligo. Nam ad innuendum gustum imperfectum linguam admotam dentibus pingunt: his enim omnis absoluitur gustus.

εἴπερ καὶ ἑτέρα λαλιὰ παρ' Αἰγυπτίοις ὀνομάζεται. ἑτέρως δὲ τὸ λέγειν σημαίνοντες, γλῶσσαν καὶ χεῖρα ὑποκάτω γράφουσι, τῇ μὲν γλώσσῃ τὰ πρωτεῖα τοῦ λόγου φέρειν δεδωκότες, τῇ δὲ χειρὶ, ὡς τὰ τῆς γλώσσης βουλήματα * αἰνούσῃ, τὰ δεύτερα. ἀναλυούσῃ

κη'. Πῶς ἀφωνίαν.

Ἀφωνίαν δὲ γράφοντες, ἀριθμὸν, ᾳ λ ε'. γράφουσιν, ὃς τελείου διχρόνου ἀριθμὸς ἐν τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν τοῦ ἔτους ὑπάρχοντος. ἀφ' οὗ χρόνον μὴ λαλῆσαν τὸ παιδίον, σημαίνεται ὡς παραπεποδισμένον τῇ γλώσσῃ.

κθ'. Πῶς φωνὴν μακρόθεν.

Φωνὴν δὲ μακρόθεν βουλόμενοι δηλῶσαι, ὃ καλεῖται παρ' Αἰγυπτίοις οὐαιὲ, ἀέρος φωνὴν, γράφουσι, τουτέστι βροντὴν, ἧς οὐδὲν καταφθέγγεται μεῖζον, ἢ δυναμικώτερον.

λ'. Πῶς ἀρχαιογονίαν.

Ἀρχαιογονίαν δὲ γράφοντες παπύρου ζωγραφοῦσι δέσμην, διὰ τούτου δηλοῦντες τὰς πρώτας τροφάς. τροφῶν γὰρ οὐκ ἄν τις εὕροι, ἢ γονῆς ἀρχήν.

λα'. Πῶς γεῦσιν.

Γεῦσιν δὲ δηλοῦντες, ἀρχὴν στόματος ζωγραφοῦσιν. ἐπειδὴ πᾶσα γεῦσις μέχρι ταύτης σώζεται. γεῦσιν δὲ λέγω τελείαν. γεῦσιν δὲ μὴ τελείαν δηλοῦντες, γλῶσσαν ἐπὶ ὀδόντων ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ πᾶσα γεῦσις τούτοις τελεῖται.

λβʹ. Πῶς ψυχὴν ἐνταῦθα πολὺν χρόνον διατρίβουσαν.

ἢ Ψυχὴν* ἐνταῦθα πολὺν χρόνον διατρίβουσαν βουλόμενοι γράψαι, ἢ πλημμύραν, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσι. ψυχὴν μὲν, ἐπειδὴ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ* πολυχρονιώτατον ὑπάρχει τοῦτο τὸ ζῶον. πλημμύραν δὲ, ἐπειδὴ ἡλίου ἐστὶν ὁ φοῖνιξ σύμβολον, οὗ μηδέν ἐστι πλεῖον κατὰ τὸν κόσμον. πάντων γὰρ ἐπιβαίνει καὶ πάντας ἐξερευνᾷ ὁ ἥλιος. εἶθ᾽ οὕτω πολὺς ὀνομασθήσεται.

Phœnix ὄρνις χελιδὼν à Nonno vocatur Dionys. l. 40 * πάντα.

λγʹ. Πῶς τὸν χρονίως ἀπὸ ξένης ἐπιδημοῦντα.

Καὶ τὸν χρονίως δὲ ἀπὸ ξένης ἐπιδημοῦντα δηλοῦντες πάλιν φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ εἰς Αἴγυπτον ἐπὰν ὁ χρόνος τῆς μοιρειδίου αὐτὸν καταλαμβάνειν μέλλῃ, διὰ πεντακοσίων ἐτῶν παραγίνεται, καὶ ἀποδοὺς ἐὰν φθάσῃ ἐντὸς τῆς* Αἰγυπτίου τὸ χρεὼν, κηδεύεται μυστικῶς, καὶ ὅσα ἐπὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν ζώων Αἰγύπτιοι τελοῦσι, ταῦτα καὶ τῷ φοίνικι ὑπάρχειν ὀφείλει. λέγεται γὰρ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλίῳ χαίρειν ὑπ᾽ Αἰγυπτίων, διὸ καὶ τὸν νεῖλον αὐτοῖς πλημμυρεῖν, ὑπὸ τῆς θερμότητος τούτου τοῦ θεοῦ, περὶ οὗ μικρὸν ἔμπροσθεν ὁ λόγος ἀποδοθήσεταί (σοι)* παρ᾽ ἡμῶν.

Αἰγυπτίας.

ἴσ. ἀποδοθη.

32. *Quomodo animam longo hic tempore agentem.*

Animam quæ diutiſſime in hac vita morá traxerit, aut etiá inundationem cómõſtrare voléres, Phœnicem auem pingunt. Animá quidem, quòd omniũ quæ toto orbe ſunt animantiũ, hoc maxime diuturnæ vitæ eſt. Inundationem vero, quod velut ſignũ Solis ſit phœnix, quo nihil in orbe maius, cũ omnia ſubeat, * omnes ſcrutetur & diſquirat. Atque adeo πολὺς hoc eſt multus vocitari ſolet. omnia;

πλημμύραν Mercerus hic interpretatur inundationem: ex qua certe interpretatione, ratio quæ affertur ab Oro inepta limato ſaltem lectori videbitur, & ridicula. Nota ex Heſychio πλημμύραν duo ſignificare ῥεῦσιν ὕδατος, & πλῆθος. In hoc loco deſignat multitudinem, non inundationem. vnde manifeſta ratio eſt cur Phœnix πλῆθος ſignificet, quia Solis Hieroglyphicum eſt qui πολὺς nominatur. Poſſet quidem inundationem ſignificare, ſed in alium ſenſum torquenda eſſet huius Symboli ratio.

33. *Quomodo eum qui ſero tandem è regione peregrina ad ſuos redeat.*

Quin & eum innuentes qui lógo tépore peregrinatus, tandé in ſolũ natale remeat, ruſũ phœnicem auem pingunt. Hæc enim in Ægyptũ, cum tempus mortis inſtat, quingenteſimo demum anno regreditur: vbi ſi naturæ debitum perſoluerit, magna ſolénitate ac ritu funeratur. Quæcũque enim in cæteris ſacris animalibus religioſè obſeruãt Ægyptij, ea & phœnici tribui debent. fertur ſiquidé Sole magis apud Ægyptios gaudere, quam apud cæteras gétes. ideoq. Nilum ipſis ex huius Dei calore inundare, cuius rei paulo ante à nobis ratio reddita eſt.

De hac Phœnicis ætate non conſentiunt auctores. mille annos eidé tribuit Nonnus. Septem millia Chæremon Ægyptius, vt eſt apud Ioannem Tzetzem. Trecentos & quadraginta Albertus. Cum Phœnicis vita magni anni fieri conuerſionem rara fides eſt inter auctores

(inquit Solinus) quamuis eorum plurimi magnũ annum non quingentis & quadraginta, sed duodecim millibus nongentis quinquaginta quatuor annis constare dicant. Difficile est in re tam fabulosa aliquid certum statuere. Quod autem ait, *fertur siquidem Sole*, &c. id Ægyptiis non Phœnici tribuendum. itaque, quod inconcinne hic author dixit, λέγεται γὰρ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλίῳ χαίρειν ὑπὸ Αἰγυπτίων, corrigendum λέγονται γὰρ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλίῳ χαίρειν Αἰγύπτιοι.

34. *Quomodo cor pingunt.*

Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidẽ animal Mercurio attributũ ac dicatũ est, cordis omnisq. rationis pręsidi & moderatori. Nam & Ibis per se ipsa magna ex parte cordi adsimilis est, de qua re plurimi apud Ægyptios agitantur sermones.

Mercurio Ibin sacram dicunt, vel quia ex Poëtarũ fabulis Mercurius in pugna Gigantum sub Ibidis alis latuit, Ouidius Metam. vel quia (vt ait Ælianus) eius nigræ pennæ cum tacito & nondũ emisso sermone possunt comparari. Candidæ vero prolatæ sunt orationis typus. Eamdem Lunæ sacram asserunt quod tot diebus oua excludat quot Luna augetur & decrescit. Quam porro habeat cum corde similitudinem, explico ex Æliano, Synt.2. l.8. Symb. 26. vbi quoque ostendo quo cõsilio Moyses dicatur secũ in exercitu Ibides detulisse.

35. *Quomodo eruditionem ac doctrinam.*

Doctrinam autẽ indicantes, cœlũ pingunt rorem fundẽs, innuentes quod quemadmodũ ros decidẽs, in omnes quidẽ plantas diffunditur, at eas duntaxat mollit, quæ eius naturæ sunt vt molliri possint, cęteras vero quæ suapte natura duræ sunt, non itẽ: sic & doctrina cõmuniter ad omnes pertingit homines, quam quisquis felici natus est ingenio, vt rorem arripit, qui vero ingenij facultate destituitur, idem efficere non potest.

Doctrinã per aquam, & rorẽ significatã ostẽdo quoq. Synt.2 l.1.61.

36. *Quomodo Aegyptias litteras.*

Cæterum Ægyptias litteras, aut sacrũ scribam, aut finem innuentes, atramentum, cribrum & iuncum

λδʹ. Πῶς καρδίαν γράφουσι.

Καρδίαν βουλόμενοι γράφειν, Ἶβιν ζωγραφοῦσι. τὸ γὰρ ζῶον, Ἑρμῇ ᾠκείωται, πάσης καρδίας καὶ λογισμοῦ δεσπότῃ, * ἐπεὶ καὶ ἡ Ἶβις αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῇ καρδίᾳ ἐστὶν * ἐμφερής. περὶ οὗ λόγος ἐστὶ πλεῖστος παρ' Αἰγυπτίοις φερόμενος.

ἐπειδὴ ἡ ἀμφερής.

λεʹ. Πῶς παιδείαν.

Παιδείαν δὲ γράφοντες, οὐρανὸν δρόσον βάλλοντα ζωγραφοῦσι, δηλοῦντες, ὅτι ὥσπερ δρόσος πίπτουσα, εἰς πάντα τὰ φυτὰ χωρεῖ, καὶ τὰ μὲν φύσιν ἔχοντα ἁπαλύνεσθαι, ἁπαλύνει, τὰ δὲ σκληρὰ μένοντα ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδυνατεῖ τὸ αὐτὸ τοῖς ἑτέροις ἐκτελεῖν· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἡ μὲν παιδεία κοινὴ καθέστηκεν, ἣν περ ὁ μὲν εὐφυὴς ὡς δρόσον ἁρπάζει, ὁ δὲ ἀφυὴς ἀδυνατεῖ τοῦτο δρᾶσαι.

λϛʹ. Πῶς Αἰγύπτια γράμματα.

Αἰγύπτια δὲ γράμματα δηλοῦντες, ἢ ἱερογραμματέα, ἢ πέρας· μέλαν καὶ κόσκινον, καὶ σχοινίον

ζωγραφοῦσιν. Αἰγύπτια μὲν γράμματα, διὰ τὸ τούτοις πάντα τὰ παρ' Αἰγυπτίοις γραφόμενα ἐκτελεῖσθαι. σχοίνῳ γὰρ γράφουσι, καὶ οὐκ ἄλλῳ τινί. κόσκινον δὲ, ἐπειδὴ τὸ κόσκινον πρῶτον ὑπάρχον σκεῦος ἀρτοποιίας, ἐκ σχοίνου γίνεται. δηλοῦσιν οὖν ὅτι πᾶς ὁ ἔχων τὴν τροφὴν, μαθήσεται τὰ γράμματα, ὁ δὲ μὴ ἔχων, ἑτέρᾳ τέχνῃ χρήσεται. ἀφ' οὗ καὶ ἡ παιδεία παρ' αὐτοῖς σβῶ καλεῖται, ὅπερ ἐστὶν ἑρμηνευθὲν, πλήρης τροφή. ἱερογραμματέα δὲ, ἐπειδὴ ζωὴν καὶ θάνατον οὗτος διακρίνει. ἔστι καὶ παρὰ τοῖς ἱερογραμματεῦσι βίβλος ἱερὰ καλουμένη ἀμβρὴς, δι' ἧς κρίνουσι τὸν κατακλιθέντα ἄρρωστον πότερον ζώσιμός ἐστιν, ἢ οὔ, τοῦτο ἐκ τῆς κατακλίσεως τοῦ ἀρρώστου σημειούμενοι. πέρας δὲ, ἐπειδὴ ὁ * μαθὼν γράμματα εἰς ὅρμον ζωῆς εὔδιον ἐλήλυθεν, οὐκέτι πλανώμενος τοῖς τοῦ βίου κακοῖς.

λζ. Πῶς ἱερογραμματέα.

Ἱερογραμματέα δὲ πάλιν, ἢ προφήτην, ἢ ἐνταφιαστὴν, ἢ σπλῆνα, ἢ ὄσφρησιν, ἢ γέλωτα, ἢ πταρμὸν, ἢ ἀρχὴν, ἢ δικαστὴν βουλόμενοι γράφειν, κύνα ζωγραφοῦσιν. Ἱερογραμματέα μὲν, ἐπειδήπερ τὸν βουλόμενον ἱερογραμματέα τέλειον γίνεσθαι, χρὴ πολλὰ μελετᾶν, ὑλακτεῖν τε συνεχῶς, καὶ ἀπηγριῶσθαι, μηδενὶ * χαριζόμενον, ὥσπερ οἱ κύνες.

* προσχαριζόμενοι.

pingunt. Ægyptias quidē litteras, quod his omnis apud eos ſcriptura compleatur. Iunco enim, non alia re vlla ſcribunt. Cribrum vero appingunt, quoniam hoc cum primum ſit panis conficiendi inſtrumentum, ex iunco fit. Innuunt itaque, cuicumque victus ſuppetit, eum litterarum ſtudiis animum adiuncturum: cui vero non ſuppetit, aliis operam daturum artibus. Quocirca & apud eos eruditio Sbo vocatur, quod nomen ſi interpreteris, plenum alimentum ſonat. Sacrum autem ſcribam, quoniam hic vitam mortemque dignoſcit. Nam eſt apud ſacros ſcribas liber, ſacram ambrem appellant, cuius ope iudicium de ægroto decumbente ferunt, ſit vitalis, necne; id ex ægri decubitu, ſignis quibuſdam, perſpicientes. Finem denique, quoniam qui litteras didicit, ad tranquillum vitæ portum peruenit, non iam vitæ incommodis oberrans aut fluctuans.

Σχίνῳ. Iunceum ſtylum intelligit, quem Clemens Alexandrinus Strommatum libro ſexto hic nominat. Quod autem ait pauperes non ſtudere, contrarium ſæpe vſuuenit, quod notaui in parabola Achantidis Syntagm. 2. l. 10. Symb. 14.

30. *Quomodo ſacrum ſcribam.*

Rurſum ſacrum ſcribam, aut vatem, aut veſpillonem, aut ſplenem, aut odoratum, aut riſum, aut ſternutationem, aut magiſtratum, aut iudicem volentes ſignare, canem pingunt. Sacrum quidem ſcribam, quoniam quicumque voluerit, vt par eſt & abſolutiſſime hoc fungi munere, eum oportet multa meditari, aſſidueq. omnibus canum more allatrare, & ferum eſſe, nullique gratificari.

Vatem autem, quod canis præter cætera animantia defixis in deorũ simulacra, non secus ac vates consueuere, intentisq. aspiciat oculis: Sacrorũ vero pollinctorem,[1] quod & hic nuda & resecta, quibus iusta facit, simulacra contẽpletur, Splenem, quoniam hunc inter cætera animalia canis leuissimum habet: & siue ei mors, siue rabies acciderit, ex splene id cõtingit. Enimuero & qui eius funus procurant, vbi morituri sunt, magna ex parte splenetici fiunt. Siquidem graui illo halitu & vapore qui ex inciso dissectoq. cane prouenit, inficiuntur. Odoratum porro, risum ac sternutamentum: quoniam qui absolute splenetici sunt, nec odorari possunt, nec ridere, neque vero sternutare.

1 QVOD *& hic nuda & resecta*] Locus hîc perperam ab interprete distortus. Vide in obseruat.

38. *Quonam modo magistratum innuant, aut iudicem.*

Magistratum vero aut iudicem quum designant, appingunt cani & regiam vestem, nudæ figuræ appositam, propterea quod vt canis, quemadmodum supra dixi, in deorum simulacra acutissimis intuetur oculis: sic & magistratus qui & iudex erat, vetustioribus temporibus nudum regem spectabat. Ac propterea regiam cani prætextam adiiciunt.

Recte hîc animaduertit vir de nost. Soc. eruditus. Vnam copulatiuam καὶ, peruertere sensum. Depingenda est vt Regis statua veste ad pedes strata, quam canis custodiat, & restituendum, Προστίθεασι, τῷ κυνὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένην, ἢ σχῆμα γυμνόν.

39. *Quomodo significent eum qui sacrum pallium gestat.*

Significãtes eum qui sacrum gestat palliũ, domus

Προφήτην δὲ, ἐπειδὴ ὁ κύων ἀτενίζει παρὰ τὰ ἄλλα τῶν ζώων εἰς τὰ τῶν θεῶν εἴδωλα καθάπερ προφήτης. Ενταφιαστὴν δὲ τῶν ἱερῶν, ἐπειδὴ καὶ οὗτος γυμνὰ καὶ ἀνατετμημένα * θεωρεῖ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κηδευόμενα εἴδωλα. θεωρεῖται. Σπλῆνα δὲ, ἐπειδὴ τοῦτο τὸ ζῶον μόνον, παρὰ τὰ ἕτερα, ἐλαφρότερον ἔχει. εἴτε θάνατος αὐτῷ, ἢ μανία περιπέσοι, ἀπὸ τοῦ σπληνὸς γίνεται, καὶ οἱ θεραπεύοντες δὲ τὸ ζῶον τοῦτο ἐν ταῖς * κηδείαις, ἐπειδὰν μέλλωσι τελευτᾶν, ὡς καρδίαις. ἐπὶ τὸ πλεῖστον σπληνικοὶ γίνονται. ὀσφραινόμενοι γὰρ τῆς τοῦ ἀνατεμνομένου κυνὸς ἀποφορᾶς, πάσχουσιν ὑπὸ τούτου. Οσφρησιν δὲ καὶ γέλωτα καὶ πταρμὸν, ἐπειδὴ οἱ τέλειοι σπληνικοὶ, οὔτε ὀσφραίνεσθαι, οὔτε γελᾶν, οὔτε μὴν πτάρνυσθαι δύνανται.

λη'. Τίνι τρόπῳ δηλοῦσιν ἀρχὴν ἢ δικαστήν.

Αρχὴν δὲ, ἢ δικαστὴν ὅταν γράφωσι, προστιθέασι τῷ κυνὶ καὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένην σχῆμα γυμνόν. διότι ὥσπερ ὁ κύων, καθάπερ προεῖπον, εἰ τὰ τῶν θεῶν εἴδωλα ὀξυωπεῖ, οὕτω καὶ ὁ ἄρχων δικαστὴς ὢν, ἐν τοῖς παλαιοτέροις χρόνοις γυμνὸν ἐθεώρει τὸν βασιλέα. διὸ καὶ ἐπὶ τούτου προσαπειποιοῦσι τὴν βασιλικὴν στολήν.

λθ'. Πῶς σημαίνουσι παστοφόρον.

Παστοφόρον δὲ σημαίνοντες, φύλακα οἰκίας ζω-

γράφουσι, διὰ τὸ ὑπὸ τούτου φυλάττεσθαι τὸ ἱερόν.

μ'. Πῶς ἐμφαίνουσιν ὡροσκόπον.

Ὡροσκόπον δὲ δηλοῦντες, ἄνθρωπον τὰς ὥρας ἐσθίοντα ζωγραφοῦσιν, οὐχ ὅτι τὰς ὥρας ἐσθίει ὁ ἄνθρωπος· οὐ γὰρ δυνατόν, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν ὡρῶν πορίζονται.

μα'. Πῶς δηλοῦσιν ἁγνείαν.

Ἁγνείαν δὲ γράφοντες, πῦρ καὶ ὕδωρ ζωγραφοῦσιν, ἐπεὶ διὰ τούτων τῶν στοιχείων πᾶς καθαρμὸς ἐκτελεῖται.

μβ'. Πῶς αἰνίττονται ἀθέμιτον, ἢ καὶ μῦσος.

Ἀθέμιτον δὲ δηλοῦντες, ἢ καὶ μῦσος, ἰχθὺν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ τὴν * τούτου βρῶσιν μισεῖσθαι καὶ * μεμιᾶσθαι ἐν τοῖς ἱεροῖς. κενοποιὸν γὰρ ἰχθὺς πᾶς, καὶ ἀλληλοφάγον.

τούτων. μεμιάσθαι

μγ'. Πῶς γράφουσι στόμα.

Στόμα δὲ γράφοντες, ὄφιν ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ ὁ ὄφις οὐδενὶ ἑτέρῳ τῶν μελῶν ἰσχύει εἰ μὴ τῷ στόματι μόνον.

μδ'. Πῶς ἀνδρεῖον μετὰ σωφροσύνης.

Ἀνδρεῖον δὲ μετὰ σωφροσύνης δηλοῦντες, ταῦ-

custodem pingunt, quod ab eo templũ custodiatur.

Titulus huius Hieroglyphici male à Mercero intellectus multis erroris ansã dedit. Quid sit παστοφόρος explico in obs. ad Hierogl. 39. l. 1.

40. *Quomodo natalitium sydus, siue eum qui horarum rationem obseruat, exprimunt.*

Natalitium sydus horarum inspectorem demonstrantes, hominem pingunt horis vescentem, non quod horas homo comedat (id enim haud quaquam fieri potest) sed quod hominibus cibi statis horis parentur & apponantur.

Ὡροσκόπος non de natalitio hîc sidere intelligendum, vt interpres accepit, sed de sacerdote Ægyptiorum Astrologo qui ὡροσκόπος nominabatur, vt docui in obseruationibus.

41. *Quomodo pudicitiam innuant.*

Puritatem notantes, ignem & aquam pingunt, quod his elemẽtis omnis lustratio fiat atq. expiatio.

Lege Plutarch. q. 1. ῥωμαϊκῶν, & quæ annotaui in obseruationibus.

42. *Quemadmodum latenter rem nefandam atque abominandam indicent.*

Nefarium autem innuentes, aut etiam abominationem, piscem pingunt, quod horum esum qui in sacris versantur, horreant atque execrentur. Est enim eius naturæ piscis omnis, vt quæ offenderit exhauriat, inq. suum ipse genus sæuiat.

43. *Quomodo os pingunt.*

Os significantes, serpentem pingunt, quoniam serpens nullo alio membro valet, nisi ore.

44. *Quomodo fortem simul & temperantem.*

Fortitudinẽ cum tẽperãtia coniunctã innuentes,

taurum integra corporis constitutione præditum pingunt. *

45. *Quomodo auditum.*

Auditum demonstrantes, tauri auriculam pingunt. Audit enim vel ex longissimo interuallo taurus.

46. *Quomodo innuunt immunditiam.*

Porro impurum scelestumq. notantes animum
orygem. * coturnicem pingunt: quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in deam oculis intuens, vociferatur, non ei bene dicens, nec fausta acclamatione gratulationeve prosequens. Cuius rei argumentum est apertissimum, quod anterioribus cruribus terram effodiens suas ipsius pupillas humi velut pingens defigit, quasi indignabunda, inuitaq. deæ ortum aspiciens. idem quoque in exortu dei, Solis inquam, efficit. Quapropter antiqui reges, quum sibi ortum nunciaret horarum obseruator, huic insidentes animali per medium ipsum velut Gnomones quosdam, ortus rationem ac tempus accurate certoq. cognoscebant: Quare & sacerdo-
fort. absque iugulatione. tes vnam hanc inter volucres * non signatam comedunt, quod simultatem quandam cum dea exercere videatur. Etenim quemcumque in deserto locum aquis scatentem nactus fuerit, posteaquam biberit, labris turbat, lutumq. aquæ commiscet, ac pedibus in eam puluerem coniicit, idq. vt nulli alij animanti aqua sit ad potum idonea.
orygis. Adeo praua atq. infesta putatur * coturnicis natura.

ρον * ὑγιᾶ φύσιν ἔχοντα ζωγραφοῦσι. * ὑγιῆ.

με΄. Πῶς ἀκοήν.

Ἀκοὴν δὲ γράφοντες, ταύρου ὠτίον ζωγραφοῦσιν. ἀκούει γὰρ ὁ ταῦρος ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος.

μϛ΄. Πῶς δηλοῦσιν ἀκαθαρσίαν.

Ἀκαθαρσίαν δὲ γράφοντες, * ὄρτυγα ζωγραφοῦσιν, ὄρυγα. ἐπειδὴ ἐπ' ἀνατολὴν ἐρχομένης τῆς σελήνης, ἀτενίζων εἰς τὴν θεὸν, κραυγὴν ποιεῖται, οὐκ εὐλογῶν αὐτὴν, οὐδὲ εὐφημῶν. σημεῖον δὲ τούτου ἐναυγέστατον. τοῖς γὰρ ἐμπροσθίοις αὐτοῦ σκέλεσιν ἀνορύσσων τὴν γῆν, ζωγραφεῖ ἑαυτοῦ τὰς κόρας, ὡσπερεὶ ἀγανακτῶν, καὶ μὴ βουλόμενος ἰδεῖν τὴν τῆς θεοῦ ἀνατολήν. τὰ δ' αὐτὰ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡλίου θείου ἀπὸ ἀνατολῆς. διόπερ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς, τοῦ ὡροσκόπου σημαίνοντος αὐτοῖς τὴν ἀνατολὴν, ἐπικαθίσαντες τούτῳ τῷ ζώῳ, διὰ μέσου αὐτοῦ ὡς τινων γνωμόνων, τὴν τῆς ἀνατολῆς ἀκρίβειαν ἐγνώριζον. διὸ καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν πλειῶν * ἀσφράγιστον ἐσθίουσιν. ἐπειδὴ ἀντιδικίαν ἴσ. ἀσπάρ- τινὰ πρὸς τὴν θεὸν ἔχον φαίνεται. ἔτι γὰρ κατὰ τὴν * ἐρημίαν, σον. ἐρημωσ. οὗ * ἂν λάβηται ὑδραγωγοῦ τόπου ποιὸν, * τοῖς χείλεσιν ἰδίοις ἀναταράσσει. καὶ μιγνύει τῷ ὕδατι τὴν ὕλην, τοῖς ἴσ. ταῖς χηλαῖς. δὲ ποσὶν εἰς αὐτὸ ἐπιπέμπει κόνιν, πρὸς τὸ μηδενὶ ἑτέρῳ ζώῳ τοῦτο πότιμον ὑπάρξαι, οὕτω πονηρὰ καὶ ἀπεχθὴς ἡ τοῦ * ὄρυγος ἐνομίσθη φύσις. ὄρυγε.

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο καθῆκον ἐργάζεται, τοῦ θεοῦ αὐτῆς πάντα γεννώσης καὶ αὐξανούσης, ὅσα κατὰ τὸν κόσμον ἐστὶ χρήσιμα.

μζ. Πῶς ἀφανισμόν.

Ἀφανισμὸν δὲ δηλοῦντες μῦν ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ πάντα ἐσθίων, μιαίνει καὶ ἀχρηστοῖ. τῷ αὐτῷ δὲ σημείῳ χρῶνται, καὶ κρίσιν θέλοντες γράψαι. πολλῶν γὰρ καὶ διαφόρων ἄρτων κειμένων, ὁ μῦς τὸν καθαρώτατον αὐτῶν ἐκλεξάμενος ἐσθίει. διὸ καὶ τῶν ἀρτοκόπων κρίσις ἐν τοῖς μυσὶ γίνεται.

μη. Πῶς ἰταμότητα.

ἴσ. Ἰταμότητα δὲ δηλοῦντες, μυῖαν ζωγραφοῦσιν,* ἥτις συνεχῶς ἐκβαλλομένη, οὐδὲν ἧττον παραγίνεται.

μθ. Πῶς γνῶσιν ζωγραφοῦσι.

Γνῶσιν δὲ γράφοντες, μύρμηκα ζωγραφοῦσιν. ὃ γὰρ ἂν ἀσφαλῶς κρύψῃ ἄνθρωπος, οὗτος γινώσκει, οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὅτι παρὰ τὰ ἕτερα τῶν ζώων εἰς χειμῶνα πορίζομενος ἑαυτῷ τροφὰς, οὐ διαμαρτάνει τοῦ τόπου, ἀλλ' ἀπλανῶς εἰς αὐτὸν παραγίνεται.

ν. Πῶς υἱὸν ζωγραφοῦσιν.

Υἱὸν δὲ βουλόμενοι γράψαι, χηναλώπεκα ζωγραφοῦσι. τοῦτο γὰρ τὸ ζῶον φιλοτεκνότατον ὑπάρχει.

Nam ne hoc quidem officium deæ præstat, quum ipsa omnia quæ toto orbe sunt vtilia gignat, augeat, ac vegetet.

Insunt huic Hieroglyphico ambages, de quibus vide in obseruationib. ad Symb. 46. l.1.

47. *Quomodo subuersionem atque interitum.*

Interitum significantes, murem pingunt. Hic enim omnia corrodens inquinat, & inutilia facit. Eodem vero & signo vtuntur, vt iudicium designent. Multis siquidem variisque appositis panibus, mus purissimum atque optimum delectu habito rodit. Propterea & pistorum iudicium ex muribus sumitur.

48. *Quomodo impudentiam.*

Impudentiam notantes, muscam pingunt, quod hæc etsi crebrius abacta, nihilo minus accedat.

49. *Quomodo cognitionem pingunt.*

Cognitionem pingentes, formicam pingunt. Si quid enim homo tuto occultarit, hæc cognoscit. Neque hoc solum nomine, sed & quod præter cætera animantia sibi in hyemem cibos congerens, non aberrat à loco vbi condidit, sed absque vllo errore ad ipsum peruenit.

50. *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes significare, vulpanserem pingunt. Hoc enim animal maxime amans est liberorum.

Si quando enim ipſum venator ſimul cum paruulis perſequatur; & pater & mater vltro ſe venatoribus dedunt, vt ſeruentur paruuli. Quam ob cauſſam Ægyptiis placuit hoc animal colere.

Vulpanſer eſt de Anſerum genere. Vocatur autem χηναλώπηξ quod in anſerina ſpecie vulpis habeat calliditatem. pullos ſuos (inquit) Ælianus amat impenſius, eamdemque operam quam perdix in iis tuendis ponit. Nam venatorem ſeſe ingerendo eludit, donec tenelli dilabantur.

51. *Quomodo amentem.*

Pelicanum autem pingentes, amentem ſimul ac imprudentem ſignificant. Quum enim cæterarum volucrum more poſſit in locis editioribus oua reponere, id non facit: quin potius defoſſa terra, illic pullos collocat. Quod vbi deprehenderint homines, locum illũ arido bouis ſtercore circumlinunt, cui & ignem ſubiiciunt. Pelicanus autem conſpecto fumo, dum pennis ſuis ignem vult extinguere, contra potius earum agitatione accendit. Quo quum conflagrent eius alæ, facile ab aucupibus capitur. Quam ob cauſſam non conſentaneum exiſtimarunt eo veſci ſacerdotes, quum omnino pro liberis in diſcrimen ſeſe coniiciat. Vulgus tamen Ægyptiorum eo veſcitur, vt qui eum dicat non iũ-
amentia. dicio ac prudentia quadam, vt vulpanſeres, ſed * beneuolentia quadam certamen hoc ſuſcipere.

Attigi etiam Syntagm. 2. l. 3. Symb. 5.

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicãtes animum, Cucupham pingunt,

κἂν γὰρ διώκηταί ποτε εἰς τὸ συλληφθῆναι σὺν τοῖς τέκνοις, ὅ, τε πατὴρ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ αὐθαιρέτως διδόασιν ἑαυτοὺς τοῖς κυνηγοῖς, ὅπως τὰ τέκνα διασωθῇ. δι᾽ ἣν περ αἰτίαν τοῖς Αἰγυπτίοις ἔδοξε σεβάζειν τὸ ζῶον.

να΄. Πῶς ἄνουν.

Πελεκᾶνα δὲ γράφοντες, ἄνουν τε ἤδη καὶ ἄφρονα σημαίνουσιν. ἐπειδὴ δυνάμενος ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις κατατίθεσθαι τὰ ἑαυτοῦ ὠὰ, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν πετεινῶν, τοῦτο οὐ ποιεῖ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀνορύξας γῆν, ἐκεῖ κατατίθεται τὰ γεννώμενα. ὅπερ ἐπιγνόντες ἄνθρωποι, τῷ τόπῳ βοὸς ἀφόδευμα ξηρὸν περιτιθέασιν, ᾧ καὶ πῦρ * ὑποβάλλουσι. θεασάμενος δὲ ὁ πελεκᾶν τὸν καπνὸν, τοῖς ἰδίοις πτεροῖς βουλόμενος ἀποσβέσαι τὸ πῦρ, ἐκ τῶν ἐναντίων κατὰ τὴν κίνησιν ἐξάπτει αὐτό. ὑφ᾽ οὗ κατακαιόμενα τὰ ἑαυτοῦ πτερὰ, εὐσυλληπτότερος τοῖς κυνηγοῖς γίνεται, δι᾽ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐνόμισαν τοὺς ἱερέας ἐσθίειν αὐτὸν, ἐπειδὴ ἁπαξαπλῶς ὑπὲρ τέκνων ποιεῖται τὸν ἀγῶνα. Αἰγυπτίων δὲ οἱ * πολλοὶ ἐσθίουσι, λέγοντες ὅτι μὴ κατὰ νοῦν τὴν μάχην, ὥσπερ οἱ χηναλώπεκες, ἀλλὰ κατ᾽ * ἄνοιαν ὁ πελεκᾶν ποιεῖται.

* ἐπιμβάλλουσι.

* λοιποὶ.

* ἄνοιαν.

νβ΄. Πῶς εὐχαριστίαν δηλοῦσι.

Εὐχαριστίαν * γράφοντες, κουκουφὰν ζωγραφοῦσι,

* διὰ χαρ.

propterea quod ſolum hoc ex mutis animantibus, poſteaquam à genitoribus educatum fuerit, iiſdem ſenio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita eſt, eodem nidum ipſis extruit, pennis eorum euulſis, cibumque ſubminiſtrat, donec renatis plumis, parentes ſibi ipſi opem ferre queant. Quare & diuinorum ſceptrorum cucupha inſigne atque ornamentum apud eos eſſe ſolet.

Κυκουφάς, Kiranides l. 10. c. 70. putat eſſe vpupam, quod autem Parentum dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipſi ſua ſponte exuunt.

53. *Quomodo iniuſtum & ingratum.*

Iniuſtum vero atque ingratum, geminos equi fluuiatilis vngues deorſum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et ſi quidem pater ceſſerit, locum ei aſſignans, ipſe cum ſua ipſius matre connubium contrahit, & eum ſinit viuere. Quod ſi non ſinat pater eum matri iungi; ipſum quum fortior ſit ac robuſtior, interimit. Cæterum ideo geminos eius vngues deorſum maxime inflexos pingunt; vt qui hoc vident homines, huiuſque cauſam intelligunt, ad beneficentiam procliuiores ſint.

54. *Quomodo ingratum bene de ſe meritos.*

Ingratum atq. infeſtũ iis à quibus beneficio affectus eſt ſignificãtes, colũbam pingunt. Mas enim vbi robuſtior euaſerit, ex conſortio matris patrem

expellit, itaque ei connubio iungitur. Purum autem hoc animal esse videtur. Siquidem cum aëris constitutio pestilens est, omniaque tum animata tum inanima, ea afficiuntur; quotquot hoc vno vescuntur animali, ab hac lue seruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo sumendo nihil aliud præter columbas apponitur, idemque iis qui quod diis ministrent, puri castiq. permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. *Quomodo id quod fieri non potest.*

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantes pingunt. Atque aliter idem significare volentes, hominem absque capite gradientem pingunt: quorum vtrumque quum ex eorum numero sit quæ fieri non possunt; merito, ad hoc innuendum sumpta sunt.

56. *Quomodo regem pessimum.*

Regem autem pessimum significantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admouent, nomen vero regis in media reuolutione scribunt, obscure innuentes se regem pingere orbi imperitantem. Porro angui apud Ægyptios nomen est Meisi.

Si recte expendatur Hieroglyphicum nomen κάκιστον sensui repugnat. Itaque Pierius legit κάλλιστον, mallem tamen Κράτιστον, cum potentissimum regem designari dicat qui vniuerso terrarum orbi imperitet.

μητρὸς, ᾧ οὕτως αὐτῷ πρὸς γαμὸν μίσγεται. καθαρὸν δὲ τοῦτο τὸ ζῶον ὑπάρχειν δοκεῖ. ἐπειδὴ οὔσης λοιμώδους καταστάσεως, καὶ παντὸς ἐμψύχου τε καὶ ἀψύχου νοσωδῶς διατιθεμένου, τοὺς ἐσθίοντας, τοῦτο μόνον, οὐ μεταλαμβάνει. τῆς τοιαύτης κακίας. διόπερ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, οὐδὲν ἕτερον τῷ βασιλεῖ ἐν τροφῆς μέρει παρατίθεται, εἰ μὴ μόνον περιστερά. τὸ δὲ αὐτὸ τοῖς ἐν ἁγνείαις οὖσι, διὰ τὸ ὑπηρετεῖσθαι τοῖς θεοῖς. ἱστορεῖται δὲ, ὅτι οὐ χολὴν ἔχει τοῦτο τὸ ζῶον.

νέ. Πῶς τὸ ἀδύνατον γενέσθαι.

Ἀδύνατον δὲ γενέσθαι σημαίνοντες, πόδας ἀνθρώπου ἐν ὕδατι περιπατοῦντας ζωγραφοῦσιν. ἢ καὶ ἄλλως βουλόμενοι τὸ αὐτὸ σημαίνειν, ἀκέφαλον ἄνθρωπον περιπατοῦντα ζωγραφοῦσιν. ἀδύνατα δὲ ἀμφότερα ὑπάρχοντα, ὁμολόγως εἰς τοῦτο παρειλήφασι.

νϛʹ. Πῶς βασιλέα κάκιστον.

Βασιλέα δὲ κάκιστον δηλοῦντες, ὄφιν ζωγραφοῦσι κοσμοειδῶς ἐσχηματισμένον, οὗ τὴν οὐρὰν ἐν τῷ στόματι ποιοῦσι. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ βασιλέως ἐν μέσῳ τῷ εἰλίγματι γράφουσιν, αἰνιττόμενοι γράφειν τὸν βασιλέα τοῦ κόσμου κρατεῖν. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ὄφεως παρ' Αἰγυπτίοις ἐστὶ μεισί.

νζ΄. Πῶς βασιλέα φύλακα.

Ἑτέρως δὲ βασιλέα φύλακα δηλοῦντες, τὸν μὲν ὄφιν ἐγρηγορότα ζωγραφοῦσιν. ἀντὶ δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως, φύλακα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ φύλαξ ἐστὶ τοῦ παντὸς κόσμου. καὶ ἑκάστοτε τὸν βασιλέα ἐπεγρήγορον εἶναι.

νη΄. Πῶς μηνύουσι κοσμοκράτορα.

Πάλιν δὲ τὸν βασιλέα κοσμοκράτορα νομίζοντες καὶ μηνύοντες, αὐτὸν μὲν ὄφιν ζωγραφοῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ αὐτοῦ, οἶκον μέγαν δεικνύουσιν, εὐλόγως. ὁ γὰρ βασίλειος οἶκος παρ' αὐτοῦ * ἐν τῷ κόσμῳ.

νθ΄. Πῶς λαὸν πειθήνιον βασιλεῖ.

Λαὸν πρὸς βασιλέα πειθήνιον δηλοῦντες, μέλισσαν ζωγραφοῦσι. καὶ γὰρ μόνον τῶν ἄλλων ζώων, βασιλέα ἔχει, ᾧ τὸ λοιπὸν τῶν μελισσῶν ἕπεται πλῆθος, καθὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι πείθονται βασιλεῖ. αἰνίττονται δὲ ἐκ τῆς τοῦ μέλιτος.* ἐκ τῆς τοῦ κέντρου τοῦ ζώου δυνάμεως * χρηστὸν ἅμα καὶ εὔτονον εἶναι πρὸς * διοίκησιν.

λείπει ἴσ. γλυκύτητος, καὶ.
λείπει ἴσ. ὅτι χρὴ τὸν βασιλέα.
λείπει ἴσ. πρὸς πράξεις, καὶ.

ξ΄. Πῶς βασιλέα μέρους κόσμου κρατοῦντα.

Βασιλέα δὲ οὐ τοῦ παντὸς κόσμου κρατοῦντα, μέρους δὲ, βουλόμενοι σημῆναι, ἡμίτομον ὄφιν ζωγραφοῦσι, δηλοῦντες τὸν μὲν βασιλέα διὰ τοῦ ζώου, ἡμίτομον δὲ, ὅτι οὐ τοῦ παντὸς κόσμου.

57. *Quomodo regem cuſtodem.*

Aliter quoque regem cuſtodem ſignantes, anguem quidem vigilantem pingunt, ſed pro regis nomine cuſtodem adnectunt. Hic enim totius orbis cuſtos eſt. Itaque regem aſſidue vigilantem eſſe oportere.

58. *Quomodo mundi notent dominum.*

Rurſus regem orbis moderatorem exiſtimantes, & indicantes, ipſum quidem anguem pingunt, ſed in eius medio magnam domum effingunt ac repræſentant: nec ſane abſque ratione. regia enim domus quæ ab eo regitur * in mundo eſt.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iuſſis obſequentem innuentes, apem pingunt. Solæ enim hæ ex omni animantium genere regem habent, quem reliqua apum multitudo ſequatur, cuique non ſecus ac vulgus regi, obtemperet. Innuunt autem obſcure, tum ex mellis inſigni vtilitate, tum ex vi quam in aculeo habet hoc animal, vtilem ſimul ac potentem eſſe ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi, ſed parti dumtaxat imperantem volentes ſignificare, anguem dimidiatum pingunt: regem quidem per ipſum animal, non toti vero orbi imperantem, ex eo quod dimidiatus ſit, deſignantes.

61. *Quomodo late rerum potientem.*

Omnium autem moderatorem ex eiuſdem animalis perfectione ſignificant, rurſum integrum pingentes anguem. Sic & apud eos ſpiritus eſt, qui per vniuerſum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes, geminos hominis pedes in aqua pingunt: id quod ex Mercurij ſimilitudine indicant.

63. *Quomodo menſem.*

Menſem autem exprimentes, Lunæ figuram eodem qui ſupra expoſitus eſt, habitu pingunt, complectentem octo & viginti dies æquinoctiales dumtaxat, die ex viginti quatuor horis conſtituto, quibus & exoritur in noſtro apparens hemiſpherio: reliquis vero duobus in occaſu eſt.

64. *Quomodo rapacem, fœcundum, aut furentem.*

Cæterum rapacem, fœcundum, aut inſanum volentes innuere, crocodilum pingunt, quod fœcundum maxime ſit hoc animal, multoſq. liberos procreet, inſuper & crebro in furorem agatur. Vbi enim ab expetita præda exciderit, indignabundus in ſe ipſe furit.

65. *Quomodo ortum.*

Ortum oſtendentes, geminos crocodili oculos pingunt, quoniam oculi huic animali velut ex profundo emergunt.

ξα'. Πῶς παντοκράτορα.

Παντοκράτορα δὲ ἐκ τοῦ ζώου πληρώσεως σημαίνουσι, πάλιν τὸν ὁλόκληρον ὄφιν ζωγραφοῦντες, οὕτω παρ' αὐτοῖς τοῦ παντὸς κόσμου τὸ διηκόν ἐστι πνεῦμα.

ξβ'. Πῶς γναφέα.

Γναφέα δὲ δηλοῦντες, δύο πόδας ἀνθρώπου ἐν ὕδατι ζωγραφοῦσι. τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ ἐρμοῦ ὁμοιότητος δηλοῦσι.

ξγ'. Πῶς μῆνα.

Μῆνα δὲ γράφοντες, σελήνης σχῆμα, καθὸ καὶ περιέχεται, ἔχον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἰσημερινὰς μόνας, ἐξ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν τῆς ἡμέρας ὑπαρχούσης, ζωγραφοῦσι, καθ' ἃς καὶ ἀνατέλλει. ταῖς δὲ λοιπαῖς δύο, ἐν δύσει ἐστί.

ξδ'. Πῶς ἅρπαγα, ἢ πολύγονον, ἢ μαινόμενον.

Ἅρπαγα δὲ, ἢ πολύγονον, ἢ μαινόμενον βουλόμενοι σημῆναι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ πολύγονον, καὶ πολύτεκνον ὑπάρχειν καὶ μαινόμενον. ἐπὰν γὰρ ἁρπάσαι ἢ βουλόμενος ἀποτύχῃ, θυμωθεὶς καθ' αὐτοῦ μαίνεται.

ξε' Πῶς ἀνατολήν.

Ἀνατολὴν δὲ λέγοντες, δύο ὀφθαλμοὺς κροκοδείλου ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ παρὰ παντὸς σώματος ζώου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναφαίνονται.

ξϛʹ. Πῶς δύσιν.

Δύσιν δὲ λέγοντες, κροκόδειλον κεκυφότα ζωγραφοῦσιν. αὐτόπτικον γὰρ καὶ κατωφερὲς τὸ ζῶον.

ξζʹ. Πῶς σκιάζουσι σκότος.

Σκότος δὲ λέγοντες, κροκοδείλου οὐρὰν ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ οὐκ ἄλλως εἰς ἀφανισμὸν καὶ ἀπώλειαν φέρει ὁ κροκόδειλος οὗ ἐὰν λάβηται ζώου, εἰ μὴ τῇ οὐρᾷ τῇ ἑαυτοῦ διαπληκτίσας ἄτονον παρασκευάσει. ἐν τούτῳ γὰρ τῷ μέρει ἡ τοῦ κροκοδείλου ἰσχὺς καὶ ἀνδρεία ὑπάρχει. ἱκανῶν δὲ καὶ ἄλλων ὑπαρχόντων σημείων, τῇ τῶν κροκοδείλων φύσει, αὐτάρκη τὰ δόξαντα ἐν τῷ προφήτῳ συγγράμματι εἰπεῖν.

66. *Quomodo occaſum.*

At occaſum ſignantes, Crocodilum inflexum ac cernuum pingunt. Ad partum enim facile, & maxime procliue eſt hoc animal.

Quid facit hîc εὐτόκον quod Mercerus vertit ad *partum facile, & maxime procliue.* At Trebatius, *Eſt hoc animal rotundum, & promiſcue parit.* Nugæ: lege αὐτόκαμπτον καὶ κατωφερὲς τὸ ζῶον, ſuapte natura cernuum & inflexum animal, quo nihil ad ſenſum accommodatius.

67. *Quomodo tenebras adumbrent.*

Porro tenebras ſignificantes, Crocodili caudam pingunt. Neque enim aliter ad exitium & internecionem perducit crocodilus quodcumque apprehenderit animal, niſi cauda prius cæſum, inualidum reddiderit. Namque in hac corporis parte præcipua eſt crocodili vis ac robur. Cæterum quum quamplurima alia in crocodilorum natura ſigna comperiantur, hæc quæ in primum librum conferre viſum eſt, nunc ſatis erunt.

H iij

HORI APOLLINIS NILIACI, DE SACRARVM apud Ægyptios insculptarum litterarum interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECVNDO autem volumine reliquorum tibi veram idoneamq. in medium afferam rationem: quæ & quum ex aliis exemplaribus nequaquam sint exposita, necessario subiungenda censui.

1. *Quid stellam pingentes, innuant.*

Depicta Ægyptiis stella nunc Deum significat, nunc noctem, nunc vero tempus, interdum etiam hominis masculi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus masculum, & orbiculatum quippiam indicat.

Vide in obseruationibus.

3. *Quid geminos pedes iunctos ac stantes.*

Gemini pedes simul compacti ac firmati, Solis cursum quum in solstitio est hyberno siue in bruma significant.

Vide ad obseruationem Hieroglyph. 3. l. 2.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΝΕΙΛΩΟΥ, ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡ' Αἰγυπτίοις ἱερογλυφικῶν γραμμάτων ἑρμηνείας,

Βιβλίον δεύτερον.

ΙΑ δὲ τῆς δευτέρας πραγματείας, περὶ τῶν λοιπῶν τὸν λόγον ὑγιᾶ σοι παραστήσομαι, ἃ δὲ καὶ ἐξ ἄλλων ἀντιγράφων οὐκ ἔχοντά τινα ἐξήγησιν, ἀναγκαίως ὑπέταξα.

α'. Τί ἀστέρα γράφοντες δηλοῦσιν.

Ἀστὴρ παρ' Αἰγυπτίοις γραφόμενος, ποτὲ μὲν θεὸν σημαίνει, ποτὲ δὲ νύκτα, ποτὲ δὲ χρόνον, ποτὲ δὲ ψυχὴν ἀνθρώπου ἄρρενος.

β'. Τί ἀετοῦ νεοσσόν.

*Καὶ ἀετοῦ νεοσσὸν, ἀρρενογόνον καὶ *κυκλοειδῆ σημαίνει.* ἴσ. νεοσσὸν ἴσ. συνηγμένους. — συνηγμένοι

γ'. Τί δύο πόδας *συνηγμένους καὶ βεβηκότας. Lego hic δύο πό-

Δύο πόδες *συνηγμένοι καὶ βεβηκότες, δρόμον δες vbi vitiose πολύποδες ἡλίου τὸν ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς σημαίνουσι. in ms.

δʹ. Τί ἀνθρώπου καρδίαν φάρυγγος ἠρτημένην.

Ανθρώπου καρδία φάρυγγος ἠρτημένη, ἀγαθοῦ ἀνθρώπου στόμα σημαίνει.

εʹ. Πῶς πολέμου στόμα.

Πολέμου στόμα δηλοῦσιν, ἀνθρώπου χεῖρες ζωγραφούμεναι, ἡ μὲν ὅπλον κρατοῦσα, ἡ δὲ τόξον.

ϛʹ. Τί δάκτυλον.

Ανθρώπου στόμαχον δηλοῖ δάκτυλος.

ζʹ. Πῶς νόσον δηλοῦσιν.

Ανθη δὲ ἀνεμώνης, νόσον ἀνθρώπου σημαίνει.

ηʹ. Πῶς ὀσφὺν ἀνθρώπου.

Οσφὺν, ἢ στάσιν ἀνθρώπου βουλόμενοι ζωγραφεῖν, τὸ νωταῖον ὀστοῦν γράφουσιν.

θʹ. Πῶς διαμονὴν, καὶ ἀσφάλειαν σημαίνουσιν.

Ορτυγος ὀστέον ζωγραφούμενον, διαμονὴν καὶ ἀσφάλειαν σημαίνει, διότι δυσπαθὲς ἐστὶ τὸ τοῦ ζώου ὀστέον.

4. *Quid hominis cor faucibus appensum.*

Hominis cor faucibus appensum, boni viri os designat.

De hac cordis significatione dico ad Hieroglyph. 7. l. 1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad prælium instructi.*

Belli aciem indicant, hominis depictæ manus, altera scutum, altera vero arcum tenens.

6. *Quid digitum.*

Hominis stomachum demonstrat digitus.

Stomachus hîc proprie est ventriculi orificium superius, seu fistula per quam cibus in fundum delabitur.

7. *Quomodo morbum significent.*

Flores autem anemones, morbum hominis significant.

In eodem genere Symboli Astrampsychus ponit lactucam. Θρίδακας ἰδῶν σωμάτων δηλοῖ νόσον. Nonnulli anemonas morborum Symbolum esse dicunt, quod colligantur, tertianis quartanisque remedio.

8. *Quomodo lumbum hominis.*

Lumbum aut statum constitutionemq. hominis volentes notare, os spinæ dorsi pingimus.

9. *Quomodo permanens aliquid & tutum significent.*

Coturnicis os pictum, stabile ac tutum quippiam indicat, quod difficile huius animalis os afficiatur ac patiatur quicquam.

10. *Quomodo concordiam.*

Duo homines magiſtratus ornati inſignibus concordiam innuunt.

Inde ἀξιωματικοὶ publica dignitate fungentes, quo verbo etiam vſus Guillielmus Bibliothecarius in Hadriano II. cum cum Pontificali pallio impoſitum præcedentibus Axiomaticis, & ſubſequente reliqua turba in vrbem redire patriarchiumque ſubire conſpexerant.

11. *Quomodo turbam ac tumultum.*

Armatus homo ſagittaſque iaculans, tumultum ſignificat.

12. *Quomodo dimenſionem.*

Hominis digitus dimenſionem notat.

13. *Quomodo deſponſatam mulierem.*

prægnantem mſ. * Deſponſatam mulierem volentes oſtendere, ſolis circulum, ſimul cum ſtella & ipſo diſco ſolis bipartito pingunt.

14. *Quomodo ventum.*

Accipiter ortum verſus in ſublime tendens, ventos oſtendit. Item & aliter: Accipiter expanſas in aëre alas habens, ventum, qui alas quaſdam habere videtur, ſignificat.

15. *Quomodo ignem.*

Fumus in cœlum aſcendens, ignem indicat.

Sic luſit Sympoſius in fumum. Et qui me genuit ſine me non naſcitur ipſe.

ι'. Πῶς ὁμόνοιαν.

Ανθρωποι δύο ἀξιούμενοι, ὁμόνοιαν δηλοῦσι.

ια'. Πῶς ὄχλον.

Ανθρωπος καθωπλισμένος, καὶ τοξεύων, ὄχλος σημαίνει.

ιβ'. Πῶς ἀναμέτρησιν.

Ανθρώπου δάκτυλος, ἀναμέτρησιν σημαίνει.

ιγ'. Πῶς γυναῖκα ἔγκυον.

* Γυναῖκα ἔγκυον βουλόμενοι δηλῶσαι, ἡλίου κύκλον σὺν ἀστέρι μετὰ ἡλίου δίσκου, δίχα πεπλησμένου σημαίνουσι. * Πῶς πανσ.

ιδ'. Πῶς ἄνεμον.

Τὴν ἀναβολὴν ἱέρακος ἐπὶ μετεώρου θέων, ἀνέμους σημαίνει. ἔτι καὶ ἄλλως, ἱέραξ διαπεταμένος τὰς πτέρυγας ἐν ἀέρι, οἷον πτέρυγας * ἔχων, ἄνεμον σημαίνει. * ἴσ. ἔχοντι.

ιε'. Πῶς πῦρ.

Καπνὸς εἰς οὐρανὸν ἀναβαίνων, πῦρ δηλοῖ.

ιϛʹ. Πῶς ἔργον.

λείπει βοὸς Τὸ * ἄῤῥενος κέρας γραφόμενον, ἔργον σημαίνει.

ιζʹ. Πῶς ποινήν.

λείπει βοὸς * γ. ποινὴν. Τὸ δὲ θηλείας * κέρας ζωγραφούμενον * ποινὴν σημαίνει.

ιηʹ. Πῶς ἀνοσιότητα.

Προτομὴ σὺν μαχαίρᾳ γραφομένη ἀνοσιότητα δηλοῖ.

ιθʹ. Πῶς ὥραν.

Ἵππος ποτάμιος γραφόμενος, ὥραν δηλοῖ.

κʹ. Πῶς πολυχρόνιον.

Ἔλαφος κατ᾽ ἐνιαυτὸν βλαστάνει (τὰ) κέρατα. ζωγραφουμένη δὲ πολυχρόνιον σημαίνει.

καʹ. Πῶς ἀποστροφήν.

Λύκος, ἢ κύων ἀπεστραμμένος, ἀποστροφὴν δηλοῖ.

κβʹ. Πῶς μέλλον ἔργον.

Ἀκοὴ ζωγραφουμένη, μέλλον ἔργον σημαίνει.

16. *Quomodo opus.*

Maſculi [bouis] cornu pictum, opus notat.

Maſculorum cornua maiora ſunt & tortuoſiora, fœminarum minora & minus flexæ.

17. *Quomodo pœnam.*

At fœminæ cornu depictum, * pœnam oſtendit. laborem.

18. *Quomodo impietatem.*

Imago vmbilico tenus cum gladio depicta impietatem innuit.

19. *Quomodo horam.*

Hippopotamus depictus horam ſignificat.

Per ὥραν ver intelligendum doceo in obſeruationibus.

20. *Quomodo longæuum ac diuturnum.*

Ceruo quotannis cornua renaſcuntur. Is depictus longiſſimam vitam ſignificat.

21. *Quomodo auerſionem.*

Lupus aut canis auerſus, auerſionem monſtrat.

22. *Quomodo futurum opus.*

Auris picta futurum opus ſignificat.

Quia ſcilicet audire oportet, & de rebus gerendis documenta à prudentibus viris accipere, antequam te ad opus accingas. Vel certe per aurem auditores tantum ſapientiæ, non πρακτῆρας ἔργων ſignificat. Quod ſi manum addas auri, tum demum res erit cumulata.

23. *Quomodo percussorem aut sanguinem.*

Hoc est ex corrupto Crocodili sanguine procreata.

Crocodili vespa * per aërem volans, aut crocodili noxium sanguinem, aut cædem designat.

Σφὴξ scribendum sine γ pro quo σφίκα habet corona pretiosa liber Græcus.

24. *Quomodo mortem.*

Nycticorax mortem significat: quemadmodum enim hic de repente pullos [cornicum] noctu, sic & mors homines nec opinantes inuadit atque opprimit.

Habes hac de re in anthologia lepidum Epigr.

Νυκτικόραξ ᾄδει θανατηφόρον· ἀλλ' ὅταν ᾄδῃ
Δημόφιλος, θνάσκει κ' αὐτὸς ὁ Νυκτικόραξ.

25. *Quomodo vetustissimum.*

Sermones & folia, aut signatus liber, vetustissimum indicant.

26. *Quomodo obsidionem.*

Scala obsidioné, quod inæqualis sit atq. accliuis.

Κλίμαξ (inquit) Suidas κοινῶς σκάλα. Significat etiam scopulum sub aquis latentem apud Tzetzem Chil. 7. & nauale apud Moschopulum ad Iliad. l. 1.

27. *Quomodo inexpertum, musam, aut fatum.*

Litteræ septem duobus inclusæ digitis, musam, inexpertum, aut fatum significant.

Parum accurate hoc Philippus expressit, cum nullam rationem subiiciat, nec quos digitos qualve literas intelligat designet, itaque vix coniecturæ ansam reliquit.

28. *Quid linea significet super alteram inflexa.*

Recta linea simul cum alterna superne inflexa,

κγ΄. Πῶς φονέα, ἢ αἷμα.

Κροκοδείλου σφὴξ ἀεροπετὴς, ἤτοι αἷμα κροκοδείλου βλαπτικὸν, ἢ φόνον σημαίνει.

κδ΄. Πῶς θάνατον.

Νυκτικόραξ, θάνατον σημαίνει. ἄφνω γὰρ ἐπέρχεται τοῖς νεοσσοῖς * τῶν κορωνῶν κατὰ τὰς νύκτας, ὡς ὁ θάνατος ἄφνω ἐπέρχεται. *ex mſ. inſertū.*

κε΄. Πῶς παλαιότατον.

Λόγοι καὶ φύλλα, ἢ βιβλίον ἐσφαγισμένον, παλαιότατον δηλοῖ.

κϛ΄. Πῶς πολιορκίαν.

Κλίμαξ πολιορκίαν διὰ τὸ ἀνώμαλον.

κζ. Πῶς ἄπειρον, ἢ μοῦσαν, ἢ μοῖραν.

Γράμματα ἑπτὰ ἐν δυσὶ δακτύλοις περιεχόμενα, μοῦσαν, ἢ ἄπειρον, ἢ μοῖραν σημαίνει.

κη΄. Τί σημαίνει γραμμὴ, ἐπικεκαμμένη ἑτέρα.

Γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα γραμμῇ ἐπικεκαμμένῃ,

al. em. *ἢ) δίκα γράμματα ἐπιπέδας σημαίνουσι.

κθ΄. Τί δηλοῦσι χελιδόνα γράφοντες.

Τὴν ὁλόχερῆ σημαίνειν βουλόμενοι κτῆσιν γονικὴν καταλειφθεῖσαν τοῖς υἱέσι, χελιδόνα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ κυλίει ἑαυτὴν εἰς πηλὸν, καὶ κτίζει τοῖς νεοττοῖς φωλεὸν, μέλλουσα τεθνάναι.

al. integra. λ΄. Τί μέλαιναν περιστεράν.

Γυναῖκα χήραν ἐπιμείνασαν ἄχρι θανάτου θέλοντες σημῆναι, περιστερὰν μέλαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ οὐ συμμίγνυται ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἕως οὗ χηρεύει.

λα΄. Τί ἰχνεύμονα.

Ανθρωπον ἀσθενῆ, καὶ μὴ δυνηθέντα ἑαυτῷ βοηθῆσαι δι' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἄλλων ἐπικουρίας, θέλοντες δηλῶσαι, ἰχνεύμονα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ ὅταν ἴδῃ ὄφιν, οὐ πρότερον ἐπιτίθεται αὐτῷ, ἀλλὰ βοῇ τοὺς ἄλλους ἐπικαλουμένη, τότε ἐναντιοῦται τῷ ὄφει.

λβ΄. Τί δηλοῦσιν ὀρίγανον ἱερογλυφοῦντες.

Λεῖψιν μυρμήκων βουλόμενοι σημῆναι, ὀρίγανον ἱερογλυφοῦσιν. αὕτη γὰρ ποιεῖ λείπειν τοὺς μύρμηκας, ἀποτιθεμένη τόπῳ ὅποθεν ἐξέρχονται).

decem planas lineas indicat.

Hoc, & huiusmodi signa, sunt ex hominum impositione leuissimo plerumq. fundamento, haud dissimilia iis quæ Nicolaus Smyrnæus Astabasdas collegit de signis numerorum.

29. *Quid innuunt, hirundinem pingentes.*

Omnes parentum opes filiis relictas volentes innuere, hirundinem pingunt. Illa enim iam morti proxima, luto seipsam volutat, & pullis latebras comparat.

Diserte D. Ambrosius l. 5. Hex. c. 17. Hirundo minuscula corpore sed egregie pio sublimis affectu, indiga rerum omnium pretiosiores auro nidos struit, &c.

30. *Quid nigram columbam.*

Mulierem viduam, quæ ad mortem vsque in eo permanserit vitæ statu, volentes significare, nigram pingunt columbam. Hæc enim quamdiu vidua est, alteri viro non iungitur.

31. *Quid ichneumonem.*

Hominem inualidum, & qui sibi per se ipse opem ferre nequeat, sed aliorum se tueatur auxilio, volentes monstrare, ichneumonem pingunt. Hic enim cõspicatus serpenté, non protinus in eũ irruit, sed vocatis prius clamore aliis, tum demũ ei resistit.

Aliam in propulsando hoste ichneumonis industriam doceo ex Æliano Synt. 2. l. 6. Symb. 16.

32. *Quid notent, origanum in sacris insculpentes.*

Formicarum absentiam ac discessum volentes significare, origanum inter sacras scripturas pingunt. Hoc siquidem eo in loco conditum, vnde formicæ prodeunt, eas fugat.

De Origano legendus Plinius l. 20. c. 17.

33. *Quid ſcorpium & crocodilum.*

Inimicum cum pari congredientem inimico, indicare volentes, ſcorpium & crocodilum pingunt: vterque enim alteri mutuum affert exitium. Sin vero victorem alterum, quiq. inimicum ſuſtulerit, innuant; aut crocodilum pingunt, aut ſcorpium: ſi quidem celeriter ſuſtulerit; crocodilum: ſi lente; ſcorpium, ob eius difficilem tardumq. motum.

De hoc odio ſcorpij & crocodili attigi quoque nonnihil Synt.2. l.5. Symb.28.

34. *Quid muſtelam.*

Vbi mulierem quæ viri præſtet opera, volunt exprimere, muſtelam pingunt.

35. *Quid porcum.*

Volentes perditum hominem monſtrare, porcum pingunt: quod eiuſmodi ſit porci natura.

Ægyptiis igitur, Iudæis, & Perſis execrationi fuit, contra Samiis honori, qui ſuem pro tutela Nauium ſumpſerunt, Τὰ Σάμια πλοῖα Σῦς τύπον εἶχον ἐν ταῖς πρώραις. Heſychius. Inde explicatur obſcurum prouerbium quod eſt in ſtromateo. Ναῦς δέ τις ὠκύπορος Σαμίη ὑὸς εἶδος ἔχουσα.

36. *Quomodo immodicam iram.*

Quod ſi immoderatam iracundiam, ex qua qui ea eſt commotus, febrim contraxerit; Leonem pingunt proprios catulos cauda flagellantem. Leonem quidem ob iracundiam, catulos vero cauda cæſos, quod catulorum oſſa ſi inter ſe collidantur, ignem emittunt.

Hic ἐκπυίζειν Mercerus dicit eſſe ἐκ πυρὸς ἐκβάλλειν, ſed hoc ſine vllo teſtimonio. Lege potius ἐκσπίζειν, quod eſt etiam flagellare.

λγ'. Τί σκορπίον, καὶ κροκόδειλον.

Ἄνθρωπον ἐχθρὸν ἑτέρῳ ἴσῳ ἐναντιούμενον σημῆναι θέλοντες, σκορπίον καὶ κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. ἑκάτερος γὰρ ἑκάτερον ἀναιρεῖ. εἰ δὲ ἐναντίον τὸν ἀναιρετικὸν τοῦ ἑτέρου σημαίνουσι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν, ἢ σκορπίον. ἀλλ' εἰ μὲν ὀξέως ἀναιροῦντα, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. εἰ βραδέως ἀναιροῦντα, σκορπίον, διὰ τὸ δυσκίνητον.

λδ'. Τί γαλῆν.

Γυναῖκα ἀνδρὸς ἔργα πράττουσαν βουλόμενοι σημῆναι, γαλῆν ζωγραφοῦσιν.

λε'. Τί χοῖρον.

Ὅτε βούλονται ἄνθρωπον ἐξώλη σημῆναι, χοῖρον ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ τὴν φύσιν τοῦ χοίρου τοιαύτην εἶναι.

λϛ'. Πῶς θυμὸν ἄμετρον.

Εἰ δὲ θυμὸν ἄμετρον, ὥστε καὶ ἐν τούτου πυρέττειν τὸν θυμούμενον, λέοντα γράφουσιν, ἐκσοΐζοντα τοὺς ἰδίους σκύμνους. καὶ λέοντα μὲν, διὰ τὸν θυμόν. τοὺς σκύμνους δὲ ἐκσοϊζομένους, ἐπειδὴ τὰ ὀστᾶ τῶν σκύμνων κοπτόμενα πῦρ ἐκβάλλει.

λζ΄. Πῶς γέροντα μουσικόν.

Γέροντα μουσικὸν βουλόμενοι σημῆναι, κύκνον ζωγραφοῦσιν, ἐπεὶ γὰρ ἥδιστα τὸν μέλος ᾄδει γηράσκων.

λη΄. Τί δηλοῦσι κάνθαρον τυφλὸν γράφοντες.

Ἄνδρα ὑπὸ ἡλιακῆς ἀκτῖνος πυρέξαντα καὶ ἐντεῦθεν ἀποθανόντα βουλόμενοι σημῆναι, κάνθαρον τυφλὸν γράφουσιν· ἐπεὶ γὰρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου τυφλούμενος ἀποθνήσκει.

λθ΄. Τί δηλοῦσιν ἡμίονον γράφοντες.

Γυναῖκα στεῖραν βουλόμενοι σημῆναι, ἡμίονον γράφουσιν. αὕτη γὰρ φύσει στεῖρά ἐστι.

μ΄. Πῶς δηλοῦσι γυναῖκα γεννήσασαν θήλεα βρέφη.

Γυναῖκα γεννήσασαν θήλεα βρέφη πρώτως, βουλόμενοι σημῆναι, ταῦρον ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ νεύοντα ζωγραφοῦσιν, εἰ δὲ ἄῤῥενα, πάλιν ταῦρον ἐπὶ τὰ δεξιὰ νεύοντα ζωγραφοῦσιν.

μα΄. Πῶς δηλοῦσι σφῆκας.

Σφῆκας βουλόμενοι σημῆναι, νεκρὸν ἵππον ζωγραφοῦσιν. ἐκ γὰρ αὐτοῦ ἀποθανόντος πολλοὶ γίνονται σφῆκες.

37. *Quomodo ſenem Muſicum.*

Senem muſicum volentes cõmonſtrare, cycnum pingunt: quod hic ſeneſcens ſuauiſſimum edat concentum.

Κύκνος δὲ θανατῶν ἐμμελεῖς φθόγγους πλέκει, Καὶ τὸ πλοῦτος δεξιοῦται τὸν χρόνον (inquit) Sapiens Phile.

38. *Quid ſignificent, cæcum ſcarabæum pingentes.*

Hominem qui ex ſolaribus radiis contracta febri perierit, notantes, cæcum pingunt Scarabæum, vt qui ſplendore ſolis excæcatus intereat.

39. *Quid mulam.*

Sterilem volentes indicare mulierem, mulam pingunt. Hæc enim natura ſterilis eſt.

40. *Quomodo mulierem quæ infantes feminas pepererit.*

Mulierem feminas primum infantes enixam ſignificantes, taurum ſiniſtrorſum ſpectantem pingunt. Mares vero rurſus taurum dextrorſum.

Siniſtra enim deterioris eſt Symbolum. Harmenopulus de Sectis, Sabbatianorum hæreticorum meminit, qui ſiniſtram adeo deteſtabantur, vt hac quicquam prehendere piaculum ducerent, vnde Ἀριστεροὶ hoc eſt ſiniſtri ſunt nominati. Ἀριστεροὶ καλοῦνται ὅτι τὴν ἀριστερὰν οὐ βδελυσσόμενοι χεῖρα. Ad id autem Symbolum facit quod ait Phyſiologus De Gallina. Oua è quibus mares naſcentur, Gallina gerit in parte ventris dextra: è quibus fœminæ in ſiniſtra.

41. *Quomodo veſpas.*

Veſpas deſignantes, cadauer equi pingunt. Ex eo enim multæ procreantur veſpæ.

42. *Quomodo mulierem abortientem.*

Abortientem mulierem ſignantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non ſolum enim ſi lupum calcarit, abortum facit equa, ſed & ſi lupi calcarit veſtigium, abortit protinus.

Hoc ad ἀντιπαθείας referendum de quibus multa paſſim exempla. Sapiens Phile, ἵππον δὲ τεχιὼ ἴχνος ἀμβλύνει λύκου. Καὶ δίφρον ὄξυν τὸ σφυρὸν τούτου στρέφει.

43. *Quomodo hominem, qui ſeſe reſponſo ab oraculo accepto ſanarit.*

Hominem, qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim vbi morbo laborat, lauri folium in nidum ſuum inferens conualeſcit.

Laurus enim præſtantiſſimum cenſebatur aduerſus morbos & maleficia phylacterium, Zenobius centur. 3. prouerb. 12. Ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη, vnde Δαφνίνην φορεῖ βακτηρίαν. *Lauream virgam geſtat*, de eo dici ſolet, qui eſt aduerſus inſidias munitus.

44. *Quomodo culicum copiam.*

Excreſcentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem qui cum ex ſe bilioſus non ſit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem qui ſuapte natura bile careat, ſed eam ab altero ſuſcipiat, notantes, columbam pingunt dorſo erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achainis Ceruis fel contineri in cauda creditur Ariſtoteles 2. hiſtor. anim. 15.

μβ΄. Πῶς δηλοῦσι γυναῖκα ἐκτιτρώσκουσαν.

Γυναῖκα ἐκτιτρώσκουσαν βουλόμενοι σημῆναι, ἵππον πατοῦσαν λύκον ζωγραφοῦσιν. οὐ μόνον γὰρ πατοῦσα τὸν λύκον ἐκτιτρώσκει ἡ ἵππος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴχνος ἐὰν πατήσῃ τοῦ λύκου, παραχρῆμα ἐκτιτρώσκει.

μγ΄. Πῶς ἄνθρωπον ἰατρεύοντα ἑαυτὸν ἀπὸ χρησμοῦ.

Ἄνθρωπον ἀπὸ χρησμοῦ ἰατρεύοντα ἑαυτὸν βουλόμενοι σημῆναι, φάσσαν κρατοῦσαν φύλλον δάφνης ζωγραφοῦσιν, ἐκείνη γὰρ ὅτε ἀρρωστεῖ, φύλλον ἐπιτίθησι δάφνης εἰς τὴν νοσσιὰν ἑαυτῆς καὶ ὑγιαίνει.

μδ΄. Πῶς κώνωπας πολλούς.

Κώνωπας πολλοὺς ἐπιφοιτῶντας βουλόμενοι ζωγραφῆσαι, σκώληκας γράφουσιν. ἐκ τούτων γὰρ γεννῶνται οἱ κώνωπες.

με΄. Πῶς ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολὴν, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἑτέρου δεχόμενον.

Ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολὴν αὐτοφυῶς, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἑτέρου δεχόμενον γράφοντες, περιστερὰν ζωγραφοῦσιν ἔχουσαν τὰ ὀπίσθια ὀρθά. ἐν ἐκείνοις γὰρ τὴν χολὴν ἔχει.

μϛʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν.

Ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν σημῆναι βουλόμενοι, ἀετὸν λίθον βαστάζοντα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἀπὸ θαλάττης, ἢ ἀπὸ γῆς λίθον ἐπαίρει, καὶ τίθησιν εἰς τὴν ἰδίαν νεοσσιάν, διὰ τὸ ἀσφαλῶς μένειν.

μζʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἀσθενῶς ἔχοντα, καὶ ὑφ᾽ ἑτέρου καταδιωκόμενον.

Ἄνθρωπον ἀσθενῶς ἔχοντα, καὶ καταδιωκόμενον ὑπὸ ἰσχυροτέρου, βουλόμενοι σημῆναι, ὠτίδα καὶ ἵππον ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ ἵπταται, ὅταν ἴδῃ ἵππον.

μηʹ. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσι προσφεύγοντα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι καὶ μὴ βοηθούμενον.

Ἄνθρωπον προσφεύγοντα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι καὶ μὴ βοηθούμενον, θέλοντες δηλῶσαι, στρουθὸν καὶ γλαῦκα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ θηρευόμενος, πρὸς τὴν γλαῦκα τρέχει καὶ πρὸς αὐτῇ ὢν πιέζεται.

μθʹ. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσιν ἀσθενῆ καὶ προπετευόμενον.

Ἄνθρωπον ἀσθενῆ καὶ προπετευόμενον βουλόμενοι σημῆναι νυκτερίδα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ μὴ ἔχουσα πτερά, ἵπταται.

46. *Quomodo hominem qui tuto vrbem incolat.*

Vt hominem ſignificent, qui tuto vrbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem geſtet. Hæc enim è mari vel terra ſublatum lapidem in ſuum infert nidum, quo tutior ſit ac firmior.

De hoc lapide dico, & applico Synt. 2.

47. *Quomodo inferiorem debilioremq. hominem, quem alius perſequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior inſectetur, volētes deſignare, otidem & equum pingunt. Hæc enim equo cōſpecto protinus auolat.

Otis auis *Tarda* de qua Plinius lib. 10. c. 23. Saltans capitur vnde Χαύνοις καὶ κενοδόξοις ὤτις ὁκάλουν. Ælius Dionyſius apud Euſtatium.

48. *Quomodo eum qui ad proprium patronum confugiens nullum tamen, ab eo ſentit auxilium.*

Hominem qui ad proprium patronū confugiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, paſſerem & noctuam pingunt. Hic enim dum aucupum venatione petitur, ad noctuam accurrit, à qua mox opprimitur.

Πάτρωνος nomen recentioribus Græcis vſurpatum vt apud Latinos. Scholiaſt. Euripid. Πάτρων ἐλευθερώσας τὸν ἀργυρώνητον. Heſychius putat quoq. centum primos Romuli Senatores πάτρωνας nominatos.

49. *Quomodo hominem qui quum viribus non valeat, temere tamen aliquid ſuſcipit, atq. audacius ſe gerit.*

Imbecillum hominem laſciuientem tamen & audacius aliquid molientem, cum monſtrare voluerint, veſpertilionem pingunt. Hæc enim etſi alas non habet, volare tamen conatur.

Neque enim habet pennas ad morem cæterarum Auium.

50. *Quomodo lactantem mulierem, optimeque nutrientem.*

Mulierem lactantem ac bene nutrientem vbi pictura exprimere volebant, turturem pingebant. Sola enim inter omnes volucres, hæc dentes ac mammas habet.

Grauis hîc Merceri hallucinatio, & vbi turtures visi cum mammis & dentibus? Omnino vel nomen Τρυγὼν positum est pro vespertilione, quod vnum inter volatilia proprie dicitur Τρυγῶν, vt author est Iulius Pollux. vel Turturis & vespertilionis Symbola sibi inuicem proxima, in hac imagine ita fuerunt confusa vt Τρυγὼν ἀντὶ νυκτερίδος poneretur. Soli enim inter volatilia vespertilioni dentes, & mammæ tribuuntur ab auctoribus.

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem saltatione tibiarumq. cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc siquidem tibia ac saltatione capitur.

52. *Quomodo sacris initiatum hominem.*

Rebus sacris ceremoniisq. addictum significãtes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, sed dorso resonans, pulcherrimũ edit dulcissimumq. concẽtum.

Vox τελετὴ non pro mysta sed pro initiatione & sacra ceremonia vsurpanda. Cæterùm de Cicada habes etiam illud Anacreontis σχεδὸν εἶ θεοῖς ὅμοιος.

53. *Quomodo seorsum agentem regem, nec subiectorum lapsibus veniam dantem.*

Regem qui solitudine gaudeat, quiq. errata non condonet, si velint significare, aquilam pingunt. Hæc enim desertis in locis nidum sibi construit, sublimiusq. ceteris volucribus volat.

ν΄. Πῶς γυναῖκα θηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀνατρέφουσαν.

Γυναῖκα θηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀνατρέφουσαν βουλόμενοι ζωγραφῆσαι, τρυγόνα ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ μόνη τῶν ἄλλων πτηνῶν, ὀδόντας καὶ μαστοὺς ἔχει.

να΄. Πῶς ἄνθρωπον κηλούμενον ὀρχήσει.

Ανθρωπον δι' ὀρχήσεως καὶ αὐλητικῆς κηλούμενον βουλόμενοι σημῆναι, τρυγόνα ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὑπὸ αὐλοῦ καὶ ὀρχήσεως ἁλίσκεται.

νβ΄. Πῶς ἄνθρωπον μυστικόν.

Ανθρωπον ἢ μυστικὸν, ἢ τελεστὴν βουλόμενοι σημῆναι, τέττιγα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ διὰ τοῦ στόματος οὐ λαλεῖ, ἀλλὰ διὰ τῆς ῥάχεως φθεγγόμενος, καλὸν μέλος ἀείδει.

νγ΄. Πῶς βασιλέα ἰδιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πταίσμασι.

Βασιλέα ἰδιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πταίσμασι βουλόμενοι σημῆναι, ἀετὸν ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ ἐν τοῖς ἐρήμοις τόποις ἔχει τὴν * νοσσιαν, νοσσιὰν
καὶ * ὑψηλότερον πάντων τῶν πετεινῶν ἵπταται. ὑψηλότερος

νδʹ. Πῶς ἀποκατάστασιν πολυχρόνιον.

Ἀποκατάστασιν δὲ πολυχρόνιον βουλόμενοι σημῆναι, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὅτε γεννᾶται, ἀποκατάστασις γίνεται πραγμάτων. γεννᾶται δὲ τοιούτῳ τρόπῳ. ὅταν μέλλῃ τελευτᾷν ὁ φοῖνιξ ῥήσσει ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὀπὴν ἐκ τοῦ ῥήγματος λαμβάνει, καὶ ἐκ τοῦ ἰχῶρος τοῦ καταρρέοντος, (διὰ τῆς ὀπῆς) ἄλλως γεννᾶται.

τοῦ πτερο-φυῆναι. οὗτος τὸ ἅμα * τῇ πτεροφυήσει, σὺν τῷ πατρὶ πορεύεται εἰς τὴν ἡλίου πόλιν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ παραγενόμενος ἐκεῖ ἅμα τῇ ἡλίου ἀνατολῇ, ἐκεῖσε τελευτᾷ. καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ὁ νεοσσὸς πάλιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα ἄπεισιν. οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου, τοῦτον τὸν ἀποθανόντα φοίνικα θάπτουσι.

νεʹ. Πῶς φιλοπάτορα.

Φιλοπάτορα βουλόμενοι σημῆναι ἄνθρωπον, πελαργὸν ζωγραφοῦσιν. ὑπὸ γὰρ τῶν γεννησάντων ἐκτραφεὶς, οὐ χωρίζεται τῶν ἰδίων πατέρων, ἀλλὰ παραμένει αὐτοῖς ἄχρις ἐσχάτου γήρως, θεραπείαν αὐτοῖς ἀπονέμων.

νςʹ. Πῶς τέκνα δηλοῦσιν ἐπιβουλεύοντα ταῖς μητράσιν.

Τέκνα ἐπιβουλεύοντα ταῖς μητράσι σημῆναι βουλόμενοι, ἔχιδναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐν τῇ * οὐ

ἴσ. λείπει κοιλίᾳ. τίκτεται, ἀλλ' ἐκβιβρώσκουσα τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς ἐκπορεύεται.

54. *Quomodo diuturnam rerum instaurationem.*

Instaurationem autem diuturnam, & quæ post multa fiat sæcula, volétes indicare, phœnicem auem pingunt. Hic enim dum nascitur, rerum vicissitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum: Iam iam moriturus phœnix in terram sese summo impetu proiicit, vnde & vulnus accipit. Ex sanie vero [vulneris] defluente alius gignitur, qui simul ac pennæ ei natæ sunt, cum patre Heliopolin, quæ in Ægypto est, proficiscitur: quo quum peruenerit, pater illic, simul ac Sol ortus est, moritur: post cuius mortem pullus in suam redit patriam. At phœnicem hunc vita functum Ægyptij sacerdotes sepulturæ mandant.

Hic nouam instaurationis Phœnicis rationem affert, de qua in obseruationibus.

55. *Quomodo patris amantem.*

Patris studiosum hominem innuentes, ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita numquam ab ipsis seiungitur, sed ad extremum vsque senium vna permanet, pietatem ipsis obseruantiamq. rependens.

56. *Quomodo liberos matribus insidiantes.*

Liberos matri insidiantes vt demonstrent, viperam pingunt. Nam hæc non iuxta cæterorum animantium naturam in lucem editur, sed exeso diruptoq. matris prodit vtero.

μῆναι βουλόμενοι, κάστορα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ καταδιωκόμενος, εἰς τὴν ἄγραν τοὺς ἰδίους διδύμους ἀποσπῶν ῥίπτει.

ξϐ΄. Πῶς ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου.

Ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου βουλόμενοι σημῆναι, πίθηκον ἔχοντα ὀπίσω ἕτερον μικρὸν πίθηκον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γεννᾷ δύο πιθήκους. καὶ τὸν μὲν ἕνα αὐτῶν φιλεῖ λίαν, τὸν δὲ ἕτερον μισεῖ. ὃν δὲ φιλεῖ, ἔμπροσθεν βαστάζων φονεύει. ὃν δὲ μισεῖ, ὄπισθεν ἔχει, καὶ ἐκεῖνον ἐκτρέφει.

ξγ΄. Πῶς ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτοντα.

Ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτοντα βουλόμενοι σημῆναι, πίθηκον οὐροῦντα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὐρῶν κρύπτει τὸν ἴδιον οὖρον.

ξδ΄. Πῶς τινὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀκούοντα.

Τινὰ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀκούοντα θέλοντες σημῆναι, αἶγα ζωγραφοῦσιν· αὕτη γὰρ ἀναπνεῖ διὰ τῶν ῥωθώνων, καὶ τῶν ὤτων.

ξε΄. Πῶς ἄστατον.

Τινὰ δὲ ἄστατον καὶ μὴ μένοντα ἐν ταυτῷ,

volentes signare, castorem pingunt. Hic enim quum se venatione peti videt, proprios testes euulsos in prædam obiicit.

Ὄρχις κάστορος ὀνομάζουσι καστόρειον ἔνδοξόν τε καὶ πολύχρηστον φάρμακον. De hac tamen abscissione disceptant auctores, quos vide apud Gesnerum.

62. *Quomodo hominem qui sibi inuiso filio hereditatem reliquerit.*

Hominem cuius bonis inuisus filius successerit, innuentes, simium pingunt, retroq. paruum alterum. Is enim quum geminos pariat, ex his alterum supra modum diligit, alterum edit. Quem autem diligit, ante se assidue gestans, suffocat. At quem odit, retro habet, & deinceps educat.

Hæc φιλοστοργία maxime est circa recentem prolem, Τὰς πιθήκους γοῦν φασὶν, ἐπειδὰν τέκωσιν ὥσπερ ἀγάλμασιν ἐνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγαλλομένας τοῦ κάλλους. Synesius ep. 1.

63. *Quomodo hominem lapsus suos tegentem.*

Cum notare eum volunt qui delicta aut errata sua occultet, simium meientem pingunt. Hic enim meiens vrinam occulit.

Annotaui simile in Aue δικαίᾳ, lib. 10.

64. *Quomodo eum qui auditu magis valeat.*

Eum qui acutius audiat volentes innuere, capram pingunt, quæ & naribus, & auribus respirat atque audit.

Ῥωθουνία μυκτῆρες. Anonymus liber de nuptiis Thesei.

65. *Quomodo instabilem.*

Instabilem quempiam, neq. in eodē persistentem

ſtatu,ſed modo,robuſtum & audacem,modo vero imbecillum ac timidum volentes deſignare, hyænam pingunt. Hæc enim nonnunquam mas eſt, nonnumquam femina.

Confutat hanc Ori & cæterorum de hyæna ſententiam Clemens Alexand. vt docui Syntag. 2.

66. *Quomodo eum qui ab inferioribus victus ſit.*

Eum qui inferiori & inualidiori ceſſerit, quum innuere volunt, geminas pelles pingunt; hyænæ vnam, alteram pardi. Hæ enim ſi ſimul iungantur; pardi quidem pellis pilos abiicit, altera non item.

Attigi etiam Syntagm. 2.

67. *Quomodo hominem inimico ſuperiorem, vel inferiorem.*

Eum qui inimico ſuperior euaſerit, monſtrantes, hyænam ad dextram verſam pingunt: rurſus eandem ſiniſtrorſum, victum indicantes. Hæc enim quum ab aduerſario inuaditur, ſi ad dexteram deflexerit, inſequentem interimit: ſi ad ſiniſtram, ab eodem perimitur.

68. *Quomodo eum qui intrepide oblatas ſibi pertulerit calamitates.*

Eum qui ad extremum vſque vitæ ſpiritum omnes, in quas incidit calamitates, æquo & conſtanti ſuperarit animo, ſi velint monſtrare, pellem pingunt hyænæ. Hac enim ſuccinctus quis, etſi per

ἀλλ' ὅτε μὲν ἰσχυρὸν καὶ θρασὺν, ὅτε δὲ ἀσθενῆ καὶ δειλὸν βουλόμενοι σημῆναι, ὕαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὅτε μὲν ἄῤῥην γίνεται, ὅτε δὲ θήλεια.

ξϛʹ. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ ἐλαττόνων ἡττώμενον.

Ἄνθρωπον δὲ ἡττώμενον ὑπὸ (τῶν) ἐλαττόνων βουλόμενοι σημῆναι, δύο δέρματα ζωγραφοῦσιν, ὧν τὸ μὲν ὑαίνης ἐστὶ, τὸ δὲ ἄλλο παρδάλεως. ἐὰν γὰρ ὁμοῦ τεθῇ τὰ δύο ταῦτα δέρματα, τὸ μὲν τῆς παρδάλεως ἀποβάλλει τὰς τρίχας, τὸ δὲ ἄλλο οὔ.

ξζʹ. Πῶς ἄνθρωπον τοῦ ἰδίου ἐχθροῦ περιγινόμενον, ἢ νικώμενον.

Ἄνθρωπον τοῦ ἰδίου ἐχθροῦ περιγινόμενον δηλοῦντες, ὕαιναν ἐπὶ τὰ δεξιὰ στρεφομένην ζωγραφοῦσιν. ἐὰν δὲ νικώμενον, ἀνάπαλιν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ στρεφομένην ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ διωκομένη ἐὰν ἐπὶ τὰ δεξιὰ στραφῇ, ἀναιρεῖ τὸν διώκοντα. ἐὰν δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ, ἀναιρεῖται ὑπὸ τοῦ διώκοντος.

ξηʹ. Γῶς ἄνθρωπον παρελθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως.

Ἄνθρωπον παρελθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως ἄχρι θανάτου, βουλόμενοι δηλῶσαι, δέρμα ὑαίνης ζωγραφοῦσιν. ἐὰν γάρ τις τὸ δέρμα τοῦτο περιβάλληται, καὶ παρέλθῃ διὰ τινῶν ἐχθρῶν, οὐ μὴ

ἀδικηθήσεται ὑπὸ τινός, ἀλλὰ παρέρχεται ἀφόβως.

ξθ'. Πῶς ἄνθρωπον διατεθέντα τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς.

Ανθρωπον διατεθέντα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν, καὶ μετὰ ζημίας μικρᾶς ἀπαλλαγέντα βουλόμενοι σημῆναι, λύκον ζωγραφοῦσιν, ἀπολέσαντα τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς. οὗτος (γὰρ) μέλλων θηρεύεσθαι, ἀποβάλλει τὰς τρίχας καὶ τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς.

ό. Πῶς ἄνθρωπον φοβούμενον τὰ ἐπισυμβαίνοντα αὐτῷ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.

Ανθρωπον φοβούμενον τὰ ἐπισυμβαίνοντα αὐτῷ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς βουλόμενοι σημῆναι, λύκον καὶ λίθον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὔτε σίδηρον, οὔτε ῥάβδον φοβεῖται, ἀλλὰ μόνον λίθον. ἀμέλει ἐάν τις προσρίψῃ τούτῳ λίθον, εὑρίσκει αὐτὸν πτοούμενον. καὶ ὅπου ἂν πληγῇ τῷ λίθῳ ὁ λύκος, σκώληκας ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέρει.

οα'. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ θυμῷ σωφρονισθέντα ὑπὸ πυρός.

Ανθρωπον ὑπὸ πυρὸς σωφρονισθέντα, καὶ ἐπὶ θυμῷ, θέλοντες δηλῶσαι, λέοντας καὶ δᾷδας ζωγραφοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο φοβεῖται ὁ λέων, ὡς τὰς ἀνημμένας δᾷδας. καὶ ὑπ' οὐδενὸς δαμάζεται ὡς ὑπὸ τούτων.

medios hostes feratur, intrepidus illæsusque præteribit.

Attigi etiam l. 5. Symb.

69. Quomodo hominem ab hostibus oppressum.

Circumuentum oppressumque ab hostibus, & qui minimo damno sese à discrimine exemerit, indicare volentes, lupum pingunt, amissa extrema cauda. Hic enim à venatoribus indagandus, pilos extremamque caudam resecat.

70. *Quomodo hominem ea timentem quæ sibi ex improuiso, occultaq. quadam ratione contingunt.*

Eum qui discrimina timeat sibi ex insperato occultoque obiecta, cum monstrare voluerint, lupum ac lapidem pingunt. Hic enim neque sibi à ferro neque à virga sed à lapide dumtaxat timet. Nimirum si quis in eum lapidem coniecerit, consternatum illico deprehendet: & vbicumque lapis ei vulnus inflixerit, ibi succrescere solent pullularéque vermes.

Narrat tamen Gesnerus hominem tympanum gestantem lupo occurrisse, quem frustra lapidibus impetitum nullatenus abigere potuit: At vbi tympani strepitu increpuit, statim procul à se expulit.

71. *Quomodo hominem ob iracundiam igne castigatum.*

Hominem igne castigatum, idque ob furorem, volentes monstrare, leones & faces pingunt. Nihil enim æque timet leo, atque accensas faces, nullaque magis re domatur, quàm his.

Hoc confirmat Oppianus l. 4. De venatione, versu 192.

Ἔξοχα γὰρ δείδοικε πυρὸς σέλας Ἠΰκομος λίς. & quomodo venatores facibus instructi leones insequantur describit eodem loco fusius.

42. *Quomodo mulierem abortientem.*

Abortientem mulierem ſignantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non ſolum enim ſi lupum calcarit, abortum facit equa, ſed & ſi lupi calcarit veſtigium, abortit protinus.

Hoc ad ἀντιπαθείας referendum de quibus multa paſſim exempla. Sapiens Phile, ἵππον δὲ ταχὺ ἴχνος ἀμβλύνει λύκου. Καὶ δίφρον ὀξὺ τὸ σφυρὸν τύπου στρέφει.

43. *Quomodo hominem, qui ſeſe reſponſo ab oraculo accepto ſanarit.*

Hominem, qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim vbi morbo laborat, lauri folium in nidum ſuum inferens conualeſcit.

Laurus enim præſtantiſſimum cenſebatur aduerſus morbos & maleficia phylacterium, Zenobius centur. 3. prouerb. 12. Ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη, vnde Δαφνίνην φορεῖ βακτηρίαν. *Lauream virgam geſtat.* de eo dici ſolet, qui eſt aduerſus inſidias munitus.

44. *Quomodo culicum copiam.*

Excreſcentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem qui cum ex ſe bilioſus non ſit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem qui ſuapte natura bile careat, ſed eam ab altero ſuſcipiat, notantes, columbam pingunt dorſo erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achainis Ceruis fel contineri in cauda creditur Ariſtoteles 2. hiſtor. anim. 15.

μβ'. Πῶς δηλοῦσι γυναῖκα ἐκτιτρώσκουσαν.

Γυναῖκα ἐκτιτρώσκουσαν βουλόμενοι σημῆναι, ἵππον πατοῦσαν λύκον ζωγραφοῦσιν. οὐ μόνον γὰρ πατοῦσα τὸν λύκον ἐκτιτρώσκει ἡ ἵππος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴχνος ἐὰν πατήσῃ τοῦ λύκου, παραχρῆμα ἐκτιτρώσκει.

μγ'. Πῶς ἄνθρωπον ἰατρεύοντα ἑαυτὸν ἀπὸ χρησμοῦ.

Ανθρωπον ἀπὸ χρησμοῦ ἰατρεύοντα ἑαυτὸν βουλόμενοι σημῆναι, φάσσαν κρατοῦσαν φύλλον δάφνης ζωγραφοῦσιν, ἐκείνη γὰρ ὅτε ἀῤῥωστεῖ, φύλλον ἐπιτίθησι δάφνης εἰς τὴν νοσσιὰν ἑαυτῆς καὶ ὑγιαίνει.

μδ'. Πῶς κώνωπας πολλούς.

Κώνωπας πολλοὺς ἐπιφοιτῶντας βουλόμενοι ζωγραφῆσαι, σκώληκας γράφουσιν. ἐκ τούτων γὰρ γεννῶνται οἱ κώνωπες.

με'. Πῶς ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολὴν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δεχόμενον.

Ανδρα μὴ ἔχοντα χολὴν αὐτοφυῶς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δεχόμενον γράφοντες, περιστερὰν ζωγραφοῦσιν ἔχουσαν τὰ ὀπίσθια ὀρθά. ἐν ἐκείνοις γὰρ τὴν χολὴν ἔχει.

μϛʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν.

Ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν σημῆναι βουλόμενοι, ἀετὸν λίθον βαστάζοντα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἀπὸ θαλάττης, ἢ ἀπὸ γῆς λίθον ἐπαίρει, καὶ τίθησιν εἰς τὴν ἰδίαν νεοσσιάν, διὰ τὸ ἀσφαλῶς μένειν.

μζʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἀσθενῶς ἔχοντα, καὶ ὑφ' ἑτέρου καταδιωκόμενον.

Ἄνθρωπον ἀσθενῶς ἔχοντα, καὶ καταδιωκόμενον ὑπὸ ἰσχυροτέρου, βουλόμενοι σημῆναι, ὠτίδα καὶ ἵππον ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ ἵπταται, ὅταν ἴδῃ ἵππον.

μηʹ. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσι προσφεύγοντα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι καὶ μὴ βοηθούμενον.

Ἄνθρωπον προσφεύγοντα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι καὶ μὴ βοηθούμενον, θέλοντες δηλῶσαι, στρουθὸν καὶ γλαῦκα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ θηρευόμενος, πρὸς τὴν γλαῦκα τρέχει καὶ πρὸς αὐτῇ ὢν πιέζεται.

μθʹ. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσιν ἀσθενῆ καὶ προπετευόμενον.

Ἄνθρωπον ἀσθενῆ καὶ προπετευόμενον βουλόμενοι σημῆναι νυκτερίδα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ μὴ ἔχουσα πτερά, ἵπταται.

46. *Quomodo hominem qui tuto vrbem incolat.*

Vt hominem ſignificent, qui tuto vrbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem geſtet. Hæc enim è mari vel terra ſublatum lapidem in ſuum infert nidum, quo tutior ſit ac firmior.

De hoc lapide dico, & applico Synt. 2.

47. *Quomodo inferiorem debilioremq. hominem, quem alius perſequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior inſectetur, volētes deſignare, otidem & equum pingunt. Hæc enim equo cōſpecto protinus auolat.

Otis auis *Tarda* de qua Plinius lib. 10. c. 23. Saltans capitur vnde Χαύνους καὶ κενοδόξους ὤτις ὀκάλουν. Ælius Dionyſius apud Euſtatium.

48. *Quomodo eum qui ad proprium patronum confugiens nullum tamen, ab eo ſentit auxilium.*

Hominem qui ad proprium patronū confugiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, paſſerem & noctuam pingunt. Hic enim dum aucupum venatione petitur, ad noctuam accurrit, à qua mox opprimitur.

Πάτρωνος nomen recentioribus Græcis vſurpatum vt apud Latinos. Scholiaſt. Euripid. Πάτρων ἐλευθερώσας τὸν ἀργυρώνητον. Heſychius putat quoq. centum primos Romuli Senatores πάτρωνας nominatos.

49. *Quomodo hominem qui quum viribus non valeat, temere tamen aliquid ſuſcipit, atq. audacius ſe gerit.*

Imbecillum hominem laſciuientem tamen & audacius aliquid molientem, cum monſtrare voluerint, veſpertilionem pingunt. Hæc enim etſi alas non habet, volare tamen conatur.

Neque enim habet pennas ad morem cæterarum Auium.

L

50. *Quomodo lactantem mulierem, optimeque nutrientem.*

Mulierem lactantem ac bene nutrientem vbi pictura exprimere volebant, turturem pingebant. Sola enim inter omnes volucres, hæc dentes ac mammas habet.

Grauis hîc Merceri hallucinatio, & vbi turtures viſi cum mammis & dentibus? Omnino vel nomen Τειγὼν poſitum eſt pro veſpertilione, quod vnum inter volatilia proprie dicitur Τειγῶν, vt author eſt Iulius Pollux. vel Turturis & veſpertilionis Symbola ſibi inuicem proxima, in hac imagine ita fuerunt confuſa vt Τειγὼν ἀντὶ νυκτερίδος poneretur. Soli enim inter volatilia veſpertilioni dentes, & mammæ tribuuntur ab auctoribus.

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem ſaltatione tibiarumq. cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc ſiquidem tibia ac ſaltatione capitur.

52. *Quomodo ſacris initiatum hominem.*

Rebus ſacris ceremoniiſq. addictum ſignificãtes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, ſed dorſo reſonans, pulcherrimũ edit dulciſſimumq. concẽtum.

Vox τελετὴ non pro myſta ſed pro initiatione & ſacra ceremonia vſurpanda. Cæterùm de Cicada habes etiam illud Anacreontis σχεδὸν εἶ θεοῖς ὅμοιος.

53. *Quomodo ſeorſum agentem regem, nec ſubiectorum lapſibus veniam dantem.*

Regem qui ſolitudine gaudeat, quiq. errata non condonet, ſi velint ſignificare, aquilam pingunt. Hæc enim deſertis in locis nidum ſibi conſtruit, ſublimiuſq. ceteris volucribus volat.

ν'. Πῶς γυναῖκα θηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀνατρέφουσαν.

Γυναῖκα θηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀνατρέφουσαν βουλόμενοι ζωγραφῆσαι, τρυγόνα ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ μόνη τῶν ἄλλων πτηνῶν, ὀδόντας καὶ μαστοὺς ἔχει.

να'. Πῶς ἄνθρωπον κηλούμενον ὀρχήσει.

Ἄνθρωπον δι' ὀρχήσεως καὶ αὐλητικῆς κηλούμενον βουλόμενοι σημῆναι, τρυγόνα ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὑπὸ αὐλοῦ καὶ ὀρχήσεως ἁλίσκεται.

νβ'. Πῶς ἄνθρωπον μυστικόν.

Ἄνθρωπον ἢ μυστικὸν, ἢ τελεστὴν βουλόμενοι σημῆναι, τέττιγα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ διὰ τοῦ στόματος οὐ λαλεῖ, ἀλλὰ διὰ τῆς ῥάχεως φθεγγόμενος, καλὸν μέλος ἀείδει.

νγ'. Πῶς βασιλέα ἰδιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πταίσμασι.

Βασιλέα ἰδιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πταίσμασι βουλόμενοι σημῆναι, ἀετὸν ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ ἐν τοῖς ἐρήμοις τόποις ἔχει τὴν * νοσσιὰν, νοσσιὰν καὶ * ὑψηλότερον πάντων τῶν πετεινῶν ἵπταται. ὑψηλότερος

νδ'. Πῶς ἀποκατάστασιν πολυχρόνιον.

Ἀποκατάστασιν δὲ πολυχρόνιον βουλόμενοι σημῆναι, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὅτε γεννᾶται, ἀποκατάστασις γίνεται πραγμάτων. γεννᾶται δὲ τοιούτῳ τρόπῳ. ὅταν μέλλῃ τελευτᾶν ὁ φοῖνιξ, ῥήσσει ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὀπὴν ἐκ τοῦ ῥήγματος λαμβάνει, καὶ ἐκ τοῦ ἰχῶρος τοῦ καταρρέοντος, (διὰ τῆς ὀπῆς) ἄλλος γεννᾶται. οὗτος τὰ ἅμα * τῇ πτεροφυήσει, σὺν τῷ πατρὶ πορεύεται εἰς τὴν ἡλίου πόλιν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ παραγενόμενος ἐκεῖ ἅμα τῇ ἡλίου ἀνατολῇ, ἐκεῖσε τελευτᾷ. καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ὁ νεοσσὸς πάλιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα ἄπεισιν. οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου, τοῦτον τὸν ἀποθανόντα φοίνικα θάπτουσι.

τῷ πτεροφυῆσαι.

νε'. Πῶς φιλοπάτορα.

Φιλοπάτορα βουλόμενοι σημῆναι ἄνθρωπον, πελαργὸν ζωγραφοῦσιν. ὑπὸ γὰρ τῶν γεννησάντων ἐκτραφεὶς, οὐ χωρίζεται τῶν ἰδίων πατέρων, ἀλλὰ παραμένει αὐτοῖς ἄχρις ἐσχάτου γήρως, θεραπείαν αὐτοῖς ἀπονέμων.

νς'. Πῶς τέκνα δηλοῦσιν ἐπιβουλεύοντα ταῖς μητράσιν.

Τέκνα ἐπιβουλεύοντα ταῖς μητράσι σημῆναι βουλόμενοι, ἔχιδναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐν τῇ * οὐ τίκτεται, ἀλλ' ἐκβιβρώσκουσα τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς ἐκπορεύεται.

ἴσ. λείπει μοιδαίῳ.

54. *Quomodo diuturnam rerum instaurationem.*

Instaurationem autem diuturnam, & quæ post multa fiat sæcula, volẽtes indicare, phœnicem auem pingunt. Hic enim dum nascitur, rerum vicissitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum: Iam iam moriturus phœnix in terram sese summo impetu proiicit, vnde & vulnus accipit. Ex sanie vero [vulneris] defluente alius gignitur, qui simul ac pennæ ei natæ sunt, cum patre Heliopolin, quæ in Ægypto est, proficiscitur: quo quum peruenerit, pater illic, simul ac Sol ortus est, moritur: post cuius mortem pullus in suam redit patriam. At phœnicem hunc vita functum Ægyptij sacerdotes sepulturæ mandant.

Hic nouam instaurationis Phœnicis rationem affert, de qua in obseruationibus.

55. *Quomodo patris amantem.*

Patris studiosum hominem innuentes, ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita numquam ab ipsis seiungitur, sed ad extremum vsque senium vna permanet, pietatem ipsis obseruantiamq. rependens.

56. *Quomodo liberos matribus insidiantes.*

Liberos matri insidiantes vt demonstrent, viperam pingunt. Nam hæc non iuxta cæterorum animantium naturam in lucem editur, sed exeso diruptoq. matris prodit vtero.

57. *Quomodo hominem qui ab accuſatore conuicijs affectus, morbum inde contraxerit.*

Hominem qui ex accuſatore conuiciis affectus in ægritudinem inciderit, ſignificare cupientes, baſiliſcum pingunt. Hic enim propius accedentes afflatu ſuo perimit.

Quin ipſe repercuſſo halitu ſe necat ad ſpeculum. Oſtendo ex Æliano Symb. Syntagm. 2.

58. *Quomodo hominem qui igne vratur.*

Hominem qui igne comburatur dum ſignificant, Salamandram pingunt. Hæc enim vtroque capite interimit.

Miratur Geſnetus vir multæ lectionis Salamandras hîc dici bicipites, & merito. plagam vidit non tamen ſanauit. Exiſtimarim ego ſic legendum αὕτη γὰρ ἑκατέρῳ τῇ κεφαλῇ ἀναιρεῖ. Ignem vtrimque, hoc eſt ab vtroque latere cingentem extingunt, & id capite à quo maxime frigidus humor inſtillatur quo ſcholiaſtes Nicandri ignem extingui voluit. Porro quando audis hominem περὶ καιόμενον exhiberi per Salamandram, intellige flammis obſeſſum, non conſumptum.

59. *Quomodo cæcum hominem.*

Cæcum ſignificantes, talpam pingunt, qui neque oculos habet, neque omnino videt.

60. *Quomodo hominem qui domi ſeſe continet.*

Hominem qui domo non exeat ſignificantes, formicam ſimulq. pennas veſpertilionis pingunt. Huius enim pennis ad formicarum nidos admotis, núlla ex ipſis egreditur.

61. *Quomodo hominem qui ſibi ipſe damni ac perniciei autor ſit.*

Eum qui proprio & à ſe illato damno lædatur,

νζ΄. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσιν ὑπὸ κατηγορίας λοιδορηθέντα καὶ ἀσθενήσαντα.

Ἄνθρωπον ὑπὸ κατηγορίας, λοιδορηθέντα καὶ * ἀσθενήσαντα ἐντεῦθεν βουλόμενοι σημῆναι, βασιλίσκον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ τοὺς πλησιάζοντας τῷ ἑαυτοῦ φυσήματι φονεύει. νοσήσαντα.

νη΄. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς καιόμενον.

Ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς καιόμενον βουλόμενοι σημῆναι, σαλαμάνδραν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἑκατέρᾳ τῇ κεφαλῇ ἀναιρεῖ.

νθ΄. Πῶς ἄνθρωπον τυφλόν.

Ἄνθρωπον τυφλὸν βουλόμενοι σημῆναι, ἀσπάλακα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὀφθαλμοὺς οὐκ ἔχει, οὔτε ὁρᾷ.

ξ΄. Πῶς ἀπρόϊτον ἄνθρωπον.

Ἄνθρωπον ἀπρόϊτον βουλόμενοι σημῆναι, μύρμηκα καὶ πτερὰ νυκτερίδος ζωγραφοῦσι, διότι τιθεμένων τῶν πτερῶν εἰς τὴν νεοσσιὰν τῶν μυρμήκων, οὐ προέρχεταί αὐτῶν τις.

ξα΄. Πῶς ἄνθρωπον διὰ τῆς οἰκείας ἐξωλείας βλαπτόμενον.

Ἄνθρωπον διὰ τῆς ἰδίας ἐξωλείας βλαπτόμενον ση-

μῆναι βουλόμενοι, κάστορα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ καταδιωκόμενος, εἰς τὴν ἄγραν τοὺς ἰδίους διδύμους ἀποσπῶν ῥίπτει.

ξβ΄. Πῶς ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου.

Ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου βουλόμενοι σημῆναι, πίθηκον ἔχοντα ὀπίσω ἕτερον μικρὸν πίθηκον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γεννᾷ δύο πιθήκους. καὶ τὸν μὲν ἕνα αὐτῶν φιλεῖ λίαν, τὸν δὲ ἕτερον μισεῖ. ὃν δὲ φιλεῖ, ἔμπροσθεν βαστάζων φονεύει. ὃν δὲ μισεῖ, ὄπισθεν ἔχει, καὶ ἐκεῖνον ἐκτρέφει.

ξγ΄. Πῶς ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτοντα.

Ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτοντα βουλόμενοι σημῆναι, πίθηκον οὐροῦντα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὐρῶν κρύπτει τὸ ἴδιον οὖρον.

ξδ΄. Πῶς τινὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀκούοντα.

Τινὰ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀκούοντα θέλοντες σημῆναι, αἶγα ζωγραφοῦσιν· αὕτη γὰρ ἀναπνεῖ διὰ τῶν ῥωθώνων, καὶ τῶν ὤτων.

ξε΄. Πῶς ἄστατον.

Τινὰ δὲ ἄστατον καὶ μὴ μένοντα ἐν ταυτῷ,

volentes ſignare, caſtorem pingunt. Hic enim quum ſe venatione peti videt, proprios teſtes euulſos in prædam obiicit.

Ὄρχεις κάστορες ὀνομάζουσι καστόρειον ἔνδοξόν τι καὶ πολύχρηστον φάρμακον. De hac tamen abſciſſione diſceptant auctores, quos vide apud Geſnerum.

62. *Quomodo hominem qui ſibi inuiſo filio hereditatem reliquerit.*

Hominem cuius bonis inuiſus filius ſucceſſerit, innuentes, ſimium pingunt, retroq. paruum alterum. Is enim quum geminos pariat, ex his alterum ſupra modum diligit, alterum edit. Quem autem diligit, ante ſe aſſidue geſtans, ſuffocat. At quem odit, retro habet, & deinceps educat.

Hæc φιλοστοργία maxime eſt circa recentem prolem, Τὰς τιτθὰς γοῦν φασίν, ἐπειδὰν τίκωσιν ὥσπερ ἀγάλμασιν ἐνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγαλλομένας τοῦ κάλλους. Syneſius ep. 1.

63. *Quomodo hominem lapſus ſuos tegentem.*

Cum notare eum volunt qui delicta aut errata ſua occultet, ſimium meientem pingunt. Hic enim meiens vrinam occulit.

Annotaui ſimile in Auc δικαίᾳ, lib. 10.

64. *Quomodo eum qui auditu magis valeat.*

Eum qui acutius audiat volentes innuere, capram pingunt, quæ & naribus, & auribus reſpirat atque audit.

ωθουρία μοιχῆρες. Anonymus liber de nuptiis Theſei.

65. *Quomodo inſtabilem.*

Inſtabilem quempiam, neq. in eodē perſiſtentem

ſtatu, ſed modo, robuſtum & audacem, modo vero imbecillum ac timidum volentes deſignare, hyænam pingunt. Hæc enim nonnunquam mas eſt, nonnumquam femina.

Confutat hanc Ori & cæterorum de hyæna ſententiam Clemens Alexand. vt docui Syntag. 2.

66. Quomodo eum qui ab inferioribus victus ſit.

Eum qui inferiori & inualidiori ceſſerit, quum innuere volunt, geminas pelles pingunt; hyænæ vnam, alteram pardi. Hæ enim ſi ſimul iungantur; pardi quidem pellis pilos abiicit, altera non item.

Attigi etiam Syntagm. 2.

67. Quomodo hominem inimico ſuperiorem, vel inferiorem.

Eum qui inimico ſuperior euaſerit, monſtrantes, hyænam ad dextram verſam pingunt: rurſus eandem ſiniſtrorſum, victum indicantes. Hæc enim quum ab aduerſario inuaditur, ſi ad dexteram deflexerit, inſequentem interimit: ſi ad ſiniſtram, ab eodem perimitur.

68. Quomodo eum qui intrepide oblatas ſibi pertulerit calamitates.

Eum qui ad extremum vſque vitæ ſpiritum omnes, in quas incidit calamitates, æquo & conſtanti ſuperarit animo, ſi velint monſtrare, pellem pingunt hyænæ. Hac enim ſuccinctus quis, etſi per

ἀλλ' ὁτὲ μὲν ἰσχυρὸν καὶ θρασὺν, ὁτὲ δὲ ἀσθενῆ καὶ δειλὸν βουλόμενοι σημῆναι, ὕαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὁτὲ μὲν ἄρρην γίνεται, ὁτὲ δὲ θήλεια.

ξς'. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ ἐλαττόνων ἡττώμενον.

Ἄνθρωπον δὲ ἡττώμενον ὑπὸ (τῶν) ἐλαττόνων βουλόμενοι σημῆναι, δύο δέρματα ζωγραφοῦσιν, ὧν τὸ μὲν ὑαίνης ἐστὶ, τὸ δὲ ἄλλο παρδάλεως. ἐὰν γὰρ ὁμοῦ τεθῇ τὰ δύο ταῦτα δέρματα, τὸ μὲν τῆς παρδάλεως ἀποβάλλει τὰς τρίχας, τὸ δὲ ἄλλο οὔ.

ξζ'. Πῶς ἄνθρωπον τοῦ ἰδίου ἐχθροῦ περιγινόμενον, ἢ νικώμενον.

Ἄνθρωπον τοῦ ἰδίου ἐχθροῦ περιγινόμενον δηλοῦντες, ὕαιναν ἐπὶ τὰ δεξιὰ στρεφομένην ζωγραφοῦσιν. ἐὰν δὲ νικώμενον, ἀνάπαλιν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ στρεφομένην ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ διωκομένη ἐὰν ἐπὶ τὰ δεξιὰ στραφῇ, ἀναιρεῖ τὸν διώκοντα. ἐὰν δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ, ἀναιρεῖται ὑπὸ τοῦ διώκοντος.

ξη'. Πῶς ἄνθρωπον παρελθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως.

Ἄνθρωπον παρελθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως ἄχρι θανάτου, βουλόμενοι δηλῶσαι, δέρμα ὑαίνης ζωγραφοῦσιν. ἐὰν γάρ τις τὸ δέρμα τοῦτο περιβάληται, καὶ παρέλθῃ διά τινων ἐχθρῶν, οὐ μὴ

ἀδικηθήσεται ὑπὸ μηδενός, ἀλλὰ παρέρχεται ἀφόβως.

ξθ'. Πῶς ἄνθρωπον διαλαθέντα τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς.

Ἄνθρωπον διαλαθέντα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν, καὶ μετὰ ζημίας μικρᾶς ἀπαλλαγέντα βουλόμενοι σημῆναι, λύκον ζωγραφοῦσιν, ἀπολέσαντα τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς. οὗτος (γὰρ) μέλλων θηρεύεσθαι, ἀποβάλλει τὰς τρίχας καὶ τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς.

ο'. Πῶς ἄνθρωπον φοβούμενον τὰ ἐπισυμβαίνοντα αὐτῷ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.

Ἄνθρωπον φοβούμενον τὰ ἐπισυμβαίνοντα αὐτῷ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς βουλόμενοι σημῆναι, λύκον καὶ λίθον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὔτε σίδηρον, οὔτε ῥάβδον φοβεῖται, ἀλλὰ μόνον λίθον. ἀμέλει ἐάν τις προσρίψῃ τούτῳ λίθον, εὑρίσκει αὐτὸν πτοούμενον. καὶ ὅπου ἂν πληγῇ τῷ λίθῳ ὁ λύκος, σκώληκας ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέρει.

οα'. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ θυμῷ σωφρονισθέντα ὑπὸ πυρός.

Ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς σωφρονισθέντα, καὶ ἐπὶ θυμῷ, θέλοντες δηλῶσαι, λέοντας καὶ δᾷδας ζωγραφοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο φοβεῖται ὁ λέων, ὡς τὰς ἀνημμένας δᾷδας. καὶ ὑπ' οὐδενὸς δαμάζεται ὡς ὑπὸ τούτων.

medios hostes feratur, intrepidus, illæsusque præteribit.

Attigi etiam l. 5. Symb.

69. Quomodo hominem ab hostibus oppressum.

Circumuentum oppressumque ab hostibus, & qui minimo damno sese à discrimine exemerit, indicare volentes, lupum pingunt, amissa extrema cauda. Hic enim à venatoribus indagandus, pilos extremamque caudam resecat.

70. *Quomodo hominem ea timentem quæ sibi ex improuiso, occultaq. quadam ratione contingunt.*

Eum qui discrimina timeat sibi ex insperato occultoque obiecta, cum monstrare voluerint, lupum ac lapidem pingunt. Hic enim neque sibi à ferro neque à virga sed à lapide dumtaxat timet. Nimirum si quis in eum lapidem coniecerit, consternatum illico deprehendet: & vbicumque lapis ei vulnus inflixerit, ibi succrescere solent pullularéque vermes.

Narrat tamen Gesnerus hominem tympanum gestantem lupo occurrisse, quem frustra lapidibus impetitum nullatenus abigere potuit: At vbi tympani strepitu increpuit, statim procul à se expulit.

71. *Quomodo hominem ob iracundiam igne castigatum.*

Hominem igne castigatum, idque ob furorem, volentes monstrare, leones & faces pingunt. Nihil enim æque timet leo, atque accensas faces, nullaque magis re domatur, quàm his.

Hoc confirmat Oppianus l. 4. De venatione, versu 192.
Ἔξοχα γὰρ δειδοικε πυρὸς σέλας Ἠΰκομος λίς. & quomodo venatores facibus instructi leones insequantur describit eodem loco fusius.

72. *Quomodo febricitantem hominem, qui ſibi ipſe medeatur.*

Eum qui febri laborans ſe ipſe curet, monſtrantes, Leonem pingunt, qui ſimiam voret. Is enim febre correptus, ſi ſimiam vorarit, protinus conualeſcit.

Aliter accommodo lib.3. Syntagm. 2.

73. *Quomodo hominem prioribus damnis & calamitatibus admonitum ac emendatum.*

Eum qui ex iis in quas paulo ante inciderit calamitatibus poſtea modeſtior euaſerit, ſi innuere velint, taurum pingunt caprifico reuinctum. Is enim ſi ferociat; caprifico ligatus manſueſcit.

74. *Quomodo hominem necdum certa ſtabilique temperantia præditum.*

Dubium parumq. ſtabilis temperantiæ hominem volentes oſtendere, taurum pingunt dextro genu alligatum. Hunc enim ſi dextro genu vinxeris; iuncturam pedis conſequi deprehendes.

Καρποδέσμιον ἀκολουθοῦντα εὑρήσεις. *Iuncturam pedis conſequi deprehēdes.* (inquit Mercerus) valde obſcurum eſt quid velit. Significat potius vinculum, & (vt ait vetus Gloſſarium) faſciolam aut funem articularium quàm iuncturam pedis. Innuitque bouem ita religatum ſuum trahere vinculum, nec recte coërceri.

75. *Quomodo domeſticum ouium & caprarum mactatorem.*

Eum qui mactandis ouibus & capris domum exhaurit & perdit, volentes ſignificare, ea pingunt animantia conyza veſcentia. Hanc enim

οβ. Πῶς ἄνθρωπον πυρέσσοντα, καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ θεραπευθέντα.

Ἄνθρωπον πυρέσσοντα καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ θεραπευθέντα βουλόμενοι δηλῶσαι, λέοντα ζωγραφοῦσι πίθηκον βιβρώσκοντα. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν πυρέξῃ, φαγὼν πίθηκον ὑγιαίνει.

ογ'. Πῶς ἄνθρωπον σωφρονισθέντα ἀπὸ τῆς προτέρας ἐξωλείας.

Ἄνθρωπον ἀπὸ ἐξωλείας τῆς προτέρας ὕστερον σωφρονισθέντα βουλόμενοι δηλῶσαι, ταῦρον ζωγραφοῦσι περιδεδεμένον ἀγριοσυκέᾳ. οὗτος γὰρ ὅταν ὀργᾷ, δεσμεῖται ἀγριοσυκῇ, καὶ ἡμεροῦται.

οδ'. Πῶς ἄνθρωπον σωφροσύνην ἔχοντα δυσμετάβλητον.

Ἄνθρωπον σωφροσύνην ἔχοντα δυσμετάβλητον, καὶ μὴ σαθρὰν, βουλόμενοι σημῆναι, ταῦρον ζωγραφοῦσι περιδεδεμένον τὸ δεξιὸν γόνυ. τοῦτον γὰρ ἐὰν δήσῃς τῷ δεξιῷ γόνατι, καρποδέσμιον παρακολουθοῦντα εὑρήσεις.

οε'. Πῶς ἄνθρωπον προβάτων καὶ αἰγῶν φθορόοικον.

Ἄνθρωπον προβάτων καὶ αἰγῶν φθορόοικον βουλόμενοι σημῆναι, αὐτὰ τὰ ζῶα γράφουσι βόσκοντα κόνυζαν.

ταῦτα γὰρ φαγόντα κόρυζαν, ἀποθνήσκει δίψῃ κατασχεθέντα.

οϛ΄. Πῶς ἄνθρωπον τρώγοντα δηλοῦσιν.

Ἄνθρωπον τρώγοντα βουλόμενοι σημῆναι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν ἔχοντα τὸ στόμα ἀνεῳγμένον. ἐστὶ γάρ.*

οζ΄. Πῶς ἅρπαγα ἄνθρωπον καὶ ἀνενέργητον σημαίνουσιν.

Ἅρπαγα ἄνθρωπον καὶ ἀνενέργητον βουλόμενοι σημῆναι, κροκόδειλον ἔχοντα ἴβεως πτερὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ζωγραφοῦσι. τοῦτο γὰρ ἐὰν ἴβεως πτερῷ θίγῃς, ἀκίνητον (αὐτὸν) εὑρήσεις.

οη΄. Πῶς γυναῖκα γεννήσασαν ἅπαξ.

Γυναῖκα γεννήσασαν ἅπαξ βουλόμενοι σημῆναι, λέαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ δὶς οὐ κυίσκει.

οθ΄. Πῶς ἄνθρωπον γεννηθέντα κατὰ τὴν ἀρχὴν ἄμορφον.

Ἄνθρωπον ἄμορφον γεννηθέντα κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὕστερον δὲ μορφωθέντα βουλόμενοι σημῆναι, ἄρκτον ἐγκυμονοῦσαν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ αἷμα συνεστραμμένον καὶ πεπηγὸς τίκτει· ὕστερον δὲ τοῦτο θαλπόμενον ἐν τοῖς ἰδίοις μηροῖς διατυποῦται, καὶ τῇ γλώττῃ λειχόμενον τελειοῦται.

herbam vbi pasta fuerint, siti detenta pereunt.

Κόνυζα est cunilago cuius meminit Dioscorides l.4.c.365.

76. *Quomodo hominem edentem innuunt.*

Vescentem hominem significantes, pingunt crocodilum ore aperto. Hic enim *

77. *Quomodo rapacem & inertem.*

Rapacem simul & pigrum inertemq. hominem significant, crocodilum pingentes qui Ibis pennam in capite habeat. Hunc enim si Ibis penna tangas, immotum deprehendes.

Attigi etiam Syntagm. 2.

78. *Quomodo mulierem semel enixam.*

Semel enixam mulierem significant leænam pingentes. Hæc enim bis vterum non fert.

Commentum Ægyptiorum, hoc putat Aristoteles, & Plin. l.8.c.16.

79. *Quomodo hominem primo rudem, informemque editum.*

Hominem qui initio quidem informis natus sit, sed postea formam acceperit, innuunt, depicta vrsa prægnante. Hæc namque sanguinem primo condensatum & concretum parit: hunc postea propriis fouens femoribus, efformat, linguaq. lambens perficit.

Attigi quoque Syntagm. 2.

80. *Quomodo robuſtum hominem, quæque è re ſua ſint ſubolfacientem.*

Eum qui ſimul & viribus & ingenio valeat ad ea dignoſcenda quæ vtilia ſint, volentes ſignificare, elephantum pingunt cum ſua proboſcide. Hac enim odoratur, & incidentia conſequitur.

81. *Quomodo regem à ſtultitia imprudentiaque abhorrentem.*

Regem qui omnì ſtudio ſtultitiam fugiat atque imprudentiam, ſignificant, elephantum & arietem ſimul pingentes. Ille enim viſo ariete fugit.

82. *Quomodo regem qui nugatorem auerſetur.*

Regem qui nugacem vitet hominem, ſignificant, elephantem cum porco pingentes. Is enim voce porci audita, aufugit.

Fuit itaque illud egregium Megarenſium ſtratagema, qui porcos pice oblitos, & mox igne flammatos in Antipatri elephantos immiſerunt. meminit Ælianus de animalibus lib. 16. c. 36.

83. *Quomodo hominem qui celeriter quidem, ſed inconſulto inconſiderateque moueatur.*

Eum ſignificantes qui agilis ſit & velox, abſque iudicio tamen ac ratione feratur, ceruum depingunt, & viperam. Hac ſiquidem conſpecta, temere in fugam vertitur ceruus.

Alij tamen viperas à ceruis capi & interimi narrant, vt Geſnerus, & cæt.

π'. Πῶς ἄνθρωπον ἰσχυρὸν, καὶ τῶν συμφερόντων ὀσφραντικόν.

Ἄνθρωπον ἰσχυρὸν, καὶ τῶν συμφερόντων ὀσφραντικὸν βουλόμενοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσιν, ἔχοντα τὴν προβοσκίδα. ἐκεῖνος γὰρ ταύτῃ ὀσφραίνεται, καὶ κρατεῖ τῶν προσαπτόντων.

πα'. Πῶς ἄνθρωπον βασιλέα φεύγοντα μωρίαν καὶ ἀφροσύνην.

Ἄνθρωπον βασιλέα φεύγοντα μωρίαν καὶ ἀφροσύνην βουλόμενοι σημῆναι, ἐλέφαντα καὶ κριὸν ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ θεωρῶν τὸν κριὸν φεύγει.

πβ'. Πῶς βασιλέα φεύγοντα φλύαρον ἄνθρωπον.

Βασιλέα φεύγοντα φλύαρον ἄνθρωπον βουλόμενοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσι μετὰ χοίρου. ἐκεῖνος γὰρ ἀκούων φωνῆς χοίρου, φεύγει.

πγ'. Πῶς ἄνθρωπον ὀξὺν μὲν κατὰ τὴν κίνησιν, ἀσκέπτως δὲ καὶ ἀνοήτως κινούμενον.

Ἄνθρωπον ὀξὺν μὲν κατὰ τὴν κίνησιν, ἀσκέπτως δὲ καὶ ἀνοήτως κινούμενον βουλόμενοι σημῆναι, ἔλαφον καὶ ἔχιδναν ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ ὁρῶσα τὴν ἔχιδναν φεύγει.

πδʹ. Πῶς ἄνθρωπον φερνούμενον τῆς * ἰδίας ταφῆς.

Ἄνθρωπον φερνούμενον τῆς ἰδίας ταφῆς βουλόμενοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσι κατορύττοντα τοὺς ἰδίους ὀδόντας. τούτους γὰρ πεσόντας λαβὼν κατορύττει.

πεʹ. Πῶς ἄνθρωπον ζήσαντα τέλειον βίον.

Ἄνθρωπον ζήσαντα τέλειον βίον θέλοντες δηλῶσαι, κορώνην ἀποθανοῦσαν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ζῇ ἑκατὸν ἔτη κατ' Αἰγυπτίους. τὸ δὲ ἔτος κατ' Αἰγυπτίους τεττάρων ἐνιαυτῶν.

πϛʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἑαυτῷ κρύπτοντα κακίαν.

Ἄνθρωπον ἐμφωλεύοντα ἑαυτῷ κακίαν, καὶ ἀποκρύπτοντα ἑαυτὸν, ὥστε μὴ γνωσθῆναι τοῖς ἰδίοις, θέλοντες σημῆναι, πάρδαλιν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ κρύφα τὰ ζῷα θηρεύει, μὴ συγχωροῦσα τὴν ἰδίαν * ὀσμὴν ἀφιέναι καταδιωκτικὴν οὖσαν τῶν ἄλλων ζώων.

πζʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἐξαπατώμενον διὰ κολακείας.

Ἄνθρωπον ἐξαπατώμενον διὰ κολακείας βουλόμενοι σημῆναι, ἔλαφον μετὰ αὐλητοῦ ἀνθρώπου ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ θηρεύεται ἀκούουσα ἡδέα συρίγματα ᾀδόντων, ὡς κατακηλεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

84. *Quomodo hominem qui sua prospiciat sepulturæ.*

Vt denotent eum qui de sua solicitus est sepultura, elephantem pingunt proprios dentes defodientem. Hos enim vbi exciderint acceptos in terram condit.

85. *Quomodo hominem qui plenam iustamque ætatem vixerit.*

Eum qui iustam hominis ac legitimam vixerit ætatem, volentes monstrare, cornicem mortuam pingunt. Hæc enim centum iuxta Ægyptiorum morem computatis annis viuit. Constat autem Ægyptiacus annus quatuor vsitatis & communibus annis.

86. *Quomodo hominem qui suum scelus ac maleficium tegat.*

Designantes hominem qui scelestum suum ac malignum occultet animum, ne à suis noscatur, pardum pingunt. Hic siquidem clanculum alia persequitur animantia, nec sinit * impetum ac pernicitatem innotescere, qua in illis persequendis vtitur. odoratū

87. *Quomodo hominem adulatione deceptum.*

Eum qui assentatione captetur, innuentes, ceruum cum tibicine pingunt. Is enim dum suauissimum audiens canentium modulatum, ingenti veluti demulcetur voluptate, facile in venatorum manus incidit.

88. *Quomodo præsagium copiosæ vindemiæ.*

Præsagium copiæ vini significantes, vpupam pingunt: quæ si ante vitium tempus cecinerit, insignem vini bonitatem simul & copiam prænunciat.

Id quoque attigit Gesnerus ex Oro in vpupa sectione de Iconibus.

89. *Quomodo hominem, cui vuæ esus nocuerit.*

Vuæ esu læsum & sese curantem notantes, vpupam pingunt, & adiantum herbam. Hæc enim si vua comesta læsa fuerit, adiantum ori inserens, certo decurso spatio, pristinam recipit valetudinem.

90. *Quomodo hominem sibi ab hostium inimicorumve insidiis cauentem.*

Sibi ab aduersariorum insidiis cauentem quum volunt significare; gruem vigilantem pingunt. Hæ enim hoc se ipsas præsidio custodiunt, tota nocte per vices excubias agentes.

Ὀρδῖνον. Vox Romana, Græca ciuitate donata qua vsus est etiam Macarius Xinus aduersus Sarracenos & Constantinus in Tacticis, λοχαγὸς δὲ λέγεται ὁ προεστὼς τοῦ στίχου, ἤγουν τοῦ ὀρδίνου.

91. *Quomodo senem fame enectum.*

Senem qui fame perierit, volentes monstrare, aquilam pingunt adunco rostro. Huic enim senescenti aduncum fit rostrum, itaque inedia perit.

πη'. Πῶς περίγνωσιν εὐκαρπίας οἴνου.

Πρόγνωσιν εὐκαρπίας οἴνου βουλόμενοι σημῆναι, ἔποπα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν πρὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἀμπέλων κράζῃ, εὐοινίαν σημαίνει.

πθ'. Πῶς ἄνθρωπον, ὑπὸ σταφυλῆς βλαβέντα.

Ἄνθρωπον ὑπὸ σταφυλῆς βλαβέντα, καὶ ἑαυτὸν θεραπεύοντα βουλόμενοι σημῆναι, ἔποπα ζωγραφοῦσιν, καὶ ἀδίαντον τὴν βοτάνην. οὗτος γὰρ βλαβεὶς ὑπὸ σταφυλῆς, ἀδίαντον ἀποτιθέμενος εἰς τὸ ἑαυτοῦ στόμα περιοδεύεται.

ϟ'. Πῶς ἄνθρωπον ἑαυτὸν φυλάττοντα ἀπὸ ἐπιβουλῆς ἐχθρῶν.

Ἄνθρωπον ἀπὸ ἐπιβουλῆς ἐχθρῶν ἑαυτὸν φυλάττοντα βουλόμενοι σημῆναι, γέρανον γρηγοροῦντα ζωγραφοῦσιν. αὗται γὰρ ἑαυτὰς φυλάττουσι γρηγοροῦσαι κατ' ὄρδινον ἐν πάσῃ τῇ νυκτί.

ϟα'. Πῶς γέροντα ὑπὸ λιμοῦ ἀποθανόντα.

Γέροντα ὑπὸ λιμοῦ ἀποθανόντα θέλοντες δηλῶσαι, ἀετὸν ἐπικεκαμμένον ἔχοντα τὸ ράμφος ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γηράσκων ἀποκάμπτεται τὸ ράμφος αὐτοῦ, καὶ λιμῷ ἀποθνήσκει.

ϟβ'. Πῶς ἄνθρωπον ἐν κινήσει καὶ θυμῷ διάγοντα.

Ἄνθρωπον ἀεὶ ἐν κινήσει καὶ θυμῷ διάγοντα καὶ μήτε ἐν τῷ τρέφεσθαι ἡσυχάζοντα βουλόμενοι σημῆναι, κορώνης νεοσσοὺς ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἱπταμένη τρέφει τοὺς νεοσσούς.

ϟγ'. Πῶς ἄνθρωπον εἰδότα μετέωρα.

Ἄνθρωπον εἰδότα τὰ μετέωρα θέλοντες σημῆναι, γέρανον ἱπτάμενον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὑψηλῶς πάνυ ἵπταται, ἵνα θεάσηται τὰ νέφη, μὴ ἄρα χειμάζῃ, ἵνα ἐν ἡσυχίᾳ διαμένῃ.

ϟδ'. Πῶς ἄνθρωπον ἀποταξάμενον τὰ ἴδια τέκνα δι' ἀπορίαν.

Ἄνθρωπον ἀποταξάμενον τὰ ἴδια τέκνα δι' ἀπορίαν βουλόμενοι σημῆναι, ἱέρακα ἐγκύμονα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ τίκτων τρία ὠὰ, τὸ ἓν μόνον ἐπιλέγεται καὶ τρέφει, τὰ δὲ ἄλλα δύο κλᾷ. τοῦτο δὲ ποιεῖ, διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τοὺς ὄνυχας ἀπολύειν, καὶ ἐντεῦθεν μὴ δύνασθαι τὰ τρία βρέφη τρέφειν.

ϟε'. Πῶς ἄνθρωπον ὀκνοῦντα τὴν διὰ τῶν ποδῶν κίνησιν ποιεῖσθαι.

Ἄνθρωπον ὀκνοῦντα τὴν διὰ τῶν ποδῶν κίνησιν ποιεῖσθαι

92. *Quomodo hominem in perpetuo motu atque animi agitatione degentem.*

Eum qui in continuo motu & animi intentione vsque adeò versetur, vt ne vescens quidem quiescat, significantes, cornicis pullos pingunt. Hæc enim etiam volans pullos pascit.

93. *Quomodo hominem sublimium rerum peritum.*

Sideralis scientiæ gnarum cùm significant, gruem volantem pingunt. Illa enim altè admodum volat, vt nubes è proximo conspiciat, neque tempestate agitetur, atque ita altam agat quietem.

94. *Quomodo hominem proprios à se dimittentem liberos ob paupertatem.*

Hominem qui inopia pressus liberos valere iusserit, notantes, accipitrem prægnantem pingunt. Is enim cum tria oua pariat, vnicum quod nutriat seligit, reliquis duobus fractis. Hoc autem facit, quòd per id tempus vngues amittat, ideóque tres pullos simul educare non possit.

95. *Quomodo hominem mouendis pedibus cunctabundum ac lentum.*

Hominem pedum motu tardũ & segnem volẽtes

monſtrare, camelum pingunt. Hic enim ſolus ex omnibus animantibus femur inter eundum inflectit, quare etiam κάμμηρος Græcè hoc eſt camerus à femoris inflexione dicitur.

96. Quomodo impudentem hominem, acutique ac celeris viſus.

Hominem inuerecundum & viſu celerem deſignantes, ranam pingunt. Hæc enim non alibi ſanguinem habet quam in oculis. Porro qui illos ſanguine reſperſos habent, impudentes dicunt. Ergo & poeta: Ebrie, luminibus canis, effrons, pectore cerui.

97. Quomodo hominem qui ſeſe mouere nequiuerit.

Hominem qui cum diu ſeſe mouere non potuerit, poſtea tandem pedibus moueatur, demonſtrantes, ranam pingunt poſteriores pedes habentem. Hæc enim primo ſine pedibus naſcitur, ſed poſtea prius dum augetur, pedes * aſſumit poſteriores.

98. Quomodo omnibus inimicum hominem.

Omnibus infeſtum, & qui cæterorum conſortium fugiat, oſtendere volentes, anguillam pingunt. Hæc enim cum nullo alio piſce commercium habere deprehenditur.

Idem habet Ælianus de Animalibus Anguillas ſeparatim ab aliis piſcibus viuere, neque cum iis temere inueniri.

99. Quomodo hominem multos in mari ſeruantem.

Hominem multos in mari ſeruantem ſignare

βουλόμενοι σημῆναι, κάμηλον γράφουσιν. ἐκείνη γὰρ μόνη τῶν ἄλλων ζώων τὸν μηρὸν κάμπτει, διὸ καὶ * κάμηρος λέγεται. ἄλ. καμμηρος.

ϛς'. Πῶς ἄνθρωπον ἀναιδῆ καὶ κατὰ τὴν ὅρασιν ὀξύν.

Ανθρώπων ἀναιδῆ, καὶ κατὰ τὴν ὅρασιν ὀξὺν θέλοντες δηλῶσαι, βάτραχον γράφουσιν. οὗτος γὰρ αἷμα οὐκ ἔχει, εἰ μὴ ἐν μόνοις τοῖς ὀφθαλμοῖς. τοὺς δὲ ἐκεῖ αἷμα ἔχοντας, ἀναιδεῖς καλοῦσιν διὸ καὶ ὁ ποιητής. οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο.

ϛζ'. Πῶς ἄνθρωπον μὴ δυνηθέντα κινεῖσθαι.

Ανθρωπον πολὺν χρόνον μὴ δυνηθέντα κινεῖσθαι, ὕστερον καὶ κινηθέντα τοῖς ποσὶ βουλόμενοι σημῆναι, βάτραχον ἔχοντα τοὺς ὀπισθίους πόδας ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γεννᾶται ἄπους, ὕστερον δὲ αὐξανόμενος, προσλαμβάνει τοὺς ὀπισθίους * πόδας. ποῦ ποτε.

ϛη'. Πῶς ἄνθρωπον πάντων ἐχθρόν.

Ανθρωπον πάντων ἐχθρὸν καὶ ἀπεχοινισμένον θέλοντες δηλῶσαι, ἔγχελυν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ οὐδενὶ τῶν ἰχθύων συνευρίσκεται.

ϛθ'. Πῶς ἄνθρωπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάττῃ.

Ανθρωπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάττῃ θέλοντες

σημῆναι, νάρκην ἰχθὺν ζωγραφοῦσι. αὕτη γὰρ ὅταν ἴδῃ τοὺς πολλοὺς τῶν ἰχθύων μὴ δυναμένους κολυμβᾷν, συλλαμβάνει πρὸς ἑαυτὴν καὶ σώζει.

ρ΄. Πῶς ἄνθρωπον τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ἄχρηστα κακῶς ἀνηλωκότα.

Ἄνθρωπον τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ἄχρηστα κακῶς ἀνηλωκότα βουλόμενοι σημῆναι, πολύποδα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ πολλὰ καὶ ἀσώτως ἐσθίων, παρατίθεται τὴν τροφὴν εἰς τὰς θαλάμας, καὶ ὅταν ἀναλώσῃ τὰ χρήσιμα, τότε καὶ ἄχρηστα ἐκβάλλει.

ρα΄. Πῶς ἄνθρωπον τῶν ὁμοφύλων κρατήσαντα.

Ἄνθρωπον τῶν ὁμοφύλων κρατήσαντα βουλόμενοι σημῆναι, κάραβον καὶ πολύποδα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ τοὺς πολύποδας κρατεῖ, καὶ τὰ πρωτεῖα φέρει.

ρβ΄. Πῶς ἄνθρωπον μὴ προνοούμενον ἑαυτοῦ.

Πατέρα, ἢ ἄνθρωπον μὴ προνοούμενον ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν οἰκείων προνοούμενον θέλοντες σημῆναι, πίνναν καὶ καρκῖνον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ ὁ καρκῖνος μένει κεκολλημένος τῇ σαρκὶ τῆς πίννης, καὶ καλεῖται πιννοφύλαξ ἀκολούθως τῷ ὀνόματι. ἡ δὲ πίννα δι' ὅλου κέχηνεν ἐν τῷ κόγχῳ πεινῶσα. ὅταν οὖν αὐτῆς κεχηνυίας παρεισέλθῃ ἰχθύδιόν τι,

volentes, torpedinem piscem pingunt. Hæc enim vbi pisces multos viderit, qui natare non possint; ad se trahit, ac eos seruat.

Aliorum quidem auctorum hoc nemo tradit, sed vno omnes ore contradicunt. Itaque hic auctor Ori interpres νάρκην fortasse posuit pro Nautilo seu Nauta pisce, cuius mira in natando industria. de qua vide Aristotelem l.9. de Animal. c.37. & Oppian. l.1. ἁλιευτικῶν.

100. *Quomodo hominem qui vtilia simul & inutilia male consumpserit.*

Hominem qui vtilia simul & inutilia male consumpserit, indicantes, polypum pingunt. Ille enim quum multa eaq. intemperanter voret, cibum in cauernas reponens congerit; & quum vtilia consumserit, tum & quæ supersunt inutilia abiicit.

101. *Quomodo eum qui suæ gentis hominibus imperitat.*

Suæ nationis & generis hominibus imperantem quum denotare volunt, carabum & polypum pingunt. Ille enim polypis imperat, interq. eos primas tenet.

102. *Quomodo hominem qui sui curam rationemq. non habeat.*

Patrem, aut hominem qui se ipse non curet, sed à domesticis & propinquis curetur, volentes significare, ostreum & cancrum pingunt. Hic enim carni ostrei velut agglutinatus manet: vnde & ex consecutione nominis πιννοφύλαξ, quasi ostrei custos vocatur. Ostreum igitur plane hiat in concha esuriens. Si itaque dum hiat, pisciculus aliquis irrepserit,

mordet cancer vngula ostreum: quód sentiens concham claudit, atque ita pisciculum venatur.

Hoc Ælianus Plinius & cæteri meminere, vide Syntagm. 2.

103. *Quomodo hominem ingluuie laborantem.*

Hominem gulæ deditum, designare volentes, scarum pingunt. Is enim vnus ex piscibus ruminat, & omnes occursantes pisciculos deuorat.

Vide num λαιμὸν ἔχοντα sit legendum, λαιμὸς est gula: vel certe παροιμιακῶς Lamiam habere dicuntur, qui gulam habent aut ventrem insatiabilem. Nam λάμια apud Hesychium est bellua, vel mulier insigni voracitate. Quod autem hic tradit de scaro id ipsum habet Aristoteles. *Scaro diuersa omnino ventris species est, & ruminare solus piscium quadrupedum ritu creditur.*

104. *Quomodo hominem cibos vomentem.*

Eum qui vbi sumtos cibos euomuerit, auide rursum cibos vorat, vt satiari non possit, significantes, felem aquaticum pingunt. Is enim ore parit, & natans fœtum absorbet.

Hoc ipsum Glauco pisci & caniculæ marinæ tribuit Ælianus l. 1. de Animal. c. 16. & 17. vt ostendo Syntagm. 2.

105. *Quomodo hominem ob cadē factā supplicio affectū.*

Hominem qui cædis admissæ pœnas dederit, quemq. pœnituerit, designare volentes, turturem laqueo implicatam pingunt. Hæc enim capta spinam, quam in cauda habet, abiicit.

Non de turture aue, sed de pastinaca pisce intelligit, quem Græci τρυγόνα nominant. Spina autem caudæ, est radius siue stimulus quem hic piscis habet insignem. Dioscor. l. 2. c. 22. Τὸ κέντρον τῆς οὐρᾶς nominat. βέλος ῥίγιστον Oppianus, qui eius venenum diserte describit l. 2. de piscatu. lege igitur hamo, ἀγκίστρῳ, non *laqueo*, vt reddit Mercerus, implicatam Pastinacam.

106. *Quomodo eum qui profusius alienis vescatur.*

Eum qui & aliena intemperanter decoquat, & demum sua consumpserit, designantes, poly-

ὁ πιννοφύλαξ δάκνει τῇ χήλῃ τὴν πίνναν. ἡ δὲ αἰσθομένη καταμύει τὸν κόγχον, καὶ οὕτως κυνηγετεῖ τὸ ἰχθύδιον.

ργʹ. Πῶς ἄνθρωπον * λάμιαν ἔχοντα.

Ανθρωπον * λάμιαν ἔχοντα βουλόμενοι σημῆναι, σκάρον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ μόνος τῶν ἰχθύων μηρυκᾶται, καὶ πάντα περιαιτίποντα ἰχθύδια ἐσθίει. λαιμίαν ms.

ρδʹ. Πῶς ἄνθρωπον τὸν ἑαυτοῦ τροφὴν ἐμοῦντα.

Ανθρωπον ἐμοῦντα τὴν ἰδίαν τροφὴν, καὶ πάλιν ἀπλήστως ἐσθίοντα βουλόμενοι σημῆναι, ἔνυδρον γαλέον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ κύει μὲν διὰ τοῦ στόματος, νηχόμενος δὲ καταπίνει τὸν γόνον.

ρεʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ φόνῳ κολασθέντα.

Ανθρωπον ἐπὶ φόνῳ κολασθέντα, καὶ μεταμεληθέντα βουλόμενοι σημῆναι, τρυγόνα περιπεπλεγμένην ἀγκίστρῳ ζωγραφοῦσιν· αὕτη γὰρ καταχθεῖσα ῥίπτει τὴν ἐν τῇ οὐρᾷ ἄκανθαν.

ρϛʹ. Πῶς ἄνθρωπον ἀφειδῶς κατεσθίοντα τὰ ἀλλότρια.

Ανθρωπον ἀφειδῶς κατεσθίοντα τὰ ἀλλότρια καὶ ὕστερον κατηναλωκότα τὰ ἴδια, βουλόμενοι σημῆναι, πολύ-

ποδα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν ἀπορήσῃ τροφῆς τῆς ἀπὸ ἄλλων, τὰς ἰδίας πλεκτάνας ἐσθίει.

ρζ. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ καλῷ ὁρμήσαντα.

Ἄνθρωπον ἐπὶ καλῷ ὁρμήσαντα, καὶ ἀντὶ τούτου κακῷ περιπεσόντα βουλόμενοι σημῆναι, σηπίαν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐὰν ἴδῃ τινὰ βουλόμενον αὐτὴν θηράσαι, προΐεται εἰς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς κοιλίας τὸ μέλαν, ὥστε ἐκ τούτου μηκέτι αὐτὴν βλέπεσθαι, καὶ οὕτω φεύγει.

ρη. Πῶς ἄνθρωπον συνοχέα καὶ ἑνωτικόν.

Ἄνθρωπον συνοχέα καὶ ἑνωτικὸν βουλόμενοι σημῆναι, λύραν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ συνέχει ἂν φυλάττει τῶν ἰδίων κρουσμάτων.

ρθ. Πῶς ἄνθρωπον πάλαι μὲν ἀποστάντα τῶν ἰδίων νοημάτων, ὕστερον δὲ γεγονότα τῆς ἑαυτοῦ φρονήσεως.

Ἄνθρωπον πάλαι μὲν ἀποστάντα τῶν ἰδίων νοημάτων, ὕστερον δὲ τῆς ἑαυτοῦ γεγονότα φρονήσεως, καὶ τάξιν ἐπαγαγόντα τῇ ἑαυτοῦ ζωῇ βουλόμενοι σημῆναι, σύελγα γράφουσιν. αὕτη γὰρ ἐπιστρεπτική ἐστι καὶ ἀναμνηστικὴ καταθυμίως πεπραγμένων * αὐτῷ, καὶ μάλιστα πεπραγμένον ἐκπελοῦσα φθόγγον.

pum pingunt. Is enim si victu aliunde quæsito indiguerit, propria edit flagella.

Πλεκτάνας. alij Cirros & acetabula nominant.

107. *Quomodo eum qui rerum honestarum amore flagret.*

Eum qui toto pectore in res pulcherrimas incumbit, ac tamen in calamitates incidat, volentes innuere, sepiam pingunt. Hæc enim si viderit à quopiam sibi insidias strui, in aquam ex aluo nigerrimum effundit sanguinem: ex quo fit vt iam conspicua non sit, atque ita euadat.

Aliter accommodo Syntagm. 2.

108. *Quomodo hominem qui vim quandam habeat sibi alios conciliandi ac deuinciendi.*

Quum hominem significant qui alios sibi continenter deuinciat & demereatur, lyram pingunt. Hæc enim continenter suum retinet concentum.

Videtur allusisse D. Ignatius Martyr, in epistola ad Philippenses, cum verum Episcopum describens ait, Συνήρμοσται γὰρ ἐντολαῖς κυρίου καὶ τοῖς δικαιώμασιν ὡς χορδαῖς κιθάρα.

109. *Quomodo eum qui antea mente alienatus fuerit, sed postea resipuerit.*

Eum volentes ostendere, qui quum quondam mente alienatus esset, ad se demum redierit, certumq. vitæ suæ ordinem ac rationem instituerit, fistulam pingunt. Hæc siquidem animum demulcet, & ea in memoriam reducit, quæ ex animi sententia & cum voluptate quis gesserit: Insuper & maxime compositum edit sonum.

110. *Quomodo eum qui ius ex æquo omnibus tribuat.*

Eum qui ius æque omnibus impertiatur significare volentes, ſtruthiocameli pennam pingunt. Hoc enim animal præter cætera pennas alarum vndequaque æquales habet.

Struthionem Λιβύης πτερόεν βοτὴν αἰολόδειρον nominat Oppian. lib. 4. de Piſ.

111. *Quomodo hominem ædificandi ſtudioſum.*

Ædificandi cupidum hominem volentes innuere, hominis manum pingunt. Hæc enim omnia efficit opera.

Hori Apollinis Niliaci ſacrarum ſcripturarum Finis.

ρί. Πῶς ἄνθρωπον * ἴσον πᾶσι τὸ δίκαιον ἀπονέμοντα. ἴσως

Ανθρωπον ἴσως πᾶσι τὸ δίκαιον ἀπονέμοντα βουλόμενοι σημῆναι, στρουθοκαμήλου πτερὸν γράφουσι. τοῦτο γὰρ τὸ ζῶον πανταχόθεν ἴσα ἔχει τὰ πτερυγώματα παρὰ τῶν ἄλλων. Ald. ἴσον

ρια΄. Πῶς ἄνθρωπον φιλοκτίστην.

Ανθρωπον φιλοκτίστην βουλόμενοι σημῆναι, χεῖρα ἀνθρώπου γράφουσιν. αὕτη γὰρ ποιεῖ πάντα τὰ κτίσματα.

Ωρου Απόλλωνος Νειλώου ἱερογλυφικῶν τέλος.

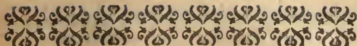
ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ε̄ω στρωμάτων Ἱερογλυφικά.

α΄.

ΝΑΙ μὴν καὶ ἐν Διοσπόλει τῆς Αἰγύπτου, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ καλουμένου Πυλῶνος, διατετύπωται παιδίον μὲν γενέσεως σύμβολον· φθορᾶς δὲ ὁ γέρων. θεοῦ τε αὖ ὁ ἱέραξ. ὡς ὁ ἰχθὺς, μίσους. καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημαινόμενον ὁ κροκόδειλος ἀναιδείας. φαίνεται τοίνυν συντιθέμενον τὸ πᾶν σύμβολον δηλωτικὸν εἶναι τοῦδε. ὦ γινόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι θεὸς μισεῖ ἀναίδειαν.

β΄.

Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ περὶ τῆς ἐμφάσεως τοῦ περὶ τῶν τροχίσκων συμβόλου, φησὶ κατὰ λέξιν. ἐσήμαινον γοῦν οὐ διὰ λέξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ συμβόλων ἔνιοι τὰς πράξεις. διὰ λέξεως μὲν, ὡς ἔχει τὰ λεγόμενα Δελφικὰ παραγγέλματα, τὸ Μηδὲν ἄγαν· καὶ τὸ Γνῶθι σαυτὸν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· διὰ δὲ συμβόλων, ὡς ὅ τε τροχὸς ὁ στρεφόμενος ἐν τοῖς τῶν θεῶν τεμένεσιν εἱλκυσμένος παρὰ Αἰγυπτίων, καὶ τὸ τῶν θαλλῶν τῶν διδομένων τοῖς προσκυνοῦσι. φησὶ γὰρ Ὀρφεὺς ὁ Θρᾴκιος.

EX CLEMENTIS ALEXANDRINI LIBRO QVINTO STROMATVM HIEROGLYPHICA.

I.

PORRO Diospolei, quæ est vrbs Ægypti, in æde sacra quæ vocatur Pylon, expressus est puellus signum generationis: senex vero interitus: & rursus Dei symbolum accipiter, vt piscis symbolum odij. & in alio rursus significato Crocodilus est signum impudentiæ. videtur ergo vniuersum hoc symbolum simul positum hoc significare! *O qui nascimini & interiis, Deus odio impudentiam habet.*

II.

Quinetiam Dionysius Thrax Grammaticus in libro de Declaratione Symboli, De *Rotulis*, dicit *ad verbum*: significant autem non per verba solum, sed etiam per Symbolum nonnulli actiones: per verba quidem, sicut se habent quæ dicuntur præcepta Delphica. *Nihil nimis*: & *Nosce teipsum*, & quæ sunt his similia: per symbola autem, vt & rota quæ vertitur in deorum templis, quæ tracta est ab Ægyptiis, & rami qui dantur iis qui adorant. Sic enim Orpheus Thracius.

Ramorum ast quis sunt hominum terrestria curæ,
Non vno stant fata loco in mente, omnia circum
Voluuntur, nec fas vna est consistere parte:
Sed quam cœperunt cursus partem omnia seruant.

Rami aut vt sunt Symbolum primi nutrimenti, aut vt sciat vulgus fructus quidem omnino germinare & augeri, longissimo tempore permanentes: se autem accepisse exiguum vitæ tempus ea de causa volunt dari ramos: fortassè autem etiam vt sciant quod sicut ij rursus vruntur, ita illosque hanc vitam cito esse relicturos & ignis opus futuros.

III.

Ex Ægyptiis alij quidem in nauigio, alij vero in Crocodilo Solem ostendunt: significant autem quod Sol per aërem dulcem & humidum ingrediens, gignit tempus, quod ænigmaticè significat Crocodilus per quandam aliam sacerdotalem historiam.

IV.

His accedit, quod roboris quidem, & fortitudinis signum est eis Leo.

Magnique animi, fiduciæ & libertatis equus.

V.

Sicut certè & ipsius terræ & agriculturæ & alimenti est bos.

Θαλλῶν δ' ὅσα βροτοῖσιν ἐπὶ χθονὸς ἔργα μέμηλεν.

Οὐδὲν ἔχει μίαν αἶαν ἐπὶ φρεσίν, ἀλλὰ κυκλεῖται

Πάντα περιξ· στῆναι δὲ καθ' ἓν μέρος οὐ θέμις ἐστίν.

Ἀλλ' ἔχει, ὡς ἤρξατο δρόμου μέρος ἶσον ἕκαστος.

Οἱ θαλλοὶ ἤτοι τῆς τροφῆς ζωφῆς σύμβολον ὑπάρχουσιν, ἢ ὅπως ἐπισῶνται οἱ πολλοὶ οὐ μὲν καρποὺς δι' ὅλου θάλλειν καὶ αὔξεσθαι διαμένοντας ἐπιπλεῖστον· σφᾶς δὲ αὐτοὺς ὀλίγον εἰληχέναι τὸν τῆς ζωῆς χρόνον· τούτου χάριν δίδοσθαι τοὺς θαλλοὺς βούλονται· ἴσως καὶ ἵνα ἐπισῶνται ὅτι ὡς οὗτοι αὖ καίονται, οὕτως καὶ τοὺς εἰς τοῦτον τὸν βίον ταχέως ἐκλιπεῖν καὶ πυρὸς ἔργον γενήσεσθαι.

γ'.

Αἰγυπτίων οἱ μὲν, ἐπὶ πλοίου· οἱ δὲ, ἐπὶ κροκοδείλου τὸν ἥλιον ἐπιδείκνυουσιν. σημαίνουσι δὲ ὅτι ὁ ἥλιος δι' ἀέρος γλυκεροῦ καὶ ὑγροῦ τὴν πορείαν ποιούμενος, γεννᾷ τὸν χρόνον· ὃν αἰνίσσεται ὁ κροκόδειλος, διά τινα ἄλλην ἱερατικὴν ἱστορίαν.

δ'.

Πρὸς τοῖς δὲ, ἀλκῆς μὲν καὶ ῥώμης σύμβολον αὐτοῖς ὁ Λέων.

Ἀνδρείας τε καὶ παῤῥησίας ὁ ἵππος.

ε'.

Ὥσπερ ἀμέλει γῆς τε αὐτῆς καὶ γεωργίας καὶ τροφῆς ὁ βοῦς.

ς'.

Ἀλκῆς τε αὖ μετὰ συνέσεως ἡ σφὶγξ, τὸ μὲν σῶμα τοῦ λέοντος, τὸ πρόσωπον δὲ ἀνθρώπου ἔχουσα.

ζ'.

Ὁμοίως τε τούτοις σύνεσιν, καὶ μνήμην, καὶ κράτος, καὶ τέχνην, ὁ ἄνθρωπος αἰνισσόμενος τοῖς ἱεροῖς πρὸς αὐτῶν ἐγλύφεται.

η'.

Φασὶ γοῦν καὶ Ἰδάνθουραν καὶ Σκυθῶν βασιλέα, ὡς ἱστορεῖ Φερεκύδης ὁ Σύριος, Δαρείῳ διαβάντι τὸν Ἴστρον, πόλεμον ἀπειλοῦντα, πέμψαι σύμβολον ἀντὶ τῶν γραμμάτων, μῦν, βάτραχον, ὄρνιθα, οἰστὸν, ἄροτρον· ἀπορίας δὲ οὔσης οἵας εἰκὸς, ἐπὶ τούτοις Ὀροντοπάγας μὲν ὁ χιλίαρχος ἔλεγεν παραδώσειν αὐτοὺς τὴν ἀρχὴν τεκμαιρόμενος, ἀπὸ μὲν τοῦ μυὸς τὰς οἰκήσεις· ἀπὸ δὲ τοῦ βατράχου τὰ ὕδατα· τὸν ἀέρα τε ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος, καὶ ἀπὸ τοῦ οἰστοῦ τὰ ὅπλα, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀρότρου τὴν χώραν. Ξιφόδρης δὲ ἔμπαλιν ἡρμήνευσεν· ἔφασκεν γὰρ ἐὰν μὴ ὡς ὄρνιθες ἀναπτῶμεν, ἢ ὡς μύες κατὰ τῆς γῆς, ἢ ὡς οἱ βάτραχοι καθ' ὕδατος δύωμεν, οὐκ ἂν φύγοιμεν τὰ ἐκείνων βέλη.

θ'.

Ἀνάχαρσίν τε τὸν Σκύθην φησὶ καὶ αὐτὸν κοιμώμενον κατέχειν τῇ μὲν λαιᾷ, τὰ αἰδοῖα· τῇ δεξιᾷ δὲ, τὸ στόμα, αἰνιττόμενον, δεῖν μὲν ἀμφοῖν, μείζον δὲ τῆς γλώττης κρατεῖν ἢ ἡδονῆς.

VI.

Roboris autem rurſus cum ingenij ſolertia, Sphinx, quæ totum quidem corpus habet Leonis, faciem autem hominis.

VII.

His quoque ſimiliter ingenij ſolertiam & mentem, & vires, potentiamque, & artem homo ſignificans, ab eis in ſacris inſculpitur.

VIII.

Aiunt quidem certè Idanthuram quoque Scytharũ regem, vt refert Pherecydes Syrius, Dario qui Iſtrum traiecerat, bellum minantem, Symbolum miſiſſe pro literis, murem, ranam, auem, iaculum aratrum. Cum autem de his vt erat conſentaneum exorta eſſet dubitatio, Orontopagas quidem tribunus militum dicebat eos tradituros Imperium, coniectans ex mure quidem habitationes: ex rana autem aquas: ex aue vero aërem: ex iaculo autem arma: ex aratro vero regionem: Xiphodres autem contra eſt interpretatus. Dicebat enim, Niſi tanquam aues euolauerimus, aut tanquam mures terram, vel tanquam ranæ aquam ſubierimus, illorum tela non effugiemus.

IX.

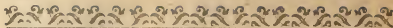
Anacharſin quoque Scytham dicit dormientem, ſiniſtra quidem continuiſſe pudenda, os autem dextra, ſignificantem oportere quidem vtrumque, ſed maius eſſe linguam cohibere quam voluptatem.

X.

Iam vero in iis quoq. quæ ab iis vocantur Deorum κωμασίαι, aureas imagines, duos quidem canes, vnum autem accipitrem, & Ibin vnam circumferunt: & quatuor imaginum ſimulacra vocant quatuor literas. Atque duo quidem canes ſunt Symbola duorum hemiſphæriorum, vt quæ circumeant & cuſtodiant: Accipiter vero Solis, eſt enim igneus & qui vim habet interimendi: Peſtilentes itaque morbos Soli attribuunt. Ibis autem Lunæ, nam vmbroſa cum nigro, lucida cum albo, plumarum contendebant. Sunt autem alij qui volunt tropicos ſignificari à canibus, qui cuſtodiunt & inſtar ianitorum obſeruant acceſſum Solis ad Auſtrum & Septentrionem. Æquinoctialem autem qui eſt altus & peruſtus, ſignificat accipiter, ſicut Ibis obliquum ſeu ſigniferum. Numeri enim inuentionis & menſuræ, maximè ex animalibus Ibis videtur principium præbuiſſe Ægyptiis, ſicut ex circulis obliquus.

ί.

Ἤδη δὲ κἀν ταῖς καλουμέναις παρ' αὐτοῖς κωμασίαις τῶν θεῶν χρυσᾶ ἀγάλματα. δύο μὲν κύνας, ἕνα δὲ ἱέρακα, καὶ ἶβιν μίαν περιφέρουσι, καὶ καλοῦσι τὰ τέσσαρα τῶν ἀγαλμάτων εἴδωλα, τέσσαρα γράμματα. εἰσὶ γ' οὖν οἱ μὲν κύνες σύμβολα τῶν δυεῖν ἡμισφαιρίων, οἷον περιπολούντων καὶ φυλασσόντων· ὁ δὲ ἱέραξ ἡλίου· πυρώδης γὰρ καὶ ἀναιρετικός· αὐτίκα τὰς λοιμικὰς νόσους ἡλίῳ ἀνατιθέασιν· ἡ δὲ ἶβις σελήνης, τὰ μὲν σκιερὰ τῷ μέλανι· τὰ δὲ φωτεινὰ τῷ λευκῷ τῶν πτίλων εἰκαζόντων. εἰσὶν δ' οἳ τοὺς μὲν τροπικοὺς πρὸς τῶν κυνῶν μηνύεσθαι βούλονται, οἳ δὴ διαφυλάσσουσι καὶ πυλωροῦσι τὴν ἐπὶ νότον καὶ ἄρκτον πάροδον τοῦ ἡλίου· τὸν δ' ἰσημερινὸν ὑψηλὸν ὄντα καὶ διακεκαυμένον, ὁ ἱέραξ δηλοῖ, καθάπερ ἡ ἶβις τὸν λοξόν· ἀριθμοῦ γὰρ ἐπινοίας καὶ μέτρου μάλιστα τῶν ζώων ἡ ἶβις ἀρχὴν παρεσχηκέναι τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ ὡς τῶν κύκλων ὁ λοξός.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
Βιβλιοθήκης βίβλου γ̄.

α΄.

Ο Μὲν οὖν ἱέραξ αὐτοῖς σημαίνει πάντα ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ ζῶον τοῦτο τῶν πτηνῶν ὑπάρχειν ὀξύτατον.

β΄.

Ο δὲ Κροκόδειλος σημαντικός ἐστι πάσης κακίας.

γ΄.

Ο δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητής, καὶ παντὸς τοῦ σώματος φύλαξ.

δ΄.

Η μὲν δεξιὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα σημαίνει βίου πορισμόν.

ε΄.

Η δὲ εὐώνυμος τήρησιν καὶ φυλακὴν χρημάτων.

EX DIODORO BIBLIOTHECÆ HISTORICÆ LIBRO TERTIO.

I.

ACCIPITER illis cuncta quæ celeriter fiunt significat : quod auis hæc omnium sit velocissima.

II.

Crocodilus omnis malitiæ index est.

III.

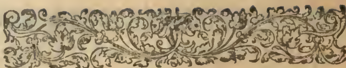
Oculus iustitiæ seruator, & custos corporis.

IV.

Dextera passis digitis victus suppeditationem.

V.

Sinistra contracta conseruationem facultatum & custodiam denotat.

EX S. EPIPHANII EXPOSITIONIBVS.

I. DEVS COGNITV DIFFICILIS.

Leo sua obtegens vestigia.

Meminit quoq. Ælianus lib. 11. c. 30. Isid. l. 1. Origin. c. 2.

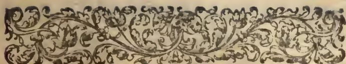

VM leo in monte oberrat, & venatorem odoratur, sua ipsius vestigia cauda obtegit; ne illis insistentes venatores, lustrum inueniant, atque ipsum capiant.

Interpretatio siue apodosis.

Sic Dominus noster Iesus Christus spiritualis Leo, qui vicit ex tribu Iudæ, radix Dauid, à Patre missus, sui ipsius spiritualia cooperuit vestigia, id est, diuinitatem suam; se enim exinaniuit, & in Mariæ ventrem descendit, vt saluaret fraude deceptum hominum genus. Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis: quapropter illi qui ignorabant, desuper illum descendisse, dicebant; Quis est iste Rex gloriæ? Sanctus verò Spiritus, Dominus, inquit, virtutum, ipse est Rex gloriæ.

ALITER.

Nec aliter tu spiritualis homo, cùm feceris elee-

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΩΝ.

ΘΕΟΣ ΔΥΣΠΕΡΙΛΗΠΤΟΣ.

Ο λέων, τὰ ἑαυτοῦ ἴχνια κρύπτων.

ΟΤΕ περιπατεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἔρχεται αὐτῷ ὀσμὴ τοῦ κυνηγοῦ, τῇ οὐρᾷ συγκαλύπτει τὰ ἴχνη· ἵνα μὴ ἀκολουθοῦντες τοῖς ἴχνεσιν οἱ κυνηγοὶ, εὕρωσιν αὐτοῦ τὴν ποίμνην, καὶ καταλάβωσιν αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ὁ νοερὸς λέων νικήσας ἐκ φυλῆς Ιούδα, ἡ τοῦ Δαβὶδ ῥίζα, ἀποσταλεὶς ἀπὸ τοῦ πατρὸς τὰ νοερὰ αὐτοῦ ἐκάλυψεν ἴχνη, τούτεστι τὴν θεότητα, ἕως τῆς κατελεύσεως. Κατῆλθε γὰρ εἰς τὴν τῆς Μαρίας νηδὺν, τοῦ σῶσαι τὸ πεπλανημένον ἀνθρώπινον γένος. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. ἐκ τούτου οἱ ἀγνοοῦντες ἄνωθεν κατελθόντα, ἔλεγον. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγει, Κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

ΑΛΛΩΣ.

Οὕτω καὶ σὺ νοητὲ ἄνθρωπε ποιοῦντός σου ἐλεη-

μοσίῳ, μὴ ἐπιγνώτω ἡ ἀριστερά σου τῆς δεξιᾶς σου τὸ ἔργον, μή πως ἰσχυρολογήσῃ σε ὁ διάβολος τοῖς ἔργοις σου τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐκκλίνῃ σε ἐπὶ τὰ πονηρά.

β'. ΖΩΗ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Φῶς καὶ πνεῦμα ὑπὸ τοῦ λέοντος τοῖς σκύμνοις ἀποδοθέντα.

ΟΤΑΝ τέξηται τὸν αὐτῆς σκύμνον ἡ λέαινα ἄπνουν τε καὶ τυφλὸν τυγχάνοντα ἐμβλέπουσα, προσκαθέζεται προσέχουσα αὐτῷ τριήμερον. μετὰ δὲ τὸ συμπληρωθῆναι τὰς τρεῖς τῶν ἡμερῶν, περιαπλάζων ὁ ἄρρην λέων, καὶ ἐμφυσήσας αὐτῷ, καὶ εὐθὺς βλέπει καὶ ζῇ. ὅταν οὖν κοιμᾶται, γρηγοροῦσιν αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἀπὸ ἑπτὰ βημάτων τοῦ κυνηγοῦ περιαισθάνεται καὶ διαδιδράσκει, τοῦ μὴ συνεμπεσεῖν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ τὰ ἄπιστα ἔθνη διὰ τῆς τριημέρου ταφῆς, καὶ ἐγέρσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ ἀνέβλεψαν, καὶ ἐζωοποιήθησαν. πρὸ γὰρ τοῦ βαπτίσματος νεκροὶ καὶ τυφλοὶ ὠνομάζοντο. διεβλέποντο δὲ ὑπὸ τῆς λεαίνης, τουτέστιν, ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἕως τῆς τριημέρου ταφῆς. ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ ἄρρην λέων, τουτέστιν, ὁ ζῶν λόγος, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐζωοποίησεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆρε πάντας ἐκ τοῦ ᾅδου.

moſynam, ſiniſtra tua dexteræ opus ignoret, ne te diabolus ex bonis operibus inueſtiget, & ad peccandum alliciat.

II. VITA PER CHRISTVM.

Lux & Spiritus à Leone catulis redditus.

LEAENA mortuum & cæcum edit catulum, iuxta quem defixos in illum habens oculos triduo cubat; his vero tranſactis leo accedit, & in catulum ſpirat, qui ſtatim & ad vitam reuocatur, & lumen oculorum recipit. Cum vero dormit, euigilant eius oculi, ita vt venatorem ab ſeptem ſtadiis præſentiat; ipſumque fugit, neque ab illo capitur. *Origen. homil. 17. in cap. 49. Geneſ. hoc idẽ attigit.*

APODOSIS.

Sic gentes, quæ non credebant, per trium dierum ſepulturam & Domini noſtri Ieſu Chriſti reſurrectionem reſpexerunt, & ad vitam reuocatæ ſunt. Ante baptiſmum enim & mortuæ & cæcæ dicebantur: verum à leæna, id eſt, ab ſancto Spiritu per triduum ſepulturæ obſeruabantur. cum autem leo, hoc eſt, viuificum Verbum venit, & in ipſos Spiritum ſanctum inſpirauit, ad vitam eos reuocauit, & omnes ab inferno eduxit.

III. CHRISTIANVS A DAEMONE IRRETITVS.

Vrus ad Tanyn captus.

VRVS, animal omnium maximum, ſimilis eſt boüi, duóque habet cornua in modum ſerræ, éſtque præ omnibus animalibus terribile aſpectu: itaque proceras arbores quatiens, illas diſſecat, ramoſque præſcindit, nec eſt vllum animal illo fortius. Paſcitur non longè ab Oceano, continuò verò vt bibit, veluti ebrius ludit, cornibuſque tanquam bos terram petit. Eſt autem illic arbor dicta Tanus, viti ſimilis & alba ramis, quos cùm Vrus, capite concutit, cornu vincitur. Accedit itaque venator, & cornu alligatum deprehendit, illumque opprimit.

APODOSIS.

Tu igitur, ô ſpiritualis homo, conſidera quanto te Vro generoſiorem fecerit Deus: loco enim duorum cornuum, duo tibi dedit teſtamenta, nouum videlicet & vetus, quæ cornua ſunt contra poteſtates aduerſas, vt ne te circumueniat diabolus: ait enim Propheta: In te inimicos noſtros ventilabimus cornu.

ALITER.

Oceanus copiam diuitiarum ſignificat, Tanus

γ'. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟΝΙΟΥ ΠΕΠΕΔΗΜΕΝΟΣ.

Ὁ οὖρος παρὰ τὴν Τάνιω ἀλσεῖ.

ΟΥΡΟΣ μέγιστόν ἐστι ζῶον πολὺ ὑπερβάλλον τὰ ἕτερα, βοῒ παραπλήσιος, δύο κέρατα ἐν ἑαυτῷ πρίονι ὅμοια ἔχων, αὐστηρὸς τῇ θεωρείᾳ παρὰ πάντα τὰ ζῶα· ὥστε τὰ μεγάλα δένδρα διακινηθόμενος τοῖς κέρασι διαπρίειν καὶ κλωνοκοπᾶν, καὶ οὐδὲν τῶν ζώων δύνασθαι ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι. νέμεται δὲ ὁ αὐτὸς οὖρος πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ διψήσας μεθύσκεται, καὶ παλαίει πρὸς γῆν τοῖς κέρασιν ὥσπερ βοῦς. ἔστι δὲ ἐκεῖ δένδρον ἡ ὀνομαζομένη τάνις, κλήματος μόρφωσιν ἔχουσα λεπτοκλώνου. καὶ κινηθόμενος ὁ αὐτὸς οὖρος τῇ κεφαλῇ πρὸς τὰ ἔρνη τῆς τάνυος, τὸ κέρας αὐτοῦ δέδεται ὑπ' αὐτῆς. παραγινομένου τοιγαροῦν τοῦ κυνηγοῦ, καὶ εὑρίσκοντος ἐμπεπεδημένον τῶν κεράτων, κρατεῖ αὐτόν.

Τάνις est ἀγριάμπελος, vitis sylvestris.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἄνθρωπε, νόησον ἐπὶ οὔρου γενναιότερόν σε ἐποίησεν ὁ θεός. ἀντὶ δὲ τῶν κεράτων, δέδωκέ σοι τὰς δύο διαθήκας, τουτέστι, παλαιὰν, καὶ νέαν διαθήκην, κεράτων εἰς τὰς ἐναντίας δυνάμεις, ἵνα μὴ προσεγγίσῃ πρός σε ὁ πονηρός. εἶπε γὰρ ὁ προφήτης, ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν.

ΑΛΛΩΣ.

Ὠκεανὸς ἑρμηνεύεται τὸ μέγεθος τοῦ πλούτου, τάνις

ἡ ἡδονὴ τοῦ βίου. ἐμπλεκόμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου ἀμελεῖ τῆς πίστεως. ἐπερχομένου δὲ τοῦ κυνηγοῦ, τουτέστι τοῦ διαβόλου, καὶ εὑρίσκοντος αὐτὸν συμπλεκόμενον, καὶ ἀμελοῦντα τῆς πίστεως, κατακυριεύει αὐτοῦ.

η'. ΤΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΟΛΙΣΘΗΜΑ.

Ο ἐλέφας ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀπατηθείς.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἐλέφας μέγιστον ζῶον, προβοσκίδα ἔχων, τοῦ διαφθεῖραι τὰ ἐπερχόμενα αὐτῷ ζῶα. ὁμοίως καὶ τὴν βρῶσιν καὶ τὴν πόσιν διὰ τῆς προβοσκίδος αὐτοῦ κυβερνᾶται. οὐ γὰρ ἔχει ἁρμοσίας. καὶ κύψας νέμεται, καὶ οὐ κάμπτει γόνατα. ἡ θῆλυς δὲ ζητεῖ βοτάνην τὴν λεγομένην μανδραγόραν, καὶ μεταλαμβάνει ἐξ αὐτῆς, καὶ εὐθέως πυροῦται, καὶ πορεύεται πρὸς τὸν ἄρρενα, καὶ παραπαίζουσα κομίζει αὐτῷ τὴν βοτάνην. καὶ μεταλαμβάνει ὁ ἄρρην ἐξ αὐτῆς, καὶ εὐθέως πυροῦται, καὶ συγγίνεται τῇ θήλει. ἐπερχομένου δὲ τοῦ καιροῦ τοῦ τεκεῖν, εἰσβαίνει ἔς τινα λίμνην τοῦ ὕδατος, τὸ ὕδωρ καταμετροῦσα, ὡς τοῦ πλησιάσαι τοῖς μασοῖς, καὶ ταύτῃ γεννᾷ. ἐὰν γὰρ τέξηται ἐπὶ τῆς γῆς, ἀδυνατήσει ὁ σκύμνος ἐγερθῆναι ἀμοιρῶν ἁρμοσιῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Πρόδηλον δὲ ὅτι ὁ πρωτόπλαστος Αδὰμ οὐχ ὥσπερ ἡ Εὔα τοῦ τῆς παρακοῆς ξύλου προσελεύσατο, προσκομιζομένη καὶ τῷ ἑαυτῆς γαμέτῃ, ὅστις μετὰ τὴν γεῦσιν εὐθέως τοῦ

vero vitæ voluptatem, qua implicitus homo fidem negligit. venator igitur, hoc est, diabolus, illum aggreditur, quem voluptatibus mancipatum, fidemque negligentem inueniens, in suam potestatem redigit.

IV. Primi hominis lapsus.

Elephas à fœmina deceptus.

Elephas maximum est animal, proboscidémque habet, qua quæ ipsum adoriuntur animalia, percutit. hac cibum & potum sibi subministrat, non enim habet compages, propensúsque pascitur, genua haud incuruans. Femina herbam quæ mandragora dicitur, quærit, quam gustat, & coëundi cupiditate accensa, ad marémque properans, illam ipsi offert. Mas verò vt comedit, ardet libidine, & feminæ miscetur. Iam cum instat pariendi tempus lacum ingreditur, pertentátque aquam; qua mammillas vsque pertingente parit. si enim in terram ederet fœtum, haud eleuari posset, cùm membrorum compagibus careat.

Hæc de Elephante historia recentiores etiam habet auctores vt Vincentiũ, quos credibile est hunc locum compilasse.

APODOSIS.

Manifestum est, primum parentem Adamum, non vt Euam obedientiæ lignum prægustasse: illa enim dedit viro; qui vt comedit,

ſenſit præceptum Domini tranſgreſſum eſſe. Quis igitur partus? peccatum: & lacus vbi peperit quis? Paradiſus.

V. CHRISTIANVS POENITENS.

Ceruus ad fontes.

Geoponicon auctor l. 19. c. 5. Huius proprietatis rationē reddit, quod Ceruus afflans ſerpētem afficiat eum vertigine.

CERVVS ſimilis eſt ſilueſtri capreæ: illius cornua tribus ramis diſtinguuntur, vt & triplex eſt eius vitæ reparatio. Viuit enim annos quinquaginta, nemorúmque ſiluas, & montium valles, vt velociſſimus curſor contento gradu perluſtrat, ſerpentiúmque cauernas odore indagat; & ſicubi ſerpens deliteſcit, è veſtigio ſubodoratur, ſtatimque nares ad limen cauernæ admouet, halitúmque trahit: prodiens igitur ſerpens in fauces cerui ſeſe ingerit, ille obuium deuorat. qua de cauſa appellationem ſortitus eſt, videlicet quòd ex imo ſerpentes ad ſe attrahat. Poſtquam autem ſerpentem ex cauernis cepit, illico ad aquarum fontes decurrit: quòd ſi trium horarum ſpatio aqua ſe explere non poteſt, moritur: ſin autem aquæ potus obtingat, ad annos denuo quinquaginta vitam protrahit. Vnde propheta Dauid: Sicut deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ſic deſiderat anima mea ad te Deus.

APODOSIS.

Tu igitur, ſpiritualis homo, tres habes reſtaurationes, baptiſmum ſcilicet incorruptionis, filialis adoptionis gratiam, atque pœnitentiam. ſi quando ſerpentem, id eſt, peccatum intra

παραβεβηκέναι ἤθελο. τί δὲ ἐθήλυνσε; τὸ δὴ δήπου τὸ ἁμαρτάνειν. τίς γὰρ ἡ τῆς γλύνας λίμνη; ὁ παράδεισος.

ι΄. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΜΕΤΑΝΟΩΝ.

Η ἔλαφος πρὸς τὰς πηγάς.

ΕΣΤΙ δὲ ἡ ἔλαφος μόρφωσιν ἔχουσα ἀγρίας δορκάδος· τὸ δὲ κέρας αὐτῆς τέλαρχον, καὶ τὰς τρεῖς διακαινίσεις. ζῇ δὲ ἔτη πεντήκοντα, καὶ διατρέχει ὡς καλὸς δρομεὺς τὰς νάπας τῶν ὑλῶν, καὶ τὰς φάραγγας τῶν ὀρέων, καὶ ὀσφραίνεται τὰς ὀπὰς τῶν ἑρπετῶν· καὶ τὸν ὄφιν ὅπη ποτὲ διαβιβάζοντα παραχρῆμα γιγνώσκει, καὶ εὐθέως τίθησι τὴν ῥῖνα αὐτῆς ἐπὶ τὴν θύραν τῆς ὀπῆς, καὶ ἀναιρεῖ τὴν πνοὴν, καὶ ἕλκων ὁ ὄφις εἰσβαίνει εἰς τὸν λάρυγγα τῆς ἐλάφου, ἡ δὲ καταπίνει αὐτόν. διὰ τοῦτο ἔλαφος ὀνομάζεται, διὰ τὸ ἐλεῖν τοὺς ὄφεις ἐκ τοῦ βάθους. τρέχει γὰρ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐὰν μὴ τρεῖς ὥρας χύσηται τοῦ ὕδατος, τελευτᾷ. εἰ δὲ εὕρῃ ὕδωρ, πάλιν ζῇ ἔτη πεντήκοντα. διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ προφήτης· ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σὲ ὁ θεός.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἄνθρωπε, τρεῖς μὲν διακαινίσεις ἔχεις. τούτων ἡ μὲν ἐστὶ τὸ βάπτισμα τῆς ἀφθαρσίας, ἡ δὲ τὸ χάρισμα τῆς υἱοθεσίας, καὶ ἡ μετάνοια. καὶ ὅτε εὕρῃς τὸν ὄφιν ἐν τῇ καρδίᾳ σου (τουτέστι τὴν ἁμαρτίαν) δρο-

μαῖος χώρει ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, ἤγουν ἐπὶ τοὺς κρουνοὺς τῶν γραφῶν (κατὰ τὰς ἑρμηνεύσας προφητείας) καὶ πίε ὕδωρ ζῶν, τουτέστι τὸ ἅγιον δῶρον. κοινωνῶν γὰρ ἐν μετανοίᾳ, ἀνανεώσῃ σαυτὸν λοιπὸν διὰ τῆς αὐτῆς, καὶ τεθανατωθήσεται ἡ ἁμαρτία.

ϛʹ. Η ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ.

Η τοῦ ἀετοῦ νεότης.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἀετὸς βασιλεὺς τῶν ὀρνέων. ἀετὸς δὲ καλεῖται διὰ τὴν πολυετίαν αὐτοῦ. ζῇ μὲν ζῇ ἔτη ἑκατόν. καὶ γηράσαντος χρυποῦται ὁ προμυκτὴρ, καὶ ἀμβλυώττουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, τοῦ μὴ ὁρᾷν, καὶ οὐκ ἰσχύει φαγεῖν. ἀνέρχεται δὲ εἰς ὕψος λίαν, καὶ ῥίπτει ἑαυτὸν ἐπὶ ἀκροτόμου πέτρας, προσκρούσας αὐτῇ τὸ ῥάμφος, καὶ λούεται εἰς τὴν ψυχρὰν λίμνην, καὶ κάθηται κατὰ τὸ ἡλιακὸν θερμόν. πίπτουσι δὲ λεπίδες ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ πάλιν ἐς νέους τελεῖν ἄρχεται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πολλὰ ἁμαρτήσῃς, ἄνελθε εἰς ὕψος, τουτέστιν εἰς τὸ συνειδός σου. καὶ ῥίψον σε κατὰ πέτρας, ἤγουν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, κλαῦσον τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου. ἐν τῇ λίμνῃ καθαρίσθητι ταῖς δακρυροαῖς σου. θερμάνθητι κατὰ τὸν ἥλιον, ἤγουν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ κατὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα, σπεῦσον τὴν ταχίστην

cordis receſſus deprehenderis, ad fontes aquarum, hoc eſt, ad ſcripturarum ſcaturigines ſtatim confuge, ſanctam videlicet gratiam (quemadmodum Prophetæ interpretantur) hauri: nam ſi pœnitentiam egeris, ab ea iterum, deleto penitus peccato, reparaberis.

VI. Poenitentia et renovatio.

Aquilæ iuuentus.

AQVILA volucrum regina, à longiſſima vita denominationem accepit, viuit enim annos centum. Cùm verò ſeneſcit, roſtrum ei incuruatur, caligantque oculi, ita vt nec videre poſſit, nec cibum capere. igitur in altum ſeſe attollit, & in præruptam ſe proiicit rupem, ad quam roſtrum allidit, & ſe frigidis immergit aquis, aduerſuſque ſolares radios ſe opponit, tuncque ex oculis cadunt lippidines, ac iterum iuueneſcit.

Non diſſimilis eſt Sadaia de Aquila narratio.

APODOSIS.

Tu igitur, ô ſpiritualis homo, cùm multitudine peccatorum fueris oppreſſus, in altum aſcende, hoc eſt, in tuam ipſius conſciétiam, atque te ad petram, ſcilicet ad fidem orthodoxam proiice, defle peccatorum tuorum multitudinem, & perpetuis te aquis, id eſt, lachrymis abſtergens, Solis radiis incaleſce, hoc eſt, in cœtu fidelium, & in ſancto Spiritu ad

calorem pœnitentiæ propera, lippidines, id eſt, peccata abiice, ſtatim enim renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua, & iuſtus vocaberis apud Deum.

VII. VORAX POST IEIVNIA.

Vulturis paſtus.

Fortè hæc Auis eſt γυπάιδος quã diu ieiunare ſcribunt.

VVLTVR cunctis auibus voracior eſt: quadraginta enim diebus cibo abſtinet, quem cùm inuenit, totidem ſe ex illo libris ingurgitat: itaque quadragenariam abſtinentiam quadragenaria ingluuie compenſat.

APODOSIS.

Tu igitur ſpiritualis homo, qui in quadrageſimali ieiunio Dominicam reſurrectionem expectas, noli ventri fœdè indulgere, ne quadrageſimalis abſtinentiæ meritum perdas.

VIII. CHRISTVS.

Pelecanus.

Nota ex aliis PP. hiſtoria. Ariſtoteles tamen Ælian. non meminere.

PRAE omnibus volucribus Pelecanus prolis eſt amans, femina nido incubat, pullos ſuos cuſtodiens, ipſoſque fouet, complectitúrque, & nimiis oſculis ſauciat; perforat itaque illorum latera, & illi moriuntur. poſt tres verò dies accedit

ἐπὶ τὴν θέρμην τῆς μετανοίας. ῥίψον ἀπὸ σοῦ τὰς λεπίδας τὰς ἁμαρτίας, καὶ πάλιν ἀνακαινισθήσεται, ὡς ἀετοῦ, ἡ νεότης σου, καὶ δίκαιος ὀνομάσῃ παρὰ τῷ θεῷ.

ζ΄. ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΟΣ ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

Γυπὸς ἔδισμα.

Ο ΓΥΨ, ὄρνεόν ἐστι, τῇ ἥττῃ τῆς γαστρὸς τὰ πάντα ὑπερακοντίζον. ἐπεὶ ἀπαστίαν ἄγει τεσσαράκοντα τῶν ἡμερῶν· ὅταν δὲ λαχὼν τύχῃ ἐδέσμασιν, ἐσθίει λίτρας τεσσαράκοντα, καὶ ἀναπληροῖ τὴν τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀσιτίαν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ, νοητὲ ἄνθρωπε, ὃς ἀπαστίαν ἦγες ἡμέρας τεσσαράκοντα, περικρίνων τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν, μὴ θέλῃς γαστριμαργίᾳ κολάζειν, ἵνα μὴ ἀποβάλῃς τὴν τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν νηστείαν.

η΄. ΧΡΙΣΤΟΣ.

Η Πελεκάν.

ΕΣΤΙ γὰρ ἡ πελεκᾶν φιλότεκνον ὄρνεον παρὰ πάντα τὰ ὄρνεα. ἡ δὲ θήλεια καθέζεται ἐν τῇ νεοττιᾷ, φυλάττουσα τὰ τέκνα, καὶ περιθάλπει αὐτὰ ἀσπαζομένη, καὶ κολαφίζουσα ἐν φιλήματι, ὅπως ταῖς πλευραῖς κατεργάζεται, καὶ τελευτῶσι. καὶ μετὰ ἡμέρας τρεῖς, παρα-

γινομένου τοῦ ἄῤῥενος πελεκᾶνος, καὶ εὑρίσκοντος αὐτὰ τεθνηκότα, ὀλοφύρεται τὴν καρδίαν λίαν. πεπληγμένος δὲ τοῦ πόνου, κολαφίζει τὴν ἰδίαν πλευρὰν, καὶ ὀπὰς αὐτῇ ἐμποιεῖ, καὶ καταῤῥεῖ αἷμα, ἐπιστάζων ἐπὶ τὰς πληγὰς τῶν τεθνηκότων νεοσσῶν, καὶ οὕτως ζωοποιοῦνται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἤνοιξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα, καὶ ὕδωρ. ἐπέσταξεν τὸ αἷμα ἐπὶ τοὺς τεθνηκότας νεοσσοὺς, τουτέστι τὸν Ἀδὰμ, καὶ τὴν Εὔαν, καὶ τοὺς λοιποὺς προφήτας, καὶ ἐπὶ πάντας θανόντας, καὶ ἐφώτισε τὴν οἰκουμένην, καὶ ἐζωοποίησεν αὐτοὺς διὰ τῆς τριημέρου ταφῆς, καὶ ἐγέρσεως αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐλάλησε διὰ τοῦ προφήτου, Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ.

θʹ. ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΡΠΟΣ ΓΟΝΙΜΑΤΑΤΟΣ.

Τὸ τῆς πέρδικος πολύτεκνον.

ΕΣΤΙΝ ἡ πέρδιξ πολύτεκνος. νεοσσοποιησαμένη δὲ πορεύεται ἡ θῆλυς, καὶ γεννᾷ τὰ ὠὰ καθ' ἑκάστην· καὶ οὐκ ἀρκεῖ αὐτῇ τῆς ἰδίας γαστρὸς ὁ τόκος, ἀλλὰ κλέπτουσα τὰ ὠὰ τῶν ἀλλοτρίων, φέρει αὐτὰ ἐπὶ τὴν νεοσσιὰν αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πολλὰς ἐλεημοσύνας ποιήσῃς, μὴ ἀρκέσωσί σοι, ἀλλὰ δράμε εἰς ἑτέρας

mas pelecanus, & mortuos inuenit pullos, & valde angitur doloréque impulsus proprium latus percutit, ac terebrat, emanátque sanguis, quem super mortuorum pullorum vulnera instillat, qui sic vitæ restituuntur.

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus, cuius latus lancea aperuit, continuóque sanguis & aqua exiuit, super mortuos filios, hoc est Adamum & Euam, ceterósque prophetas, & super omnes mortuos sanguinem suum fudit, vniuersúmque mundum illuminauit, & per triduanam sepulturam ac resurrectionem suam ad vitam illos reduxit, quapropter per Prophetam dixit: Similis factus sum Pelecano solitudinis.

IX. BONORVM OPERVM FRVCTVS VBERRIMVS.

Perdicis fœcunditas.

PERDIX prolis fœcunda est. constructo enim nido singulis diebus oua parit. nec verò proprij ventris sufficit illi fœtus; verum aliarum auium discurrens suffuratur oua, & ad nidum suum illa defert. *De Perdicis fœcunditate agit Clearchus apud Athen.*

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, si multas feceris eleemosynas, ne tibi satis esse putes, sed ad alia præcepta

festina, & nidum tuum abunde imple, hoc est, cor tuum expia, & te aduersus contrarias potestates valde muni.

X. Amor fidelis in Devm.

Turturis viduitas.

Meminit etiã Basil. Homil. 8. in Hexam.

INTER omnes aues, coniugis amans est turtur. mas & femina vnà volant, pullosque procreant: si verò morte separantur, ad finem vsque vitæ viduitatem custodiunt.

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, cum peccatis onustus, tempus esse pœnitendi iudicaueris, abiice praua opera, nec nouis te sordibus, id est, peccatis implices, sed vnico coniugio contentus esto: videlicet intra proprij tori limites te contine, vt in secundo aduentu mansionem inuenias.

XI. Christi resvrrectio.

Phœnix.

PHOENIX auis pauone pulchrior est. pauo enim aureas argenteásq. habet alas: Phœnix verò hyacinthinas, & smaragdnias, precioforúmq. lapidum coloribus distinctas. coronam auté habet in capite

ἐντολὰς, καὶ πλήθυνον σφόδρα τὴν νεοττιάν σου. Τουτέστι, ἅγνισον τὴν καρδίαν σου, καὶ σκλήρυνον λίαν σε κατὰ τῶν ἐναντίων δυνάμεων.

ι'. ΕΡΩΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ ΠΙΣΤΟΣ.

Η τῆς τρυγόνος χρεία.

ΕΣΤΙ ἡ τρυγὼν φίλανδρον ὄρνεον παρὰ πάντα τὰ πετεινά· καὶ πορεύονται ἀμφότεροι ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ νεοσσοποιοῦσιν. ἀποζευχθέντων δὲ αὐτῶν, φυλάσσουσι τὴν μονογαμίαν, ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πληθῆς ἀνομιῶν, καὶ δόξῃ σοι καιρὸς τοῦ μετανοῆσαι, ἀπόβαλλε τὸ κακουργεῖν, καὶ μὴ περιπέσῃς εἰς ἕτερον ῥύπον, τουτέστιν εἰς ἑτέραν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ φύλασσε τὴν μονογαμίαν σου· τουτέστι τὸν ὅρον τῆς γυναικός σου, ἵνα εὕρῃς μονὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ.

ια'. ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

Η Φοίνιξ.

ΦΟΙΝΙΞ τοῦ ταῶνος ὡραιοτέρα ὑπάρχει. ὁ ταὼν γὰρ χρυσίῳ, καὶ ἀργυρείῳ καταπετάσας τὰς πτέρυγας κέκτηται· ἡ δὲ φοῖνιξ, ὑακίνθου καὶ σμαράγδου, καὶ λίθων πολυτελῶν. πάραν γὰρ φέρει ἐπὶ τὴν κεφαλήν,

καὶ σφύρας κατέχει ἐπὶ τοῖς ποσὶν αὐτῆς. ἡ φοίνιξ τῆς Ινδίας ἐγγὺς κοιλάζεται, καὶ ἀμφὶ τὰ πεντακόσια ἔτη τὸν βίον διάγει εἰς τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου ἄβρωτος, καὶ ἄποτος, τρέφεται δὲ ἐν πνεύματος. καὶ μετὰ τὰ πεντακόσια ἔτη ἀναμέσας ἐμποιεῖ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἀρωμάτων, καὶ ὅταν σημάνῃ ὁ ἱερεὺς τῆς Ηλιουπόλεως, ἐγείρεται ἐκ τοῦ ἰδίου τόπου, καὶ πορεύεται πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ εἰσερχομένη εἰς τὸν ναὸν μετὰ τοῦ ἱερέως, εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτῆς, σποδὸς γίνεται. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ εὑρίσκει αὐτὴν πτερυγουμένην οὖσαν. τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀναπεπλησμένη πτερύγων ἀσπάζεται τὸν ἱερέα, καὶ ἀνακαινιζομένη ἀπέρχεται πάλιν εἰς τὸν ἴδιον τόπον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ πῶς οὖν οἱ παράνομοι Ιουδαῖοι ἠπίστησαν τὴν σήμερον ἀνάστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ἐπείπερ τὸ ὄρνεον διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐζωοποιήθη, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς τῷ τρόπῳ οὐκ ἐδύνατο ἐγεῖραι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν; διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ προφήτης· δίκαιος, ὡς φοίνιξ, ἀνθήσει.

ιβʹ. ΤΩΝ ΕΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΓΝΩΡΙΣΙΣ.

Ο ταὼς τοὺς αὐτοῦ πόδας εἰσορῶν.

ΕΣΤΙΝ ὁ ταὼς τερπόμενον ὄρνεον παρὰ πάντα τὰ πετεινά. ἔστι δὲ μορφόχροος, καὶ πτερύγων ὡραίων. περιπατῶν γὰρ ὁρᾷ αὐτὸν τερπόμενον, ἐγκεκυφέναι δὲ

& in pedibus malleolos. Prope Indiam degit viuit autem annos quingentos, & in cedris Libani absque cibo & potu, vento pascitur. at post quingentos annos alas aromatibus implet, & cum Heliopoleos sacerdos sacrificia inchoat, è proprio egreditur nido, ad sacerdotem pergit, vnáque templum ingreditur vsque ad sacrarium, & in cinerem tota consumitur. sequenti autem die alis renatis reperitur. tertia verò die iam integra sacerdotem salutat, restauratáque iterum ad proprium locum redit.

APODOSIS.

Cur igitur Iudæi iniqui, Domini nostri Iesu Christi triduanam resurrectionem non crediderunt, cùm auis trium dierum spatio ipsa se suscitet? aut quomodo seipsum à mortuis suscitare non potuit, cùm de illo dixerit Propheta: Iustus vt Phœnix florebit?

XII. PECCATORVM SVORVM AGNITIO.

Pauo suos pedes intuens.

PAVO inter omnes volucres auis est iactabunda: corporis enim forma atq. alis pulcher est. Cùm ambulat, se ipse lætitia exsultans intuetur, dimittit *Fabella tamen existimatur.*

verò caput, & in terram oculos coniicit: cùm autem suos conspicit pedes, grauiter vociferatur, scilicet quòd illi ceteris corporis sui partibus non respondeant.

APODOSIS.

Tu igitur, spiritualis homo, præcepta & bona tua videns delectare, & exulta: cùm verò pedes, id est, peccata áspexeris, vociferare, & coram Deo defle atque odio habe peccatum, quemadmodum & pauo pedes, vt sponso iustus appareas.

XIII. ARCTA AD COELVM IANVA.

Serpens per rimam ingrediens.

Notaui idem alio loco ex Climacho.

AIT Christus in Euangelio: Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Physiologus in serpente plures inesse naturæ proprietates ait.

Prima serpentis proprietas.

Cum senio grauatur, caligant illi oculi: & cùm iterum iuuenescere parat, quadraginta diebus cibo abstinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno nisu contendens pronúsque transire nititur, cutémque exuit, qua deposita gaudet, atque iterum iuuenescit.

ἔχων τὴν κεφαλὴν ὑποβλέπει. ὅταν δὲ ἴδῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ, φωνεῖ ἀγρίως, αὐτοὺς ἀνομοίως ἔχειν πρὸς τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ σώματος φάσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νοητὲ ἄνθρωπε, ὁρῶν τὰς ἐντολάς σου, καὶ τὰ ἀγαθά σου, τέρπου, καὶ ἀγάλλου· ὅταν δὲ ἴδῃς τοὺς πόδας σου, τὰ ἁμαρτήματά σου, φώνησον, καὶ κλαῦσον πρὸς τὸν θεὸν, καὶ μίσησον τὴν ἁμαρτίαν, ὥσπερ ὁ ταὼς τοὺς πόδας, ἵνα δίκαιος τῷ νυμφίῳ φανῇς.

ιγ'. Η ΣΤΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΠΥΛΗ.

Οφις διὰ ῥήγματος εἰσδυόμενος.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ εἶπεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, Γίνεσθε φρόνιμοι, ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ὄφεως, ὅτι πολλαὶ φύσεις εἰσὶν ἐν αὐτῷ.

Πρώτη φύσις τοῦ ὄφεως.

Οταν γηράσκει ἀμβλυώττονται αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐὰν ἀνανεάζειν ἑαυτὸν βούληται, νηστεύει ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἕως ἂν τὸ δέρμας αὐτοῦ χαυνωθῇ, καὶ εὐθὺς εὑρίσκει πέτραν, καὶ ῥαγάδα στενὴν, προκύψας δὲ διὰ τῆς ὀπῆς ὠθεῖται σφόδρα, καὶ ἐκβάλλει τὸ γῆρας, καὶ ἀποβαλὼν αὐτὸ προπωλὴν παρέχει νεανίσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ, νοητὲ ἄνθρωπε, ἐὰν θέλῃς τὸ πάλαι ποτὲ γῆρας τοῦ κόσμου ἀποβαλέσθαι, διὰ τῆς στενῆς, καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, διὰ νηστείας τὸ σῶμα μάστιζον· στενὴ γάρ ἐστιν ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἐπάγουσα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

κδʹ. ΔΑΙΜΟΝΟΣ ΟΡΜΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΑΠΕΙΡΗΜΕΝΟΙΣ.

Ὄφις περισταλλόμενος εἰς γυμνούς.

ΟΦΘΕΙΣ τῷ ὄφει ὁ ἄνθρωπος ἐνδεδυμένος, φοβεῖ αὐτὸν τὰ μάλιστα, καὶ διαδιδράσκει. ὁραθεὶς δὲ γυμνὸς, καταθαρρεῖ αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ νοητῶς ἐννόησον, ὅτι ἡνίκα ὁ πατήρ σου ὁ Ἀδὰμ ἦν ἐν τῷ παραδείσῳ ἀναβαλλόμενος τὴν θεοῦ ὑφαντὸν στολὴν, οὐκ ἴσχυσε ἐμπεσεῖν τῷ ἐχθρῷ, ἀλλὰ ἔφυγε μακρὰν ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅταν δὲ γυμνὸς ἔμεινε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ παραβὰς, τότε ὁ πονηρὸς ἐκράτησεν αὐτόν.

κεʹ. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΒΕΙΑ.

Ὄφις τὴν κεφαλὴν φυλάσσων.

ΤΟΥ ἀνθρώπου αὐτὸν ἀποκεραμίσαι ἰσχύοντος, ὅλον τὸ σῶμα παραδίδωσι, τὴν κεφαλὴν μόνην φυλάσσει.

APODOSIS.

Et tu, ſpiritualis homo, ſi per anguſtam & arctam viam veterem mundi ſenectutem deponere vis, corpus tuum ieiunio macera : Eſt enim anguſta porta, & arcta via quæ ducit ad regnum cælorum.

XIV. DAEMONIS IMPETVS IN GRATIA DESTITVTOS.

Serpens inſiliens in nudos.

CVM ſerpens veſtitum hominem conſpicit, pauet, ipſumque fugit: quòd ſi nudum videt, illum petit. *Iſidorus & Albertus aliter narrant.*

APODOSIS.

Et tu ſpiritualiter conſidera, quòd cùm noſter parens Adamus veſte à Deo contexta in Paradiſo indutus fuit, illum adoriri diabolus non potuit, ſed procul ab eo fugit : cùm verò præcepta Dei tranſgreſſus nudus manſit, tunc vicit illum diabolus.

XV. PRVDENTIA ET CAVTIO.

Serpens caput obtegens.

SI quando ſerpens ab homine petitur, caput ille tantùm cuſtodit, reliquum corporis exhibet.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere, solum caput custodire: hoc est, Christum non deserere, quemadmodum sancti martyres fecerunt. Omnis enim viri caput Christus est: vt ait scriptura.

XVI. INNOCENTIA.

Serpens deponens venenum.

Hoc idem habet glyças.

CVM serpens ad fontem vt bibat pergit, virus non defert, sed in antro illud dimittit, sicque purus accedit; ne ex illis aquis bibentes veneno inficiat.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos qui ad perennem purámque & diuinis ac cælestibus eloquiis scaturientem aquam in Dei Ecclesia properamus, malitiæ venenum nobiscum non deferre: sed omnem prauitatem ac iurgium & omnem malam cogitationem deponere, sicque insontes & puri Ecclesiam Christi adeamus, ne anima nostra veneno inficiatur.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλομεν οὖν καὶ ἡμεῖς ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ὅλον τὸ σῶμα θανάτῳ παραδοῦναι, μόνην τὴν κεφαλὴν φυλάττοντες· τουτέστι, τὸν Χριστὸν μὴ ἀρνούμενοι, ὅπερ ἐποίουν οἱ ἅγιοι μάρτυρες· ἡ κεφαλὴ γὰρ παντὸς ἀνδρὸς ὁ Χριστός ἐστιν· ὡς γέγραπται.

ιϛ'. ΑΚΑΚΙΑ.

Οφις τὸν ἰὸν ἀποτιθέμενος.

ΟΤΑΝ ἐπὶ τὴν πηγὴν τοῦ ὕδωρ πιεῖν ἔλθῃ ὁ ὄφις, οὐ φέρει τὸν ἰὸν, ἀλλά γε ἀφεὶς αὐτὸν ἐν τῇ νεοττιᾷ, οὕτω καθαρὸς προσδύεται, ἵνα μὴ τοὺς ἐξ αὐτῆς πίνοντας φαρμακεύσηται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλομεν οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὸ ἀέναόν τε καὶ ἄκακον ὕδωρ σπεύδοντες, τὸ τῶν θείων καὶ ἐπουρανίων λογίων ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ γέμον, μὴ φέρειν σὺν ἡμῖν τὸν τῆς κακίας ἰὸν, οὐ μὴν ἀλλὰ πᾶσαν κακίαν καὶ λοιδορίαν, πᾶν τε πονηρὸν ἐνθύμημα ἀφεῖναι, καὶ οὕτως ἄμωμοί τε καὶ καθαροὶ προσδυθῶμεν ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ὅπως μὴ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν καταφαρμακεύσωμεν.

ιζ'. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ.

Η Μύρμηξ.

Ο Σολομὼν εἶπεν ἐν ταῖς παροιμίαις· Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ ὀκνηρέ. ὁ Φυσιολόγος εἶπε περὶ τῆς μύρμηκος τῆς πολλὰς φύσεις ἐχούσης.

Πρώτη φύσις τῆς μύρμηκος.

Ὅταν ἐπιμελῶς βαδίζουσιν ἕκασται κομίζουσαι τὸν κόκκον, καὶ οὐ λέγουσι τοῖς φέρουσι, δότε ἡμῖν, οὐδ' ἁρπάζουσιν ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' αὐτόματοί τε ξυλλέξουσαι οἴχονται ἀπιοῦσαι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ταῦτα ἐπὶ τῶν σωφρόνων τε καὶ μωρῶν παρθένων εὑρεῖν ἐστι.

ιη'. ΣΥΝΕΣΙΣ.

Η Μύρμηξ τοὺς κόκκους διχοτομῶν.

ΟΤΑΝ ἀποταμιεύσῃ τοὺς κόκκους ἐν τῇ ποίμνῃ, διχοτομεῖ αὐτούς, μὴ χειμῶνος καταλαβόντος σαπῶσιν οἱ κόκκοι, καὶ λιμοκτονηθῶσιν αὐταί. ἡ γὰρ μύρμηξ θυμόσοφος τυγχάνουσα προνοεῖ καῦμα μέγα, ἢ καὶ βροχὴν ἔρχεσθαι. θεωρουμένην δέ σου τὸν μύρμηκα τὸν κόκκον τοῦ σίτου εἰς τὴν ὀπὴν, εἰσκομίζουσαν, ἐρχόμενον νόει τὸν χειμῶνα. ἣν δὲ ἐκφέρουσαν θεάσῃς, γαλήνην ἐσομένην γνῶθι.

XVII. PRVDENTIA OECONOMICA.

Formica.

AIT Salomon in Prouerbiis: Vade ad formicam ô piger. Physiologus multas proprietates habere eam dicit.

Prima proprietas formicæ.

Cum solicitè discurrunt, & singulæ granum portant, à ferentibus vacuæ nec petunt, nec vi auferunt, sed vnaquæque colligere sibi studet.

APODOSIS.

Hæc in prudentibus & fatuis virginibus deprehenduntur.

XVIII. DISCRETIO.

Formica grana dissecans.

CVM in cellulis grana condunt, in duas partes illa diuidunt, ne hyeme ingruente putrescant, & ipsæ fame pereant. Formica enim cùm sit animal solers, & æstum solis nimium, & hybernum tempus præsentit. Itaque cùm eam videris triticum in cauernam condentem, hyemem aduentare intellige: si verò illud extra educentem ipsam videris, tranquillum instare tempus scito.

Idipsum præclarè descriptum à D. Hieronymo notatui in hypotyposibus.

APODOSIS.

Tu verò, ô homo, ſermones veteres ab ſpiritualibus ſepara. Littera enim interficit. Et Paulus ait: Lex ſpiritualis eſt. Iudæi autem legi minimè adhærentes, fame perierunt.

XIX. DAEMON VENATOR ANIMARVM.

Vulpes aues capiens.

VVLPES verſutum eſt animal. cùm enim eſurit, & cibo caret, aprica loca adit, & humi ſtrata animámque continens, ac ſimulans ſe mortuam ſupina iacet, oculis & pedibus ſurſum erectis. Aues itaque delabuntur vt ipſa veſcantur: illa verò arripit eas ſubitò, ac pro libito deuorat.

APODOSIS.

Nec aliter diabolus cùm illaqueare hominem vult, tentat ipſum, vt quàm negligenter ſe in oratione gerat: ſícque facillimè irretitur.

XX. AMOR TENEBRARVM ET HVMILITAS.

Nycticorax.

AIT Pſaltes, Factus ſum ſicut nycticorax. Phyſiologus igitur auem eſſe dicit amantem

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, ὦ ἄνθρωπε, τὰ τῆς παλαιᾶς ῥήματα ἐκ τῶν πνευματικῶν διάστελλε. τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει. Παῦλος γὰρ εἶπε· Ὁ νόμος πνευματικός ἐστι. πρὶν γὰρ τῷ νόμῳ μὴ προσέχοντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐλιμοκτονήθησαν.

ιθ'. ΔΑΙΜΩΝ ΘΗΡΕΥΤΗΣ ΨΥΧΩΝ.

Η ἀλώπηξ ὄρνιθας λαβοῦσα.

Η Αλώπηξ ἐστὶ πολύτροπον ζῶον. πεινάσασα δὲ καὶ ἀποροῦσα τροφῆς, ἀπέρχεται ἐπὶ τοὺς ἡλιακοὺς τόπους, καταρρίψασα αὑτὴν ἐς γῆν, καὶ ἀνελομένη τὴν πνοὴν, καὶ ὑποκρίνουσα τεθνηκυῖαν κεῖται ὑπτία, τοὺς ὀφθαλμούς τε καὶ τοὺς πόδας ἄνω ἔχουσα ἐπερχομένων δὲ τῶν πετεινῶν, καὶ αὐτὴν κατεσθίειν βουλομένων, ἐκείνη ἑτοίμως αὐτὰ κρατεῖ, καὶ ὅσα βούλεται κατατρώγει.

Vide Oppian. l. 3. Κυνηγ. v. 460. Οἰωνούς τε δόλοισιν ἑλεῖν, καὶ πῖαρ λαγωῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ διάβολος παγιδεῦσαι τὸν ἄνθρωπον βουλόμενος, διαπειράζει αὐτὸν, ὅπως ἀμελῶς ἔχῃ τῆς προσευχῆς, καὶ ῥᾷστα οὕτως παγιδεύει αὐτόν.

κ'. ΦΙΛΟΣΚΟΤΙΑΙ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ.

Νυκτικόραξ.

ΦΗΣΙΝ ὁ ψαλμῳδός· Ἐγενόμην ὡσεὶ νυκτικόραξ. ὁ γοῦν φυσιολόγος λέγει τοῦτο τὸ πετεινὸν

ὑπεραγαπᾶν τὴν νύκτα, ἢ τὴν ἡμέραν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, τουτέστι τὸν λαὸν τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων, τῶν ποτε τὴν υἱοθεσίαν καὶ ἐπαγγελίαν τῶν πατέρων ἐσχηκότων. ἐκ τούτου καὶ ὁ σωτὴρ ἔλεγεν, μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν, δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ἐρεῖς μοι, ὅτι ὁ νυκτικόραξ ἀκάθαρτόν ἐστι· καὶ πῶς ὁ σωτὴρ ἔλεγε διὰ τὸν ἀπόστολον, ὅτι τὸν μὴ γνῶντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἵνα ὑψώσῃ τοὺς πάντας· τὰ πάντα γέγονεν, ἵνα πάντας σώσῃ.

κα'. ΕΝ ΜΙΚΡΟΙΣ ΜΕΓΑΛΑ.

Η Μέλισσα.

ΕΙΡΗΤΑΙ διὰ τοῦ σοφοῦ· μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκυσμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὡσαύτως τὰ θεϊκὰ ἔργα ἀπεξειργάσατο ἐν ἀνθρώποις, καὶ θαυμαστὰ ἐν ὑψηλοῖς, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι, καὶ κηρίον, καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ κτίσματα.

magis tenebras, quàm lucem.

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus dilexit nos sedentes in tenebris, & in vmbra mortis, hoc est, Gentium populum amauit, magis quàm Iudæos, qui olim adoptionem, repromissionémque in patre habuerunt. Quamobrem Saluator dixit, Noli timere pusillus grex, quia complacuit patri vestro, dare vobis regnum. Dices, impura auis est noctua: atqui Saluator per Apostolum dixit, Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humiliauit seipsum, vt exaltaret nos: factus est omnia, vt omnes saluos faceret.

XXI. IN PARVIS MAGNA.

Apis.

AIT sapiens: Parua inter aues est apis, & principium dulcedinum fructus illius.

APODOSIS.

Haud aliter diuina opera incomprehensibilia sunt in hominibus, & mirabilia in excelsis, & super mel & fauum ac super creata omnia dulciora.

XXII. Otiosvs monachvs.

Rana aquatica.

Terreſtres Rana vt Calometa qua degunt inter arundineta.

TERRESTRIS hæc rana calorem ſolis excipit, & gelu, imbres, ventos, & hybernas tempeſtates omniáq. ſuſtinet. Aquatica verò nihil horum tolerare poteſt: verùm ingruente hyeme ſe ipſam in profundum demittit, Sole verò emicante emergens placidè incaleſcit: cùm autem ſolis calor increuerit, ferre illum non poteſt, ac denuo in profundum ſeſe deiicit.

APODOSIS.

Sic & qui otioſè degunt monachi minimè poterunt famem, ſitim, nuditatem, continentiam, & humi cubationem tolerare: qui verò otio non indulgent, libenter ieiunant, atque omnia ſuſtinent.

XXIII. Christi aspectvs salvtaris.

Charadrij medici oculi.

Charadrius hic cū Ictero confunditur cuius aſpectus ſanat Ictericos.

EST auis Charadrius dicta, quam Phyſiologus ait albam eſſe totam abſque vlla prorſus nigredinis nota. Porrò ſi quis morbo laboret, ſitque hominis ægritudo lethalis, proſpectum ſuum

κϐ'. Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΡΓΟΣ.

Η ξηροβάτραχος.

ΟΥΤΩΣ ἡ ξηροβάτραχος δέχεται τὸ θερμὸν τοῦ ἡλίου, τοῖς τε πάγοις, ὄμβροις, ἀνέμοις, καὶ χειμῶνας, καὶ πάντα ὑπομένει, οὐδαμῶς τε ἀπειρηκώς ἐστιν. ὁ δὲ ὑγροβάτραχος ἀδυνατεῖ ὑπενεγκεῖν τι τῶν τοιούτων, ἀλλὰ καταλαβόντος τοῦ χειμῶνος, βάλλει ἑαυτὸν εἰς τὸν βυθόν· ἐπιλάμψαντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἐξερχόμενος ἡδέως θερμαίνεται, ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ ἡλίου θέρμη παχυνθῇ, αὐτὴν φέρειν οὐ δύναται, καὶ πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν βυθόνδε.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ οἱ μοναχοὶ, οἱ μὴ ἀπειρίαμενοι οὐχ οἷοί τε ἔσονται ὑπομένειν πεῖναν, δίψαν, γύμνωσιν, ἐγκράτειαν καὶ χαμαικοιτίαν. οἱ δὲ ἀναστρεφόμενοι ἥδιστα νηστεύουσι, καὶ πάντα φέρουσι.

κγ'. ΧΡΙΣΤΟΥ ΟΤΙΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ.

Χαραδρίου ὀφθαλμοὶ ἰατρικοί.

ΕΣΤΙ γὰρ πετεινὸν λεγόμενον χαράδριος. ὁ Φυσιολόγος ἤλεγξε περὶ τούτου ὅτι ὅλον λευκόν ἐστι, μὴ ὅλως μελανίαν ἔχον. καὶ ἐάν τις νοσῇ, ἡ νόσος εἰ ἀνθρώπου εἰ ἔστιν εἰς θάνατον, ἀποστρέφει ἀπὸ τοῦ νοσοῦντος τὸ

πρόσωπον αὐτοῦ ὁ χαραδριός· ἐὰν δὲ ἡ νόσος πρὸς ζωήν ἐστιν, ἀτενίζει τὸν νοσοῦντα ὁ χαράδριος, καὶ ὁ νοσῶν τὸν αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ὁ κύριος ἡμῶν Χριστὸς ὁλόλευκός ἐστι, μηδεμίαν μελανίαν τοῦ κόσμου ἔχων. ὃς μὲν ἀπὸ τῶν ἀπολλυμένων πρόσοψιν ἑαυτοῦ ἀποστρέπει, ὃς δὲ τῶν ἁγίων εἰς τὸ πρόσωπον βλέπει. ἄγε ἐρεῖς μοι, ὅτι χαραδριὸς ἀκάθαρτός ἐστι, καὶ πῶς φέρεται εἰς πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ; ἀκάθαρτος δὲ ἐστὶ καὶ ὁ ὄφις, καὶ ἐμαρτύρησεν αὐτὸν ὁ Χριστὸς λέγων· Καθὼς ὕψωσε Μωσῆς τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

κη'. ΔΑΙΜΩΝ ΚΑΤΑΓΑΙΖΩΝ ΜΑΤΑΙΩΝ.

Ὁ Δενδροκόλαψ εἰς ἀκάρδια δένδρα εἰσερχόμενος.

Ὁ Δενδροκόλαψ ὀρνεόν ἐστι ποικίλον, καθάπερ καὶ ὁ διάβολος ποικίλος ἐστι. πορεύεται δὲ ὁ δενδροκόλαψ διὰ τὴν τοῦ δρυμοῦ ὑλῶν, καὶ τῷ περιμυκτῆρι παίει, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκροᾶται· καὶ εἰ μὲν ἐστι κωφὸν καὶ ἀκάρδιον τὸ δένδρον, ἐκκόπτει καὶ ἐς αὐτὸ εἰσέρχεται· εἰ δὲ ὁλοκάρδιόν ἐστιν, ἐκφεύγει, ἐκεῖθεν ἀπερχόμενος εἰς ἕτερον δένδρον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ὅτε διάβολος διὰ δρυμοῦ πορεύεται, τουτέστι,

charadrius ab illo auertit: ſin verò morbus vitæ ſecuritatem promittat, tunc charadrius in ægrum intendit viſum, & viciſſim æger in charadrium.

APODOSIS.

Sic Chriſtus Dominus noſter candidus eſt totus, abſque vlla mundana nigredine, qui à reprobis vultum ſuum auertit: in ſanctorum autem faciem reſpicit. Age, quomodo, inquies, cùm charadrius impura ſit auis perſonam Chriſti ſuſtinet? impurus quidem & ſerpens, quem tamen in teſtimonium adduxit Chriſtus, dicens: Quemadmodum exaltauit Moſes ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium hominis.

XXIV. DAEMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

PICVS auis eſt varij coloris, quemadmodum & diabolus verſipellis eſt: nemoris fruteta ingreditur, roſtroque petit, aurem iis admouens: quòd ſi ſiderata inaniſve arbor fuerat, illam excidit, atque exciſam occupat: verùm ſi ſolidam deprehenderit, intactam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

Picus arbores perforat vnde δρυσκελώπτης dicitur.

APODOSIS.

Non aliter diabolus ſiluam, naturæ videlicet hu-

X

manæ, intrat atque in arboribus considet, hominis inquam cor ad inhonesta traducens, ferit, atque attentè obseruat. si itaque hominem esse inualidum atque excordem animaduertat, ipsum inuadit, & in eo nidum suum construit, quod si firmo integroque esse corde sentiat, fugit statim, & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS TYPVS.

Ciconia.

CICONIA auis est castissima: mas enim nec feminam illecebris ad coïtum prouocat, nec ipsi vim infert. Deinde eadem auis mirabili pietate vtrumque parentem in senectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc est, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta scripsit. Sed & Dominus similiter in Decalogo iubet, sic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & rursus, Non mœchaberis.

FINIS.

διὰ τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως, καὶ ἐπὶ τοῖς δένδροις καθέζεται, ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις, μεταβάλλων τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν, παίει καὶ τῷ ὠτὶ ἀκούει. καὶ ἣν μὲν ὁ ἄνθρωπος κωφός τε καὶ ἀκάρδιός ἐστιν, ἐν αὐτῷ εἰσερχόμενος νεοσσεύει· ἣν δὲ ὁλοκάρδιος, ταχέως ἐκφεύγει, καὶ εἰς ἑτέροις ἐπανακάμπτει.

κε'. ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΝΕΙΑΣ ΤΥΠΟΣ.

Ο ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ὁ πελαργὸς ἀγνότατον ὄρνεον· οὔτε γὰρ ὁ ἄρρεν τῇ θηλείᾳ θελγέτροις πρὸς τὴν ὀχείαν ἐγκαλεῖ. ἡ δὲ βίᾳ συνάπτεται. τὸ γὰρ ὄρνεον τοῦτο τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ εὐσεβείᾳ θαυμασίᾳ γηροβοσκεῖ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ἡμᾶς δύο θείας ἐντολὰς ἐπιπληρεῖν δεῖ, τουτέστι ἐκκλίνειν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, καὶ ἀγαθὸν ποιεῖν, ὥσπερ γέγραφεν ὁ βασιλικὸς προφήτης. καὶ ὁμοίως δὲ ἐν δεκαλόγῳ προστάττει ὁ κύριος οὕτω λέγων, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. καὶ αὖθις· Μὴ μοιχεύσεις.

ΤΕΛΟΣ.

AD

HORI APOLLINIS

HIEROGLYPHICA

OBSERVATIONES.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO Trecensi, è societate IESV.

L. S.

In notis ea perstrinximus quæ ad auctoris mentem declarandam faciunt, nunc quædam vberius visa sunt his obseruationibus enucleanda.

CVR SERPENTIBVS, MAXIME VERO BASILISCIS, ET ASPIDIBVS insignitæ Deorum & Regum Coronæ?

AD HIEROGLYPHICVM PRIMVM, LIBRI PRIMI.

BASILISCVM serpentem *Diis circumpositum* Horus asserit hoc hieroglyphico, sed qua ratione istud fieret non indicat, & profundum de hac re apud interpretes silentium. Quomodo igitur *circumponunt?* Nempe sic existimo Deorum Capiti, hoc est Coronis inserunt. Vsitatissimum erat apud hanc gentem Regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut Draconis anteriorem partem in capite gestare, tanquam insignia principatus, quod notauit Diodorus l. 1. parte 2. Quinetiam Ælianus libro 6. de Animalibus, cap. 38. disertè testatur, Ægyptiorum regum Diademata spiris implexa fuisse, τῆς ἀρχῆς αἰνιττόμενα τὸ ἀκίνητον, vt *stabilem imperij firmitatem declararent*; quamquam (opinor) melius Diodorus Regum sanctitudinem hoc symbolo declarari putat, quos violare sacrilegium est. Hunc fermè morem imitatus Hungus Scotiæ Rex, insignia in torqui ordinis circumtulit carduis vndique præmunita, cũ hoc lemmate, *Nemo me impunè lacessit.* vt igitur Aspides regibus, sic eandem ob causam Basiliscum augustiori etiam titulo Diis tribuebant vel certè (vt censet hic auctor) ad symbolum *immortalitatis & diuinitatis*: Talis quippe ab iis censebatur natura serpentum, vt docet Philo Biblius, & Sachomathon: scribunt enim *Taautum* Ægyptiorum Deum Draconum natu-

Θεοῖς περιτίθασι.

Quomodo Basiliscus dicatur Diis circũponi.

Aegyptiorum Regũ Diademata aspidibus implexa quid significarent?

Aspides Regibus, Basiliscus Diis tribuitus, & quare?

Taautus.

Aegyptiorum Deus quid de tota Serpentum natura censuerit.

ram atque serpentum Diuinam putasse, *quod spiritalissimum est omnium animal, & maxime igneum, longæuum præterea, & senectam cum pelle deponens reuirescit, & vix naturali nece conficitur.* Cum quo facit Ælius Lampridius, qui Deos quoque Serpentes ab Ægyptiis nominatos memorat, vbi sic de Heliogabalo loquitur, *Aegyptios dracunculos Romæ habuit, quos illi Agatho-dæmonas appellant.* Nec tantùm Ægyptij, sed & Phœnices quoque Serpentem *Dæmonem felicem* nominabant, vt ait Eusebius lib. 1. De præpar. Euang. cap. 7. φοίνικες δὲ αὐτὸν ἀγαθοδαίμονα καλοῦσιν, ὁμοίως δὲ καὶ Αἰγύπτιοι Κνὴφ ἐπονομάζουσι.

Aegyptij Serpentes ἀγαθοδαίμονας dixere.

Phœnices quoq. eodẽ nomine appellatunt.

Draconia dicta tẽpla. Strabo l. 14

Verùm quod magis mirere, Serpentibus tantum cultus tribuit gentilitas vt *Draconia* templa nominaret, quod prima (vt arbitror) circa Serpentes extiterunt Idololatriæ semina, adeò hanc speciem Dæmon habuit in deliciis, vt nec sine Serpentum effigie consecrata superstitionis domicilia crederentur, quod constat ex Persio. Nota præterea est Epidauriorum, Atheniensium, Argiuorum, Borussorum, Ophitarum denique hæreticorum, in Serpentes infelix superstitio.

Tribuitur autem ab istis hæc diuinitas maxime Basilisco, cuius natura supra cæteros serpentes velox est & ignea. Quamobrem & quæ Epies generatim de cultu serpentis dicit apud eundem Eusebium, Pierius de Basilisco accepit, qui vt sol & non adeò perisiculatè auctores examinat, & qui Pierium descripsit in Basilisco, Gesnerus in eandẽ quoque mentem incidit, quam ego non arguo, sed ab Epie quę Pierius laudat manasse non comperio. Cæterum quod hic tria serpentium genera facit, terrestres opinor intelligit, aquatiles & volatiles, quorum meminit Strabo l. 15. At quod Basiliscus sit immortalis, commentum est, cui manifestè reluctatur Solinus, qui Basilisci cadauer amplo sestertio à Pergamenis emptum memorat, ne templum Araneæ intexerent, aut apes inuolarent. Non dissimilis fabula apud Apionem, qui sibi Ibin immortalem à sacerdotibus Ægyptiorum ostensam memorat.

Basilisci cadauer à Pergamenis emptum.

Quid ſit Sothis?

Ad Hieroglyphicum tertium.

SOTHIS apud Ægyptios ſidus magni nominis, quod idem eſt cum Canicula. Ab eius ortu Heliaco Ægyptij Neomeniam Thoth primi magnæ periodi canicularis putabant: ab hac ipſa mundi ſtatuebant primordium, quod Porphyrius in libello quem de Nympharum antro compoſuit, docet his verbis. Αἰγυπτίοις δὲ ἀρχὴ ἔτους οὐχ ὑδροχόος ὡς Ῥωμαίοις, ἀλλὰ Καρκῖνος· πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Νουμηνία δὲ αὐτοῖς ἡ Σώθεως ἀνατολὴ γενέσεως κατάρχουσα τῆς εἰς τὸν κόσμον. *Ægyptiis principium anni eſt, non Aquarius, vt Romanis, ſed Cancer, in Cancro enim eſt Sothis (quam Canis ſidus Græci dicunt.) Neomenia autem eſt ipſis Sothidis ortus, quæ generationis mundi ducit initium.*

Sothis canicula anni primordiũ apud Aegyptios.

Hæc autem Sothis, à rege Petoſiride apud Vettium valentem vocatur Σὴθ, idque genere maſculino, cùm dicit τοῦ Σὴθ ἀνατολή. Eadem quoque ἀστροκύων dicta, vbi inſigne mẽdum irrepſerat ἀστρομύων pro ἀστροκύων, quam lectionem apertè indicat Porphyrius de antro.

Sothis, alias Σὴθ.

Notat porro Caniculam præcipuè habere duas ſtellas, vnam in capite quæ Iſis vocatur, & alteram in lingua quæ Sirius propriè & canis nuncupatur. Vnde apud Diodorum lib. 1. Bibliothecæ, inter titulos Iſidis hic legitur.

Ἐγώ εἰμι ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ Κυνὶ ἐπιτέλλουσα.

Ego ſum in aſtro canis refulgens.

Hæc doctè ſimul & acutè vidit Hadrianus Iunius. Sed in eo diſſentire cogor, ab homine erudito, quod eandem ſtellam neget appellari *Mæram*, & *Nearam* apud Hyginum reponat. Ego *Mæra* veriſſimam lectionem puto, & ex Nonno Dionyſiacῶn ſcriptore comprobo; ſic enim lib. 5. ſcribit,

Hyginus male ab Hadriano Iunio in voce Mæræ correctus.

Πυρώπιδος ἀστέρα Μαίρης.

Igneæ aſtrum Mæræ.

Vbi *Neæra* nomen conuenire non poteſt. Et certè Etymologia congruit, nam μαίρειν eſt lucere. Porrò de huius ſide-

ris fulgore & signis præclarè cecinit Homerus Ιλιαδ. X.

Λαμπρότατος μὲν ὅ γ' ἐστὶ, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,
Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσι.

At Manil. Astronom. l. v.

Exoriturque canis, latratque canicula flammas,
Et rabit igne suo, geminatque incendia Solis.

Quod autem dicit in huius sideris exortu Ægyptios σημειοῦσθαι περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id est, Prognosticon facere de iis quæ toto anno futura sunt, alludit ad Καλανδολόγια, quæ nos vulgò *Almanachs* nominamus. Mos iste, vt apparet ab Ægyptiis, manauit ad Græcos, qui cum sæpè iis diuinationibus abuterentur, minimè mirandum est perstringantur à Patribus vt iudiciariæ astrologiæ commentarij. Nicephorus Homologeta in Canon. Τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Παύλου, καὶ τὰ λεγόμενα βροντολόγια, καὶ σεληνοδρόμια, καὶ Καλανδολόγια οὐ χρὴ δέχεσθαι βίβλα γὰρ πάντα, id est, Reuelationem Pauli, & commentarios de fulminibus, de prædictionibus mensium, & auspiciis Calendarum, admittere non oportet, sunt enim profani omnes.

Σεληνοδρόμια, vulgò Almanachs vnde orta.

Impostoresfua Prognostica reuelationes Adami, aut Salomonis, aut Pauli sæpe vocabant.

De anno Dei & ortu Sothidis, & quorsum annus Τέταρτος vocaretur?

Ad Hieroglyphicum quintum, libri primi.

PLeraque sunt in hoc capite subobscura, quæ liquidius mihi videntur explicanda. Primum enim quis est ille *annus Dei?* pro quo fœdâ imprimis notâ apud Censorinum legitur *annus diei*. Sed græca totam illam fuliginem facilè detergunt, cùm dicunt, ἔτος τοῦ θεοῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. *annum Dei* trecentis & sexaginta quinq; diebus absolui. Ex quo apparet annum esse ciuilẽ & hic Solem, κατ' ἐξοχὴν θεὸν nominari. Nõ ob eam rationẽ quam Ludouicus Carrion libro secundo emendationum annotauit, quod primi homines existimarint Deos Solem, Lunam, Terram, Astra, eosque primum nominarint θεοὺς, quia perpetuo cursu vi-

Annus diei apud Censorinũ pro anno Dei, id est Solis.

ſu viderent ferri, vnde & Apollo ὁ θεός. Hæc ratio (inquam) non euincit, quia ad Græcos potius pertinet quàm Ægyptios: deinde θεὸς nomen omnibus ſtellis voluentibus facit eſſe commune.

Longè aptior mihi videtur quæ colligitur ex Plutarcho in Iſide & Oſiride: vbi notat ipſius Oſiridis, per quem Solē intelligebant Natali, auditam fuiſſe vocem, quæ ſignificaret natum eſſe μέγαν θεὸν, ex quo hæc appellatio placuit, & ad ipſius poſtea numinis honorem vſurpata eſt. Accedit quod Iſin & Oſirin Solem videlicet & Lunā ſupra cæteros omnes Deos colerent Ægyptij, eiſque omnes honores deferrent. Vnde & Apion Pliſtonices Oſiridis ſiue Serapidis ſimulachrum ex nouem cubitorum ſmaragdo conflatum ſtupendo apud eos miraculo commemorat. Mos erat autē omnibus gentibus vt Deos patrios, tutelares, & quos Theodoretus in oratione de Martyribus πολιούχους nominat, ſine additamento *Deos* vocitarent. Sic Attici Mineruam, τὴν θεὸν, & Lacedæmonij Caſtores τὼ Σιώ, & Ægyptij Oſirin τὸν θεόν. Iſin τὴν θεόν. — Cur Sol Deus κατ' ἐξοχήν. — Oſiridis ſimulachrum ex nouem cubitorum ſmaragdo.

Iam quod grauioris eſt difficultatis, cur annum communem per quartam anni partem quæ centum dumtaxat cubitos complectebatur expreſſerunt, & eundem annum Τέταρτον quaſi quadrantem diceres, nominarunt. Obſeruo ex Cenſorino libro de die Natali duplicem Ægyptiorum annum fuiſſe, vnum quidem minorem trecentorum & ſexaginta quinque dierum. Alterum Κυνικὸν Canicularem, qui quatuor Solis annos complectebatur, vno inſuper die intercalari addito, vt Horus definit, ſi non ex ciuili ratione, ſaltem ex arcana Sacerdotū obſeruatione: Nam primis temporibus nulla fuit apud Ægyptios intercalandi conſuetudo. Hunc annum ex ortu caniculæ quater repetito definiebant; Atque vt trecentis & ſexaginta quinque diebus abſolutis, ſex præterea horæ ad curſum qui ex motu Solis definitur ſingulis annis adduntur. Illæ verò poſt quatuor annorum conuerſionem diem ſolidum efficiunt, Ægyptij (inquit) quarto demum ortu Sothidis, ſiue Caniculæ intercalabant, & ſolidum annum tunc abſolutum putabant; quod — Duplex annus Aegyptiorum.

erat re vera quadriennium, ciuili quadriennio vno die maius propter hanc intercalationem. Hæc ex Censorini verbis colliges quæ ita se habent.

Ad Ægyptiorum verum annum magnum Luna non pertinet, quem Græci κυνικὸν, latinè canicularem vocamus, propterea quod initium illius sumitur cum primo die eius mensis quem vocant Ægyptij θωθ caniculæ sidus exoritur. Nam eorum annus ciuilis solos habet dies trecentos sexaginta quinque, sine vllo intercalari; itaque quadriennium apud eos vno circiter die minus est quàm naturale quadriennium: eoque fit vt anno millesimo, quadringentesimo sexagesimo primo, ad idem reuoluatur principium, hic annus etiam ἡλιακὸς à plerisque dicitur, & ab aliis ὁ θεοῦ ἐνιαυτός.

Hæc ille, ex quibus iam facilè est Hori symbolũ interpretari. Annum vertentem, hoc est ciuilem significantes quartam arui partem pingunt, & annum volentes dicere, τέταρτον, quadrantem dicunt. Quorsum? nisi quia ciuilis annus est quarta pars anni magni? & præterea in vno quoque anno quarta diei pars redundat? quam rationem subintexit cùm dicit, Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς Σώθεως μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεσθαι, ab vno Sothidis ortu ad alterum (præter annum) quartam diei partem apponi, ex quo, inquit, quarto quoque anno superuacuum diem computant.

Cur Idolum Solis accipiter?

Ad Hieroglyphicum sextum libri primi.

NOn est hîc meum (quod præmonui) consilium, actum agere: quamobrem quæ de accipitre à Pierio sunt annotata lubẽs volensq; prætermitto. Tantum ea quæ aut ipse omisit, aut incertis auctoribus indicauit (quod sæpè facere solet) commemoro, & quarto imprimis cur ἡλίου εἴδωλον, Accipiter nominetur, curve in accipitris effigiẽ Sol.

siue, Osiris fuerit efformatus, & quorsum idem ales Apollini sit peculiari superstitione dedicatus. Duas causas inuenio. Vaticiniorum & medicinæ scientiam. Quippe accipitrem post excessum è vita immortali spiritu vigere, & oracula petentibus reddere credebat gens fabulosissima, vnde & tripodem Accipitris nobilem aliquando fuisse apud Ægyptios memorat Ælianus. Sed quod magis mirere Porphyrius in eo opere quod de abstinendo ab animatis conscripsit, refert aliquos eo dementiæ venisse, vt si quando augurandi scientiam auidè quærerent, præsagorum animalium, atque imprimis accipitrum fibras cruore adhuc stillantes deglutirent, quo Accipitris animam cum cruore haurirent; & ita se ad fundenda oracula mirificè acutos & diuino quodam spiritu incitatos credebant.

Accipitrum fabulosa oracula.

Accipitrum intestina a falsis prophetis deuorata.

Quo spectat etiam vanissimi Kiranidis de ariolandi modo ars nugatoria. *In xiphia* (inquit) *lapide, id est in sapphiro sculpe accipitrem, & sub pedibus eius xiphiam piscem, deinde inclusam sub eadem gemma herbæ xiphij radicem gesta in annulo. Hic enim annulus castus est, quem si habueris omnia tanquam ex oraculo cognosces, quod si eandem gemmam in simulachro aliquo collocaris, de rebus quas scire volueris fundet oracula.*

Kiranidis fabulosa commentationes & delitiæ.

Hæc ille nugator impudens, ex quibus lector videas callidam Dæmonis Tyrannidem, & deploratum superstitiosæ gentis statum, quæ cùm animam accipitris haurire se credebat, Dæmonem impurissimo pectore admittebat. Neque verò tantum accipitrem oraculorum scientia pollere crediderunt, sed & ipsum sacerdotum doctorem fecerunt. Narrat enim Diodorus delatum ab eo secundum Ægyptiorum fabulas ad sacerdotes librum, filo puniceo circumligatum, in quo omnes Ceremoniarum ritus continerentur. Eius verba sunt libro primo Bibliothecæ pagina ex edit. H. S. SS. Τινὲς δέ φασιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἱέρακα βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῷ ῥάμματι περιδεδεμένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμάς. Addit idem author in huius rei monumentum Ægyptiorum ἱερογραμματεῖς licium purpureum, & accipitris pennam in ca-

Accipiter mysticum librum defert.

pite gestare, quod nobilitatis apud Ægyptios fuit monumentum.

Iam quod ad scientiam medicinæ attinet, non tantùm serpentes & insecta procul arcet, sed herbam Hieraciam sui nominis inuenit ad acuendam visus aciem perutilem, cuius Ætius & Dioscorides meminere. Describitur apud Gesnerum Hieracium cubitale, tenerum, lacte manans, mollibus aculeis, flore luteo diluto, qui in pappos abit, quibus semina oblonga, & asperiuscula subduntur, foliis laciniatis breuioribus quam in plerisque lactucis syluestribus, anteriore sui parte latioribus & rotundis iisque amaris. Hæc est Hieracia quæ hîc ab Horo recensetur. Vides igitur quas ob caussas accipitrem ἡλίου εἴδωλον dixerit.

Hieracium herba quæ.

Cur animæ Symbolum accipiter, & cor septum animæ.

Ad Hieroglyphicum VII. *lib.* I.

PRæter Hori rationem quæ ab Ægyptio nomine Accipitris est petita, *Baieth* enim (quo vocabulo sacram hanc auem nominant animam cordatam significat) occurrit alia ratio, quod Accipitrem ingenti quadam celeritate præditum, igneæ esse naturæ dicerent. Animam autem igneam non modo Ægyptiorum, sed & Græcorum, & Romanorum Philosophia statuit. Mitto infinitos locos, & laudatores huius sententiæ, vnum tantùm ex Fabio, declamatione decima placet ascribere, vbi agit de sepulchro excantato, & prohibitis adolescentis Manibus, ne in complexum Matris reuolarent, sic autem definit. *Animam flammei vigoris impetum, perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, & quo sacri torquentur axes, inde venire, vnde rerum omnium auctorem Parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solui, nec vllo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani corporis carcerem effregerit, & exonerata membris mortalibus leui se igne lustrauerit, petere sedes in astra.*

Anima flammei vigoris impetus.

Anima leui igne lustrāda ex testimonio gentium.

Igneas igitur non tantùm facit animas, ſed volucri ſiderum igne accenſas. Vnde Martianus Capella l. 1. ſeptem planetas in animam quaſi in ſobolem ſuam calore & luce influentes inducit, ex quo, animum humanum à Saturno habere dicit λογιστικὸν, à Marte θυμητικὸν, à Mercurio ἑρμηνευτικὸν, à Venere ἐπιθυμητικὸν, à Luna φυτικὸν, à Ioue πρακτικὸν, à Sole αἰσθητικόν. Hac eadem ratione freti igneam eſſe animorum naturam dixerunt, quod & ab aſtris igneis fluere, & in aſtra redire, imò quod magis mireris ſtellas poſt exceſſum è corpore fieri crederent quod annotauit Ariſtophanes, vnde & Horus 1. l. 2. ἀστέρα ſymbolum eſſe dicit ψυχῆς ἀνθρώπου ἄρρενος.

Martiani Capellæ de planetis in animam influentibus ſententia.

Hanc ſententiam ſpectauit Prudentius cùm dixit, *Oris opus, vigor igneolus*. Quæ cùm apud auctores leguntur per allegoriam intelligenda ſunt: Eſt enim anima omnis expers materiæ, nec lucis, aut ignis habet eſſentiam, ſed aliquam dumtaxat ſimilitudinem. Quamobrem Tertullianus in eo cautè legendus eſt libro de anima, cap. 9. qui eandem facit caloris aërei & lucidi, & Cæſarius iunior qui animam in vas aliquod ſphæricum clariſſima luce perfuſum deformat.

Tutius & prudentius loquutus eſt Philo cum libro ſecundo allegoriarum, τὴν ψυχὴν vocat μακαρίας φύσεως ἐκμαγεῖον, ἢ ἀπόσπασμα, ἢ ἀπαύγασμα. *Expreſſum beatæ naturæ ſimulachrum, decerptam à Deo particulam, diuinitatis radiationem.*

Philo quid cenſuerit de animo.

Porro quod hic Horus Καρδίαν dixit ψυχῆς περίβολον. *Cor ſeptum animæ*, appoſitè ad eorum ſententiam dixit, qui animam in corde conſtituerunt, quamquam de ea re diuerſæ fuerunt ſententiæ. Marcus Varro ſingulas hominum animas in octo partes diſtribuit inter ſe proportione maximè diſſimiles: Quinque enim ſtatuit quibus ſentiunt homines, ſextam qua cogitant, ſeptimam qua progenerant, octauam qua voces mittunt. Ex quo fit vt animam quaſi in varias propagines diſcriminatã per totum corpus diffundat. Alij νοῦν intelligentiam in capite tanquam in arce, θυμὸν verò in corde ſtabiliunt. Quæ opinio ad eorum alludit mentem

Cor quomodo ſeptum animæ.

Octo partes animæ ſecundum Varronem.

qui animæ facultates, per ſingulas corporis partes exprimunt. per στῆθος autem ſiue cor τὸν θυμὸν delineant.

D Dionyſij pulchra obſeruatio de comparatione animæ cum corpore.

Sic enim habet D. Dionyſius libro de diuinis nominibus cap. IX. Τὴν ψυχὴν σωματοειδῶς διέπλασε, καὶ κεφαλὴν μὲν τὸν νοῦν, αὐχένα τὴν δόξαν, στῆθος τὸν θυμὸν, γαστέρα δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ καὶ πόδας τὴν φύσιν ἐλέγομεν. Mentem ſcilicet reſpondere capiti, opinionem ceruici, pectori animum, cupiditatem ventri, crura verò & pedes naturam denotare. Neque verò tantùm τὸν θυμὸν, ſed cùm mentis, rationis, & conſilij communiter autores in corde collocant. Sic ſuum לבב Hebræi doctores accipiunt, & קֹנֶה לֵב poſſidens cor prouerbiorum 15. 32. idem eſt ac ſapiens. Vbi nota præclarum

Mos deoſculandi pectoris.

antiquorum ritum, qui cùm in corde ſapientiæ domicilium defigerent, ſapientum virorum non os, & manus, ſed pectus in ſapientiæ venerationem ſolebant deoſculari.

Quem morem ſcitè notauit Euſebius hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libro ſexto, capite ſecundo in Leonide Origenis Patre, qui cùm in filio adoleſcentulo agnoſceret θειάζουσαν φύσιν, dormienti ſæpè numero aſtabat, eiuſque pectus denudabat ſtragulis: atque illud perinde ac ſi ſacer Dei ſpiritus idem ipſum ſibi tanquam templum conſecraſſet, auguſtè, & cum reuerentia oſculabatur. Et ni fallor apud Eunapiū Sardianum extat honorifica Proæreſij ſophiſtæ mentio, cuius eloquentiam maximè verò extemporaneā demirati auditores, eiuſdem pectus quaſi Ἑρμοῦ λογίου τύπον lambebant oſculis.

Quamobrem & olim ſapientiæ Hieroglyphica geſtabantur in corde. Teſtes ſunt Romanorum bullæ, teſtis illa nobilis ſapphirus, in qua ſculpta erat imago Veritatis,

Sapphirus Veritatis.

quam ſummus Ægyptiorum Iudicum Præſes de collo appenſam geſtabat in pectore, cuius meminit Ælianus variæ hiſtoriæ libro XIV.

Certè Iudæorum maximus Pontifex non alibi quàm in pectore admirabiles illas gemmas rationalis inſutas geſtabat, quas dubiis temporibus Populus conſuleret, vt quaſi ex ſummi ſacerdotis corde Dei voluntatem & ſapientiam eliceret, de quo plura ex Ioſepho & Epiphanio dixi Sym-

bolorum Syntag. 2. Lusit quoque in hac imitatione Dæmon, cùm Eurycles suos, & στερνομάντεις, è pectore quasi ex domicilio sapientiæ voces depromere curauit. Eurycles iidem ac οἱ γαστρίμυθοι ab auctore Eurycle.

Addo etiam maleficos in suis defixionibus, vt animam è corde veluti ex sua sede elicerent, per cordis cerei septa stimulos & acus adegisse, hoc enim voluit Ouidius cùm dixit,

Sagaque punicea defixit numina Cera,
Et medium tenues in iecur egit acus.

Cuius sceleris auctor primus fuisse fertur Nectanabus, vt annotauit egregius scriptor noster Delrio Disquisit. magic. l. 1. c. 4.

Cur cornix in nuptiis inuocata, & quid sit ἐκ κορὶ Κορὶ Κορώνη.

Ad Hieroglyphicum 8. l. 1.

SCopulus est hic locus ad quem multi offenderunt: Nil opus est omnium commemorare sententias. Cælius Rhodiginus, & Gesnerus, qui in grandem illam voluminum molem omnia penè congesserunt, hunc antiquitatis ritum non omisere, sed verbis adeo corruptis expresserunt, vt nihil minùs videantur quàm huius auctoris sententiam intellexisse. Arripuerunt enim ex communi interprete hæc verba ἐκκορὶ, nimirum κορὶ cornicem appellantes, quibus nihil distortius. Pierius paulò liquidior sententiis, in hac tamen verborum interpretatione, quæ maximè desiderabatur, filum abrumpit. *Græci (inquit) vt Hori interpres obseruauit, nuptialibus festis ἐκκορικορώνη clamitare consueuerant, cum tamen ignorarent Cornicem in nuptijs omine auspicatissimo nominari solitam.* Tùm suspicatur mendum, & aliter apud Æschylum in Danaidibus scribi fatetur, sed quod affert non plus habet perspicuitatis. Nam vt rem accuratius inspiciamus, Tragœdia Æschyli quæ laudatur nō extat, licet tantum nobis riuulos ex hoc fonte in Pindari

Locus Oti valde perplexus.

Pierius parū in Hori mente inquirenda diligens.

scholiaste consectari, qui ad Pythiorum oden tertiam p. 217. sub finem explicans illud Poëtæ,

ἅλικες
Οἷα παρθένοι φιλέοισιν ἑταῖραι
Ἑσπερίαις ὑποκου-
ρίζεσθαι ἀοιδαῖς.

Quid sit apud Pindarum ὑποκουρίζεσθαι. *Coetaneæ vt Virgines sociæ solent in vespertinis cantibus dicere iuuenilibus iocis.* Interpres (inquam) ad hoc verbum quærit quid sit ὑποκουρίζεσθαι, respondet idem esse ac iuuenilius animi caussa, lasciuire, & ludere νεωτερίζεσθαι τὴν ψυχὴν τε καὶ παίζειν. Alij censent puellas ὑποκουρίζεσθαι dictas fuisse ἀπὸ τοῦ ἀμφοτέρους κόρους ὑμνεῖν, νυμφίον, καὶ τὴν νύμφην. *Quod sponsum & sponsam celebrarent.* Tertiam subinfert rationem, quod canentes benè ominatis vocibus inclamarent. Σὺν κούροις τε καὶ κόραις. *Cum pueris & puellis*, quod initium cantilenæ nuptialis esse liquidum est. Hic proferuntur Æschyli verba ex Tragœdia Danaidum mire à Pierio truncata, atque deprauata.

Κἄπειτα δ᾽ εἶσι λαμπρὸν ἡλίου φάος,
Ἕως ἐγείρω πρευμενεῖς τοὺς νυμφίους,
Νόμοισι θέντων, σὺν κόροις τε καὶ κόραις.

Horum sensus est. *Deinde verò prodit lucidum solis iubar, Interim excito beneuolos coniuges, Legibus eorum qui statuerunt* (hanc cantilenam) Σὺν κόροις τε καὶ κόραις. Hæc Æschylus. nam quæ sequuntur κἀν τῷ βίῳ ἀχορεῖ ἀπὸ τοῦ κόρης κορώνας, non iam videntur Æschyli, sed ex alio capite ducta sunt, & tam fœdè discerpta, ac mutila, vt nihil ad huius loci interpretationem inde deduci possit. Hadrianus Iunius vir eruditissimus longè sagacius locum illum peruidit animaduersorum lib. 1. c. 1 vbi Cælij Rhodigini quia hæc ipsa Hori verba citauit, mentionem faciens, *Disperream* (inquit) *si se ipsus intellexerit, tãtum abest vt Hori sententiam peruidisse illum putem.* Tum emẽdans contextum proculdubio deprauatum, legit ἐκκόρει κόρη κορώνην, & interpretatur, *Euerre Virgo Cornicem, atque elimina.* Iubetur autem (inquit) Virgo Cornicem euerrere, quod sinister esset solitariæ Cornicis occursus velut viduam portendentis vitam. Hæc laudatus Criticus satis apposite,

Iunius in hic Hori loco discutiẽdo accuratior.

positè, quæ prima quidem specie, probabilitate sensum percellunt. Sed tamen accuratius spectata aliquid relinquunt dubitationis. Nam primùm vox ἐκκορεῖν euerrere, propriè est sordibus purgare, ac emundare, & non nisi durius significat eliminare. Deinde cur iubetur euerri & eliminari cornix, cùm potius ad nuptias post Hymenæum inuocaretur. nec dicas inuocatas fuisse duas cornices non singularem, Ælianus enim libro tertio de animalibus capite nono, vbi de hac inuocatione Cornicis scribit, non aliter quàm Horus singulari numero vsurpauit, cùm ait consueuisse veteres ἐν τοῖς γάμοις μετὰ τὸν ὑμέναιον Κορώνην καλεῖν. Cùm igitur constet inuocatam fuisse cornicem, non potest dici euerri & eliminari si quidem inuocare, & eliminare, planè repugnant. Et cùm fateatur Horus ὁμονοίας χάριν celebrari illud ἐκκόρει Κόρη Κορώνην, planè inuocatam potius quàm expulsam Cornicem significat, nec iam vnius numero Cornicis rationem habet in hoc adagio, quæ solitaria credebatur infausta, sed Κορώνην dixit nomen speciei, non numeri, ab omni enim numero abstrahit.

Iunij sententia eleuatur.

Dicam ego quod sentio, cùm verbum Κορεῖν frequentius saturare significet, ita hæc Hori verba interpretanda existimo, ἐκκόρει Κόρη Κορώνην, *Exsatura ô puella Cornicem*. Neque hoc leui coniectura adductus effutio, nam puellæ nubiles vt ominatas consequerentur nuptias iubebantur opimum prandium dare Cornici, quod ex Phœnice Colophonio qui citatur ab Athenæo, libro octauo colligere licet, vbi Coronistæ hoc est Circulatores Cornici loquutuleiæ quam circumferebant, emendicant stipem, & prandium ad fores Patris familias: Accedit autem virgo nubilis, & ficus affert pro prandio Cornicis, ex quo æruscatores illi precantur vt illustrem, & locupletem maritum nanciscatur, quod Cornicem coniugij Hieroglyphicum tam impense colat. Versus autem Phœnicis sunt, vbi diu Metragyrtæ illi rogarunt.

Mos antiquus de puella nubili quæ prandium dabat Cornici ex Phœnice antiquo auctore erutus.

[illegible] καὶ θυγατρὰ γυναικὸς [illegible] ἤνεγκε.

Καὶ τῇ Κορώνῃ παρθένος φέρει σῦκα.
Θεοὶ γένοιτο μετάπεμπτος ἡ κόρη,
Κἀφνειὸν ἄνδρα κ᾽ ὀνομαστὸν ἐξεύροι.
Καὶ τῷ γέροντι πατρὶ κοῦρον εἰς χεῖρας
Καὶ μητρὶ κούρην εἰς τὰ γοῦνα κατθείη.
O puella fores aperi. Plutus audiuit.
Et Cornici Virgo affert ficus.
O Dij fiat multis procis expetita puella,
Et locupletem virum, & celebrem nanciscatur,
Senique Patri filiolum in manus,
Et Matri filiolam in genua deponat.

Cornix ærea in vrbe Coronæa.

Hæc opinor multum ad huius loci interpretationem faciunt, & simul grauium auctorum, de Cornice in nuptiis inuocata, & de puellarum erga Cornicem cultu iudicia satis confirmant, quibus etiam addi potest, quod habet Pausanias in Messenicis de Cornice ænea in fundamentis Coroneæ vrbis inuenta, quàm licet colligere ibi gentilitio ritu cultam fuisse. Videre est quoque apud Festum huius superstitionis relicta Romanis vestigia. Nam erat (inquit) *Corniscarum Diuarum Lucus trans Tiberim Cornicibus dicatus, quod in Iunonis tutela esse putabantur.* Cuius rei nulla commodior est ratio quàm quæ ab Horo affertur, quod Cornix sit coniugalis amoris symbolum. Mares enim fœminis connubio iuncti numquam ad alteram diuertunt Cornicem, ac ne ipsa quidem fœmina quoad viuit ad alterum marem, quod si mors diuortium fecerit, qui superstes est è coniugibus perpetuum sibi indicit celibatum.

Corniscæ Diuæ apud Festum.

Quomodo Scarabæus viri symbolum, & de annulo militum Scarabæi figura impresso.

Ad Hieroglyphicum decimum.

Porphyrius in eo libro quem περὶ τῶν ἐμψύχων ἀποχῆς de abstinẽdo scilicet ab animatis copiosè scripsit, de Scarabæo tradit multa Horo planè consentientia. Illi (inquit)

cumulata sapientia, & diuinarum rerũ consuetudine quædam animalium magis quàm Homines à Diis intellexerunt amari, quæ Soli maximè consecrata putant, quia natura eorum sanguine & spiritu copiosissimo cõstet. Et post pauca Scarabæum animal (ait) rerum diuinarum indocti abominabantur, quod Ægyptij summopere venerantur, animatam Solis effigiem esse putantes. Scarabæus autem omnis virilem sexum habet, & spermate in stercus infuso, pila deinde confecta, pedibus inuoluitur, veluti Sol cœlum & mensem lunarem expectat. Hæc ille, quæ meritò Eusebius librò tertio de præparatione Euangelica plenius irridet. Nec Appion famosus Grammaticus mundi cymbalum, suæ gentis in hac re ineptias satis robusta oratione potest excusare.

Porrò quod dixit Horus Scarabæum τὸν ἄνδρα significare, idem est ac si dixisset ἀνδράγαθον virum fortem & bellicosum, quia omnes Scarabæi mares nascuntur. Præclara est in eo argumento Æliani obseruatio libro decimo de animalibus, capite decimoquinto. Vbi annotat Ægyptios milites ex lege quadam patria, quæ ita pręcipiebat, consueuisse in annulis gestare insculptam scarabęi effigiem, significante (inquit) per hoc symbolum legislatore, Δεῖν ἄρρενας εἶναι πάντας πάντη τοὺς μαχομένους ὑπὲρ τῆς χώρας. *Oportere omnes esse masculos, qui pro patria pugnarent.* Itaque milites in sacramento non tantum quod ait Polybius pollicebantur se πειθαρχήσειν καὶ ποιήσειν τὸ ἐπιταττόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κατὰ δύναμιν, *obtemperaturos se & facturos quicquid mandabatur ab Imperatoribus iuxta vires.* Sed vt vno verbo omnia complecterentur, promittebant se *viros, & viros bonos*, quod licet ex Senecæ epistola 37. ad Lucilium coniicere vbi sumptis à re militari verbis eundem hortatur ad virtutem. *Promisisti virum bonũ, sacramento ligatus es.* Quòd si ignaui essent milites, non iam viri sed fœminæ per contumeliam appellabantur, & ita Bũduica Britannorum Regina apud Dionem Cassium, libro sexagesimo secundo Neronem Imperatorẽ mollitie plusquam muliebri dissolutum vocat Neronidem, Νερωνίδα ἢ Δομιτίαν.

Pulchra Aeliani obseruatio de annulo militum Aegyptiorum.

Sacramentum militare.

Militũ Romanorum σφραγῖδες & notæ.

Quantò rectius Romani non scarabæum in annulis & clypeis, sed Imperatoris imaginem, & nomen candenti plerumque ferro in cute inustum gerebant, quo fidei & fortitudinis admonerentur. σφραγῖδα στρατιωτῶν appellat D. Chrysostomus homilia tertia in epistolam secundam ad Corinthios. Sed omnium rectissimè Christiani qui, cùm longè aliam sectentur militiam, iubentur in annulis non scarabæos, aut signa bellica, sed piscis effigiem in memoriam scilicet Christi qui fuit Sibyllarum ἰχθὺς mysticus, vel piscatoris in reuerentiam Apostoli, vel columbæ ad recordationem Spiritus sancti, vel Nauis ad speciem Ecclesiæ gestare. Ita enim precipit Clemens Alexandrinus pædagogi lib. 3. Αἱ δὲ σφραγῖδες ἡμῖν ἔστων πελειὰς, ἢ ἰχθὺς, ἢ ναῦς οὐρανοδρομοῦσα, ἢ λύρα μουσικὴ, κἂν ἁλιεύων τις Ἀποστόλου μεμνήσεται. Verùm in ea re pietatem omnium vicerunt, qui primis Ecclesiæ temporibus non in annulis quidem, sed in carne, candentibus notis venerandum nomen IESV, aut signum crucis curabant sibi inuri, quòd eruditè notauit Procopius antiquus author, ad illud Isaiæ 44. *Iste dicet Dei sum*, Τὸ δὲ χειρὶ διὰ τὸ στίζειν ἴσως πολλοὺς ἐπὶ καρπῶν ἢ βραχιόνων, ἢ τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον, ἢ τὴν Χριστοῦ προσηγορίαν.

Christiani quid iuberentur ferre in annulis.

Mos piorũ inurẽdi sibi ferro candenti in cute nomen IESV ex Procopio.

Ad summum quod habet de oculis scarabæorum & felium pro statu Lunæ variantibus, id ipsum Antonius Diogenes ἐν ἀπίστων λόγοις de tibicine quodam Astræo annotauit, qui oculorum suorum incremento & decremento Lunæ designabat alternationes, quamobrem cùm in Aquitaniam venisset vbi duo reges ex pacto iuxta Lunæ vicissitudines alternatim regnabant, fuit illis carissimus, quòd ex oculis omnem inter eos contentionem dirimeret. Eius verba sunt, Ἀστραῖος τὴν περὶ τοὺς οἰκείους ὀφθαλμοὺς αὐξομειώσεις ταῖς σεληνιακαῖς σημαίνων αὐξομειώσεσι. Καὶ λθων ἔεισδος τοὺς ὁχεῦσε περὶ τῆς ἀρχῆς βασιλεῖς, οἳ δύο ὄντες κατὰ τὰ τοιαῦτα σελήνης πάθη, ἀλλήλων ἀντικατέστησαν διάδοχοι, quod memini me notasse in symbolis, citatur autem à Photio biblioth. p. 358.

Antonij Diogenis lepida obseruatio.

Porrò quod hîc ait de scarabæorum variis generibus, plenius hæc enumerantur à Plinio, libro vndecimo, cap. vigesimo octauo, & cæteris locis vt lib. 30. c. 11. l. 29. cap. vlt.

Scarabæorum diuersa genera.

vbi nominat Lucanos, Stercorarios, Κεροπίτας, Fullones, Virides Mylagridas, Gryllos, Blattas pistrinarias, Molonthas, χρυσοζώους, Longipedes, Tauros.

De Vulture, Vrania, & signo monadis.

Ad Hieroglyphicum vndecimum libri primi.

DE Vulture satis copiosè quidem dixit Horus, & de eodem multa passim vulgares commentarij. Tantùm hîc notandum videtur quod habet Ælianus de animalibus. Vulturem non modò Ægyptiis, sed & Barcæis populis sacrum fuisse visum. Quamobrem eos quos vis morbi confecisset communi quidem sicut apud plerasque nationes funere cremabant. At verò fortium militum corpora deuoranda obiiciebant Vulturibus, fortunatos quippe eos dictitantes qui sacri alitis ventrem pro tumulo habuissent. Quod stratagema (vt satis patet) ad stimulandos gloriæ aculeis militum animos institutum fuit, nam cùm multi propter eorum quæ macie ceciderant cadauerum statum, congressum præliorum reformidarent: Quod miseriæ putabatur, & ignominiæ, totum in speciem felicitatis & gloriæ callido imprimis consilio conuersum est. Quod autem Vultures adeo cadaueribus inhiare viderent, inde Eurymnum Dæmonem quem mortuorum cadauera nudatis ossibus depascere credebant, instrata pelle vulturis stulta depinxit gentilitas. Reuera autem sæpè pro Eurymno Vulturio execrabiles magi refossis sepulchris excisas cadauerum partes ad maleficia diripiebant. Vnde Fabius declamatione 14. *Facinus quod dicitur inquietare superos, sidera diris agitare carminibus, tumulos bustaque scrutari, & amputatis cadaueribus ipsas in scelera armare manus.* Et Apuleius Milef. l. 2. *Nam nec mortuorum quidem sepulchra tuta dicuntur à lamiis, sed & bustis rogis reliquiæ quædam, & cadauerum præsegmina ad exitiabiles viuentium fortunas petuntur, & cantatrices anus in ipso momē-*

Barcæorũ stratagema ad milites animãdos.

Eurymnus Dæmon uis ?

to choragij funebris, prapeti celeritate alienam ſepulturam ante-uortunt.

Addit ad ſignificationes Vultures vanus Kirandes hunc ad facundiam ſermonis, & lucrum, & gratiam, Dæmonumque & veneficiorũ fugam facere, qua ſpe illecti multi ex ſuperſtitioſorum grege, candelabra ex vulturis tibiis ſibi fieri curabant, vt ſi quid inter menſas veneni propinatum eſſet, ſtatim animaduerterent. Euax quoque auctor eſt lapidem quadrum in capite Vulturis inueniri, contra noxios vſus præſentiſſimum remedium. Sed hæc ex Vanorum (opinor) Philoſophia.

Candelabra ex vulturis tibiis.

Cæterùm quod Horus dixit, οὐρανίαν οὐ γὰρ ἀρέσκει αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγειν, noli exiſtimare Vraniam Ægyptium eſſe vocabulum, ſed ne Græcum quidem eſt hoc præſertim ſenſu. Nam præter nomen Muſæ proprium, οὐρανία nihil ſignificat, niſi fortè ludum pilæ cuius meminit Iulius Pollux Onomaſtici l. IX. c. VII. Ἡ δὲ οὐρανία ὁ μὲν ἀνακλάσας αὐτὸν ἀπορρίπτει τὴν σφαῖραν εἰς τὸν οὐρανόν· τοῖς δ' ἤν ἀλλομένοις φιλονεικία πρὶν εἰς γῆν αὐτὴν ἐμπεσεῖν ἁρπάσαι. Vrania eſt ludi pilæ genus, cùm hic quidem reclinans ſeſe pilam in cœlum proiicit: illis verò aſſilientibus cura eſt, priuſquam terram contingat arripere. quem ludum inuenias deſcriptum ab Homero Odyſſ. θ. Horus igitur οὐρανίαν dixit pro cœlo ad imitationem alicuius verbi Ægyptij generis fœminini. Sed ne longiùs inquiramus Pindarus certè Olympiorum Ode prima ſi non οὐρανὸν, ſaltem αἰθέρα fœminino genere protulit ἐρήμας δι' αἰθέρος.

Vrania ludus pilæ.

In fine capitis ſubobſcura ſunt hæc verba, Δραχμὰς δὲ δύο διότι παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί· μονὰς δὲ παντὸς ἀριθμοῦ γένεσις· εὐλόγως οὖν δύο δραχμὰς βουλόμενοι δηλῶσαι γῦπα γράφουσιν, ἐπεὶ μήτηρ δοκεῖ, καὶ γένεσις εἶναι, καθάπερ καὶ ἡ μονάς. Quæ Pierius ita reddit. *Si drachmas duas oſtendere voluiſſent. Vulturem ponebant, Cauſſam nonnulli commenti ſunt: quia vnitas apud Aegyptios duarum drachmarum inſtar æſtimatur, Vnitas verò cum binario totius eſt numeri generatio. Merito itaque ſi drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem & generationis & Matris prærogatiua polleat, perinde ac vni-*

Perplexi loci explicatio de drachmis quæ pro lineis irrepſerant.

tas ipsa vna cum binario numeros omnes generat.

Hæc παρεφραστικῶς & parum fideliter, nam cùm Horus dixisset Monadem esse generationem & principium numerorum, hic semper addit, *Vnitas cum binario*, sed binarij nusquam Horus meminit; non enim binarius principium dicitur numerorum, sed ipsa vnitas. Deinde multum laborat in explicandis illis duabus drachmis, per quas putat cor significari, cùm tamen hîc de ea re nulla sit quæstio.

Ego sic existimo δραχμὰς pro γραμμαὶ in hunc locum irrepsisse, nam quod de lineis, non de drachmis sit sermo declarat quod statim sequitur, παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί. Apud Ægyptios duæ lineæ vnitatem significant. Cur autem hoc binario linearum, vnitatem significarent, hîc nodus est; qui vt facilius soluatur, primùm statuendum quod ex Pythagora, Damascio, Synesio & cęteris notum est, Deum appellari Μονάδα, *Vnitatem*. Signum autem Dei, & magni mysterij, apud Ægyptios fuit duplex linea, quarũ altera alteri in perpendiculi modum ductæ substerneretur. Cuius rei cùm ab iis ratio quæreretur, nulla alia suppetebat nisi quod hęc diuini cuiusdam mysterij significatio esset. Quamobrem & per easdem lineas in crucis modum compositas quas ita reuerebantur, & *magnæ Vnitatis* hoc est Dei Hieroglyphicum ducebant, incerti quid pingerent. Crucis sacrosanctum mysterium apud hanc gentem adumbratum graues auctores tradunt. Isidorus libro primo Origin. cap. 3. Ruffinus l. 11. c. 29. Socrates l. 5. c. 17. Sozom. l. 7. c. 15. Niceph. l. 21. c. 16. addúntque sub Theodosio Imperatore cùm Solo æquarentur templa, in Serapidis sacrario hieroglyphicas compertas esse literas quæ Crucis præferrent formam.

Crucis signum apud Aegyptios dictum monadis hoc est Dei signum.

Quomodo sidus fati hieroglyphicum.

Ad Symbolum decimumtertium libri primi.

VETVS Aegyptiorum & Chaldęorum error, qui deinde longe manauit incrementis. Εἱμαρμένην ἐξ ἀστρι-

Qui astra dixerunt fata.

τῆς οἰκονομίας συνίστασθαι. Fatum ex siderum cursu, ac dispensatione constitui. Huic permulti subscripserunt, vt Ptolomæus qui fatum definit caussarum connexionem quæ ex astrorum motibus vim & efficacitatem trahit, & Orpheus in hymno astrorum, dum stellas appellat

Μοιριδίους πάντων μοίρας σημάντορας ὄντας.

Fatales futurorum omnium Indices; quem imitatus Iuuenalis dixit, *Sidus & occulti miranda potentia fati*. Satyr. 7. v. 200. Hinc illam per æternæ consequentiæ nodos implicatam necessitatem;

Texuerunt longam corda inconsulta catenam.

Quam docti & graues viri acerrimè impugnarunt. Inter quos est Eusebius libro sexto de præparatione Euangelica, Diodorus Tarsensis Episcopus apud Photium; Isidorus Pelusiota epistola 228. ad Harpocratem Scholasticum. Clemens Alexandrinus Stromatum lib. 4. D. Augustinus de ciuitate Dei; qui disertissimè hanc fatalem legem, quam impij Chaldæi & genethliaci hominum voluntatibus impositam finxerunt, multis rationibus confutarunt. Sed & Bardesanes vir genere quidem Syrus, & doctrina verò omnium Chaldæorum excellentissimus, in nobili dialogo, Ægyptiorum & cæterorum qui hanc siderum necessitatem astruunt ineptias irridet, vbi dicit Seribus legem esse positam nec occidere, nec fornicari, nec furari, nec adorare simulachra: vnde in illa regione nullum templum conspicitur, nulla mulier meretrix, nulla adultera, nemo fur, nemo homicida. Nec voluntatem alicuius illorum ardentissima stella Martis, in medio cœli constituta ad cædem hominis coëgit. Nec Venus Marti coniuncta, vt alienam quispiam sollicitaret vxorem potuit efficere. Hæc ille: & cætera quæ fusiùs prosequitur ex quibus hanc ἀστρικὴν εἱμαρμένης οἰκονομίαν repudiare possis quam sacri canones & Imperatoriæ leges funditus sustulere. Sic enim habet concilium Bracarense, can. 9. *Si quis animas & corpora humana fatalibus stellis credit astringi, sicut Pagani & Priscilliani dixerunt, anathema sit.* Et canone 10. *Si qui duodecim signa, id est, sidera quæ Mathematici obseruare solent, per singulas animi vel corporis membra dissipata*

Bardesanes Syrus confutat astrologos.

Concilij Bracarensis decretum contra Mathematicos iudiciarios.

dissipata credunt, & nominibus Patriarcharum ascripta dicunt, si. i. t Priscillianus dixit, Anathema sit. Obseruatione dignum est quod notauit Suidas Astrologos, Alexandriæ propter metum fortasse maioris incommodi aliquando toleratos tributum pependisse, quod proprio nomine βλακονόμιον, *stultorum tributum* appellabatur, quòd soli fatui astrologos adirent, διὰ τὸ τοὺς μωροὺς εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. Cæterum non semper ἀστρικὴ εἱμαρμένη, pro illa fatali necessitate Ægyptiorum, sed nonnunquam pro ordine caussarum naturalium, & decreto quo diuina prouidentia suis quæque nectit ordinibus vsurpatur, qua significatione recta est εἱμαρμένης acceptio, & hoc sensu veteres fata voluerunt Ioui præsto esse cum stylo & tabulis ad inscribenda eius dicta, & Parcas Marcianus Capella *scribas Iouis* appellat, quòd eius decreta in æreas tabulas referant. Hæc est θεία πρόνοια, quæ vt ait Nicephorus Gregoras l. 7. Συμμαχεῖ τῶν ἀνθρώπων βουλεύμασι τε καὶ πράγμασι.

Blaconomion quid?

Quid sit apud Horum βασίλειον.

Ad Hieroglyphicum 15. lib. 1.

VIdere est hic in picturis cynocephalum cum regia corona, & interpres quidē pingit, *Regū insigne capite gestantem*, quàm sententiam secutus est quoque Pierius, hieroglyphicorum lib. 6. *Ad cynocephali*, inquit, *speciem addebāt, vt manus in cælum sublatas haberet, & diadema regium capite gestaret.* Nusquam tamen hoc apud Horum inuenies, à quo hoc symbolum depromptum est: fefellit eruditos viros hic textus, βασίλειον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα, itaque statim arripuerunt quod occurrebat, & βασίλειον coronam interpretati sunt, sed nunquam cynocephalos coronatos Horus Apollo constituit. Quid igitur dicendum? τὸ βασίλειον nomen, & βασίλειος regium, vel regale proprium significat. Itaque non modò ad coronam significandam traducitur, sed ad illud omne quod regē spectat, vnde βασίλειος & βασίλειον dicitur, quod in quaque re obtinet principatum: & est veluti aliorum principiū, atq; exemplar. Igitur hieroglyphi-

corũ ſcriptores prototypa imaginũ, & ſymbolorum quorũ primaria & vberior eſt ſignificatio appellãt βασιλείους. Vt enim rex viuus & ſpirãs longè præſtãtior eſt imagine, quæ ad eius ſpeciem expreſſa eſt. (Nã quidquid perfectionis eſt in imagine longè excitatius lucet in exemplari tanquam in fonte & origine.) Ita fit vt Luna appelletur βασίλειος, hoc eſt exemplar, & ἀρχέτυπος, Cynocephalus verò ſit τὸ βασιλευόμενον. Et ita Cynocephalus dicitur habere βασίλειον in capite, quia prototypum ſuum Lunam ſcilicet in imagine ſuo capiti imminentem defixis intuetur oculis. Et ne videar illud gratis aſſumere, ex ipſo auctore comprobo, vbi ad hieroglyphicum XI. lib. I. cùm dixiſſet vultures omnes eſſe fœminas, itaque ad ſignificandum quidquid eſt muliebre rectè aſſumi vulturem, quia in eo genere prętantiſſimum eſt, & quaſi regula cæterorum vtitur eodem nomine βασιλείας: ſic enim habet, Καὶ τὸ τῶν Γυπῶν δὲ ὡς προεῖπον γένος θηλειῶν ἐστὶν γένος μόνον· δι' ἣν αἰτίαν καὶ παντὶ θηλυκῷ ζῳδίῳ, οἱ Αἰγύπτιοι Γύπας ὡς βασίλειον ἐπιτιθέασιν. Quin & vulturum genus, vt iam expoſui, fœminas tantùm complectitur. Quam ob cauſam & cuius fœminei ſexus animanti Ægyptij vulturem vt in eo ſexu principem ac primarium apponunt. Nemo hic βασίλειον Coronam & Diadema niſi abſurdè interpretatus fuerit.

De Cynocephalo in horologiis.

Ad Hieroglyphicum decimumſextum lib. I.

AEgyptiorum horologiis ſiue clepſydris ſculptum fuiſſe conſtat Cynocephalum, è cuius natura guttatim aqua deflueret; ſed miræ his in verbis ambages, ἕως τῆς οὐρᾶς τρίχα διείροντες. Interpretes ſic reddunt, *Remedium hoc excogitarunt, vt quicquid pilorum eſt ad caudam vſque abradentes, pro huius craßitudine ferream quandam fiſtulam ad aquam excernendam fabricentur.* Quæſo quid hic faciunt pili, & quorſum abradi dicuntur? Exiſtimarunt credo in clepſydris viuum animal ſtatui, non effigiem ani-

malis insculpti, cùm de abradendis pilis ad emissionē aquæ loquantur. Num tota hæc versio magnas ineptias admittit? Si licet in re valde perplexa coniicere, vbi illi legunt τρίχα διείραντες, & perperam vertunt, *pilos abradentes*, nam διείρειν nunquam radere significat, existimo restituendum τρῖπα vel τρῦμα διείραντες. Errore librariorum fortè scriptum est χ, pro π, vt sæpe fit, & τρίχα positum pro τρῖπα. hîc aliquis Tyro in Græcis pulchram emendationem facere se existimauit, si τρίχα pro τρῖπα reponeret, & ita latam errandi ansam dedit. Nomen autem τρῖπα Græcis recentioribus idem est ac τρῦμα, siue ὀπὴ foramen. Et eo quidem vtitur corona pretiosa liber Græcus qui sæpe citatur in Meursij Lexico. Nemini porrò mirum videbitur, si Philippus Hori interpres Græcus recentior hoc vocabulum vsurparit, cùm ὄρδινον pro ordine, πάτρωνα pro patrono, & similia habeat. Existimo igitur germanam vocem esse τρῖπα, & ita sententiam intelligendam, ἕως τῆς οὐρᾶς τρῖπα διείραντες πρὸς τὸ ταύτης πάχος σίδηρον κατασκευάζουσιν πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν. Cynocephali effigiem, vel potius vasculum in eiusdem animalis formam edolatum, ad caudam vsque, vel ad membrum & naturam quæ per caudam hic significatur, perforant, per foramen autem ferream fistulam seu canalem traiiciunt, quò æquabilior fiat per ferreum, siue æreū Epistonium aquæ defluentis emissio. διείρειν autem τρῖπα rectè dicitur quasi insubulare, vel subula facere foramen. De ista clepsydræ fabricatione & foramine, sic scribit Aristophanis Scholiastes in vespis, Κλεψύδρα ἀγγεῖον τετρημένον ἐν ᾧ ὕδωρ ἔβαλλον, & εἴων ῥεῖν ἄχρι τῆς ὀπῆς. *Clepsydra vas perforatum in quod aquam effundebant, & sinebant fluere vsque ad foramen.* Et rursus ab eo appellatur ἀγγεῖον ἔχον μικροτάτην ὀπὴν, πρὸς πυθμένα. Apuleius quoque 3. Metamorphoseos formam eius attigit cum sic describit: *Hic rursus præconis amplo boatu citatus accusator quidam senior exurgit, & ad dicendi spatium vasculo quodam in vicem colli graciliter fistulato, ac per hoc guttatim defluo, infusa aqua populum sic adorat.* Porrò de vsu clepsydrarum in foro superuacaneum arbitror hîc pluribus inculcare; Lege ibidem. ἵνα

καὶ εὐρύτερον τὸ κατασκεύασμα ὑπάρχῃ, & latinè redde, ne verò latior sit machina. vbi interpres cum sua periphrasi sensum non assequitur, *Ne foramen illud acutè artificioséque confectum*. Non enim de foramine intelligendum, sed περὶ μορίου, de illa animalis parte sculpta in horologio, & in modũ tubi fistulata, vel de vasculo in cynocephali formam artificiosè dolato. Cæterum de hac diuisione horarum ex cynocephali obseruatione mentionem fecit Victorinus in commentariis ad Rethoricos Ciceronis.

De Niliaco Incremento.

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

VAriæ sunt de hac re, Cadmi, Hecatæi, Ephori, Hellanicij, Theopompi, Thaletis, Anaxagoræ, Herodoti, & cæterorum sententiæ, quas vide apud Diodorum. Tres autem hic affert rationes, Prima ad Ægyptum aquarum genitricem, Secunda ad Oceanum, Tertia ad Imbres Æthiopiæ causam refert. Et prima quidem liquidius tractatur ab Ephoro qui asserit. Ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον ποταμόχωστον οὖσαν καὶ χαύνην, ἔτι δὲ κισσηρώδη τὴν φύσιν ῥαγάδας τε μεγάλας, καὶ διηνεκεῖς ἔχειν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν ὑγροῦ πλῆθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν, ὥσπερ ἱδρῶτας τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ἀνιέναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν πόταμον. hoc est, *Tota Aegyptus à flumine congesta est, & laxa naturâque pumicosa, rimas in se habet magnas, & continuas, per quas humoris copiam in se recipit, & hyemali tempore in se constringit, æstate autem tanquam sudores ex se vndequaque emittit, vnde incrementum Nilo præbeatur.* Hanc sententiam multis argumentis confutat Diodorus Siculus, & incredibile prorsus asserit exstillantes terræ sudores tantum fluuij augmentum facere, Altera quæ est de Oceano, sacerdotes etiam aliquot Ægyptiorum assertores habuit qui Nilum ex Oceano terram circumfluente nasci asseruerunt, quos nihil sani dicere idem Hi-

ſtoricus oſtendit. Tertia quæ ad Æthiopiæ imbres pertinet longè probabilior eſt, & hanc ſequutus eſt Agatharcides Gnidius, qui præter cæteros placet Diodoro acris iudicij viro. Nec ſatis robuſtè eandem refellit Brodeus vir alioqui eruditus Miſcellaneorum lib. 7. cap. 4. quod, vt ait, à veteribus ſcriptoribus perhibeatur raro in Æthiopia pluere, imò idem ipſe Agatharcides antiquus author teſtatur in Æthiopiæ montibus certo tempore, eo ſcilicet quo Nilus augetur pluuias eſſe continentes. Ibidem Mercerus putat inſerendum τῷ αὐτῷ σημείῳ χρῶνται, & neſcio quas ſupplicationes pro Nili inundatione fingit, de quibus nulla ex hoc loco coniectura. Puto vnius literulæ mutatione totam ſententiam claram fieri, ſiquidem cùm Horus dixiſſet Leonum rictus in fontibus inſculpi ad beneficij memoriã, quod ex Leonis ſydere percipere ſe exiſtimant. *Inde*, inquit, *ad hodiernum vſque diem ingens eſt ad votum aquæ copia.* quaſi vellet dicere hanc Ægyptiorum pietatem ſidus Leonis fortunare, & copioſius riuos illos benignitatis aperire. Itaque cenſeo legendum, ἀφ᾽ οὗ καὶ μέχρι νῦν κατ᾽ εὐχὴν πλεονασμὸς ὕδατος, pro πλεονασμοῦ.

Cur in templis, thronis, fontibus, ſepulchris, Leonum effigies?

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

FVit illud non modò in prophanis, ſed etiam in ſacris rebus vſitatiſſimum, vt Leones ad ſymbolum maieſtatis appingerentur, aut ſculperentur, idque non modò in templis ſed in thronis, fontibus, & ſepulchris. Et de templis quidem id diſertè teſtatur Horus, συμβολικῶς τοῖς κλείθροις τῶν ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παρειλήφασι, quod non tantùm Ægyptiis, ſed & Iudæis quoque fuiſſe commune, diſcas ex ſacris interpretibus. Nam præter notas Cherubinorum imagĩnes quę Leonis partem aliquam exhibebãt, ſculptas etiam in altaris angulis Leonum ſpecies coniicit eru- Leonum effigies in templis.

ditissimus Villalpandus. Quin etiam magnum illud & tremendum altare vbi iuge sacrificium Deo offerebatur, *Leo Dei* appellabatur. Hebræa vox est אֲרִיאֵל Ariel, ab אֲרִי quod est Leo, & אֵל Deus quam Chaldæus paraphrastes apud Isayam 29. vertit *altare*.

Magnum altare Hebræorum cur Leo Dei dictũ.

Cuius rei causam reddunt Hebræi doctores, quod sicut Leo pecudes deuorat, ita hoc ipsum altare perennibus flammis hostias absumeret, vel quod Leo symbolum sit diuinæ maiestatis, siue ad speciem illam oculos coniicias quæ omnibus animantibus terrorem iniicit, siue ad clementiam spectes, quâ vt omnium penè scriptis celebratur depressis & abiectis facilem indulget veniam. De thronis verò nimis notum est ex regia illa sede Salomonis leunculis insigni, quam Iosephus antiquitatum Iudaïcarum libro octauo capite quinto nominat, Ἐξέδραι διαπρεπῆ ἐν ᾗ καθεζόμενος ὁ βασιλεὺς ἔκρινεν. Eosdem Leonum rictus in fontibus ab Ægyptiis prudenti quadam sacerdotum destinatione collocatos testatur Horus, Τὰς χολέδρας, καὶ τὰς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρηνῶν λεοντομόρφους κατασκευάσαι οἱ τῶν ἱερατικῶν ἔργων προεστάται, ὅτι ἐμβαίνοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τὸ διμοιρον τοῦ ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. *Tubos canalesque sacrorum fontium solent iÿ qui sacris præsunt operibus, Leonis figura fabricari, quod sol cùm in Leonis signo persistit sæpenumero in duplum aqua ipsius Nili excrescit.* Traductum ab Ægyptiis in cæteras nationes non superstitionis, sed ornatus gratia exemplum. Nam Sidonius Apollinaris libro secundo, epistola secunda ad Domitium, Piscinam describens, Leonũ rictus non omittit. *In hanc ergo* (inquit) *piscinam fluentum de supercilio montis elicitum, canabilibusque circumactis per exteriora natatoriæ littora curuatum sex fistulæ prominentis Leonum simulatis capitibus effundunt; quæ temerè ingressis veras dentium crates, meros oculorum furores, certas ceruicum iubas imaginabantur.*

Leones in thronis regum.

In fontibus.

Addo postremò loco fuisse Leones sepulchrorum, maximè verò fortium virorum insignia. Siquidem Pausanias in Bœoticis eorum Thebanorum sepulchrum describens, qui in acie aduersus Philippum ceciderant, Προσιόντων (in-

Leones in sepulchris & a quo primũ mos ille inuentus.

quit) δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· οὐκ ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα, ἐπίσημα δ' ἔπεστιν αὐτῷ λέων. *Proximo vrbi loco commune est sepulchrum Thebanorum, qui in pugna contra Philippum defuncti sunt. Inscriptio nulla quidem inscripta est, insigne vero tumuli Leo.* Cuius consuetudinis initium ab Hercule fuisse tradit Ptolomæus Hephæstion qui septem libros de nouis ad variam eruditionem historiis edidit. Ὅτι Ἡρακλῆς ἀποβρωθέντος αὐτῷ τῶν δακτύλων ἑνὸς ὑπὸ τοῦ Νεμαίου λέοντος, ἐννεαδάκτυλος γέγονε, καὶ ἔστι τάφος τοῦ ἐκκεκομμένου δακτύλου. Λέοντα δ' ἔστιν ἰδεῖν τῷ τοῦ δακτύλου τάφῳ ἐφεστῶτα λίθινον ἐν Λακεδαίμονι, σύμβολον τῆς τοῦ Ἡρακλέος ἀλκῆς, ἐξ ἐκείνου καὶ τοῖς ἄλλων τάφοις λιθίνους ἐφεστῶσι λέοντας. *Herculem deuorato à Nemæo Leone digito vno, nouem dumtaxat digitos habuisse, extaréque tumulum digiti auulsi. Leonem verò ex lapide Lacedemone videre est digiti tumulo impositum, symbolum nimirum Herculei roboris. Vnde mos inoleuit in reliquorum quoque sepulchris lapideos statuere Leones.*

Quid Phylacterium apud Horum?

Ad Hieroglyphicum 24. libri primi.

NOn satis signanter interpres reddidit φυλακτήριον, præsidium ac remedium, cùm amuletum dicere debuisset. Quis enim non agnoscit hic agi de phylacteriorum, siue amuletorum superstitiòne quæ Græci etiam πέταλα & περίαπτα Latini ligaturas nominant. Ac petala quidem meo iudicio non omnia, sed ea dumtaxat in quibus imagines & characteres laminæ impressi gerebantur, nam vetus glossarium πέταλον laminam reddit. Mitto quæ de ligaturis λειψάνων, de indumentis infantum, de inauribus, de leciis, de herbis & radicibus doctè & luculenter tradidit Gretserus noster vir multæ eruditionis in commentariis de cruce. Hic quod Horus ad Ægyptiorum phylacteria pertinuisse dicit. Δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων, τὴν μὲν τοῦ

Phylacteria cur πέταλα.

ἄρσενος ἔσω βλέπουσαι, τὴν δὲ θηλυκὴν ἔξω. *Duo hominum capita, vnum maris intro, alterum fœminæ extra aſpiciens* plenius diſcutiendum eſt. Omnino intelligit imagines pictas, vel fictas quarum frequentiſſimus erat vſus in amuletis. Alij quippe ſigna geſtabant geniturę ſuæ, ſeu (vt vno verbò dicimus) Horoſcopa quibus ſe tota vita protegi ac fortunari credebāt. Notus in eo argumēto famoſus Octauij Cęſaris Capricornus nummis eius inciſus, quem ſummam Aſtrologi portendere dicebant felicitatem, vt qui Auguſto fuiſſet fortunatiſſimus. Alij illuſtrium aſſeruabant virorum effigies, vt Pythagorei Pręceptoris ſui Pythagoræ imaginē, & multi, Alexandri magni numiſmata, quos Diuus Chryſoſtomus homilia vigeſima prima ad populum Antiochenū meritò perſtringit. Alij falſorum Deorum ſpecies magicis characteribus inciſas. Tales erant imagunculæ quas Baſilides hęreticus ſectatoribus ſuis inſtar amuletorum deferendas tradere ſolebat. Hic cùm trecentos & ſexaginta quinque cœlos ſtatueret, ſummum Deorum ΑΒΡΑΚΑΞ ſtatuebat, cuius nomen numerum illum ccclxv. complectitur. Exſtat apud Cardinalem Baronium tomo ſecundo, iſtorum amuletorum ſpecies, hominis nempè figura, portentoſis vndique literis impreſſa.

Signa genituræ ſeu Horoſcopa pro amuletis geſtata.

Baſilidis imagunculæ magicæ.

Nec diſſimilia erant Theraphim, quorum meminit Elias Theſbites in Lexico Hebræo, ad eandem vocem, diriſſima prorſus ſimulachra, & nefariis imbuta ſuperſtitionibus. Mactabant quippe puerum primigenium, cuius caput à corpore reuulſum ſale & aromatibus condiebant, hinc illi laminam imponebant, eamque immundi ſpiritus nomine, & charactere ſignatam, mox odore & ſuffitu cereiſque accenſis venerabantur, & quamquam hoc ſecretis parietibus occultabatur ſcelus, nonnumquam tamen etiam occiſorum infantium præſegmina, laminis & bracteis incluſa, ſuperſtitioſoque ritu excantata geſtabant. Alias imagines cereas fieri curabant, ad morborum etiam execrabiles medicinas, de quibus Paracelſus lib. de Hyperphyſicis morbis præcipit his verbis. *Fabricet medicus ceream imaginem ad ſimilitudinem patientis, & in nomine eius, aut conformet ceream particulam*

Theraphim quæ ex Elia Theſbite.

Idola magica ad curationes morborum deteſtabili ritu vſurpata.

particulam similem affectu parti, idque indubitata fide, & forti imaginatione credat per illam sanitatem ægro restitui posse. Ac tandem additis magicis precatiunculis ceream illam imaginem in ignem proyciat. At si fortè ex doloris acerbitate, vel partis affectæ, vitæ periculum metuatur, integram imaginem certis verbis admurmuratis comburat medicus, & liberatur æger. Vides lector deteſtabiles luſus dæmonis in humanam perniciem laſciuientis. Totam hanc nefandi ritus ſuperſtitionem damnat articulus Pariſienſis qui eſt vigeſimus primus. *Quod imagines*, inquit, *ex metallo vel cera, vel alia materia, ad certas conſtellationes fabricatæ, vel certo charactere aut figura efformatæ, aut etiam baptizatæ, exorciſatæ, aut conſecratæ, aut potius execratæ ſecundum prædictas artes, & ſub certis diebus habeant virtutes mirabiles quæ in libris huiuſmodi ſuperſtitioſis recitantur, error eſt in fide, & philoſophia naturali, & aſtronomia vera.*

Contra hæc ipſa Dæmonum περίαπτα ſancti plerumque verbis & rebus ſacris vſi ſunt. Narrat enim Leontius Epiſcopus ſanctum Simeonem ſolum mulieri magæ amuletum in tabula conſcripſiſſe, quo geſtato illa non potuit amplius diuinare, nec magica amuleta facere. Atque vt Hebrææ mulieres à collo ad vbera geſtabant quædam pendula vaſcula admodum precioſa, quæ illæ בַּת נֶפֶשׁ *domum animæ*, appellabant. Sic religioſæ perſonæ oleum ſanctæ crucis in vaſculo, quod S. Spiridionē feciſſe refert Surius tomo ſexto, aut aliquid ſimile circumferebant. Author tamen incertus in Matthæum inuehitur in illos qui his amuletis abutebantur, & iiſdem de collo ſuſpenſis ſanctiores aliis videri volebant; Tum vero in illos qui ex ſuis capillis & veſtibus aliis largiebantur quæ ad collum appenderent homil. 43. in Matthæum. vnde Canon. 36. Concilij Laodiceni error quoque in eo nonnullorum clericorum caſtigatur, qui imprudentius huiuſmodi phylacteria faciebant.

Amuleta ſanctorum.

Quid domus animæ apud Hebræas mulieres.

Quod officium ἱερογραμματέων, & quales Ægyptiorum sacerdotes.

Ad Hieroglyphicum 37. lib. 1.

Arpedonaptæ apud Aegyptios qui?

CAue ἱερογραμματεῖς confundas cum Arpedonaptis, quorum meminit Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo cum luculento Democriti testimonio qui suam eruditionem intemperantius prædicans scribit. Καὶ λογίων ἀνθρώπων πλείστων ἐπήκουσα. καὶ γραμμέων συνθέσιος μετ' ἀποδείξιος οὐδείς κώ με παρήλλαξεν, οὐδ' οἱ Αἰγυπτίων καλεόμενοι Ἀρπεδονάπται. *Et homines doctos audiui plurimos, & in componendis cum demonstratione lineis nemo me adhuc superauit, nec qui Aegyptiorum quidem vocantur Arpedonaptæ.* Vbi Arpedonaptas colligas esse Ægyptiorum Mathematicos. At ἱερογραμματεῖς de genere erant Sacerdotum, & iidem qui apud Assyrios ἱερῶν λόγων ἑρμηνευταί, vt author est Lucianus in Macrobiis. Siquidem Ægyptiorum sacris, & doctrinis præfecti nunc ἱεροφόροι & ἱεροστόλοι appellantur, ὅτι τὸν ἱερὸν λόγον περὶ θεῶν πάσης καθαρεύοντα δεισιδαιμονίας, καὶ περιεργίας ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, ὥσπερ ἐν κίστῃ & περιστέλλοντες. *Quòd sacram doctrinam ab omni superstitione & curiositate puram in animo suo, tanquam in cista gestant, atque continent.* (Vt disertè notauit Plutarchus in Iside & Osiride) nunc ἱερογραμματεῖς, qui non tantùm sacrarum literarum notarij fuerunt, vt quidã apud Diodorum interpretati sunt, sed sacræ doctrinæ interpretes, eosdem vates fuisse innuit Suidas cùm ait, Οὗτοι παρ' Αἰγυπτίοις ἦσαν σοφοί, καὶ περὶ τῶν μελλόντων τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, additque vnum ex iis Regi Ægyptiorum prædixisse, futurum Israëlitam virtute & gloria clarissimum, qui Ægyptiorum imperium deprimeret, Moysen scilicet innuebat. Iidem etiam erant phylacteriorum scientissimi quorũ author peruetustus fertur Iachim in ea gente περιάπτων & ἐπαοιδῶν ἔμπειρος. At verò cùm Horus describat, ἱερογραμ-

Hierophori & Hierostoli qui?

Officium ἱερογραμματέων.

Sacri Scribæ de Moyse vaticinium.

ματέα τέλειον πολλὰ μελετῶντα, ὑλακτοῦντα τε συνεχῶς, καὶ ἀπηχειόμενον μηδενὶ χαριζόμενον. Facilè oſtendit ſacros illos Scribas, legibus, & diſciplinæ præfectos fuiſſe. Tales enim erant antiquitus Ægyptiorum ſacerdotes. Hi namque vt Senatus Principes Regi præſto ſemper aderant qua opera, qua conſilio, quà doctrina ipſum adiuuãtes. Tum ex aſtrologia & ſacrorum inſpectione futura diuinando, tum ex ſacrorum librorum annotatis res geſtas cum vtilitate interpretando. Vnde à cunctis oneribus erant immunes, & primas à Rege honoris & poteſtatis obtinebant. Πάντων ἀτελεῖς καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βασιλέα, ταῖς δὲ δόξαις, καὶ ταῖς ἐξουσίαις. Præterea ſceptrum commune cum Regibus habebant, quòd ad honorem agriculturæ ſicut & Æthiopes, in formam aratri effingebant, vt licet ex Diodoro l. 3. 145. 101. colligere. Et illi quidem primis temporibus Ægyptiorum ſacerdotes hanc dignitatem obtinuerunt. Nam poſtquam ſub Romanorum imperio Ægyptus eſſe cœpit, nihil his hominibus contemptius, quippe qui ex ſacrificiis, in viles Chaldæos, haruſpices, & aliptas degenerarunt, quòd licet ex Hadriani epiſtola apud Phlegontem colligere, quæ refertur à Flauio Vopiſco in Saturnino, ſtatim à principio. Vbi præcautione opus eſt, ad diluendam Hadriani Imperatoris calumniam, qui peruersè & malitiosè Chriſtianos cum Iſiacis ſacerdotibus confundit, & iiſdem Serapidis cultum imponit his verbis. *Aegyptum quam mihi laudabas Seruiane chariſſime totam didici leuem, pendulam, & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi qui Serapin colunt Chriſtiani ſunt, & deuoti ſunt Serapi qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt.* Hæc admodum perfidiosè niſi velis hac ratione excuſare, quòd de Apoſtatis loquatur, qui vt eſt in actis Epimachi Ægyptij Martyris, apud Græcum Martyrologium, τὸν χριστιανισμὸν κρύπτοντες τὴν ἀσέβειαν ὑπεκρίνοντο, *tecto Chriſtianiſmo impietatem ſimularunt.* Pergit Hadrianus, *Nemo illic archiſynagogus Iudæorum, nemo Samarites, nemo Chriſtianorum presbyter,* (quòd de hæreticis Chriſtianæ pietatis ſimulatoribus intelligendum) *non Mathematicus, non Aruſpex, non Aliptes.* Ex quibus intelligere licet ad quas ſordes impiorum ſacrifico-

Sacerdotũ priorum apud Ægyptios dignitas.

Sacerdotũ poſtremis temporibus vilitas.

Hadriani calumnia in Chriſtianos.

rum natio deuenerit. Hoc ipsum plenius ostendit diuus Cyprianus vbi Senatorem à Christiana fide Apostatam, atque ad Serapidis & Isidis cultum nefariè abreptum insectatur, simul Ægyptios sacerdotes, in quorum collegium cooptatus fuerat, describit his verbis.

Cyprianus in Senatorē Apostatam à Christo ad Isin.

Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem
Interius ritum cultu interiore fatentur.
Idque licere putant quod non licet, vnde per orbem
Leniter incedunt, mollita voce loquentes,
Laphatisque tenent extenso pollice lumbos
Et proprium mutant vulgato crimine sexum.
Cumque suos celebrant ritus his esse diebus
Se castos memorant? At si tantummodo tunc sunt
Vt perhibent casti, reliquo iam tempore quid sunt?
Sed quia coguntur saltem semel esse pudici,
Mente fremunt, lacerant corpus, funduntque cruorem.

Quæ illic Cyprianus de vestibus, & flagitiosissimis moribus prosequutus est, copiosè describit Apuleius l. 8. Metamorph. vbi nominat indusia, mitellas, crocotas, virgatas vestes, cœnosa pigmenta & cætera. *Die sequenti,* inquit, *varijs coloribus indusiati, & deformiter quisque formati, faciem cænoso pigmento obliti, & oculis obunctis graphice prodeunt, mitellis, & crocotis, & carbasinis, & bombycinis lineis: Quidam tunicas albas in modum lanciolarum quoquouersum fluente purpura depictas, cingulo subligati, pedes luteis induti calceamentis.* Mox de eorum phanaticis furoribus differit plenius. Quorum rituum pleraque etiam primis temporibus in vsu fuisse declarat Herodotus lib. 2. vbi animaduertit eos derasos fuisse, circumcisos, veste linea, & calceis papyraceis indutos, frigida interdiu ter, noctu, bis lotos, & in Deorum suppliciis frequenti diuerberatione sua sponte cæsos.

Entaphiastæ.

Proximi erāt sacerdotibus ἐνταφιασταὶ & ταριχῶται, qui cadauera maximè sacrorū animalium curabant, quos vt ait Diodorus lib. 1. Πάσης μὲν τιμῆς καὶ πολυωρίας ἀξιοῦνται. τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες, καὶ τὰς εἰς ἱερὸν εἰσόδους ἀκωλύτας ὡς ἱεροὶ ποιοῦνται. *Omni honore atque cultu dignantur. Nam sacerdotibus familiares sunt, & in sacrarium vt qui sacri sunt liberè ingrediun-*

tur. Tanta autem ſuperſtitione & apparatu ſacra animalia funerant, vt curatorem funeris vnius animalis, totas facultates ſuas ſatis luculentas impendiſſe, & inſuper quinquaginta talenta à Ptolomæo fœneratum memoret Diodorus p. 76. l. 1. p. 2. Verùm quoniam inter officia ſacerdotum eſt aliquod diſcrimen, operæpretium eſt de hac re audire Clementem Alexandrinum, qui totam hanc ſapientum, & ſacerdotum Ægyptiorũ ſeriem diſertiſſimè tradit Stromatum libro ſexto p. 456. Primus, inquit, procedit is qui vulgo ᾠδὸς nominatur, vnum aliquid afferens ex ſymbolis Muſicæ. Eum dicunt oportere duos libros tenere ex libris Mercurij, ex quibus vnus quidem continet hymnos Deorum, alter verò rationes vitæ regiæ. Poſt cantorem verò procedit, ὁ ὡροσκόπος ὡρολόγιον τε μετὰ χεῖρα, καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα. *Horoſcopus geſtans in manu horologium & palmam aſtrologiæ ſymbola.* Eum quatuor libros Mercurij de aſtrologia oportet ſemper promptos in ore habere. Deinceps autem ὁ ἱερογραμματεὺς ἔχων πτερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βιβλίον ἐν χερσὶ καὶ κανόνα ἐν ᾧ τό τε γραφικὸν μέλαν, καὶ σχοῖνος ᾗ γράφουσι. *Prodit*, inquit, *ſcriba ſacrorum alas habens in capite, & librum in manibus, & regulam, atramentum preterea, adſcribendum, & ſtylum iunceum quo ſcribunt.* Hunc oportet ſcire ea quæ vocantur Hieroglyphica, & mundi deſcriptionem, & Geographiam, & ordinem Solis & Lunæ, & quinque errantium ſtellarum, Ægyptique chorographiam & Nili deſcriptionem, tum inſtrumentorum, ornamentorumque ſacrorum, tum locorum conſecratorum, menſuras præterea & quæcumque ad templa & res ſacras attinent. Deinde ſequitur, ὁ στολιστὴς ἔχων τε τῆς δικαιοσύνης πῆχυν, καὶ τὸ σπονδεῖον, ſtoliſtes ſeu ornator, qui iuſtitiæ cubitum & calicem ad libandum geſtat. Is ſcit omnia quæ ad diſciplinam & ſacrificia primitias hymnos, preces, pompas denique & dies feſtos ſpectant. Poſt omnes exit Propheta, προφανὲς τὸ ὑδρεῖον ἐγκεκολπισμένος ᾧ ἕπονται οἱ τὴν ἔκπεμψιν τῶν ἄρτων βαστάζοντες. *Qui ſpectabilem in ſinu geſtat hydriam, quem ſequuntur qui emiſſos panes portant.* Is vt qui ſit ſacrorum præfectus ediſcit libros decem qui vocantur ſa-

Quis apud Aegyptios Sacerdotes Odus.

Quis horoſcopus?

Quis ἱερογραμματεὺς & eius habitus.

Quis ſtoliſtes.

Quis Propheta.

cerdotales, de Diis & legibus, & vniuersa sacerdotum disciplina.

Quis Pastophorus? Meminit quoque eo loco παστοφόρων, qui sex Mercurij libros de medicina ediscunt, hoc est de anatomia, & morbis, instrumentisque medicis, tum de medicamentis, oculis, & mulieribus. Eos autem esse ex ordine sacerdotum declarat hic locus libri tertij pædagogi cap. 2. vbi describens eum qui idola ostendit, παστοφόρος δὲ ἤ τις ἄλλος τῶν ἱεροποιούντων, ex quo apparet fuisse quemdam ædituum, de quo dico ad symbolum 39. lib. 1. in notis.

Ex eo Clementis loco facilè confutes eos qui existimarunt omnes Ægyptiorum sacerdotes communiter vocari Prophetas, quod sensisse videtur Diogenes Laërtius, cuius auctoritate adductus Criticorum aliquis in hoc Antinoi monimento, Ἀντινόῳ συνθρόνῳ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θεῶν Μ. Οὔλπιος Ἀπολλώνιος προφήτης, προφήτην, hîc dicit esse ἱερέα, abusus communi nomine proprij loco, nec satis ea discriminans quæ apud Ægyptios (vt doctissime ostendit Clemens) inter se distincta erant.

Grauis error de Idolorum sepultura emendatus.

Ad Hieroglyphicum 37. libri primi.

AD hieroglyphicum 37. Γυμνὰ καὶ ἀνατετμημένα θεωρεῖ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κηδευόμενα εἴδωλα, Turbatum est in hoc loco, & puto restituendum ἀναπεπταμένα. Quàm enim ridiculum est hæc verba de Pollinctore accipere, & cum interpretibus dicere, *Quod nuda & resecta quibus iusta facit simulachra contemplatur.* Et vbi Pollinctor iusta facit, hoc est sepelit simulachra? & simulachra in partes concisa esto Pollinctores funerarint sacra animalia priùs dissecta vnguentisque oblita, non tamen hoc simulachris aureis & marmoreis vnquam factũ legitur quod per se ineptũ est, hæc igitur verba de Cane intelligenda sunt, γυμνὰ καὶ ἀναπεπταμένα θεωρεῖ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κηδευόμενα εἴδωλα, nuda & explicata spe-

ctat, quæ custodit Deorum simulachra. Nam κηδεύεσθαι nō semper funerare, sed curare & seruare significat. Quod autem Canes custodiæ templorum & simulachrorum adhiberentur, ne quid auri argentive ex iis abraderetur, aut etiam gemmæ quibus parietes sacri apud Ægyptios collucebant furto subducerentur, ex Horo colligere licet & Æliano de animalibus. Porrò quos hic ἐνταφιαστὰς seu libitinarios designari vides ab Horo publici funeris Curatores, eorumdem cætum apud Christianos in Orientali Imperio ἀσκητήριον, dictum fuisse notat vir eruditus: non tamen euincit iis quas affert rationibus. Nam quod ex Nouella Iustiniani 59. Citat ἑκάστῃ κλίνῃ ἀσκητήριον δίδοσθαι ἀσκητὰς, aliquot exequiis mortuorum fuisse deputatos confirmat, non tamen inde rectè colligit ἀσκητήριον, fuisse propriè quod funera curabat, quasi definire vellet ἀσκητὴν esse ἐνταφιαστὴν, quod minimè dici potest vbi propria verbi significatio quæritur. Neque enim si Apelles sit pictor & orator, ideo pictorem definiens, dicam, *Pictor est Orator.*

Quid sit Pastophorus.

Ad Hieroglyphicum 39. lib. 1.

AD hieroglyphicum 39. παστοφόρον δὲ σημαίνοντες, Interpres vertit *sacrum pallium gestantem*, perperam meo quidem iudicio. Nam si verbi significatio spectanda est, diuus Hieronymus in Isaiam pastoforum interpretatur thalamum, in quo habitat præpositus tēpli, ex quo παστοφόρος æditiuus est aliquis potius, quàm *sacrum pallium gestans,* quæ verba nimis generalia sunt & obscura. Fefellit interpretem quod apud Iulium Pollucem lib. 3. cap. 4. Onomastici παστὸς dicitur, παρὰ τῇ εὐνῇ παραπέτασμα, velū quod thalamo obtenditur, vbi cùm aliqui codices latini pallium reddiderint, hic de veste communi accepit: sed debebat animaduertere quod habet etymologicum magnum, παστὸς ἡ ἐκ παραπετασμάτων ποικίλων κατεσκευασμένη σκηνή. Vbi

pastos non pallium tantùm, sed thalamus ipse nominatur, quo sensu etiam pastoforium dicitur. Verùm hic aliud latet quod neque Clementis Alexandrini interpretes peruidere παςοφόρος, vt constat ex eodem Clemente lib. 3. pædagogi est, ex sacerdotibus Ægyptiorum, & vt facilè intelligi potest, Æditus aliquis, nam dicitur aduenas in templum introducere & idola monstrare, Σεμνὸν διδορκώς, καὶ παιᾶνα τῇ Αἰγυπτίων ᾄδων γλώσσῃ. Nunc docti viri quærunt quorsum dicatur παςοφόρος, neque enim Deorum thalamos, & ædes portat, sed custodit, manuscriptus aliquis codex apud Clementem Alexandrinum habet πλαςοφόρος, distortius quidem, sed apparet ex eo locum esse deprauatū. Ego legendum existimo παςόφρυρος, *templi custos*, quo nihil aptius ad Clementis & Hori mentem video, nam ὑπὸ τούτου φυλάττεται τὸ ἱερόν.

An omnis lustratio per aquam, & ignem fieret?

Ad Hieroglyphicum 41. lib. 1.

QVod ait Horus de aqua & igne, Διὰ τούτων τῶν στοιχείων πᾶς καθαρμὸς ἐκτελεῖται. Omnis hisce elementis fit lustratio, non ita intelligendum est, quòd sola hæc elementa semper ad lustrationes fuerint adhibita, ignis certè, & aqua in his expiationibus principatum tenuerunt, & vt ait Plutarchus, τὸ πῦρ καθαίρει καὶ ὕδωρ ἁγνίζει. Quamobrem, & qui Mithræ sacris initiabantur, discebant καρτερεῖν τὸ πῦρ ignem tolerare, quem ritum nonnulli etiam hæretici tenuerunt, qui catechumenorum aures igne adurere, vel candenti ferro signare consueuerant, vt auctor est Heracleon in libello qui περὶ φημικῶν ἐκλογαὶ inscribitur, ἔνιοι δὲ τὰ ὦτα τῶν σφραγιζομένων καυτηριάζουσι, & hoc ipsum Iacobitæ quoque sunt imitati, qui ad baptismum contra legitimos Ecclesiæ ritus aqua minimè vtebantur, sed teste Bernardo Luxemburgensi imprimendam candenti ferro crucis figuram in frontibus initiatorum curabant. Inde etiam prodierunt

Aures igne signatæ, & frons candenti ferro à Iacobitis inusta.

prodierant πυραὶ καθαρτικαί; quas malo more & exemplo, ad expiationes Christiani nonnulli renouare conati sunt. Et hæc ex Ethnicarum lustrationum superstitionibus. Quod verò ad aquæ aspersionem attinet, nihil occurrit frequentius: neque enim tantùm ad templi fores statuebantur, quæ Græcis περιρραντήρια, Latinis aquiminalia dicuntur, sed etiam in fori aditu, & funestarum ædium vestibulis, quò spectant illa Euripidis in Alceste.

Πυλῶν πάροιθεν δ᾽ οὐχ ὁρῶ,
Πηγαῖον ὡς νομίζεται
Γε χέρνιβ᾽ ἐπὶ φθιτῶν πύλαις.
Χαίτα τ᾽ οὔτις ἐπὶ προθύροις τομαῖος.
Non video ante portam (vt lex est)
Fontana lauacra prò mortuis,
Nulla coma præcisa est in vestibulo.

(Nam & capillus de mortui capite sectus foribus appendi solebat.) De cæteris lustrationibus quæ per ouum, squillam, sulphur, laurum, sanguinem, & cætera id genus fiebant, nihil nunc opus est inculcare pluribus.

Coturnicem pro Oryge malè à Pierio sumi.

Ad Hieroglyphicum 46. libri primi.

MAgna in hoc hieroglyphico enodando interpretum est dissensio. Alij siquidem de Oryge, alij de coturnice intelligunt. Multùm refert vtrum de quadrupede, an de aue sermo sit, quòd tamen vnius litteræ ambiguitate decepti homines, alioqui non imperiti confudere. Codex Italus qui Romæ prodiit excusus anno 1599. nomen ὄρυγος de textu expunxit, reliquit tamen illi locum ad marginem, ne planè abrasum videretur. Deinde reposuit ὀρτύγος, Coturnicem pro Oryge. Qua in sententia fuit quoque Pierius libro vigesimo septimo, haud ita diligens in Hori mente perscrutanda. Mihi verò mirari contigit, quomodo viris doctis hæc interpretatio

exciderit, quæ vt alia omittam vel hoc vno argumento refelli quam facillimè potest, quòd id ipsum animal de quo hic sermo est, Horus dicat ἐμπροσθίοις σκέλεσιν ἀνορύσσειν τὴν γῆν, *Anterioribus cruribus, siue pedibus terram effodere.* Quæso cur anteriores hic pedes nominantur, nisi quia sunt & posteriores? at si anteriores sunt & posteriores, apparet animal esse quadrupes, quòd in auiem tam citò efformauit Pierius. Deinde si auis est, & coturnix, quomodo huic tanquam equo insidentes facit Reges? quòd absurdum est. Omninò de Oryge totum symbolum intelligendum; primùm quia id omnium penè codicum fides postulat, & ὄρτυγος nomen vt apparet non nisi timidè in alienam sedem irrepsit. Secùdùm quia quæ hic Orygi tribuuntur ab Horo, eadem quoque comprobat Ælianus de animalibus. Neque enim tantum Orygem dicit, Solem Orientem auersari, sed etiã aduersus eius exortum aluum deiicere, quo fit vt Serapidis cultores tam præposterum animal malè oderint. Benè igitur in hac parte Mercerus, qui Aldi codicem sequutus nihil mutauit. Sed hic postea laudatus interpres postquam ad hunc textum deuenit. Καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν πτηνῶν ἀσφράγιστον ἐσθίουσι, hoc est (vt ipse interpretatur.) *Quare & sacerdotes vnam hanc inter volucres non signatam comedunt.*

Tum idem Mercerus in hunc locum annotat. *Mirum sanè est, quòd hoc loco Orygem inter volatilia annumeret, quòd à nemine quod sciam est proditum.* Putauit ita vir minimè malus Oryges alatos ab Horo censeri, nec mirum est si hoc tãtopere demiratur; sed non minus mirandũ quomodo vir tam emunctæ naris, & in tot authorum commentationibus volutatus, tam facilem locũ suo nitori restituere non potuerit. *Itaque totum hunc locum* (inquit) *corruptum existimarim, nec qua ratione possit restitui succurrit, nisi fortè pro τῶν πτηνῶν, legimus τῶν θηρῶν.* Si tam audacter in auctoribus mutare licet, *omnia* (fateor) *erunt protinus alba.* Sed vbi prudentium Criticorum in dictionum mutationibus hæc audacia? Ego existimo venius, & admodum affines literulæ mutatione posse totam hanc plagam sanari, si dicamus πτηνῶν, positum pro κτηνῶν, quæ germana est lectio. Sed reclamabit aliquis ex Gram-

maticorum natione τὸ κτῆνος dici de pecudibus quòd in Orygem fetum animal cadere non potest. Hic quisquis ita obiecerit, satisfactũ sibi abunde existimet, si Orygem inter pecudes esui aptas videat annumerari à Columella libro 9. cap. 1. vbi sic scribit. *Feræ pecudes, vt capreoli, dãmæque, nec minus Orygum ceruorúmque genera, & aprorum, modo lautitiis & voluptatibus Dominorum seruiũt, modo quæstui ac reditibus.* Vnde etiam Iuuenalis satyr. 11. *Et getulus Oryx hebeti lautissima carne Caditur.* Est enim Oryx de genere caprearum syluestriũ bisulcus, & vnicornis, vt ex Aristotele & Plinio licet colligere. Oppianus tamen libro secundo de venatione, non vnum dumtaxat cornu, sed plura videtur illi tribuere dum canit, Ὀξεῖαι κεράων δὲ μετήοροι ἀντέλλουσιν αἰχμαί. Nunc quod reliquum est difficultatis expediamus. Διόπερ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τοῦ ὡροσκόπου σημαίνοντος αὐτοῖς τὴν ἀνατολὴν ἐπικαθίσαντες τούτῳ τῷ ζώῳ, διὰ μέσου αὐτοῦ ὡς τινῶν γνωμόνων τὴν τῆς ἀνατολῆς ἀκρίβειαν ἐγνώριζον. *Quapropter antiqui reges cùm sibi ortum nunciaret horarum obseruator, huic insidentes animali per medium ipsum velut gnomones quosdam ortus rationem ac tempus accuratè certóque cognoscebant.* Primùm malim καθίζειν actiuè sumere, & de horoscopo intelligere quem Reges iubent Orygem conscendere, vt certiùs Solis ortum dignoscat. Quòd autem habet διὰ μέσου αὐτοῦ, *per medium ipsum*, subobscurũ est, nescio enim quid sibi cogitatione pinxit Mercerus, quasi per medium hoc animal cui insident intuentes reges, ortus speculentur. Hîc τὸ μέσον accipiendum est, pro re interiecta & interposita ad aliquid efficiendum, vel certè vno verbo clarius dicendum διὰ μέσου αὐτοῦ, *hoc est ipsius interuentu, ipso mediante.* Nam διάμεσος dicitur antiquis vt recentioribus μεσίτης, qui ad negotium aliquod conciliandum interuenit, & sic ὄρυξ hic διάμεσος nominatur, quòd beneficio huius naturalis propensionis qua solis primas faces præuidet, tempora discernant horoscopi.

Iam quòd ad interpretationem eorum verborum attinet, Διὸ καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν κτηνῶν ἀσφράγιστον ἐσθίουσιν. Sacerdotes vnam hanc inter volucres non signatam comedunt. Visa est interpreti suspecta vox ἀσφράγιστος, & fortè

(inquit) legendum ἀσφάλιστος, sed omnino retinenda vetus lectio ἀσφράγιστος. Declarat Herodotus lib. 2. p. 65. E. H. S. vbi ostendit vetitum esse sacerdotibus sub pœna capitis ne victimam aliquam immolent, quàm prius sigillari annulo non signarint, ἀσήμαντον δὲ θύσαντι θάνατος ζημίη ἐπικέεται. Horus hic Orygem solum excipit eam opinor ob caussam, quòd quæ Deorum sigillo essent impressa in Deorum possessionem transcribi viderentur; at nefas erat Orygem execratum animal Dei, maximè Solis nota inurere, & quasi eiusdem peculium facere.

Antiqua lectio defensa.

Ad Hieroglyphicum secundum, libri secundi.

HOC hieroglyphicum vt breue, ita difficile est, Καὶ ἀετῦ νεοσσὸν ἀρρενογόνον, καὶ κυκλονηδὸν σημαίνει. Primum Mercerus emendat ἀετῦ νεοσσὸς pro νεοσσόν. Ego veterem lectionẽ retineo, cùm bis in Horo constanti veterum codicum fide ita legatur. Non aduertit Mercerus quòd doctiores Grammatici notant, recentiores Græcos (ex quorum numero est hic auctor Hori μεταφραστὴς) nonnunquam accusatiuis nominatiuorum loco abusos. Sic Nicetas in Alexio Angelo, θυγατέρα dixit pro θυγάτηρ τῷ βασιλεῖ δὲ τῷ δὲ καὶ τρίτη θυγατέρα ἦν εὐδοκία τὔνομα. Sic *corona pretiosa* Græcus liber θυείδα in nominandi casu pro θυεὶς habet. ἀῤῥενογόνος autem non tantùm masculus est, sed mares generans. Vox κυκλονηδὸς omnino deprauata est, Mercerus reponit κυκλοειδῆ, & interpretatur *orbiculatum*, sed quis tales sensus probare possit? Quod *aquilæ pullus orbiculatum quid significet.* Vide num legendum sit τυλοειδῆ, τυλοειδὴς est calli speciem habens, & per metaphoram robustus: sic autem Aquilæ pullus innuet masculum, fortem, & robustum, qui ex diuturno labore callum contraxerit. Non occurrit quomodo aliter hanc cicatricem obducamus.

Quod duo Polypi pro duobus Apollinis pedibus sint perperam ab interprete positi.

Ad Hieroglyphicum 3. lib. 2.

Hoc Hieroglyphico vbi legitur, Δύο πόδες συνηγμένοι, καὶ βεβηκότες δρόμον ἡλίου τὸν ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς σημαίνουσι. *Gemini pedes simul compacti & progredientes, solis cursum cùm in solstitio est hiberno significant*, variæ sunt lectiones. Et primum quidem Manuscriptus liber, pro δύο πόδες, habet δύο πολύποδες. Pierius Hieroglyphicon l. 27. non est admodum pugnax quo minus duo Polypi ad hibernum solstitiũ denotandum simul colligati exprimantur. *Impressorum*, inquit, *codicum lectio quæ est δύο πόδες, nequaquam displicet: sed si progressum exprimere volueris, videndum est si pedes illigatos pinxeris, qua ratione id tuearis.* Hæc ille, quorum nullam auctoritatem, nullam affert rationem. Et certè nullus opinor veterum inuenietur, qui vllam partem Polypi ad Solem significandum vnquam vsurparit, quamquam vt nihil est in istis symbolis tam alienum quod non aliquo cultu orationis, & rationis specie splendescat; posset illud fortasse dici, Polypum rectè Solis in hiberno solstitio tarditatem significare, quod fit vt ait Ouidius,

—— *crinali corpore segnis.*

Vel vt canit Oppianus,

Παντοίας στροφάλιγγας ὑπὸ σκολιοῖσιν ἱμᾶσι
Τεχνάζων.

Verùm quid opus esset geminos Polypos ad hoc symbolum pingere, & si sua natura tardi sunt, cur vincula quæ ad frænandam celeritatem expressa sunt iniicerentur? Puto probabilius esse, si pro δύο πολύποδες, legatur δύο πολλοῦ πόδες, id est, *duo solis pedes*, pro duobus Polypis, nam Sol πολὺς appellatur, vt constat ex eodem Horo libro primo, Hieroglyphico trigesimo secundo. Quid est autem aptius ad Solem in solstitio hiberno tardè progredientem signifi-

candum quàm Hori siue Apollinis statuam, cuius pedes inter se vincti sint & impliciti depingere? At vrget Pierius, & quærit quomodo si pedes vincti sint progredientur? Difficilius quidem, sed tamen progredi possunt, quod cernitur in ergastulariis qui ita vinciuntur compedibus, vt aliqua ex parte mouere se, & progredi possint, & rectè quidem hoc pacto cursus solis significatur, qui non est omninò nullus, sed tardior, vt stare quodammodo loco videatur. Quam ob rem puto legitimam esse lectionem. Δύο πολλοῦ· πόδες συνειργόμενοι, pro συνηγμένοι καὶ βεβηκότες.

Quomodo Hippopotamus Horas significet.

Ad Hieroglyphicum 19. lib. 2.

QVomodo Hippopotamus horas significet quærit Pierius Hieroglyph. l. 29. & multum quidē laborat, vt explicet, coniecturæ verò quas affert paulò videntur debiliores. *Quia depascit segetes*, inquit, *ante determinatas in diem, vel quod interdiu in imis aquis latet, noctu in terram egreditur.* Hæc, inquam, rem acrius perpendenri nō satisfaciunt. Primùm nota in Græco esse ὥραν non ὥρας. ὥρα autem κατ' ἐξοχὴν vt constat sæpè vernum tempus significar. Et ita ὥρας, hoc est veris Hippopotamus symbolum esse dicitur, quia verè vbi primum herbæ pubescunt, incipit è Nilo egredi, & pabulari, vt habet Nicander in Theriacis,

Χιλοὶ ὅτε χλοάουσι νέην δ' ἀπεχεύατο ποίην.
Pabula vbi virescunt, & nouam fundunt herbam.

Dixit autem ἀπεχεύατο, pro ἀπεχεύαντο per enallagen. Aliter etiam explicari potest, si dicas ὥραν irrepsisse pro ἀρὰν, vt Hippopotamus execrationem significet, quo nullū animal execrabilius, nam Patrem interficit & Matrem comprimit.

Quomodo Phœnix naſcatur?

Ad Hieroglyphicum 54. lib. 2.

QVod ait hic Phœnicem ſe in terram ſummo impetu proiicere, vnde & vulnus accipit. Ex ſanie verò vulneris defluente alium gigni, qui ſimul cum patre moribundo Heliopolin proficiſcitur, hoc neque Chæremon Ægyptius qui citatur à Tzetze, neque Philoſtratus & Herodotus: aut ex Latinis Solinus, Lactantius, Manilius, Ouidius & cæteri qui Phœnicis meminerunt, tradidere. Patrem tamen eumdem orbiculari myrrhæ ligno veluti ouo includere, & ad aram Solis deferre meminit Herodotus, ſed melius Lactantius de cineribus & reliquiis patris accipit his verbis.

Vnguine balſameo myrrhaque & thure ſoluto
Condit, & in formam conglobat ore pio.
Quam pedibus geſtans contendit Solis ad ortum,
Inque ara reſidens ponit in æde ſacra.

Licitum cuique fuit in re tam ignota pro arbitrio fingere, itaque pluribus diſcutiendum non puto.

AD CLEMENTIS ALEXANDRINI HIEROGLYPHICA OBSERVATIONES.

Quorsum in templis Ægyptiorum rotæ?

Ad Clementis Alexandrini, lib. 5.

IONYSIUS Thracius, & post eum Clemens Alexandrinus, nobilis illius symboli meminere, quo Rotæ in templis Ægyptiorum circumagebantur: quid autem per illam rotarum conuersionem significare vellent, pluribus non explanant. Tres ego potissimum caussas huius Hieroglyphici coniicio. Prima est, vt Dei naturam adumbrarent, quem scitè & ad illa Ægyptiorum placita depingens Democritus, appellat νοῦν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ. *Mentem in igne orbiculari*, quò spectat etiam illud Parmenidis, qui Deum definiebat στεφάνην, *coronam, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cœlum.* Et præclarè quoque notatum est ab Iamblycho libro de mysteriis, Ægyptios solitos fuisse, Deum mundi Principem in loto arbore aquatica cuius tum poma tum folia rotunda sunt, sedentem exhibere: ex quo significaretur circularis actio mentis in se vndique remeans. Quæ opinio adeo superstiosos animos oppresserat, vt in sacris, ambitus & circuitiones frequentius vsurparent, vnde exstat illud in symbolis Pythagoræ προσκυνεῖ περιφερόμενος, quod Plutarchus in Numa ad imitationem quoque rotarum Ægyptiarum expressum à Pythagora memorat, rationémque subintexit, hanc in sacris circuitionem ad simi-

Deus mens in igne circulari secundũ Democritum.

similitudinem orbium cœlestium fieri pronuncians. Λέγεται (inquit) ἀπομίμησις εἶναι τῆς τοῦ κόσμου περιφορᾶς. Hæc conuersio imitatio est motus cœli, quòd *rotundum & volubilem Deum* Stoici nominarunt. Quamobrem & Galli, inter sacrificandum, ex cruore ipsius hostiæ quæ Diis immolabatur circulum in ara delineabant, dicebantúrque id temporis πελεῖσθαι, hoc est sacrificium consummare, cùm orbem illum adumbratam quandam Dei speciem designassent. Vide num quoque eo spectet illud Dauidis, cùm Psal. 11. dixit, *Impios in circuitu ambulare*, & si vulgo explicant, Impiorum multitudinem vbique vagari, vel mysticè, secundũ Remigium, Improbos semper in περιφερείᾳ incedere, neque ad centrum qui Deus est pertingere (vt ait Caietanus.) Tamen non importunè ad superstitiosos illos gentilium sacrorum circuitus significandos accommodari posset.

Conuersiones & circuli in sacris.

Alia ratio huius consuetudinis, quam Plutarcho in Numa placuisse quoque video. Εἰ μὴ νὴ Δία τοῖς Αἰγυπτίοις τροχοῖς αἰνίττεταί τι, καὶ διδάσκει παραπλήσιον ἡ μεταβολὴ τοῦ σχήματος, ὡς οὐδενὸς ἑστῶτος τῶν ἀνθρωπίνων. *Nisi quid Hercle similiter Aegyptiis rotis inuoluit, & significat hæc figuræ mutatio, nihil esse in rebus humanis stabile.*

Hæc fuit quoque Soldani viri sapientis, apud Cedrenũ ad Regem Francorum oratio, cuius memini symbolorum libro primo Synt. 2. Hic cùm rotæ conuersionem è carcere in quo captiuus tenebatur, oculis acerrimè defixis diu cõtemplatus fuisset, ex diuturno mœrore in solutiorem risum effusus est, cuius rei caussam sciscitanti Regi respondisse fertur. Καὶ ὡς εἶδον ταύτην λαβὼν τῆς ἀσταθμήτου καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας ἐγέλασα. ἅμα δὲ ἐνθυμηθεὶς, πῶς ἐφ' οὕτως ἀβεβαίῳ πράγματι ἐπαιρόμεθα, ἅμα δὲ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς, τὸ καὶ ἐμὲ ὥσπερ ἐκ μετεώρου γεγονότα ταπεινὸν, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ χαμερποῦς ἐνδέχεται πάλιν ἀρθῆναι πρὸς τὸ μέγεθος. *Hanc ego incertæ inconstantisque hominum felicitatis imaginem sentiens risi, cum quòd in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re superbiremus, tum simul hoc etiam fieri posse iudicans, vt quomodo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursum loco ad prius attollar fastigium.*

Georgius Cedrenus in compendio, p 475. edit. Basil.

Soldani dictum notabile ad Regem Francorum.

Ixionij amici, qui? Adde ad idem symbolum *Ixionios amicos*, aulicos scilicet illos & parasitos, quos Heliogabalus per ludibrium ad rotam aquariam alligatos sub aquas mittebat, rursusque in summum reuoluebat: cuius ludi quem tam sæpè aulici in hoc rerum humanarum æstu ludunt, meminit Lampridius in Heliogabalo, & ego in symbolis explico plenius.

Tertiam demum rationem nobis subiicere videtur Anacreon Poëta, sed sobrius, vbi rotam imaginem esse dicit vitæ currentis his verbis.

Τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα
Τρέχει βίοτος κυλισθείς,
Ολίγη δὲ κεισόμεσθα
Κόνις ὀστέων λυθέντων.

Rota velut curulis
Properat volucris ætas,
Tenuis iacebimúsque
Cinis, ossibus solutis.

Cum quo facit Persius Satyr. 5.

Nam quamuis prope te, quamuis temone sub vno
Vertentem sese, frustra sectabere canthum,
Cùm rota posterior curras, & in axe secundo.

Vbi non tantùm vitæ volubilitatem, sed & irremeabiles temporum lapsus designat, & ostendit quàm arduum sit desidiosis diei præsenti manum iniicere.

Quid folia & rami in templis Ægyptiorum significarent?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

Symmachi error in loco Ezechielis. SYmmachus ad illum locum Ezechielis, c. 8. *Et ecce applicant ramum ad nares suas*, innuit hic derisionem significari fœdo raucóque narium sonitu in contemptum Dei. Sic enim ille, Καὶ ὡς ἀφιέντες εἰσὶν ἦχον ὡς ᾆσμα διὰ τῶν μυκτήρων ἑαυτῶν. Itaque alij tantum habent μυκτηρίζοντες, deridentes, nulla facta ramorum mentione, qua in senten-

tia sunt Septuaginta, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες. Theodotio, vt liberiorem ansam interpretationis daret ramorum simul, & derisionis meminit his verbis, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες. Et ecce ipsi porrigunt ramum tanquã deridẽtes. Ratio ambiguitatis fuit vox הזמורה hazmorach, quæ vt notauit Symmachus & sonum, & ramum significat, quamobrem Theodotion vtrumque coniunxit, sed in eo errat quod gestationem illam ramorum signum derisionis interpretetur, cùm potius venerationis sit hieroglyphicum. Quis enim ignorat ramos in superstitiosis gentilium ritibus, ad cultum falsorum Deorum fuisse prælatos vt Pinum Pani, Syluano & Diti cupressum, Isidi abrotonum? Certè apud Athenienses festus erat dies ramorum nomine insignis, quo in honorem Bacchi præferebantur ὄσχοι, quasi μόσχοι, hoc est tenues rami maximè vitis. Ex quo ὀσχοφορίας celebritate nomen, & ὀσχοφόροι, seu ramiferi appellabantur. Pueri Camilli Sacrorum ministri qui acceptos vitis ramusculos ex Bacchi templis in Mineruæ Scirrhadis ædem deferebant, vt disertè testatur Scholiastes Nicandri, Ὠσχοφόροι δὲ λέγονται Ἀθήνησι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἁμιλλώμενοι, κατὰ φυλὰς, οἱ λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλου ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τοῦ Διονύσου ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς Σκιῤῥάδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quòd autem Deos venerantes & manum, & ramum (si tunc tenerent) secundum veterem adorandi ritum ori admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, *& applicabant ramum ad nares suas in signum*, scilicet adorationis quam Soli præstabant.

Hazmorach ramus & sonus.

Oschophori.

Hunc certè honorem Deo debitum sacrorum simius Dæmon ita præripiebat: nam Hebræos quoque eadem ceremonia in cultu Dei vsos fuisse in festiuitate tabernaculorum produnt sacræ literæ, & disertè testatur Iosephus antiquit. l. 3. vbi scribit Iudæos solitos victimas Deo incendere, & simul pro gratiarum actione sacrificare, manibus interim gestantes ramos myrti, & palmæ ex quibus mala Perseæ dependebãt. Eius verba sunt, Ὁλοκαυτοῦσί τε καὶ θύουσι τῷ θεῷ τότε χαριστήρια, φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν εἰρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεποιημένην, τοῦ μήλου τοῦ τῆς Περ-

Iudæi cum vsi malis Perseæ arboris.

σέας περιόντος. Nota consulto mala Perseæ arboris fuisse ramis adhibita, vt significarent cor & linguam Deo dedicandam esse. Nam Persea frondes habet in linguæ speciem acuminatas, fructus verò in cordis fermè effigiem deformatos.

Idem postea ramorum honos Principibus viris exhibitus in pompis & triumphis, vnde apud Heliodorum Æthiopicon lib. 10. ab Hydaspe rege præmittuntur nuncij

Coronæ ex Loto.

victoriæ loto coronati, & palmarum ramos in ipsius honorem quatientes. Τὰς κεφαλὰς τῷ Νειλώῳ λωτῷ καταστέψαντες, καὶ φοινίκων πτόρθους ταῖς χερσὶ κατασείοντες.

Itaque si quem insigni populi fauore honestatum omniumque celeberrimo plausu & lætitia exceptum significare vellent; hunc φυλλοβολούμενον dicebant, quia non solùm

Quid sit ἀνθοβολία.

ramos illos exhibebant, sed prætereà folia, & flores in benemeritos spargebant, quod genus honoris & beneuolentiæ φυλλοβολίαν & ἀνθοβολίαν nominabant. Vnde Philo libro de legatione ad Caium, Agrippam dicit fuisse, φυλλοβολούμενον καὶ ἀνθοβολούμενον ἐπ' εὐσεβείᾳ.

Nec hoc tantum fauoris signo contenti, etiam ramos maximè palmarum ad fores insignium virorum affigere soliti erant, quod genus honoris notauit Lucianus in Rhe-

Palmæ ad Rhetorum fores affixæ.

torum Doctore; οἱ φοίνικες δὲ ἐπὶ τῇ θύρᾳ χλωροὶ ἐστεφανωμένοι. De hoc certè antiquorum ritu tot suppetunt testimonia, vt nihil sit opus inculcare pluribus. Hæc fuit caussa cur Christus tanquam verus Rex & Deus ramis palmarum à populo exciperetur, quòd rectè animaduertit vetus Poëta,

Perque viam vt Regi velamina purpurata,
Arboreásque solo frondes, & olentia serta
Sub pedibus strauere, Deum omnes voce fatentes.

Porphyrij obseruatio de primis sacrificiis. Theod. orat. 7. de sacrificiis.

Ex his igitur colliges primam & omnium clarissimam rationem exhibendorum ramorum, & terræ germinum, fuisse signum venerationis diuinæ, cur autem hoc potius quàm alio symbolo fuerint delectati, disco ex Porphyrio. Οἱ πάλαι ἄνθρωποι οὔτε λιβανωτὸν, οὔτ' ἄλλο θυμίαμα προσέφερον, ἀλλὰ χλόης οἷόν τινα τῆς γονίμου φύσεως χνοῦν ταῖς χερσὶν αράμενοι καὶ

πέχαρ. Antiqui, inquit, neque tus, neque aliam victimam offerebant, sed folia, veluti primam pubescentis naturae lanuginem manibus decerptam Diis adurebant, quo signo Deum creatorem testabantur, à quo herbae & fruges, atque omnia terra orta producerentur & adolescerent.

Nec mirum igitur si hoc genus officij Christo exhibitum qui σοφίας κοσμοτεχνίτης nominatur à Synesio. Est porrò dignum obseruatione, hanc Ceremoniam quam anniuersaria religione Ecclesia ueneratur, apud Graecos fuisse percelebrem, Dominicamque ipsam palmarum quam nos appellamus, ab illis vocari βαϊοφόρον, quod βαΐς quo verbo etiam Horus vtitur Hieroglyphico quarto libri primi, sit Palmae ramus, vnde & βαΐα appellantur largitiones, & dona, quae ab Imperatore & Patriarcha distribuebantur ea scilicet septimana, quae diem palmarum praecedebat, unde & nomen βαΐων. Hoc diserte testatur Balsamon de Inclus. Patriarchis, die Catechesi. Τὴν ὑπεράγουσαν τῶν θείων αὐτοκρατόρων περιωπὴν, καὶ τῶν πατριαρχῶν εἶδε μεγαλοπρέπειαν μετὰ τῶν ἄλλων δομέστικον, καὶ ἐτησίας ῥόγας ποιεῖν, καὶ βαΐων φιλοτιμήματα. *Praecelsam*, inquit, *diuinorum Imperatorum circumspectionem, & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis augustam faciebant & annuas erogationes, & donationes quae βαΐα nominantur munifica largitia.* Et Imperator quidem palatinis suis, Patriarcha clericis distribuebat, quem ritum quoque fusius describit Luitprandus Rerum Europ. l. 6. c. 5. In ea quae est ante βαϊοφόρον, quod nos *palmarum Ramos* dicimus, hebdomada, tam in militibus quam in diuersis constitutis officiis, numismatum aureorum erogationem, prout cuiusque meretur officium Imperator facit. Deinde modum enucleat. Erat, inquit, apposita decem cubitorum longitudinis ac quatuor latitudinis mensa, quae numismata loculis congregata, prout cuique dabatur, numeris extrinsecus in loculis scriptis retinebat. Ingrediebantur denique ad Imperatorem non confusè, sed ordinatim secundum vocantis vocem, quae scripta virorum nomina secundum officij dignitatem recitabat. Quorum primus vocatus est Rector domus, cui non in manibus sed in humeris posita

Dominica palmarum quam celebris apud Graecos.

Dona & Largitiones Imperatorū dictae βαΐα, hoc est Ramí palmarum & earum ritus.

ſunt numiſmata cum ſcaramangis (genus eſt veſtis) quatuor. Poſt quem ὁ Domeſticotos Aſcalonas & ὁ Delongariſtis ploas (doctè Meurſius emendat, δομεστικὸς τῶν σχολῶν, & δρουγγάριος τῶν πλοΐμων, quorum alter militibus, nauigantibus præerat alter) ſunt vocati. Hi itaque paris numeri, quia dignitas par erat numiſmata, & ſcaramanga ſuſcipientes, præ multitudine non iam in humeris portauerunt, ſed adiuuantibus aliis poſt ſe cum labore traxerunt. Poſt hos admiſſæ ſunt Magiſtri numero XXIV. quibus erogatæ ſunt numiſmatum aureorum libræ, vnicuiq; ſecũdum eumdem numerum viginti quatuor cum ſcaramangis duobus. Patriciorum deinde ordo hos ponè eſt ſequutus, & duodecim numiſmatum libris cum ſcaramanga vna donatus. Turba poſt hos immenſa vocatur, Protoſpathariorum, Spathariorum, candidatorum, & id genus clientum.

Hæc ille quod, quia ritus eſt præclaræ antiquitatis, & ad honorem Dominicæ palmarum pertinet, nolui hoc loco prætermittere. Ceteras porrò diſtribuendorum ramorum rationes rectè exſequitur Clemens Alexandrinus quę maximè ſpectant illud Homericum.

Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν.

Quod autem dixit in Ramis expreſſum quoque fuiſſe cremationis & ſepulturæ ſymbolum, καὶ πυρὸς ἔργον γίνεσθαι, antiquis Ægyptiorum moribus congruere non poteſt, ſed Græcorum: Ægyptij enim cremationem deteſtabantur, quod ignem exiſtimarent θηρίον ἔμψυχον πάντων κατεσθίον, belluam animatam omnia deuorantem, vt conſtat ex Herodoti libro tertio.

FINIS.

QVID SINT ÆGYPTIORVM ΚΩΜΑΣΙΑΙ.

Ad Clementis Alexandrini Hieroglyphicum X.

ΩΜΑΣΙΑΣ ab Ægyptiis nominatas innuere videtur Clemens Alexandrinus. Nolim tamen existimare nomen κωμασίας Ægyptium esse, sed ab Ægyptiis græcanicis vsurpatum. deriuatur enim vt satis liquet ἀπὸ τοῦ κωμάζειν quod est τὸ μετὰ αὐλῶν καὶ κιθάρας καὶ ᾠδῶν τὸν οἶνον πίνειν, hoc est cum musica & saltatione epulari, vt interpretatur Zonaras: vel certè ἀπὸ τῆς κώμης, qua voce vicus significatur. Erant igitur κωμασίαι conuiuia & choreæ, quas Ethnici in honorem idolorum obseruabant, de quibus intelligenda sexta Synodus Trullana dicta à Trullo, fastigio concamerato in Constantini Regia, quod aliter secretarium palatii nominatur: sic igitur Synodus (quanquam non fuit œcumenica) τὰς οὕτω λεγομένας Καλένδας, καὶ τὰ λεγόμενα βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν πρώτῃ τοῦ μαρτίου μηνὸς ἡμέρᾳ ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν. vbi inter cætera audis vetari Kalendas, & Panis festa, & brumalia, & conuentum primo die Martii, & saltationes mulierculatum in honorem deorum. Quod ad comessationes attinet, vetantur ibidem Christiani Ethnicorum more in templis ἐσθίειν, καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν. per acubita intelligit hic lectos tricliniares. Ἀκούβιτα λέγεται ἅπαν στρωμνῆς κατασκεύασμα εἰς ὕψος ἠρμένον καὶ μαλακόν: ita enim vox exponitur in pandectis iuris Canonici Græcorum. Vel certè quod probabilius est κωμασίαι, hic

Βοτὰ· ἑορτὴ ἡ πλημμύη χάειν πανός.

Balsamon in commentariis.

Miror cur docti Viri reddiderint (Vota)

sumuntur pro deorum pompis quæ per vrbis vicos producebantur exquisitissimo apparatu, quem fusè describit Lucius Apuleius Metamorphoseos lib.xi. inter has oblectationes ludicras popularium quæ passim vagabantur, iam sospitatricis deæ peculiaris pompa moliebatur. Mulieres candido splendentes amicimine, vario lætantes gestamine, verno florentes coronamine, quæ de gremio per viam, qua sacer incedebat comitatus, solum sternebant flosculis, aliæque nitentibus speculis pone tergum reuersis, venienti deæ obuium commonstrabant obsequium. Et quæ pectines eburneos ferentes, gestuque brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque obpexum regalium crinium fingerent: illæ etiam quæ cæteris vnguentis & geniali balsamo guttatim excusso conspergebant plateas. Magnus præterea sexus vtriusque numerus, lucernis, tædis, cereis, & alio genere ficti luminis siderum cœlestium stirpem propitiãtes: Symphonæ dehinc, suaues fistulæ, tibiæq. modulis dulcissimis personabant: eas amœnus lectissimæ iuuentutis veste niuea & cataclista prænitens sequebatur chorus, carmen venustum iterantes, quod Camænarum fauore solers poëta modulatus edixerat, quod argumentum referebat. Interim maiorum antecantamẽta votorum. ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquum calamum ad aurem porrectum dextram, familiarẽ templi deique modulum frequentabant & pleriq. qui facilem sacris viam dari prædicabant. & cæt. Deferebantur quoque, quod hic attingit Clemens Alexandrinus, Deorum Ægyptiorum simulachra, & quidem à personis lectissimis. Lampridius & Ælius Spartianus notant huius etiam honoris fragile choragium suscepisse Commodum Imperatorem: *Sacra Isidis coluit, vt & caput raderet, & Anubim portaret.*

Lampridius in Commodo. Ælius Spartianus in Pescennino Nigro.

QVIS CHARADRIVS ET AN ICTERICIS MEDEATVR?

Ad Epiphanij Symbol. XXIII.

CHARADRIVM hic pro Ictero à S. Epiphanio vsurpatum nonnulli esse voluerunt, quod Ictericis facere

medicinam dicatur. Verum minime vacillasse memoria Epiphanium, vt Charadrium pro Ictero poneret, si modo hæc inter se fuissent distincta, testantur veterum testimonia, quæ hanc ipsam medendi facultatem Charadrio tribuunt: atque imprimis Heliodorus Æthiopic. lib. 3. Ο Χαράδριος τοὺς ἰκτεριῶντας ἰᾶται· καὶ τοῦτο πάσχων, εἰ τῷ ὀρνέῳ προσβλέποι, τὸ δὲ φεύγει καὶ ἀποστρέφεται, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύσαν· οὐ φθονοῦν ὡς οἴονταί τινες τῆς ὠφελείας, ἀλλ' ὅτι θεώμενον ἕλκειν καὶ μεταστᾶσθαι εἰς ἑαυτὸν, ὥσπερ ῥεῦμα, πέφυκε τὸ πάθος, Charadrius Ictericis medetur, & si Ictericus eum intueatur, refugit ille, & auersatur, oculis conuiuens, non propter inuidiam remedii (vt quidam putant) sed quia contagione se affici sentit, transeunte in ipsum per obtutum alterius affectionis ceu fluxu quodam. *Heliodorus Aethiop. lib 3. pag. 141.*

Hoc idem Ælianus, & Philes asserunt, & Plutarchus Symp. l. v. quæst. 7. vbi loquitur de Ictericis ἐμβλέποντες τῷ χαραδρίῳ θεραπεύονται.

Addit Suidas ideo mercatores qui hanc auem vendunt consulto occultare ante pretium persolutum, ne gratis, mercantibus Ictericis medeatur, vnde Hipponax Poëta lusit in eum credo qui merces occultabat, χαράδριον περνᾷς, *Charadrium vendis*.

Restat vt videamus an Charadrius idem sit cum Ictero, & difficultatem quidem facessit haud leuem, quod Epiphanius dicat ex Physiologo hunc Charadrium totum album esse, absque vlla nigredinis nota, ὅτι ὅλον λευκόν ἐστι μὴ ὅλως μελανίαν ἔχον, quæ quomodo Ictero conueniant, quem constat esse magna ex parte luteum? Et si Icterum quem Latini Galgulum vocant separes à Charadrio, duæ erunt aues diuersæ quæ Ictericis medeantur, quod ij qui naturas auium describunt non asserunt.

Crediderim ego potius parum accuratè loquutum fuisse Physiologum quem citat Epiphanius, dum Charadrium vult totum candidum esse, cum præsertim Aristoteles dicat eum esse colore & voce prauum: ἔστι δὲ ὁ χαράδριος καὶ τὴν χρόαν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος.

Sed & Gesnerus in descriptione Charadrii pennis (inquit) vt accipiter, aut tinnunculus subruffis est, collo, capite, & pectore maculosis: iisdemque partibus ex lu-

teo ſubruffis, niſi quod colli pars poſterior magis ad fuſcum tendit.

Suidas vero propter varietatem colorum ait Charadrium pro rebus obiectis mutari, εἶδος ὀρνέυ μεταβαλλόμενον εἰς τὰ προκείμενα: ex quibus refellas Phyſiologum, niſi per λευκὸν, τὸ διαυγὲς intellexerit, idque propter auis auruginem, Nam Euſtathius ad Homerum λευκὸν etiam διαυγὲς nominari animaduertit, ſed magis conuenit limpido quam luteo. Itaque non puto eos à veritate alienos qui Charadrium Ictericorum medicum, Icterum quoque appellari exiſtimant, quanquam ab aliis diſtingui non ignoro.

FINIS OBSERVATIONVM.

INCIPIVNT AENIGMATA SYMPOSII POETÆ.

HÆC *quoque Symposius de carmine lusit inepto,*
Sic tu Sexte doces, sic te deliro magistro.
Annua Saturni dum tempora festa redirent
Perpetuo semper nobis solemnia ludo
Post epulas lætas, post pocula dulcia mensæ
Deliras inter vetulas, puerosque loquaces,
Cum streperet latè madidæ facundia linguæ.
Tum verbosa cohors studio sermonis inepti
Nescio quas paßim magno de nomine nugas
Est meditata diu, sed friuola multa locuta est
Nec mediocre fuit magni certaminis instar
Ponere diuersa, vel soluere quæque viciβim.
Ast ego ne solus fœdè tacuisse viderer,
Qui nihil attuleram mecum, quod dicere possem,
Hos versus feci subito de carmine vocis.
Insanos inter sanum non esse necesse est.
Da veniam lector. quid non capit ebria musa?

I. GRAPHIVM.

De summo planus sed non ego planus in imo,
Versor vtrinque manu, diuerso & munere fungor,
Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit.

II. ARVNDO.

Dulcis amica Dei, semper vicina profundis,
Suaue canens musis, nigro perfusa colore
Nuncia sum linguæ digitis signata magistris.

III. ANNVLVS CVM GEMMA.

Corporis extremi non magnum pondus adhæsi,
Ingenitum dicat, ita pondere nemo grauatur.
Vna tamen facies, plures habitura figuras.

IV. CLAVVS.

Virtutes multas de viribus adfero paruis,
Pando domus clausas, iterum sed cludo patentes.
Seruo domum domino, sed rursus seruor ab ipso.

V. CATENA.

Nexa ligor ferro multos habitura ligatos,
Vincior ipsa prius, sed vincio vincta vicißim.
Et solui multos, nec sum tamen ipsa soluta.

VI. TEGVLA.

Terra mihi corpus, vires mihi præstitit ignis.
Est domus in alto, sedes est semper in alto.
Et me perfundit qui me cito deserit humor.

VII. FVMVS.

Sunt mihi, sunt lacrymæ, sed non est causa doloris.
Est iter ad cœlum, sed me grauis impedit aër.
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

VIII. NEBVLA.

Nox ego ſum facie, ſed non ſum nigra colore,
Inque die media tenebras tamen adfero mecum,
Nec mihi dant ſtellæ lucem, nec Cynthia lumen.

IX. PLVVIA.

Ex alto venio, longa delapſa ruina,
De cælo cecidi medias tranſmiſſa per auras.
Sed ſinus excepit, qui me ſimul ipſe recepit.

X. GLACIES.

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram,
Nunc rigidi cæli duris connexa catenis.
Nec calcata pati poſſum, nec nuda teneri.

XI. FLVMEN ET PISCIS.

Eſt domus in terris, clara quæ voce reſultat,
Ipſa domus reſonat, tacitus ſed non ſonat hoſpes:
Ambo tamen currunt, hoſpes ſimul, & domus vna.

XII. NIX.

Puluis aquæ tenuis modico cum pondere lapſus
Sole madens, æſtate fluens, in frigore ſiccus,
Flumina facturus, totas prius occupo terras.

XIII. NAVIS.

Longa feror velox formoſæ filia ſiluæ
Innumeris pariter comitum ſtipata cateruis,
Curro vias multas veſtigia nulla relinquens.

XIV. Pullus in ovo.

Mira tibi referam nostræ primordia vitæ,
Nondum natus eram, nec eram tum matris in aluo.
Iam posito partu natum me nemo videbat.

XV. Vipera.

Non possum nasci, si non occidero matrem,
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.

XVI. Tinea.

Littera me pauit, nec quid sit littera noui.
In libris vixi, nec sum studiosior inde.
Exedi musas, nec adhuc tamen ipsa profeci.

XVII. Aranea.

Pallas me docuit texendi nosse laborem,
Nec pepli radios poscunt, nec licia telæ.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

XVIII. Coclea.

Porto domum mecum, semper migrare parata,
Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi conchylium de cœlo nascitur ipso.

XIX. Rana.

Rauca sonans ego sum media vocalis in vnda,
Sed vox laude sonat, qua se quoque laudet & ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

XX. TESTVDO.

Tarda gradu lento, specioso prædita dorso,
Docta quidem studio, sed sæuo prædita fato.
Viua nihil dixi, quæ sic modo mortua canto.

XXI. TALPA.

Cæca mihi facies atris obscura tenebris,
Nox est ipse dies, nec sol mihi cernitur vllus.
Malo tegi terra, sic me quoque nemo videbit.

XXII. FORMICA.

Prouida sum vitæ, sed non sum pigra labore,
Ipsa ferens humeris secure præmia brumæ
Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.

XXIII. MVSCA.

Improba sum fateor, quid enim gula turpe veretur?
Frigora vitabam, quæ nunc æstate reuertor
Sed cito submoueor, facto conterrita vento.

XXIV. GVRGVLIO.

Non bonus agricolis, non frugibus vtilis hospes,
Non magnus forma, non recto nomine dictus,
Non gratus Cereri, *non paruam sumo saginam.*

XXV. MVS.

Parua mihi domus est, sed ianua semper aperta,
Exiguo sumptu furtiua viuo sagina,
Quod mihi nomen inest, Roma quoque consul habebat.

XXVI. GRVS.

Littera sum cæli penna per scripta volantis,
Bella cruenta gerens volucri discrimine Martis,
Nec vereor pugnas, dum non sit longior hostis.

XXVII. CORNICVLA.

Viuo nouem vitas, si non me Gracia fallit,
Atraque sum semper nullo complexa dolore.
Et non irascens vltro conuicia dico.

XXVIII. VESPERTILIO.

Nox mihi dat nomen, primo de tempore noctis,
Pluma mihi non est, cum sit mihi penna volantis,
Sed sedeo in tenebris nec me committo diebus.

XXIX. ERICIVS.

Plena domus spinis, parui sed corporis hospes,
Incolumi dorso, telis completus acutis.
Sustinet armatas sedes habitator inermis.

XXX. PISCATOR ET PISCICVLI.

Est noua nostrarum cunctis captura ferarum,
Vt si quod capias, id tu tibi ferre recuses.
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.

XXXI. PHOENIX.

Vita mihi mors est, morior si cœpero nasci.
Sed prius est fatum, læta quam lucis origo.
Sic solos manes ipsos mihi dico parentes.

XXXII. TAVRVS.

Mœchus eram regis, sed lignea membra sequebar,
Et Cilicus mons sum, sed non sum nomine solo,
Et vehor in cœlis, & in ipsis ambulo terris.

XXXIII. LVPVS.

Dentibus insanis ego sum qui vinco bidentes
Sanguineas prædas quærens, victusque cruentos,
Multa cum rabie vocem quoque tollere possum.

XXXIV. VVLPES.

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius,
Sum versuta dolis, arguto callida sensu,
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.

XXXV. CAPRA.

Alma Iouis nutrix, longo vestita capillo,
Culmina difficili peragrans super ardua gressu,
Custodi pecorum tremula respondeo lingua.

XXXVI. PORCVS.

Setigeræ matris fœcunda natus in aluo
De super ex alto virides expecto saginas,
Nomine numen habens, si littera prima periret.

XXXVII. MVLA.

Dissimilis patri, matris diuersa figura,
Alterni generis, generi non apta propago.
Ex aliis nascor, nec quisquam nascitur ex me.

XXXVIII. TIGRIS.

A fluuio dicor, fluuius vel dicitur ex me,
Iunctaque sum vento, vento velocior ipso.
Et mihi dat ventus natos, nec quæro maritum.

XXXIX. CENTAVRVS.

Quattuor insignis pedibus, manibusque duabus,
Dissimilis mihi sum, quia sum non vnus, & vnus.
Et vehor, & gradior, quia me mea corpora portant.

XL. PAPAVER.

Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.
Pes vnus solus, sed Pes longissimus vnus.
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.

XLI. MALVA.

Anseris esse pedes similes mihi nolo negare,
Nec duo sunt tantum sed plures ordine cernis,
Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.

XLII. BETA.

Tota vocor græce, sed non sum tota latinè,
Ante tamen mediam cauponis scripta tabernam,
In terris nascor, lympha lauor, vnguor oliua.

XLIII. CVCVRBITA.

Pendeo dum nascor, rursus dum pendeo nascor,
Pendens commoueor ventis, & nutrior vndis.
Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.

XLIV. CEPE.

Mordeo mordentes, vltro non mordeo quenquam,
Sed sunt mordentem multi mordere parati,
Nemo timet morsum, dentes quia non habeo vllos.

XLV. ROSA.

Purpura sum terræ pulchro perfusa rubore,
Septaque ne violer telis defendor acutis.
O felix longo si poßim viuere fato.

XLVI. LILIVM.

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus,
Spiritus est magnus, quamuis sim corpore paruo,
Nec mihi germen habet noxam, nec culpa ruborem.

XLVII. THVS.

Dulcis odor, nemoris flamma, fumoque fatigor,
Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes
Cum mihi peccandi meritum natura negarit.
Nec mihi pœna datur: sed habetur gratia danti.

XLVIII. MYRRHA.

De lacrymis, & pro lacrymis mea cœpit origo.
Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.
Lætus honor frondis, tristis sed imago doloris.

XLIX. EBVR.

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.
Nunc ego per partes in corpora multa recessi.
Nec remanent vires, sed formæ gratia mansit.

L. FOENVM.

Herba fui quondam viridi de gramine terræ,
Sed calybus duro mollis præcisa metallo
Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.

LI. MOLA.

Ambo sumus lapides, vna sumus ambo iacentes,
Quam piger est vnus, tantum non est piger alter,
Hic manet immotus, non desinit ille moueri.

LII. FARINA.

Inter saxa fui, quæ me contrita premebant,
Vix tamen effugi totis conlisa medullis,
Et nunc forma mihi minor est, sed copia maior.

LIII. VITIS.

Nolo thoro iungi, quamuis placet esse maritam:
Nolo virum thalamo, per me mea nata propago est.
Nolo sepulchra pati, scio me submergere terræ.

LIV. HAMVS.

Exiguum corpus flexu mucronis adunci
Fallaces escas medio circumfero fluctu.
Blandior vt noceam, mortis præmitto saginam.

LV. ACVS.

Longa, sed exilis, tenui producta metallo,
Mollia duco leui comitantia vincula ferro,
Et faciem læsis, & nexum reddo solutis.

LVI. CALIGA.

Maior eram longè quondam, dum vita manebat,
Sed nunc exanimis lacerata, ligata, reuulsa,
Dedita sum terræ, tumulo sed condita non sum.

LVII. CLAVVS CALIGARIS.

In caput ingredior, quia de pede pendeo solo,
Vertice tango solum, capitis vestigia signo,
Sed multi comites casum patiuntur eundem.

LVIII. CAPILLVS.

Findere me nulli possunt, præcidere multi,
Sed sum versicolor, albus quandoque futurus.
Malo manere niger, minus vltima fata verebor.

LIX. PILA.

Non sum cincta comis, & non sum compta capillis,
Intus enim crines mihi sunt, quos non videt vllus.
Meque manus mittunt, manibusque remittor in auras.

LX. SERRA.

Dentibus innumeris sum toto corpore plena.
Frondicomam sobolem morsu depascor acuto,
Mando tamen frustra, quia respuo præmia dentis.

LXI. PONS.

Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite silua,
Et manet in medius vndis immobile robur.
Terra tamen mittit, quod terra munera præstat.

LXII. Spongia.

Ipsa grauis non sum, sed aquæ mihi pondus inhæsit,
Viscera nota tamen patulis diffusa cauernis,
Intus lympha latet, sed non se sponte profundit.

LXIII. Tridens.

Tres mihi sunt dentes, vnus quos continet ordo,
Vnus præterea dens est, & solus in imo.
Meque tenet numen, ventus tumet, æquora curant.

LXIV. Sagitta.

Septa graui ferro, leuibus circundata pennis,
Aëra per medium voluceri contendo meatu.
Missaque discedens, nullo mittente reuertor.

LXV. Flagellvm.

De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,
Obsequio cogens moderati lege doloris,
Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.

LXVI. Laterna.

Cornibus apta cauis tereti perlucida giro,
Lumen habens intus diuini sideris instar.
Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

LXVII. Specvlar.

Perspicior penitus nec luminis arceo visus,
Transmittent oculos intra mea membra meantes,
Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me.

LXVIII. Specvlvm.

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura,
Fulgor inest intus radianti luce coruscus,
Qui nihil ostendit, nisi si quid viderit ante.

LXXVI. ROTA.

Quattuor æquales currunt ex arte sorores.
Sic quasi certantes cum sit labor omnibus vnus,
Et prope sunt pariter, nec se contingere possunt.

LXXVII. SCALÆ.

Nos sumus ad cælum quæ scandimus alta petentes
Concordi fabrica, quas vnus continet ordo.
Vt simul hærentes per nos comitentur ad auras.

LXXVIII. SCOPA.

Mundi magna parens laqueo connexa tenaci,
Iuncta solo plano, manibus compressa duabus,
Ducor vbique sequens, & me quoque iuncta sequuntur.

LXXIX. TINTINNABVLVM.

AEre rigens curuo, patulo componor in orbe
Mobilis est intus linguæ crepitantis imago.
Non resonat positus, motus quoque sæpe resultat.

LXXX. CONDITVM.

Tres olim fuimus qui nomine iungimur vno,
Ex tribus est vnus, tres commiscentur in vno.
Quisque bonus per se, melior qui continet omnes.

LXXXI. ACETVM EX VINO.

Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum.
Quod fuerat non est, cœpit quod non erat, esse.
Nec tamen inueni quidquid prius esse reliqui.

LXXXII. MALVM.

Nomen habens græcum, contentio magna dearum
Fraus iuuenis pulchri multarum cura sororum.
Excidium Troiæ, dum bella cruenta peregi.

LXXXIII. PERNA.

Nobile duco genus magni de gente Catonis,
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.
De fumo facies, sapientia de mare nata est.

LXXXIV. MALLEVS.

Non ego de toto mihi corpore vindico vires,
Sed capitis pugna nulli certare recuso.
Grande mihi caput est, totum quoque corpus in illo.

LXXXV. PISTILLVS.

Contero cuncta simul virtutis robore magno,
Vna mihi ceruix, capitum sed forma duorum.
Pro pedibus caput est: nam cetera corpora non sunt.

LXXXVI. STRIGILIS.

Rubida, curua, capax alienis humida guttis,
Luminibus falsis auri mentita colorem,
Dedita sudori, modico succumbo labori.

LXXXVII. BALNEVM.

Per totas ædes innoxius introit ignis,
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.
Non est nuda domus, sed nudus conuenit hospes.

LXXXVIII. TESSERA.

Dedita sum semper voto non certa futuro,
Iactor in ancipites varia vertigine casus.
Non ego mæsta malis, non rebus læta secundis.

LXXXIX. PECVNIA.

Terra fui primo latebris abscondita duris,
Nunc aliud pretium flammæ, nomenque dedere:
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

XC. MVLIER GEMINOS PARIENS.

Plus ego sustinui, quam corpus debuit vnum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam.
Discessere duæ, sed tertia pene secuta est.

XC. MILES PODAGRICVS.

Bellipotens olim sæuis metuendus in armis,
Quinque pedes habui, quod nunquam nemo negauit:
Nunc mihi vix duo sunt, inopem me copia fecit.

XCII. LVSCVS.

Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est.
Vnus inest oculus, capitum sed millia multa.
Quicquid habet vendit, quod non habet vnde parabit.

XCIII. FVNAMBVLVS.

Inter luciferum cœlum, terrasque iacentes,
Aëra per medium doctus meat arte viator.
Semita sed breuis est, pedibus nec sufficit ipsis.

XCIV. DE VIII. VT TOLLAS VII. ET VI. REMANEANT.

Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.
Octo tenens manibus, sed me monstrante magistro,
Sublatis septem, reliqui tibi sex remanebunt.

XCV. VMBRA.

Insidias nullas vereor de fraude latentes,
Nam Deus attribuit huius mihi munera formæ,
Quod me nemo mouet, nisi qui prius ipse mouetur.

XCVI. ECHO.

Virgo modesta nimis, legem bene seruo pudoris,
Ore procax non sum, nec sum temeraria lingua,
Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

XCVII. SOMNVS.

Sponte mea veniens varias ostendo figuras,
Fingo metus varios nullo discrimine veros,
Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

XCVIII. MONVMENTVM.

Nomen habens hominis post vltima saxa relinquo,
Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.
Vita tamen superest morti post tempora vitæ.

XCIX. ANCHORA.

Mucro mihi geminus ferro coniungitur vnco.
Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.
Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.

C. LAGENA.

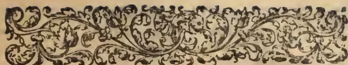
Mater erat tellus, genitor fuit ipse Prometheus
Auriculæque regunt redimitæ ventre cauato
Dum cecidi infelix mater mea me ante diuisit.

FINIS.

INDEX ÆNIGMATVM.

Acetum ex vino.	81	Cucurbita	43	Lupus	33	Phœnix	31	Talpa	21
Acus.	55	Ebur	49	Luscus.	92	Pila	59	Taurus	32
Auchosa	99	Echo	96	Malleus	84	Pistillus	85	Tegula	6
Anulus	3	Ericius	29	Malua	41	Pluuia	9	Tessera	88
Asanea	17	Fasina	52	Malum	82	Pons	61	Testudo	20
Arundo	2	Fenum	50	Miles Podagricus	91	Porcus	36	Tinea	16
Balneum	87	Flagellum	65	Mola	52	Pullus in ouo	14	Tintinnabulum.	79
Besa.	42.	Flumen, & pisces	11	Monumentū	98	Puteus	70	Tridens	63
Caliga	56	Formica	21	Mulier geminos pariens	90	Rana	19	Tubus	71
Calx	74	Fumus	7	Mus	25	Ratio	69	Tus	47
Capillus	58	Funambulus	93	Musca	13	Rosa	45	Tygris.	38
Capra	35	Glacies.	10	Myrrha	48	Rotæ	76	Vespertilio	28
Casens	9	Graphium	1	Nauis	13	Sagitta	64	Vitis	53
Centaurus	39	Grus	16	Nebula	8	Scalæ	77	Vipera	15
Cepa	44	Gurgulio.	14	Nix	12	Scopæ	78	Vmbra	95
Clauis	4	Hamus.	54	Papauer	40	Serra	60	Vtes	72
Clauus calig.	57	Lagena	100	Pecunia	89	Silex	75	Vulpes.	34.
Coclea	48	Lapis	73	Pedicula	30	Somnus	97		
Conditum	80	Laterna	66	Perna	83	Specular	67		
Cornicula	27	Lilium	46			Speculum	68		
						Spongia.	62		

FINIS.

INDEX IN HORI HIEROGLYPHICA, ET OBSERVATIONES.

A.

Bominatio 45.
Accipiter pro anima 9
Accipiter aquā non bibit 10
Accipiter ortum versus 66
Accipiter prægnans 105
Accipiter Dei symbolū 117
Accipiter solis signum 122
Accipiter omnium quæ celeriter fiunt, symbolū 125
Accipitrum fabulosa oracula 171
Accipitrum intestina à falsis prophetis deuorata. ibid.
Accipiter mysticum librum defert ib.
Accipitris Symbola multa 9
Acerra incensa 30
Accusatiuis veteres Græci abusi pro nominatiuis 204
Adulatione deceptus 101
Adynatum 54
Ædificatio 114
Ægrotans ob accusatoris conuicia 86
Ægyptus 30
Ægyptus vmbilicus orbis. ib.
Ægyptij sole gaudent 38
Ægyptiæ literæ ibid.
Ægyptii iunco scribunt 41
Æquinoctia per cynocephalum 25
Æuum 6
Agricultura 118
Alimentum ibid.
Altare magnū Hebræorum cur leo Dei dictum 193
Ambre sancta 41
Amens 50
Amor fidelis in Deum 142
Amuleta sanctorum 193
Anemone 65
Anima 9
Anima nutritur sanguine 10
Anima flammei vigoris impetus 172
Anima leui igne lustrāda ex testimonio gentilium ibid.
Animæ partes octo 173
Animæ domus apud Hebræos mulieres 193
Animantia conyza vescentia 94
Animus perpetuo agitatus 105

*

Annulus Christianorum 180
Annulus Ægyptiorum militum 179
Anni primordium apud Ægyptios Sothis canicula 167
Annus duplex Ægyptiorum 169
Annus per palmam 5. & arui partem 6
Anguis caudam mordens 54
Anguilla 100
αἰγοζωνία quid sit 212
Apis 157
Apum rex 57
Aqua & ignis 45
Aquila 82
Aquilæ pullus 62
Aquila adunco rostro 102
Aquilæ iuuentus 127
Aquila senescens ibid.
Armatus & sagittas iaculans 66
Arpedonaptæ apud Ægyptios, qui sint 194
Ars per hominem 121
Aspides regibus tribuebantur 165
Astra à quibus dicta fata 183
Astrocyon 5
Atramentum cum cribro & iunco 38
Auditus 46
Auersio 69
Auris picta ibid.
Aures igne signatæ & frons candenti ferro à Iacobitis inusta 200
Auritus 89
Autochthon 30
Axiomatici. 66

B.

Baiæ quæ sint 213
Baieth quid Ægyptiis 10
Barcæorum stratagema ad milites animandos 181
Basiliscus 86
Basiliscus quomodo dicatur Diis circumponi 165
Basiliscus Diis tributus & quare ibid.
Basilisci cadauer à Pergamenis emptum 166
Basilidis imagunculæ magicæ 192
Beatitudinis arcta via 146
Belli acies 65
Blaconomion 185
Bonis alienis vescens 110
Bos 118
Bouis masculi cornu 69
Bouis fœminæ cornu ibid.

C.

Cæcus 86
Camelus 106
Cancer cum ostreo 109
Candelabra ex vulturis tibiis 182
Canis 41
Canes duo 122
Canis funus procurantes fiunt splenetici 42
Canis cum veste regia ibid.
Canis auersus 69
Capita duo 33
Capra naribus & auribus respirans 89

Carabus cum polypo 109
καρπδίσμον. 94
castitatis typus 162
castor 89
ceruus 69
ceruus & vipera 98
ceruus cum tubicine 101
ceruus ad fontes 134
cerui descriptio ibid.
ceruus post serpentem deuoratum si aquam inuenit, annos 50. viuit ibid.
charadrii medici oculi 158
Christianus à dæmone irretitus 130
Christiani quid iuberentur ferre in annulis 180
Christus per Pelicanum 138
Christi salutaris aspectu 158
cibos vomens 110
cicada 82
Ciconia 85. & 162
Ciranidis fabulosæ commentationes & deliria 171
cœlum 14
cognitio 49
columba 53
columba nigra 73
columba dorso erecto 78
columbæ esus antidotum luis 54
concordia 66
Consilii Bracarensis decretum contra Mathematicos iudiciarios 184
conuersiones & circuli in sacris 208
cor 38
cor quomodo septum animæ 173
cor & anima quomodo dicta apud Ægyptios 10
cor apud Ægyptios quid sit ibid.
cor faucibus appensum 65
cornicæ diuæ 178
cornicis ouum 10
cornix solitaria ibid.
cornicis pulli 105
cornix ærea in vrbe Coronæa 178
cornix mortua 101
coronæ ex loto 212
coturnix 46
coturnicis os 65
crocodilus 58. & 125
crocodilus in se furit ib. 58
crocodili cauda 61
crocodili vespa 70
crocodilus ibis pennas habens 97
crocodilus impudentiæ symbol. 117
crocodilus ore aperto 97
crucis signum apud Ægyptios dictum monadis hoc est Dei signum 183
cucupha 50
cucupha sceptris deorum imposita 53
culicû copia per vermes 78
curam sui non habens 109
custos per caput leonis 26
custodis simulachrum 42
cygnus 77
cynocephalus 21
cynocephali in templis nutriti ibid.

Cynocephalus non totus semel moritur 22
Cynocephali literarum periti. ibid.

D.

DÆmon ruens in gratia destitutos 149
dæmon illudens vanis 161
dæmon animas venans 154
damno proprio læsus 86
damnis prioribus emendatus 94
Dea per vulturem 18
debilis conualescens 106
Deus rerum omnium fundamentum 21
Deus mundi rector per sydus ibid.
Deus 62. & 117
Deum cognitu difficilem quomodo notarent 126
Diis tributus basiliscus & quare 165
Deus mens in igne circulari secũdum Democritũ 208
deuinciendi sibi vim habens 113
diademata Ægyptiorum regũ aspidibus implexa 165
digitus 65. & 66
dimensio ibid. 66
discretio 153
diuitiarum copia per Oceanum 130
doctrina 38
domi manens 86
Dominica Palmarum quam celebris apud Græcos 213
dona & largitiones Imperatorum dictæ βάϊα, hoc est rami palmarum & earum ritus ibid.
Dux siue Imperator suæ nationis 109

E.

EDens 97
Εὐωχεῖν 74
Elephas cum proboscide 98
Elephas cum ariete ibid.
Elephas cum porco ibid.
Elephas dentes defodiens 101
Elephas à fœmina deceptus 133
Elephantis natura ibid.
Elephas fœmina mandragoram edit & offert masculo 133
Elephas in terram partum non edit ibid.
Eutaphiastæ 196
equa lupum conculcans 78
equus 118
equi cadauer 77
equus & otis 81
esus piscium sacer 45
esus columbæ, luis antidotum 54
Eurymnus dæmon quis 181

F.

FAces & leones 93
Facultatum custodia 125
fame enectus senex 102
fatum 21. & 70

Felis mas ad solis cursum pupillas mutat 13
felis aquaticus 110
fiducia 118
filius 49
filio inuiso hæreditatem relinquens 89
finis 38
fistula 113
fœcundus 58
fœtus imperfectus 33
folia 70
formica 49.& 153
formicæ discessus 73
formica cum pennis vespertilionis 86
formicæ proprietas 153
formica grana dissecans ib.
formica æstiuum & hybernum tempus præsentit ib.
fortis & temperans 45
frons à Iacobitis candenti ferro inusta 200
fullo 58
funus 66
furiosus 58
futurorum cognitio 14

G.

Gratus animus 50
Generationis signum puer 117
Geniruræ signa pro amuletis gestata 192
Genethliacus 45
grus vigilans 102
grus volans 105
gulosus 110
gustus 34

H.

Hadriani calumnia in Christianos 195
Hasmorach ramus & sonus 211
Hemisphæria duo 122
Heracion herba 2
Hieranicum herba quæ 172
Hierophori & Hierostoli qui? 194
hirundo 73
homo 121
homines duo in magistratus ornamentis 66
homo perditus 74
homo ex solaribus radiis contracta febri mortuus 77
homo qui se responso oraculi sanarit 78
homo bile carens ibid.
homo tuto vrbem incolens 81
homo debilior quem alius persequatur ibid.
homo à proprio patrono eiectus ac derelictus ibid.
homo sacris initiatus 82
homo ab inferioribus victus 90
homo inimico superior aut inferior ibid.
homo ab hostibus oppressus 93
homo qui iustam ætatem vixit 101
hora 69
Horoscopus quis 197
humilitas 154
hyena 89

Hyænaad dextram verſa vel ad ſiniſtram 90
Hyænæ pellis ibid.
Hydriæ tres 29
Hydrologia Ægyptiaca 25
Hyppopotamus 53.&69

I.

IBis 38.&122
Ibidis pennæ 38
ibis principium numeri & menſuræ præbuit 128
Ichneumon 73
idola magica ad curationes morborum vſurpata 192
ἱερογραμματέων officium 194
ἱερογραμματεὺς quis & eius habitus 197
Ieſu nomẽ à piis in cute ferro candẽti inurebatur 180
ignis & aqua 45
ignis 66
igne peruſtus 86
igne ob iracundiam caſtigatus 93
imago cum gladio vmbilico tenus 69
impietas ibid.
impoſtores quomodo vocãt ſua prognoſtica 168
impudens 106
impudentia 49.&117
impurus 46
intemperans 94
inexpertus 70
infeſtus omnibus 106
ingenii ſolertia per hominem 121
ingratus 53
inimicus cum pari inimico congrediens 74
innocentia 150
inſanire deſinens 113
inſtabilis 89
inſtauratio rerum diuturna 85
interitus 49
inualidus 73
inundatio 37
ira 21.&26
ira immodica 74
Iudæi cur vſi malis Perſeæ arboris 211
iudex 41.&42
iudex æquus 114
iudicium & delectus 49
iunco ſcribunt Ægyptii 41
Iuno 14
iuſtitiæ ſeruator oculus 125
Ixionii amici, qui? 210

L.

LAmia 110
Lapſus tegens 89
Laurus aduerſus morbos optima 78
Leæna 97
Leæna cęcum parit catulum 129
Leo 26
Leonis pili inſtar radiorum ſolis ibid.
Leonis anteriora ibid.
Leonis caput ibid.
Leonis ſignum in precibus 129

Leo catulos cauda flagellans 74
Leones & faces 93
Leo simiam vorans 94
Leo fortitudinis signum 118
Leo sua tegens vestigia 126
Leonis oculi semper vigilant 129
Leo catulis reddit spiritum ibid.
Leonum effigies in templis 188
Leones in thronis regũ 190
Leones in fontibus ibid.
Leones in sepulchris & à quo primum mos ille inuentus ibid.
Lepus 33
Liber signatus 70
Liberi matribus insidiãtes 85
Liberos valere iubens 105
Libertas 118
Limes 14
Linea recta cum altera superne inflexa 70
Lineæ planæ decem 73
Lingua genitrix rerum 29
Lingua cum oculo 33
Lingua cum manu 34
Lingua admota dentibus ib.
Litteræ 21
Litteræ Ægyptiæ 34
Litteræ septem duobus digitis inclusæ 70
Longæuus 37
Luis antidotum columbæ esus 54
Lumbus 65.
Luna 21. & 122
Lunæ ortus 25
Lupus auersus 69
Lupus deperdita extrema cauda 93
Lupus & lapis ibid.
Lux & spiritus à Leone catulis redditus 129

M.

Magistratus 41. & 42
Malis Perseæ arboris cur vsi sunt Iudæi 211
manus hominis 114
manus cum lingua 34
manus cum arcu & scuto 65
manus dextera passis digitis 125
manus sinistra cõtracta ibid.
Mars & Venus 10
masculi anima 62
mater 14
meisi apud Ægyptios, quid 54
mensis 58
Minerua 14
misericordia ibid.
mæra 167
monachus otiosus 158
morbus per anemonas 65
mors 70
mula 77
mulier desponsata 66
mulier vidua 73
mulier virago 74
mulier sterilis ibid.
mulier quæ infantes fœminas peperit ibid.
mulier abortiens 78

Mulier lactans 81
mulier semel enixa 97
multitudo 37
mundus 13
mundi pictura 5
mus 49
mures pistores indicant ib.
mus, rana, auis, iaculum, aratrum, missa à Scytharum rege ad Darium 121
musa 70
musca 49
Musicus senex 77
mustela. 74

N.

Natatio 21
Nilus dux Ægypti 29
Nili inundatio ibid.
noctua cum passere 81
notæ militum Romanorum 180
νῦς Ægyptiis quid 29
nox 62
numerus quinarius 21
numerus 1095. 34
numerus triennis quis ibid.
nuptiæ per cornicem 10
nutrimentum primum 118
nycticorax. 70. & 154

O.

Obsidio 70
Occasus solis 58
Oceanus 130
oculus cum lingua 33
oculus iustitiæ seruator 125
oculus custos corporis ibid.
oculi leonis dormientis vigilant 129
odium 117
odoratus 41
odus quis apud Ægyptios à sacerdotes 197
Onocephalus 30
opus 69
opus futurum per aurem ib.
operum bonorum vberrimus fructus 141
orbis 21
orbis habitati 72. regiones ibid.
ὄρθιον 102
origanum 73
origo antiqua 34
orix 46
ortus siue generatio 13
ortus Solis 58
os 65
os boni viri 65
os spinæ dorsi ibid.
Oscophori 211
Osiridis simulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo 169
Ostreum & cancer 109
otis & equus 78
ἱερακία pro ἱέρακος Ægyptiis 18
oua quæ in dextra & sinistra qualia 77
ouium mactator. 94

P.

Palmæ ad Rhetorum fores affixæ 212
palumbus lauri folium tenens

nens 78.
Papyri fasciculus 34
pardus 101
Parostophorus quis 198
pars sinistra deterior 77
pars dextra melior ibid.
passer cum noctua 81
pastinaca piscis quis sit 110
pater 13
pater amens 85
patrimonium filiis relictum 73
πάτρωνος nomen 81
pauo suos pedes intuens 145.
pauo auis iactabunda ibid.
peccata agnoscens ibid.
pedes hominis 58. & 62
Pelicanus 50
Pelicano vulgus Ægyptiorum vescitur ibid.
Pelecanus Christi symbol. 138
Pelecani amor erga pullos. ibid.
pelles geminæ, altera hyænę, altera pardi 90
perdicis fœcunditas 141
perdicis proprietas ibid.
peregrinatus diu 37
Perseæ arboris mala 211
pestilentia soli attribuitur 122
Phœnix 37
Phœnix mortuus solenniter curatur ibid.
Phœnicis ætas ibid.
Phœnix 85. & 142
Phœnicis proprietas 142. & 145.
Phœnix vento pascitur 145.
Phœnices ἀγαθοδαίμονα vocant serpentem 166.
phylacteria cur πέταλα 191
picus δρυοκολάπτης dictus 161
picus inanes arbores occupans ibid.
pietatis & castitatis typus 162
pij sibi ferro candenti in cutę nomen Iesu inurebãt 180
pilæ ludus Vrania 182
piscis 117
piscium esus sacer 45
pisces gulosi ibid.
pistores iudicati ex muribus 49
planetæ 21
pœna 69
pœnitens 110. & 134
pœnitentia & renouatio 137
populus regi obsequens 57
polypus 109. & 113
polypus cum carabo ibid.
porcus 74
portu ad cellum arcta 146
Potentia per hominem 121
Propheta quis? 197
protoplasti lapsus 133
prudentia 149
prudentia œconomica 153
pudicitia 45
puella nubilis prandium dabat cornici 177
puellus 117
pullus aquilæ 62

R.

Racemi esu læsus & se curans 102

Rami 118
rana 33. & 106
rana pedes posteriores habens 106
rana aquatica 158
ranæ terrestris & aquaticæ discrimen ibid.
rapax & iners 97
rapax 58
res aperta 33
rerum honestarum amore flagrans 113
res magnæ in paruis 157
resipiscens 113
Resurrectio Christi 142
Rex potentissimus 54
Rex vigilans 57
Rex mundi dominus ibid.
Rex à stultitia abhorrens 98
Rex nugatorem auersans. ibid.
Rex seorsum agens 82
regibus aspides tribuebantur 165
rhetores palmis donati 212
risus 41
robur 26. & 118
roboris signum cum ingenita solertia 121
robustus 98
ros è cœlo 38
rudis 97

S.

SAbbatiani hæretici 77
Sacer scriba 38. & 41
Sacer scriba nulli gratificari debet 42
Sacerdos à piscium esu alienus 22
Sacerdotum Ægyptiorum, apud Ægyptios dignitas 195
Sacerdotum postremis temporibus vilitas 197
Sacramentum militare 179
Salamandra 86
Sapphirus veritatis 174
Sbo Ægyptiis quid 41
Scala 70
Scarabæus 13
Scarabæi generatio ibid.
Scarabæi 30. digiti 14
Scarabæus Mercurio sacer ibid.
Scarabæus cæcus 77
scarus 110
scelus tegens 101
scientiæ syderalis gnarus 105
scorpius & crocodilus 74
σκλωνοδρόμια vulgo Almanachs vnde orta 168
sepia 113
sepulturæ prospiciens 101
sermo 33
sermones 70
serpens solo ore valet 45
serpens per rimam ingrediens 146
serpens mundi imago 5
serpentis proprietas ibid.
serpens insiliens in nudos 149
serpens caput obtegens ib.
serpens deponens venenum 150
serpentes ἀγαθοδαίμονες dicti ab

Ægyptiis 166
sidus 21
silentium 34
simiam vorans leo 93
simii φιλοστοργία 89
simius lotium reddens ibid.
sinisteriani qui? 77
Sol 122
Sol cur Deus κατ' ἐξοχὴν 169
Solis statua felis specie 14
Sol horus quare 26
Sol πολὺς dictus 37
Sole gaudent Ægyptii 38
Solis ortus 58
Solis occasus 61
Solis cursus in bruma 62
Solis circulus cum stella & solis disco bipartito 66
Sol in nauigio aut in crocodilo 118
Soli pestilentia attribuitur 122
Soldani dictum notabile ad regem Francorum 209
Sothis canicula anni primordium apud Ægyptios 167
Sothis alias ὤθ ibid.
Sphinx 121
splen 41
splenetici fiunt qui canis funus procurant 42
stabile quidpiam 65
stella 62
sternutatio 41
struthiocameli pennæ 114
sus pro tutela famiis 74
Symmachi error in loco Ezechielis 210

T.

TAautus Ægyptiorum Deus quid de tota serpentum natura censuerit 166
Talpa 86
tanyos arboris descriptio 130
tanys 133
tardus mouendis pedibus 105
tauri auricula 46
taurus sinistrorsum spectans 77
taurus caprifico reuinctus 94
taurus dextro genu alligatus ibid.
πλετὴ vox 82
temerarius 81
templa draconis dicta 166
temperans & fortis 45
tempus per stellam 62
temporis generatio 118
terra ibid.
terribilis 29
testamenta duo cornua sunt contra potestatem diaboli 130
Theraphim quæ ex Elia Thesbite 192
timens discrimina 93
tonitru ἀέρος φωνή 34
torpedo piscis 109
tumultus 66
turtur 82
turtur laqueo implicatus 110
turturis viduitas 142
turtur ad finem vsque vitæ

viduitatem custodit ibid.
tutela 33
týmpani vis ad abigendos lupos 93

V.

VÆ Ægyptiis quid 34
Vates 41
Vaticinium sacri scribæ de Moysi 194
Vbæus 2
velox & agilis 98
ventus 66
Venus & Mars 10
veritatis sapphirus 174
vespæ 77
vespertilio 81
vespillo 41
vetustissimus 70
vitus suppeditatio 125
vigil 26
vindemia copiosa 102
vipera 85
vipera & ceruus 98
vir 13
viri boni os 65
visus acutus 106
vita per Christum 129
vita longíssima 69
vitis sylvestris tanys dicta 130
vnitas duæ lineæ 18
voluptas per tanyn 133
vorax post ieiunia 138
vox remota 34
vpupa 102
vpupa cum herba adianto. ibid.
vrania ludus pilo 182
vrsa prægnans 97
vrus ad Tanyn captus 130
vrus animal terribile aspectu ibid.
vrum quomodo capiant venatores ibid.
vulcanus mas & fœmina 18
vulpanser 49
vulpanseris calliditas 50
vulpes aues capiens 154
vulpis calliditas ibid.
vultur 14. & 18
vultur ad prælii locum aduolat 17
vultur suo sanguine pullos pascit ibid.
vulturis pastus 138
vultur quomodo abstinentiam ingluuie compensat. ibid.

FINIS.

ΚΑΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ERRATA.

PAg. 16. ſcribe παμμενομβὺν, pro τὰ μενομβὺν. pag. 27. ὄσφ pro ὤσφ. pag. 56. δεικνύουσιν pro δεικνύουσι. pag. 67. σημαίνοισι pro σημαινείσι. pag. 99. ἀφροσύνλω pro ἀφροσύνλω. pag. 119. τλὼ pro τὴν. pag. 127. κατῆλθε pro κατ. p. ἄῤῥενα pro ἀῤῥένα. pag. 148. θυλάβια pro θυλάβια. pag. 159. ſcribe in titulo ὑχοβάτραχος pro ξηροβάτραχος. pag. 169. ſanchoniathon. 166. ſolet pro ſol &c. 168. repone, ſi perſtringantur, 180. macie pro in acie. 182. Vulturis pro Vultures. 190. canalibus pro canabilibus. 191. liciis pro leciis. 195. aſtrorum pro ſacrorum. 196. lapſatos pro laphatis. 201. πηγᾶιον pro πηγαῖον. 202. affinis pro affines. 214. admiſſi pro admiſſæ.

SVMMA PRIVILEGII.

AVCTORITATE Regia ſancitum eſt, ne quis librum de Symbolica Ægyptiorum ſapientia cum Polyhiſtore Symbolico, Auctore P. NICOLAO CAVSSINO Trecenſi è ſocietate IESV, imprimat aut alibi impreſſum in hoc regno diuendat per ſexennium, præter Romanum de Beauuais Bibliopolam Rothomagenſem, aut eos quibus ipſe id iuris conceſſerit: hocque omnibus perinde clarum, notum, indictum, habeatur, ac ſi Regij diplomatis ſententia operis initio præfigatur finive poſtponatur. Qui ſecus faxit, librorum confiſcatione, & pœnis Regiæ diplomate declaratis mulctabitur. Datum Pariſiis vigeſima XIX. Aprilis M. DCXVIII. De conſilij ſententia,

Signatum, RENOVARD.